

ingediend op **2013** (2023-2024) – Nr. 1
8 februari 2024 (2023-2024)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet van 15 februari 2019
betreffende het jeugddelinquentierecht,
wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens
en de mogelijkheid van elektronische monitoring
in de fase van de voorlopige rechtspleging
en overige wijzigingen

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 7 juli 2023	53
Advies van het Controleorgaan op de Politie Informatie.....	77
Advies van de Vlaamse Jeugdraad	87
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens	99
Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit	119
Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	127
Voorontwerp van decreet van 13 oktober 2023	143
Advies van de Raad van State	167
Ontwerp van decreet.....	203

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 15
FEBRUARI 2019 BETREFFENDE HET JEUGDDELINQUENTIERECHT, WAT BETREFT DE
OPHEFFING VAN DE LEEFTIJDSGRENS EN DE MOGELIJKHEID VAN ELEKTRONISCHE
MONITORING IN DE FASE VAN DE VOORLOPIGE RECHTSPLEGING EN OVERIGE
WIJZIGINGEN**

Samenvatting

In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met de lokale besturen. Met een ketenaanpak willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en wordt geregeld welke partners aan een casusoverleg voor ketenaanpak kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casusoverleg met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kan plaatsvinden.

Om tegemoet te komen aan de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie in de instroom in de gemeenschapsinstellingen voorziet dit ontwerp van decreet in de decretale verankering van kortverblijf voor een periode van maximaal 14 dagen in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Aangezien de federale wetgever voor wat betreft verjaringstermijnen geen onderscheid maakt tussen minder- of meerderjarigen en de verjaringstermijnen uit het strafrecht blijven doorwerken in het jeugddelinquentierecht, wordt de maximale leeftijdsgrens voor het opleggen van reacties aan minderjarige verdachten en delictplegers en voor de uitvoering ervan opgeheven in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden. Daarbij waakt de decreetgever erover dat de reacties steeds ten uitvoer worden gelegd op een wijze die is aangepast aan de leeftijd die de delictpleger heeft op het ogenblik van de tenuitvoerlegging, en die tevens garandeert dat jongeren gescheiden van volwassenen worden opgevangen, zoals vereist door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. Een elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding.

Met de terbeschikkingstelling krijgt de jeugdrechtsbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben. Dit ontwerp van decreet voorziet dat de jeugdrechtsbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige

gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar afhankelijk van de strafmaat.

We maken ook de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving dat instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van de strafuitvoering indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is tevens noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

Probleemstelling en beleidsdoelstelling

Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak voor de minderjarige en zijn gezin

In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een versterkte lokale samenwerking tussen lokale, buurtgerichte actoren en welzijn en justitie. Vaak liggen de lokale context en een problematische leefsituatie aan de basis van een verhoogd risico op delinquent gedrag, maar ook het netwerk waarin jongeren zich bewegen of sociale media kunnen een rol spelen. Met een ketenaanpak waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met lokale besturen, willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Het lokaal investeren in preventie om verdere escalatie te voorkomen, levert, ook in het kader van jeugddelinquentie of bij delinquent gedrag door jongvolwassenen of het risico hierop, duidelijke winst op.

Via projectsubsidie werden sinds 2022 al bestaande projecten versterkt of nieuwe projecten opgezet. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie.

Met dit ontwerp wordt voorzien dat deelnemers aan een casusoverleg relevante informatie kunnen delen om een individueel traject uit te werken met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen en door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren

Het bestaande decreet van 30 juni 2023 over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter SW. voorziet reeds in een algemene regeling voor de verwerking van

persoonsgegevens in hoofde van organisaties, die vallen onder de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest en die deelnemen aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter Sw.

Dit ontwerp specificeert de verwerking van persoonsgegevens specifiek voor een casusoverleg op basis van artikel 458ter SW. binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie en moet dus beschouwd worden als een *lex specialis* die voorrang geniet ten opzichte van de algemene regeling voorzien in het decreet van 30 juni 2023. Gelet op de specifieke context van een casusoverleg in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie is een afwijkende regeling voorzien voor wat betreft de wijze van aanmelding (via de kernpartners ketenaanpak bij coördinator), de wijze en categorieën van betrokkenen waarvan gegevens worden verwerkt; de bewaartermijn (tot de leeftijd waarop de minderjarige de leeftijd van 35 jaar bereikt conform de bewaartermijn voor dossiers jeugdhulp en jeugddelinquentie) en de verwerkingsverantwoordelijke;

Daarnaast wordt met dit ontwerpdecreet specifiek geregeld welke partners aan een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casusoverleg met toepassing van artikel 458ter SW. kan plaatsvinden.

Decretale verankering van kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling

Het experiment kortverblijf werd eind april 2020 opgezet in functie van twee duidelijke doelstellingen:

- Het verhogen van de instroommogelijkheden van de gemeenschapsinstellingen en het terugdringen van het aantal 'weigeringen inzake de zgn. 'bufferfeiten' en het gevoel van straffeloosheid;
- Het versterken en versnellen van noodzakelijke partnerschappen inzake beslissingen tot gesloten begeleiding. Door de beslissingslijnen aan te pakken, moet een gedifferentieerde aanpak op maat en een versnelde doorstroom met gepaste begeleiding in de context gerealiseerd worden.

Uit de evaluatie blijkt dat kortverblijf als zeer positief geëvalueerd wordt door de verschillende partners op het terrein. We zitten sinds de start in april 2020 intussen aan ongeveer 860 aanvragen. De doelrealisatie op de 2 centrale doelstellingen is duidelijk aantoonbaar.

Uit de permanente monitoring blijkt dat doorheen bepaalde piekperiodes (de differentiatie via kortverblijf in combinatie met het anticiperen op het aanhouden van deze piekmomenten) een efficiënte en noodzakelijke ingreep is in het vermijden van weigeringen en het anticiperen/opvangen van deze overdruk.

Ook inhoudelijk werd kortverblijf door alle betrokken actoren als zeer positief ervaren. Op niveau van het versterken en vereenvoudigen van beslissingen ervaren de partners het werken met herkenbare aanspreekpunten als een zeer grote vooruitgang. Het inzetten op vaste contacten en herkenbare referentiefiguren is een belangrijke meerwaarde.

Het koppelen aan een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject na veertien dagen (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project) wordt als een grote meerwaarde ervaren. De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Door de decretale verankering van kortverblijf komen we tegemoet aan een legistische basis voor de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie voor instroom in een gemeenschapsinstelling.

Legitieme redenen voor de opheffing van de huidige leeftijdsgrenzen

Een persoon die op minderjarige leeftijd, d.w.z. tussen zijn twaalfde en achttiende levensjaar, een jeugddelict pleegt kan overeenkomstig het decreet jeugddelinquentierecht een reactie opgelegd krijgen.

Het decreet jeugddelinquentierecht voorziet momenteel in de artikelen 6 en 28 in maximale leeftijdsgrenzen voor het opleggen en uitvoeren van reacties.

De reacties die aan verdachten en plegers van jeugddelicten kunnen worden opgelegd op, kunnen in beginsel niet langer duren dan tot de betrokkene de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt. Ook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie neemt op dat moment een einde (artikel 6, eerste lid). De jeugdrechtbank kan in beginsel ook geen sanctie meer opleggen aan een persoon die inmiddels de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt (artikel 28).

De maximale leeftijdsgrens van drieëntwintig jaar voor het opleggen van een reactie geldt ook voor zogenaamde 'ogenblikkelijke' sancties, zoals de berisping en de (loutere) vaststelling dat geen sanctie dient te worden opgelegd gelet op wat als maatregel is uitgevoerd of doorlopen.

Artikel 6 voorziet momenteel in verschillende uitzonderingen op de principiële leeftijdsgrens van drieëntwintig jaar.

Het tweede lid van artikel 6 van het decreet Jeugddelinquentierecht, voorziet dat een minderjarige verdachte of delictpleger kan worden toevertrouwd aan een forensische kinderen jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis tot de minderjarige de volle leeftijd van achttien jaar bereikt. Deze maatregel of sanctie neemt uiterlijk een einde als de minderjarige negentien jaar wordt.

Daarnaast maakt het huidige artikel 6, eerste lid, van het decreet jeugddelinquentierecht een uitzondering voor de sanctie van de gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar, evenals voor de terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank, die uiterlijk een einde neemt op de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig respectievelijk vijfendertig jaar bereikt.

Dit ontwerp van decreet voorziet in de afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen voor het opleggen van reacties aan minderjarige delictplegers.

Zolang de verjaringstermijn niet is ingetreden moet een reactie op grond van het decreet jeugddelinquentierecht mogelijk zijn. Aangezien de federale wetgever voor wat betreft verjaringstermijnen geen onderscheid maakt tussen minder- of meerderjarigen en de rechtsleer aanneemt dat de verjaringstermijnen uit het strafrecht blijven doorwerken in het jeugddelinquentierecht, wordt de maximale leeftijdsgrens voor jeugddelicten afgeschaft in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze boven drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden.

Daarbij waakt de decreetgever erover dat de reacties steeds ten uitvoer worden gelegd op een wijze die is aangepast aan de leeftijd die de delictpleger heeft op het ogenblik van de

tenuitvoerlegging, en die tevens garandeert dat minderjarigen gescheiden van volwassenen worden opgevangen, zoals vereist door het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

- Om een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding van ambulante reacties of voorwaarden mogelijk te maken kan de jeugdrechter of de jeugdrechtbank, indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, bepalen dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houdt op de naleving ervan en de betrokkene daarin begeleidt.
- Indien een jongere de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens een gesloten begeleiding of op het moment dat een gesloten begeleiding wordt opgelegd, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen, na een medisch-psychologisch onderzoek.

Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een traject tot vijfentwintig jaar volledig in een aangepaste omgeving in een gemeenschapsinstelling kan worden uitgevoerd.

- Hetzelfde geldt voor de reactie toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, na een psychiatrische expertise. Zodra verdachte of pleger van een jeugddelict de volle leeftijd van negentien jaar bereikt, wordt deze toevertrouwd aan een forensische psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Vandaag past een maximale leeftijdsgrens niet meer binnen de doelstellingen van het (Vlaamse) jeugddelinquentierecht. Zo is het vaak noodzakelijk om, bij ernstige feiten, een jonge delinquent in de overgang van minder- naar meerderjarigheid of nog een hele tijd na de meerderjarigheid te begeleiden onder meer met oog op verantwoordelijkheid, herstel, recidivevermijding en het waarborgen van de rechten van slachtoffers.

Daarbij is ook de maatschappelijke context sterk geëvolueerd. De oorzaken van jeugddelinquentie zijn veel meer divers dan vroeger en de maatschappelijke en psychologische hulpverlening hebben een professionalisering doorgemaakt. De feiten zijn vaak ook ernstiger en de hulpverlening vermag meer, indien haar daartoe de tijd wordt gegund.

Een andere belangrijke evolutie sinds de negentiende eeuw betreft uiteraard de sterk verbeterde opsporings- en onderzoeksmethoden, die het mogelijk hebben gemaakt om vele jaren na de feiten alsnog een dader te identificeren. Een eeuw geleden werd geen rekening gehouden met het verstrijken van meerdere jaren tussen de feiten en identificatie van de dader, laat staan tussen de identificatie en het vonnis. Ook, wanneer de feiten pas worden ontdekt nadat de dader reeds meerderjarig is geworden, is het wenselijk alsnog maatregelen te kunnen opleggen om de schade te herstellen. Het vasthouden aan een maximale leeftijdsgrens staat het bereiken van deze ruimere doelstellingen in de weg.

Uit rechtsvergelijkend onderzoek uitgevoerd ter voorbereiding van dit ontwerp van decreet, dat betrekking had op Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Oostenrijk en Zweden, blijkt bovendien dat in geen enkel van de buitenlandse rechtssystemen een maximale leeftijdsgrens wordt gesteld aan het opleggen en uitvoeren van reacties op delicten gepleegd door minderjarigen. In geen van de onderzochte rechtssystemen bestaat er een maximumleeftijd waarboven een delinquent niet meer kan worden gesanctioneerd voor als misdrijf omschreven feiten die hij heeft gepleegd als minderjarige. Het meest in het oog

springende voorbeeld is Duitsland, waar tot vandaag geregeld hoogbejaarde personen worden veroordeeld door de jeugdrechtbank vanwege misdaden die zij hebben gepleegd tijdens de Tweede Wereldoorlog, bijvoorbeeld als bewaker in een concentratiekamp. We verwijzen ook naar oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid gepleegd door minderjarige Syriëstrijders die pas terugkeren als ze meerderjarig zijn, of een verkrachting waarvan pas jaren later aangifte van wordt gedaan door het slachtoffer.

Evenmin bestaat er een hogere rechtsnorm die België (of haar deelstaten) verplicht om in een dergelijke maximale leeftijdsgrens te voorzien.

Het opheffen van deze leeftijdsgrenzen is noodzakelijk om te vermijden dat een maatschappelijk antwoord uitblijft ten aanzien van (ernstige) misdrijven die nog niet verjaard zijn, om slachtoffers van minderjarige delictplegers te beschermen, én om discriminatie tegen te gaan tussen plegers van een jeugddelict onderling, op grond van de leeftijd die zij hebben op het ogenblik van het vonnis. Deze verschillende doelstellingen worden hieronder toegelicht.

Zolang de verjaring niet is ingetreden, moet een maatschappelijk antwoord op een jeugddelict mogelijk zijn

De openbare orde vereist dat, behoudens het intreden van de verjaring, op het plegen van een ernstig misdrijf een maatschappelijke reactie volgt. Zware misdrijven kennen in de regel een lange verjaringstermijn van tien, vijftien of twintig jaar (artikel 21 V.T.Sv.). Bepaalde misdrijven zijn zelfs onverjaarbaar. Naast genocide, oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid – waarvoor de onverjaarbaarheid een verdragsrechtelijke verplichting uitmaakt¹ – zijn een aantal seksuele misdrijven sinds kort onverjaarbaar indien zij gepleegd zijn op minderjarigen. Het gaat meer bepaald om voyeurisme, aanranding van de eerbaarheid en verkrachting, cyberkinderlokkerij ('grooming'), bederf van de jeugd en prostitutie, het vervaardigen en verdelen van kinderpornografisch materiaal, de verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht en mensenhandel het als doel de uitbuiting van prostitutie of andere vormen van seksuele uitbuiting.² Met de onverjaarbaarheid heeft de federale wetgever, enerzijds, de straffeloosheid van de daders van deze specifieke misdrijven willen bestrijden en, anderzijds, de bijzonder kwetsbare slachtoffers willen beschermen door hen voldoende tijd te geven om de feiten aan te klagen.³ Het was hierbij nooit de bedoeling een onderscheid in te voeren tussen minderjarige en meerderjarige daders. Gelet dat de verjaringstermijnen van het strafrecht doorwerken in het jeugddelinquentierecht moet zolang de verjaring niet is ingetreden een maatschappelijk antwoord op een jeugddelict mogelijk zijn.

Naar een betere rechtsbescherming van slachtoffers van jeugddelicten

Door niet langer toe te laten dat sanctionering automatisch onmogelijk wordt zodra de pleger van een jeugddelict een bepaalde leeftijd heeft bereikt, worden de rechten van de slachtoffers van dergelijke delicten beter gewaarborgd. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de

¹ Europees verdrag Europees Verdrag betreffende de niet-toepasselijkheid van verjaring terzake van misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven, gedaan te Straatsburg op 25 januari 1974, *UN Treaty Series* 2245, p. 307.

² Artikel 21bis, 2º, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals ingevoegd door de wet van 14 november 2019 tot wijziging van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering wat de afschaffing van de verjaring van ernstige seksuele misdrijven op minderjarigen betreft, *B.S.* 20 december 2019.

³ GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.3 en B.9.1.

Mens verplicht de Verdragsstaten om hun rechtsonderhorigen te beschermen tegen gewelddadige misdrijven.⁴ Bij uitstek wanneer de slachtoffers minderjarig zijn, zie ook artikel 39 van het Kinderrechtenverdrag, dienen de Verdragsstaten hen daadwerkelijk te beschermen tegen ernstige aantastingen van hun persoonlijke integriteit, met name door te voorzien in effectieve reacties.⁵ In het bijzonder leidt het Hof uit de artikelen 3 en 8 van het EVRM een positieve verplichting af voor de Verdragsstaten om in een daadwerkelijk bestraffing van seksuele misdrijven te voorzien.⁶ Het Europees Hof eist dat het hoger belang van het kind in acht wordt genomen, alsook dat bijzondere aandacht uitgaat naar het recht op een menswaardig leven en op psychologische integriteit wanneer het kind slachtoffer is van geweld.⁷

Het is niet bestaansbaar met deze verdragsrechtelijke verplichtingen dat daders van ernstige feiten die nog minderjarig waren op het ogenblik van de feiten geen enkele reactie, zelfs geen berisping, meer opgelegd kunnen krijgen of moeten uitvoeren zodra zij de leeftijd van (in beginsel) drieëntwintig jaar bereiken.

Bovendien is het wenselijk de rechtspositie van slachtoffers van minderjarige delictplegers te verbeteren door het voor hen eenvoudiger te maken om de dader burgerrechtelijk aansprakelijk te stellen. De huidige leeftijdsgrenzen hebben op dit vlak net een ontradend effect. De onmogelijkheid om ten aanzien van een minderjarige delictpleger die de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt nog een eenvoudige schuldigverklaring of een berisping uit te spreken brengt met zich mee dat het slachtoffer dat een schadevergoeding uit onrechtmatige daad wenst te vorderen zelf de volledige bewijslast draagt voor het aantonen van een fout. Dit ontmoedigt het slachtoffer om een burgerlijke vordering in te stellen. Het afschaffen van de leeftijdsgrenzen zal aldus het herstel van de schade bevorderen, één van de voornaamste doelstelling van het decreet jeugddelinquentierecht (artikel 3, § 1, 3°).

Leeftijdscriminatie tussen minderjarige verdachten en delictplegers onderling tegengaan

Voorts is de afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen eveneens nodig ter bescherming van de jeugdige dader en meer in het bijzonder om discriminatie op basis van leeftijd tussen minderjarige verdachten en delictplegers tegen te gaan. Ten gevolge van de leeftijdsgrenzen worden jongere minderjarige delictplegers ongunstiger behandeld dan oudere minderjarige delictplegers. De minderjarige delictpleger wiens leeftijd op het ogenblik van de feiten dicht bij de meerderjarigheid ligt kijkt namelijk slechts aan tegen een korte periode waarin hem nog een reactie kan worden opgelegd die hij desgevallend ook daadwerkelijk zal moeten doorlopen, terwijl dit voor de jongere delictpleger precies een veel langere periode is. Abstractie makend van de mogelijkheid van uithandengeving, kan worden gesteld dat hoe dichter de minderjarige delictpleger zich bij zijn achttiende verjaardag bevindt op het ogenblik van de feiten, des te lager het risico voor hem is. Voor dit verschil in behandeling lijkt geen redelijke verantwoording te bestaan.

Uitbreiding toepassingsgebied elektronische monitoring

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige

⁴ Zie bv. EHRM, *T. t. Verenigd Koninkrijk*, 16 december 1999, § 97; *V. t. Verenigd Koninkrijk*, 16 december 1999, § 98 (en de aldaar aangehaalde rechtspraak).

⁵ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 56. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.4.

⁶ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 59. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.3.

⁷ Zie bv. EHRM, *M.G.C. t. Roemenië*, 15 maart 2016, § 56; *C.A.S. en C.S. t. Roemenië*, 20 maart 2012, § 82. Zie ook GwH, nr. 76/2022, 9 juni 2022, B.10.4.

rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel.

We verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in functie van de uitvoering van elektronische monitoring, waarbij het ook de vraag en verwachting was van de jeugdmagistratuur om elektronische monitoring zoals alle andere reacties in het jeugddelinquentierecht ook mogelijk te maken in de fase van de voorbereidende rechtspleging. De elektronische monitoring moet steeds gepaard gaan met begeleiding.

Terbeschikkingstelling

Met de terbeschikkingstelling krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op het vermijden van mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben. Dit ontwerp van decreet voorziet in een uitbreiding ten opzichte van de huidige toepassingsmogelijkheden van terbeschikkingstelling in die zin dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor feiten die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en vijftien jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor feiten die als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn strafbaar zijn met vijftien jaar opsluiting of meer.

Een terbeschikkingstelling is mogelijk voor zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen. De misdrijven tegen de integriteit van personen hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijf geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Concreet wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw.), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) ,slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art.401 Sw.), opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)

Brug met agentschap Justitie en Handhaving

We maken tenslotte de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving. Dit ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving dat instaat voor de controle op

het individuele uurrooster in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van voorwaarden of ambulante reacties indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.

Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is tevens noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren (JoKER)

Hierboven werd reeds uitgebreid aandacht besteed aan de probleemstellingen en beleidsdoelstellingen die aan de basis liggen van het voorgestelde wijzigingsdecreet. Deze wijzigingen hebben uiteraard ook een impact op kinderen en jongeren. De impact van deze wijzigingen werd bekeken voor de volgende doelgroepen:

- minderjarige verdachten en delictplegers vanaf 12 jaar;
- minderjarigen in de hoedanigheid van slachtoffer;
- potentiële minderjarige slachtoffers.

In het licht van het JoKER werd voor bovenvermelde doelgroepen de impact van volgende scenario's afgewogen:

1. Nuloptie: voorzetting van de bestaande toestand

Geen verankering in de regelgeving, de bestaande regelgeving blijft behouden

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en) via de voorgestelde wijzigingen in dit voorontwerp van decreet

Opheffing leeftijdsgrens:

De opheffing van de leeftijdsgrens is erop gericht om een maatschappelijke reactie op een jeugddelict mogelijk te maken, zolang de verjaringstermijn voor een misdrijf niet is ingetreden.

Deze wijziging versterkt de positie van slachtoffers, waaronder minderjarige slachtoffers, in het bereiken van een effectieve vervolging van de dader én het instellen van burgerlijke vorderingen tegen de dader. Dit is een positieve evolutie voor jongeren, aangezien jongeren die slachtoffer worden van een delict niet steeds meteen willen of kunnen overgaan tot gerechtelijke stappen. Dit voorstel geeft hen de nodige tijd en rechtswaarborgen om effectief te kunnen handelen.

Tenslotte gaat de opheffing van de leeftijdsgrens een discriminatie tussen delictplegers onderling tegen doordat een jongere delictpleger anders voor een langere duur reacties kan opgelegd krijgen dan een oudere delictpleger. Door de afschaffing van de leeftijdsgrens komt de oudere delictpleger in aanmerking voor dezelfde vervolging en maatregelen als een jongere delictpleger. De mogelijkheid om te reageren wordt dus niet meer beperkt door het louter tijdstip van het plegen of de ontdekking van het delict.

De residentiële maatregelen opgelegd aan delictplegers die de leeftijd van drieëntwintig jaar reeds bereikt hebben, kunnen op beslissing van jeugdrechter of de jeugdrechtbank worden uitgevoerd in inrichtingen voor volwassenen na een medisch-psychologisch verslag. Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een lopend traject in

een gemeenschapsinstelling tot vijftientig jaar in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd. Op deze manier blijven de gemeenschapsinstellingen voorbehouden voor jongeren tot vijftientig jaar en blijft dit een aangepaste omgeving voor de daar geplaatste jongeren, in overeenstemming met artikel 37 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Deze verbetering van de rechtspositie van zowel delictplegers als slachtoffers, wordt verkozen boven het behouden van de bestaande toestand.

Elektronische monitoring

De uitbreiding van de mogelijkheid om een elektronische monitoring op te leggen in de fase van de voorlopige rechtspleging heeft vooral een effect op de doelgroep van minderjarige verdachten.

We wijzen op de positieve effecten voor minderjarige verdachten. Er wordt een bijkomend instrument aangeboden voor re-integratie in de maatschappij en de jongere kan in de eigen context blijven. Daarnaast kan deze intensieve begeleiding en de bijhorende structuur reeds tijdens de voorlopige fase een grote pedagogische waarde hebben, waardoor een zwaardere maatregel ten gronde vermeden kan worden. De meerwaarde van elektronische monitoring in de voorlopige fase kan reeds gestaafd worden door cijfers uit Nederland, waar meer dan 96% van elektronische monitoring bij minderjarigen wordt opgelegd in de voorlopige fase.

Tenslotte wijzen we erop dat bij de uitrol en implementatie van elektronische monitoring in de pilootfase nauwgezet zal worden gemonitord voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring ingezet wordt. Ook zullen jongeren, ouders en gezinsleden door de gebruikersorganisaties periodiek bevraagd worden over de beleving en impact van elektronische monitoring.

Terbeschikkingstelling

De terbeschikkingstelling is een soms noodzakelijke maatregel, waarbij jongeren met een hoog risico op recidive na het einde van een gesloten begeleiding ten gronde nog een bijkomende reactie opgelegd krijgen ter bescherming van de maatschappij onder de vorm van voorwaarden, een ambulante sanctie, of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden.

De mogelijkheid tot terbeschikkingstelling wordt beperkt tot zeer ernstige misdrijven met een zware maatschappelijke impact. Het doel van de maatregel is het voorzien van opvolging en begeleiding voor de minderjarige delictpleger en het beschermen van de maatschappij tegen toekomstige ernstige misdrijven. Deze dubbele doelstelling komt dus zowel de delictpleger ten goede, die langer kan opgevolgd en begeleid worden, als jongeren in de maatschappij, aangezien dit de kans vermindert dat zij slachtoffer worden van deze ernstige delicten.

Aan de bezorgheden van rechtszekerheid en proportionaliteit wordt tegemoetgekomen door een differentiatie in de mogelijke duur van de maatregel, afhankelijk van de strafmaat van het gepleegde delict.

De terbeschikkingstelling kan bovendien niet opgelegd worden zonder een voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek, dat erop gericht is de situatie te evalueren in functie van het recidiverisico, de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger en omvat tevens een advies of verdere

opvolging noodzakelijk is na het aflopen van de reactie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij.

Tenslotte wordt voorzien dat de uitvoering van de terbeschikkingstelling tijdens de uitvoering jaarlijks door de jeugdrechtbank wordt geëvalueerd na een geactualiseerd medisch psychologisch verslag met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan.

Casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

De vraag naar de impact van casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kan beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen van een ketenaanpak.

Een ketenaanpak jeugddelinquentie heeft als doel het plegen van delicten door minderjarigen te stoppen en recidive in de toekomst te voorkomen door het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige via een multidisciplinaire samenwerking, een doelgerichte informatiedoorstroming en een aanklappende regie.

De minderjarige en zijn gezin worden intensief betrokken en worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor het installeren of verstevigen van het sociaal netwerk van de minderjarige en er wordt perspectief geboden binnen de verschillende leefdomenien om het welzijn van de jongere en het hele gezin te bevorderen.

Uit ervaringen met multidisciplinaire samenwerking in het kader van een lokale ketenaanpak jeugddelinquentie, zoals KOMPAS+, blijkt dat door het bundelen van krachten van de verschillende organisaties en lokale besturen die betrokken zijn bij de minderjarige en zijn gezin de organisaties niet meer gelimiteerd zijn door hun eigen werkwijze en expertise, maar kan er meer en efficiënter resultaat bereikt worden dan wanneer er afzonderlijk, los van elkaar, zou gehandeld worden.

Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklappende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk. Aangezien gegevensuitwisseling binnen een casusoverleg georganiseerd binnen een ketenaanpak een impact heeft op het recht op privéleven, en meer bepaald op de privacy van betrokkenen, zal het ontwerp ter advies worden voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit en aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens.

De vraag of de impact niet te zwaar is, kan verder beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen waarvoor een casusoverleg kan worden georganiseerd op grond van artikel 458 ter Sw. met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook een constructief traject voor de jongere en zijn gezin. Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive.

Tot slot zijn in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend.

Er is een aanmeldingsfase waarbij wordt nagegaan of een minderjarige in aanmerking komt voor een ketenaanpak jeugddelinquentie en casusoverleg. Er is deelnamevrijheid en de rol en het spreekrecht van deelnemers wordt duidelijk afgebakend.

Het feit dat er met consensus van alle deelnemers informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn ouders, zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn ouders hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen. Er wordt conform het noodzakelijkheids- en proportionaliteitsbeginsel ook vereist dat de informatiedeling enkel informatie kan betreffen die noodzakelijk is om de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren en een individueel traject uit te werken en dat de informatiedeling geen betrekking kan hebben op derden.

Er wordt tenslotte expliciet voorzien dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consultant van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat deelnemers vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

Monitoring, evaluatie en participatie

Bij de opmaak van voorliggend ontwerp van decreet werden de ontwerpteksten voorgelegd aan de stakeholders via het Raadgevend Comité en de opvolggroep Jeugddelinquentierecht, met ook vertegenwoordigers vanuit de jeugdadvocatuur, het Kinderrechtencommissariaat en de erkende cliëntorganisaties vzw Cachet en Ouderspunt om het jongeren- en ouderperspectief mee te nemen. Zowel het Raadgevend Comité als de opvolggroep formuleerden hun aanbevelingen ter zake.

De monitoring en evaluatie van de voorgestelde wijzigingen gebeurt binnen de driejaarlijkse monitoring van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht. Specifiek voor de uitrol en implementatie van elektronische monitoring zal tijdens de pilootfase nauwgezet gemonitord worden voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring wordt ingezet. De beleving door jongeren en hun gezin van elektronische monitoring en begeleiding zal periodiek bevraagd worden door de gebruikersorganisaties. Een rapport hiervan wordt op vraag van de Vlaamse Toezichtscommissie na de pilootfase bezorgd aan de Gegevensbeschermingsautoriteiten.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

De mogelijkheid tot het uitwisselen van persoonsgegevens binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook

van de betrokkenen zelf. Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, ook een positieve impact zal hebben op de jongere.

De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Doordat een geheimhoudingsplicht geldt met betrekking tot de uitgewisselde informatie, wordt de vertrouwelijkheid van de gedeelde persoonsgegevens gewaarborgd.

Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk.

Aangezien het ontwerp van decreet een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, zal het ter advies aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit ter advies worden voorgelegd.

Er is in het ontwerp van decreet geen sprake van een verschillende behandeling van vergelijkbare situaties, of van een gelijke behandeling van wezenlijk verschillende situaties. Er is bijgevolg geen schending van het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

De voorliggende bepalingen hebben aan zich geen budgettaire impact.

Het betreft bepalingen voor de noodzakelijke rechtsgronden in functie van samenwerking tussen actoren (ketenaanpak), gegevensdeling tussen actoren in het jeugddelinquentierecht en het mogelijk maken van verdere uitvoering van bepalingen die dienden aangepast in functie van de geplande uitvoering (terbeschikkingstelling, maximumleeftijdsgrens) alsook decretale basis voor een pilootfase inzake elektronische monitoring en de differentiatie in de gemeenschapsinstellingen (kortverblijf).

Toekomstige uitvoeringsbesluiten worden voorgelegd aan de financiële overheden.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Voorliggende decreet heeft geen bestuurlijke impact op provinciale besturen en op Brussel.

Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie. Aan de lokale besturen wordt gevraagd om ketenaanpak jeugddelinquentie mee te ondersteunen bij de uitbouw ervan. De inzet kan lokaal afhankelijk zijn.

De overige wijzigingen hebben geen impact op de werking van de lokale besturen.

C. Totstandkomingsprocedure

Wetgevingsadvies

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/254 van 23 juni 2023.

Advies Raadgevend Comité agentschap Opgroeien en Opvolggroep Jeugddelinquentierecht

Bijgaand voorontwerp van decreet werd voorgelegd aan de leden van het Raadgevend Comité op 25 mei 2023 en aan de leden van de Opvolggroep Jeugddelinquentierecht op 19 april 2023.

JoKER-advies

Het JoKER-advies werd uitgebracht op 13 juni 2023.

Advies van de Vlaamse Raad Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse Jeugdraad

We ontvingen het advies van de Vlaamse Jeugdraad op voorliggend ontwerp van decreet op 6 september 2023 en van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin op 18 september 2023. In algemene zin signaleren zowel de Vlaamse Jeugdraad als de Vlaamse Raad een bezorgdheid i.c. het belang van een evenwicht tussen het perspectief welzijn en het perspectief justitie in het jeugddelinquentierecht.

We wensen te benadrukken dat het wijzigingsdecreet geen wijzigingen aanbrengt aan de grondbeginselen van het jeugddelinquentierecht.

De wijzigingen hebben betrekking op een 6-tal beleidsmaatregelen die toch ook onderling vaak sterk verschillen naar finaliteit. We gaan daarom gericht wijziging per wijziging verder in op een aantal bezorgdheden.

(1) Kortverblijf

De Vlaamse Jeugdraad en Vlaamse Raad erkennen de voordelen van kortverblijf als snelle doorstart naar een ambulante reactie maar wijzen op de noodzaak om eerst een wetenschappelijk onderzoek uit te voeren alvorens over te gaan tot een algemene uitrol. Men vraagt zich ook af of er geen andere manieren mogelijk zouden zijn om een snelle doorstart van de noodzakelijke ondersteuning, begeleiding en/of behandeling te voorzien. Er worden dus vragen gesteld bij het subsidiariteitsprincipe bij de toepassing van het kortverblijf. We verwijzen naar de adviezen als bijlage voor de punctuele opmerkingen.

Wat de opmerkingen inzake kortverblijf betreft, kunnen we zeker ingaan op de vraag om kortverblijf te onderwerpen aan een wetenschappelijk onderzoek naar de doelgroepen, de gewenste en ongewenste effecten. We monitoren systematisch sowieso de instroom. Een decretale grond is echter een eerste en belangrijke randvoorwaarde om kortverblijf te continueren. Gelet dat kortverblijf ook voldoet aan een beleidsnoodzaak en overigens door de jeugdmagistratuur als positief geëvalueerd wordt. Maar in de uitvoering is er zeker aandacht voor de noodzaak tot wetenschappelijk onderzoek, maar we opteren er dus voor om eerst te voorzien in een legistieke verankering.

(2) Ketenaanpak jeugddelinquentie

De Vlaamse Jeugdraad en Vlaamse Raad moedigen een coördinatie en samenwerking tussen verschillende sectoren, actoren en lokale besturen in het aanpakken van jeugddelinquentie met bruggen naar de leefomgeving van jongeren aan, maar vragen om de finaliteit en doelgroep van een lokale ketenaanpak te verhelderen alsook duidelijke rechtswaarborgen

voor de gegevensdeling, beroepsgeheim, etc. in te bouwen. In de adviezen wordt ook verwezen op het belang van een geïnformeerde bereidwilligheid bij de minderjarige. Daarenboven wordt door de Vlaamse Raad gewezen op verdere afspraken met bijv. de lokale besturen, de nodige randvoorwaarden naar capaciteit en de noodzakelijke opvolging en monitoring van de effecten op het terrein. We verwijzen voor de punctuele opmerkingen naar de adviezen.

Zoals ook vermeld in het Regeerakkoord en de beleidsnota van de ministers van Welzijn en Justitie is het de intentie om lokale besturen en welzijnsactoren te ondersteunen om geïntegreerd samen te werken in de ontwikkeling van een ketenaanpak voor situaties waarin er sprake is van een verontrustende situatie en delinquent gedrag. We doen dit nu door het voorzien van een decretaal kader, net om een aantal van de in de adviezen geuite bezorgdheden beter en uniformer te regelen. Zoals ook in het ontwerp opgenomen staat naast het voorkomen van recidive bij een ketenaanpak evident ook het welzijn van de jongere en zijn gezin voorop. Het voorgestelde casusoverleg biedt net de mogelijkheid om informatie te delen in functie van weging, dossiervorming en voorbereiding op een mogelijk traject binnen een ketenaanpak en dit om te vermijden dat voor elk casusoverleg afzonderlijk het akkoord van het parket moet worden gevraagd. We menen dat in het ontwerp van decreet voldoende rechtswaarborgen zijn ingebouwd om de finaliteit en de modaliteiten van gegevensdeling bij een casusoverleg duidelijk af te bakenen. Verder zullen op niveau van een uitvoeringsbesluit ook nader zaken nog geregeld worden zoals bijvoorbeeld de rol van de (lokale) actoren, de doelgroep en nadere modaliteiten (bijv. ook inzake duurzame financiering en opvolging van de praktijken op het terrein). Het spreekt van zich dat we ons hiertoe laten inspireren door goede praktijken als ook het recent afgeronde onderzoek naar Kompas+ te Antwerpen.

(3) Elektronische monitoring

Zowel de Vlaamse jeugdraad als de Vlaamse Raad benadrukken dat moet worden vastgehouden aan het 'ultimum remedium' principe waarbij vrijheidsberoving enkel als uiterste maatregel mag ingezet worden. Er wordt ook uitdrukkelijk gevraagd naar evaluatie en transparantie over de pilootfase, een duidelijke visie, het belang van begeleiding en een duidelijke doelgroepomschrijving zoals bijv. in welke situaties, feiten,... We verwijzen naar de adviezen voor de punctuele opmerkingen.

Wat elektronische monitoring betreft, is het natuurlijk van belang te vermelden dat dit al in het jeugddelinquentierecht van in het begin ingeschreven staat. Het mogelijk maken dat elektronische monitoring ook mogelijk is als maatregel in de voorbereidende rechtspleging is wat ons betreft een gevolg van de voorbereidende werkzaamheden waarbij gesignaleerd werd dat het consequent zou zijn om dit te doen, gelet dat alle andere reacties zowel in de voorbereidende rechtspleging als in de fase ten gronde mogelijk zijn. We benadrukken uitdrukkelijk dat we zeer bewust met een pilootfase starten in één afdeling van een gerechtelijk arrondissement, i.c. Antwerpen en dit net omwille van het innovatieve karakter van elektronische monitoring. Het is evident dat we in deze pilootfase de geuite bezorgdheden (doelgroep, netwidening, gewenste en ongewenste effecten, ...) nauwgezet zullen opvolgen. We benadrukken ook en dit van in het begin dat begeleiding aangepast aan het ontwikkelingsperspectief en de leefsituatie van de minderjarige een essentieel element is binnen de uitrol van elektronische monitoring.

(4) Opheffing maximale leeftijdsgrenzen

Binnen de Vlaamse Raad en Jeugdraad is geen draagvlak om de huidige maximale leeftijdsgrenzen in het geheel op te heffen, men kan akkoord gaan voor de berisping, de louter schuldigverklaring en maatregelen zoals herstelbemiddeling, begeleiding en/of behandeling. Er wordt ook gevraagd naar de motivatie, het doel om dit door te voeren. We verwijzen naar de adviezen voor de punctuele opmerkingen.

We verwijzen hierbij naar een rechtsvergelijkende onderzoek ter voorbereiding van dit ontwerp van decreet, waaruit blijkt dat in geen enkel van de buitenlandse, Europese rechtsstelsels een maximale leeftijdsgrens wordt gesteld aan het opleggen en uitvoeren van reacties op delicten gepleegd door minderjarigen. De motivatie voor deze maatregel is dus gebaseerd op internationale vergelijking, maar ook en misschien vooral nog vanuit slachtofferperspectief, moet een maatschappelijk antwoord op een jeugddelict mogelijk zijn zolang de verjaring niet is ingetreden. We opteren er niet voor om slechts een deel van de maatregelen, sancties toepasselijk te maken. Het openbaar ministerie en de jeugdmagistratuur moeten hierbij de mogelijkheid beschikken alle reacties in het jeugddelinquentierecht te overwegen. We gaan hierbij verder in overleg met de partners en de federale overheid zodat een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding mogelijk is.

(5) Terbeschikkingstelling

De Vlaamse Jeugdraad vraagt om een structurele investering in capaciteit en kwalitatieve begeleiding voor jongeren, jongvolwassenen ook na afloop van de opgelegde reacties. De Vlaamse Raad en de Vlaamse Jeugdraad vragen om een duidelijke communicatie over de manier en duurtijd van deze opvolging naar jongeren. De Vlaamse Jeugdraad doet daarnaast ook de oproep om de persoonlijke situatie van jongeren in rekening te nemen gezien eenzelfde reactie niet in elke thuissituatie dezelfde impact heeft. De Vlaamse Raad pleit voor duidelijke termijnen en vooral van de uitklaring van de praktische modaliteiten. We verwijzen naar de punctuele opmerkingen van de adviezen.

Wat de terbeschikkingstelling betreft, verwijzen we ook naar het initiële jeugddelinquentierecht. De terbeschikkingstelling was door de decreetgever al ingeschreven in het decreet van 15 februari 2019. We maken voor de uitvoering ervan inderdaad bijkomende keuzen in functie van afstemming bijv. voor wat betreft de feiten waarvoor de terbeschikkingstelling in aanmerking komt. Ook voor de nadere inhoud en kwaliteitseisen van het medisch-psychologisch verslag op basis waarvan een terbeschikkingstelling mogelijk is, nemen we de nodige uitvoeringsbesluiten. We zijn er ons dus van bewust dat de terbeschikkingstelling heel wat vragen oproept naar praktische uitvoering, dit is eigen aan een jeugddelinquentierecht die ook mogelijkheden voorziet na de minderjarigheid. Het is natuurlijk terecht dat bijvoorbeeld in afstemming met de federale overheid en dit ook in een uitvoeringsbesluit deze praktische modaliteiten nog nader zullen worden bepaald en dit in overleg met de betrokken actoren.

(6) Gegevensdeling

Op de bezorgdheden inzake het delen van gegevens en de opmerking dat enkel de gegevens kunnen of moeten gedeeld worden die 'nodig' zijn. Dit is natuurlijk iets wat we volgen, vandaar dat we ook een decretale grond voorzien en deze ook voorleggen aan de Vlaamse Toezichtscommissie en de gegevensbeschermingsautoriteit. Verder verwijzen we ook naar het Vlaams Regeerakkoord waarin we de ambitie ook uiten om meer en beter samen te werken over de grens van de min- en meerderjarigheid heen. Hiermee geven we ook gevolg

aan de behoefte die ook op het werkveld leeft en gegevensdeling correct regelen is hierbij een belangrijke randvoorwaarde.

Advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit

We ontvingen op 14 september 2023 het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit waarbij het Kenniscentrum besliste te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten.

Bij de opmaak van voorliggend ontwerp van decreet werd rekening gehouden met:

1. De vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld;
2. De richtlijnen met betrekking tot de voorzienbaarheid van de verwerking van de persoonsgegevens.

Advies van het Controleorgaan op de Politie Informatie

Aangezien het voorontwerp ook een impact heeft op de verwerking van informatie en persoonsgegevens door en vanwege politie verleende het Controleorgaan op de Politie Informatie een advies op 5 september 2023.

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd als volgt aangepast aan advies nr. DA230030:

- Het Controleorgaan stelt in randnummer 15 en 19 dat artikel 458 ter Sw. geen rechtsgrond kan vormen voor de uitwisseling van politieke gegevens binnen een casusoverleg of een gezamenlijk dossieromgeving. Hiertoe dient de federale wetgever de Wet op het Politieambt aan te passen tenzij dit zou gebeuren op delegatie van het openbaar ministerie. De tekst van het nieuw ontworpen artikel 43/1 wordt in die zin aangepast.
- Gevolg gevend aan het advies van het Controleorgaan onder randnummer 17 dat de Vlaamse decreetgever de politie niet kan verplichten zich te rechtvaardigen voor een eventuele niet deelname aan een casusoverleg wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt dat de motiveringsverplichting bij niet deelname niet geldt voor federale actoren.

Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie

Op 12 september 2023 verstrekten de Vlaamse Toezichtcommissie het advies nr. 2023/095. Het bijgaande voorontwerp van decreet werd als volgt aangepast aan het advies van de VTC:

- Wat betreft het casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentiedeelnemers werd de verhouding met het bestaande decreet van 30 juni 2023 over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek verduidelijkt in de memorie van toelichting.
- In het nieuw ontwerp artikel 44/1 wordt een delegatie ingeschreven aan de Vlaamse Regering om de basisvereisten op te leggen voor de gemeenschappelijke dossieromgevingen voor het casusoverleg.
 - Voor de gegevensverwerking in het kader van elektronische monitoring zal een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling worden uitgevoerd door de betrokken administraties. Het evaluatierapport van de pilootfase zal bezorgd worden aan de Gegevensbeschermingsautoriteiten.

- Voor wat de terbeschikkingstelling bij de jeugdrechtbank betreft zijn de categorieën van betrokkenen, de categorieën van persoonsgegevens (recidiverisico; persoonlijkheid; omgeving en maturiteitsgraad) en de categorieën van ontvangers voldoende uitgewerkt in het ontwerp. De verwerkingsverantwoordelijke en bewaartermijn van gerechtelijke dossiers tot terbeschikkingstelling kunnen niet bepaald worden bij een Vlaams decreet aangezien dit federale materie betreft. Er wordt via artikel 39 van het ontwerp in artikel 42, § 3 wel toegevoegd dat de verwerkingsverantwoordelijke voor de uitvoering van de terbeschikkingstelling de uitvoerende dienst is.

Op **13 oktober 2023** werd het voorontwerp van decreet een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering (VR 2023 1310 DOC.1356-1 tem DOC1356-8) Overeenkomstig de tweede principiële goedkeuring is advies ingewonnen bij de Raad van State.

Advies Raad van State

Op 10 januari 2024 verstrekke de Raad van State advies nr. 74.679/16. Hieronder wordt ingegaan op de opmerkingen van de Raad van State en de wijzigingen die werden aangebracht aan het ontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting naar aanleiding van het advies.

- De Raad van State merkt onder punt 8 op dat de bepalingen van het ontworpen artikel 6, §§3 en 4 slechts in werking kunnen treden indien een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92 bis van de bijzondere wet van 1980 met de federale overheid wordt gesloten aangezien de decreetgever met deze bepalingen de uitvoering van reacties opdraagt aan federale strafinrichtingen en in het licht daarvan dossiers overdraagt en taken oplegt aan de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank. Een samenwerkingsakkoord is eveneens noodzakelijk voor de uitvoering van de terbeschikkingstelling vanaf de leeftijd van vijftientig jaar en het beroep dat de Vlaamse Gemeenschap wenst te doen op het For-K aanbod en het psychiatrisch aanbod voor volwassenen gelet op de organisatie van dat aanbod in ziekenhuizen en de federale bevoegdheid ter zake voor de organieke wetgeving, de financiering van de exploitatie en de basisregels betreffende de programmatie.

Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt de tekst van artikel 45 van het ontwerp en de memorie van toelichting bij artikel 29 en 45 in die zin aangepast.

- De Raad van State acht de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het machtigen van de Vlaamse deelnemers aan een casusoverleg in het kader van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, het bepalen van de voorwaarden en modaliteiten voor deelname en de verwerking van persoonsgegevens in hoofde van de gemachtigde leden, en dit op basis van de materiële bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

Artikel 458ter van het Strafwetboek bevat een specifieke regeling voor wat betreft het beroepsgeheim voor de deelnemers aan het casusoverleg, wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Op bepaalde punten wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, met dit ontwerp echter uitgebreid. Dit is het geval voor (1) de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding bij de coördinator van de ketenaanpak, (2) het gemotiveerd antwoord

betreffende de niet-deelname aan het casusoverleg en (3) de informatie die op het casusoverleg wordt besproken en die na het casusoverleg door de vaste afgevaardigde wordt meegedeeld aan de persoon die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd.

Hiervoor is een beroep op de impliciete bevoegdheden (art. 10 BWHI) vereist. De Raad van State geeft onder punt 12.1 aan dat in de memorie van toelichting moet worden aangetoond dat de voorwaarden daartoe vervuld zijn. Deze verantwoording wordt reeds geboden voor wat betreft de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding. De verantwoordingen voor de overige twee uitbreidingen van de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, Sw, worden in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 34 en 35 toegevoegd.

Een beroep op de impliciete bevoegdheden moet eveneens worden aangetoond voor wat betreft de *uitzonderingen* die op die geheimhoudingsplicht worden ingevoerd met betrekking tot (1) de mededeling, na het casusoverleg, door de vaste afgevaardigde van informatie die op het casusoverleg is besproken aan de persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, (2) het delen van informatie die op het casusoverleg is meegedeeld met de minderjarige, met zijn gezin en de betrokken personen uit zijn leefomgeving en (3) het delen van dergelijke informatie omwille van een rapportageplicht van een deelnemer. Deze verantwoording wordt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 37 opgenomen.

- De Raad van State stelt onder punt 13 dat de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht niet van toepassing kunnen zijn op de federale actoren die deelnemen aan het casusoverleg en dat een samenwerkingsakkoord moeten worden gesloten overeenkomstig artikel 92bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 teneinde in een conforme regeling te voorzien die van toepassing is op alle deelnemers aan het casusoverleg. Dit stadpunt wordt niet gevolgd.

Dit decreet biedt voldoende basis om de partners te garanderen dat er een afdoende juridisch kader is om deel te nemen aan het casusoverleg.

Artikel 458ter Sw. verplicht de decreetgever om de modaliteiten van het casusoverleg te regelen. Aangezien deze uitzonderingen een modaliteit betreffen van het casusoverleg in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie en de deelname aan het casusoverleg niet verplicht is voor (federale) actoren, hebben federale actoren dus de vrije keuze om deze modaliteiten wel of niet te aanvaarden door wel of niet deel te nemen aan het overleg conform de voorwaarden in het decreet. In eerste instantie worden hierbij het openbaar ministerie en de politiediensten bedoeld, die een specifiek kader inzake gegevensbescherming kennen maar ook bijv. de jeugdpsychiatrie of jeugdadvoocaat.

Indien de federale actoren deze zienswijze niet kunnen volgen, verhindert dat het casusoverleg niet. Dat leidt er enkel toe dat zij geen terugkoppeling zullen kunnen doen – en dus de rechtstreeks betrokken personen zullen moeten laten deelnemen aan het casusoverleg – en geen infodeling met de minderjarige en zijn gezin of in het kader van een rapportering zullen kunnen doen. Gezien de bevoegdheidsverdeling wordt daarom voor de actoren die niet bij Vlaams decreet kunnen worden gevat om dezelfde reden niet voorzien in een gemotiveerd antwoord bij niet-deelname.

- De Raad van State is van oordeel (zie punt 14) dat de ontworpen regeling voor verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie onvoldoende rechtsgrond biedt voor alle vormen van verwerking van persoonsgegevens die voortvloeien uit het casusoverleg. Die

verwerking impliceert immers dat gegevens ook worden gedeeld met, ontvangen van of doorgegeven aan actoren en organisaties die niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, maar van de federale overheid behoren.

De federale overheid is momenteel bezig met de opmaak en het doorlopen van de goedkeuringsprocedure van een federaal wetsontwerp voor gegevensverwerking bij deelname van federale actoren aan casusoverleg, die deze rechtsgrond bevat. Bijgevolg is een samenwerkingsakkoord op dit punt niet vereist.

- De Raad van State merkt onder punt 15 en 16 op dat de gegevensdeling binnen een casusoverleg moet worden beschouwd als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven van de minderjarige en zijn gezin. Deze inmenging moet voldoende duidelijk en nauwkeurig worden geformuleerd, steunen op een redelijke verantwoording en evenredig zijn met de nagestreefde doelstellingen. De in het voorontwerp voorziene gegevensdeling en het nagestreefde doel wordt aanvaard door de Raad van State.

Niettemin stelt de Raad van State dat gelet op het legaliteitsbeginsel moet worden bepaald wie in aanmerking kan komen om de rol van coördinator op te nemen, hoe hij wordt aangeduid en op basis van welke criteria hij de deelnemers aan het casusoverleg uitnodigt.

Wie moet optreden als coördinator wordt bewust niet gedefinieerd in het ontwerp. De coördinator zal steeds een kernpartner met expertise in het werkveld zijn.

Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt in artikel 33 van het voorontwerp wel toegevoegd dat de functie van coördinator, wordt opgenomen door een kernpartner zonder nader te bepalen wie dat moet zijn. Door een brede invulling mogelijk te maken is er lokaal nog ruimte om dit in te vullen.

Er wordt geen gevolg gegeven aan de opmerking om de wijze van aanstelling van de coördinator te regelen in het ontwerp. Uit de lopende praktijken blijkt dit steeds een gedragen keuze te zijn vanuit de kernpartners (lokale besturen, organisaties met expertise in jeugddelinquentierecht) en de aansturing van de lokale ketenaanpak. Er wordt over gewaakt dat de coördinator over de nodige competenties inzake verantwoordelijkheid, discretie en integriteit beschikt.

Specifieke vereisten kunnen uiteraard ook deel uitmaken van meer formele lokale samenwerkingsafspraken.

De criteria voor aanmelding en weging worden bepaald in het nieuw ontworpen artikel 41/2, §2. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State wordt in de tekst van artikel 33 van het ontwerp toegevoegd dat -als de aanmelding voldoet aan de criteria- de kernpartners op uitnodiging van de coördinator de mogelijkheid krijgen om de aanmelding aan te vullen met objectieve informatie omtrent een eventueel reeds lopend traject binnen de eigen organisatie en een inschatting omtrent welke andere partners noodzakelijk zijn en het aangewezen vervolgtraject.

De aanmelder, een begeleider die de jongere en/of het gezin intensief begeleidt heeft of aan het begeleiden is of een consulent kan vaak over kostbare informatie beschikken.

Op deze manier kan de coördinator vervolgens beslissen of een ketenaanpak wordt opgestart en inschatten welke deelnemers een specifieke inhoudelijke expertise hebben of een noodzakelijke bijdrage kunnen leveren aan de trajectopvolging omwille van hun betrokkenheid met en kennis van de problemen op verschillende levensdomeinen van de minderjarige en zijn gezin.

- Met betrekking tot het delen van tijdens het casusoverleg besproken informatie *daarbuiten* oordeelt de Raad van State onder punt 16.2. dat de mogelijkheid om informatie te delen met de "met het gezin van de minderjarige en personen uit de leefomgeving van de minderjarige" moet worden weggelaten wegens niet evenredig met de nagestreefde doelstellingen.

Deze suggestie wordt gevolgd. De mogelijkheid om informatie te delen met "het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving" wordt in tekst van artikel 37 van het ontwerp en in de memorie van toelichting weggelaten.

De mogelijkheid om mits consensus van alle deelnemers -over de informatie die gedeeld wordt, de personen met wie gedeeld wordt en de deelnemer die de informatie kan delen- blijft behouden voor de minderjarige en zijn ouders. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en de ouders, zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijk voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn ouders hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Teneinde de toepassing van het legaliteitsbeginsel te waarborgen wordt artikel 37 aangevuld met concrete criteria op basis waarvan het doorbreken van de geheimhoudingsplicht mogelijk is.

- Onder punt 36.3. stelt de Raad van State de vraag of de deelname van de minderjarige en zijn gezin aan een ketenaanpak noodzakelijk is. Hier moet een onderscheid worden gemaakt tussen de voorbereidende fase van aanmelding, inschatting en casusoverleg en het traject dat volgt. De jongere vormt na de voorbereidende fase -dus zodra deze is ingestroomd- vanzelfsprekend de rode draad en wordt voor elke opvolgtafel samen met de ouders uitgenodigd. In die zin is een gerichte terugkoppeling naar de minderjarige vanuit de voorbereidende fase dus logisch om een traject te kunnen opstarten. Gelet dat bij een ketenaanpak ook steeds actief met ouders wordt gewerkt, moet ook terugkoppeling naar hen mogelijk zijn zodat zij mee worden betrokken. Dit wordt verduidelijkt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 37.
- Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State onder punt 18 wordt conform de memorie ook in de tekst van het ontworpen artikel 6, §2, eerste lid verduidelijkt dat de jeugdrechter of de jeugdrechtbank de justitiehuizen de opdracht kan geven om toezicht te houden op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin kan begeleiden als die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.
- De Raad van State oordeelt onder punt 19.1 dat de criteria voor het ontworpen artikel 6, §§ 3 en 4, -dat voorziet in de mogelijkheid om na een medisch- psychologisch verslag de maatregel of sanctie van gesloten begeleiding, opgelegd aan een minderjarige die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, of die deze leeftijd bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, (verder) uit te voeren in een strafinrichting voor volwassenen- nader moeten worden verantwoord in de memorie van toelichting.
Zoals toegelicht in de memorie van toelichting is de leeftijd op het moment van het opleggen van de reactie of tijdens het verblijf in een gemeenschapsinstelling bepalend. De mogelijkheid om een reactie (verder) te laten uitvoeren in een strafinrichting voor

volwassenen heeft tot doel een leeftijdsadequate reactie mogelijk te maken en te waarborgen dat jongeren gescheiden van volwassenen kunnen worden opvangen, wat noodzakelijk is in het licht van artikel 37, c), van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en artikel 12 van Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

De criteria om deze mogelijkheid toe te passen worden niet verder bepaald. Het is de jeugdrechter die op vordering van het openbaar ministerie een passende beoordeling zal kunnen maken om een medisch-psychologisch onderzoek te laten verrichten en die kan beslissen tot de (verdere) uitvoering van een gesloten reactie in een strafinrichting voor volwassenen, rekening houdend met de resultaten van het medisch psychologisch verslag en alle concrete elementen van het dossier zoals bepaald in artikel 16 van het decreet jeugddelinquentierecht, met name 1° de ernst van de feiten, de schade en de gevolgen voor het slachtoffer; 2° de persoonlijkheid en maturiteit van de minderjarige verdachte of delictpleger; 3° recidive, of het risico op recidive; 4° de veiligheid van de maatschappij; 5° de leefomgeving van de minderjarige verdachte of delictpleger; 6° de veiligheid van de minderjarige verdachte of delictpleger.

Dit wordt toegevoegd aan de memorie van toelichting aan de artikelsgewijze bespreking bij artikel 5.

- De Raad van State merkt onder punt 19.2.1 en 19.2. 2. op dat niet duidelijk is waar de sanctie van een langdurige gesloten begeleiding moet worden uitgevoerd en stelt de vraag of de jeugdrechtbank hier ook nog kan beslissen tot een verdere uitvoering in een strafinrichting voor volwassenen. Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State wordt in de tekst van ontworpen artikel 6, §4, derde lid, verduidelijkt dat de sanctie van langdurige gesloten begeleiding die is opgelegd uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar in elk geval wordt uitgevoerd in een afdeling van een gemeenschapsinstelling. Op deze manier wordt gewaarborgd dat een traject tot vijftientwintig jaar volledig in een aangepaste omgeving in een gemeenschapsinstelling kan worden uitgevoerd. Indien de sanctie van langdurige gesloten begeleiding wordt opgelegd na de leeftijd van achttien jaar bestaat de mogelijkheid wel om vanaf de leeftijd van vijftientwintig jaar deze (verder) uit te voeren in een strafinrichting van volwassenen.
- De Raad van State vraagt onder punt 19.3 om te verduidelijken welke regelingen van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten van toepassing zijn wanneer de uitvoering van een gesloten begeleiding als sanctie in een strafinrichting voor volwassenen wordt uitgevoerd. Dit wordt verduidelijkt in de tekst van het nieuw ontworpen artikel 6, §4, vijfde lid en bij de artikelsgewijze van artikel 5 in de memorie van toelichting.
- De Raad van State merkt onder punt 20 op dat er een discrepantie is in de tekst tussen het nieuw ontworpen artikel 6, §1 en artikel 6, §5. Op heden kan een verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis slechts worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt heeft, en neemt deze uiterlijk een einde neemt als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt heeft. Gelet de verwachting dat de psychiatrie ook een belangrijke opdracht heeft ten aanzien van jongvolwassenen, moet ook een jongere in transitieleeftijd met specifieke zorg- of behandelingsnoden (verder) kunnen worden toevertrouwd aan een psychiatrische

inrichting. Deze nood blijkt ook uit het rapport van het Federaal Kenniscentrum voor de gezondheidszorg over de For-K.

- Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 21 wordt in de inleidende zin van artikel 5 van het voorontwerp de zinsnede "vervangen door artikel 5" aangepast naar de zinsnede "vervangen door artikel 4".
- Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State onder punt 22 wordt in artikel 9 en 12 van het ontwerp toegevoegd dat de maximale duur van elektronische monitoring zes maanden bedraagt.
- De Raad van State vraagt onder punt 23 en 30.1 naar de plaats van elektronische monitoring in de hiërarchie tussen de verschillende maatregelen en vraagt of de duur van de elektronische monitoring niet moet worden afgestemd op de reactie waarvan ze desgevallend als modaliteit of ter ondersteuning wordt opgelegd. Gelet op het vrijheidsbenemende karakter van een elektronische monitoring en de impact op het privé en gezinsleven kan worden aangenomen dat een elektronische monitoring de facto een meer ingrijpend karakter heeft dan een positief project, een ambulante reactie of voorwaarden, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van een andere reactie. Het komt aan de jeugdrechter toe om te beoordelen of een combinatie van maatregelen aangewezen is waarbij elektronische monitoring als adequate modaliteit of ondersteuning van een andere reactie kan worden opgelegd.

Wanneer de jeugdrechter beslist enkel een elektronische monitoring op te leggen, moet de (maximale) duur in de beschikking worden opgenomen. Wordt een combinatie aan maatregelen opgelegd, dan neemt de jeugdrechter voor elke maatregel apart de maximale duur op in zijn beschikking. Hetzelfde geldt voor de fase ten gronde.

Er wordt niet ingegaan op de vraag om de de duur van de elektronische monitoring af te stemmen op de reactie waarvan ze de modaliteit of ondersteuning is. De maximale duur van een positief project, ambulante maatregel of voorwaarden zoals voorzien in het decreet blijft behouden. De ambulante begeleiding en de voorwaarden kunnen daarbij voor maximaal zes maanden ondersteund worden door een elektronische monitoring. Zeker in de beginfase kan elektronische monitoring in combinatie met begeleiding helpend zijn bijvoorbeeld ter ondersteuning van opgelegde voorwaarden zoals naar school gaan, het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, huisarrest en op deze manier zorgen voor controle, de structuur, het creëren van een positieve context en het uitblokken van een negatieve context. De mate van controle tijdens het verloop van de voorwaarden kan daarbij gradueel worden afgebouwd. De overige voorwaarden of ambulante maatregelen kunnen blijven verder lopen na het einde van de elektronische monitoring, maar kunnen ook worden herzien of ingetrokken. Deze beslissing komt toe aan de jeugdrechter of jeugdrechtbank.

- De Raad van State oordeelt onder punt 24 en 30.2 dat het verschil in behandeling tussen minderjarigen die in aanmerking komen voor elektronische monitoring en minderjarigen die daarvan worden uitgesloten moet worden verantwoord gelet op het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie. Dit wordt verduidelijkt bij de artikelsgewijze bespreking van artikel 12 en 23 in de memorie van toelichting.
- De Raad van State vraagt onder punt 25 naar de verhouding tussen het ontworpen artikel 25/0, vijfde lid en artikel 21, §5 met betrekking tot de duur van een

elektronische monitoring. Artikel 21 van het decreet jeugddelinquentierecht betreft specifiek de duur van de voorlopige rechtspleging en de mogelijkheid om maatregelen te laten doorlopen of te verlengen binnen de maximale duur van de voorbereidende rechtspleging te verlengen. Gelet dat de maximale duur van een elektronische monitoring zes maanden bedraagt wordt deze afwijking voor de duidelijkheid ook daar opgenomen.

- Gevolg gevend aan de vraag tot verduidelijking van de Raad van State onder punt 26 en 32 worden de ontworpen artikelen 25/2 en 35, tweede lid aangepast zodat duidelijk is dat kortverblijf in een gemeenschapsinstelling kan worden opgelegd aan minderjarigen, al naargelang hun leeftijd (vanaf veertien jaar respectievelijk tussen twaalf en veertien jaar op het ogenblik van de feiten) onder dezelfde voorwaarden als een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling, mogelijk is.
- De duur van een elektronische monitoring in combinatie met begeleiding in de fase ten gronde bedraagt drie of zes maanden. Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 27 en 31. wordt het woord "maximaal" in het ontworpen artikel 34/0, vijfde lid weggelaten. Via de herziening kan de elektronische monitoring te allen tijde worden ingetrokken of worden gewijzigd in een minder strenge of ingrijpende maatregel.
- In artikel 22, 24 en 28 worden enkele materiële tekstuele aanpassingen doorgevoerd.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 33.2 wordt in de tekst van het ontworpen artikel 37/1, §1, zevende lid verduidelijkt dat wanneer de jeugdrechtbank voorafgaand aan het einde van de oorspronkelijk opgelegde sanctie beslist om de terbeschikkingstelling te handhaven zij ook de sanctie moet opleggen in het kader van de uitvoering van de terbeschikkingstelling. Dit kan gaan om voorwaarden, die gericht zijn op begeleiding, behandeling of opvolging van de problematiek die heeft bijgedragen tot de feiten en het vermijden van recidive of een elektronische monitoring. Tevens wordt verduidelijkt dat het opleggen van voorwaarden of een ambulante begeleiding maximaal mogelijk is voor de duur van de terbeschikkingstelling.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 34.1 wordt in de tekst van het ontworpen artikel 37/1, §4, tweede lid verduidelijkt dat de terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank in elk geval eindigt als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. In dat geval wordt het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank bezorgd met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling.
- De Raad van State vraagt onder punt 34.2 om te verduidelijken welke bepalingen van de federale regeling van toepassing zullen zijn na de overdracht van het dossier van terbeschikkingstelling aan de strafuitvoeringsrechtbank. De nadere regels voor de inhoud en invulling van de strafuitvoering na vijftientig jaar zullen -gelet ook op de gefaseerde inwerkingstelling van de toekomstige verlengde opvolging die de terbeschikkingstelling zal vervangen-, het voorwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid.
- Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 34.3 wordt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 29 verduidelijkt dat de hypothese waarbij het gerechtelijk dossier van de minderjarige delictpleger "in voorkomend onmiddellijk na de uitspraak van de

jeugdrechtbank” aan de strafuitvoeringsrechtbank wordt bezorgd betrekking heeft op de situaties waarbij de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt op het ogenblik van de uitspraak.

- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 35 worden in de tekst van artikel 3 en 32 aangepast zodat duidelijk is dat de in het ontworpen artikel 41/2, §1 bedoelde kernpartners minimaal in elk gerechtelijk arrondissement “een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 36.1 wordt in het ontworpen artikel 41/2, §2, eerste lid verduidelijkt dat de criteria voor aanmelding bij een ketenaanpak jeugddelinquentie cumulatief moeten worden in acht genomen.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 36.2 wordt in het ontworpen artikel 41/2 verduidelijkt dat de coördinator beslist of een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie wordt opgestart op basis van de aanmelding en de aanvullende informatie die desgevallend wordt aangeleverd door de kernpartners.
- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 36.3 wordt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 6 en 10,2° van het ontwerp verduidelijkt dat een ketenaanpak jeugddelinquentie door het parket of de jeugdrechter/jeugdrechtbank kan worden opgelegd na de aanmelding, multidisciplinaire weging en beslissing van de coördinator..
- Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State onder punt 37.2 en 40 wordt in het ontworpen artikel 41/2, §2, zesde lid duidelijkheidshalve bepaald dat de kernpartners de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding kunnen uitwisselen zonder dat dit strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 Sw. Dit wordt ook toegevoegd in het ontworpen artikel 41/3, vierde lid met betrekking tot de informatie opgenomen in het gemotiveerde antwoord bij niet-deelname.
- Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State onder punt 39 wordt in de artikelsgewijze bespreking bij artikel 34 van het ontwerp verduidelijkt vanuit welke rol het agentschap Justitie en Handhaving kan deelnemen aan het casusoverleg.
- In artikel 35 wordt een tekstuele aanpassing doorgevoerd.
- De Raad van State geeft onder punt 42 aan dat er moet over worden gewaakt dat de vereisten van de richtlijn strafgegevens moet worden nageleefd bij de gegevensverwerking door het agentschap Justitie en Handhaving. Deze richtlijn betreft de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen. De verwerkingen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens worden zoals beschreven in het decreet zijn effectief in overeenstemming met deze richtlijn. Voor de overige gegevensverwerking is de algemene verordening gegevensverwerking van toepassing.

- Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 43 en 44 wordt in de tekst en artikelsgewijze bespreking bij artikel 39 verduidelijkt welke personeelsleden van het agentschap Justitie en Handhaving persoonsgegevens, met inbegrip van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, kunnen verwerken en voor welke opdrachten. De mogelijkheid om gegevens over de gezondheid te verwerken door het VCET wordt behouden gelet dat bijvoorbeeld een medische redenen een impact kan hebben op het individuele uurrooster. Wat de bewaartermijn betreft, aligneren we ons op de bewaartermijn voor dossiers van de justitiehuisen en het VCET conform art. 8 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand en haar uitvoeringsbesluiten. De bewaartermijn wordt op dit ogenblik herbekeken door het agentschap Justitie en Handhaving dat verwerkingsverantwoordelijke is.
- De tekst van het ontworpen artikel 44/1 wordt vervolledigd met de categorieën van persoonsgegevens die in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen worden verwerkt. Deze eerste alinea was per vergissing weggevallen. Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State onder punt 47 wordt de categorie "gedragsgegevens" en de categorie "andere gegevens die noodzakelijk zijn om de doelstelling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie te realiseren" weggelaten. Wat betreft de vraag over het verwerken van gegevens betreffende seksueel gedrag of seksuele gerichtheid kan worden bevestigd dat deze niet kunnen worden verwerkt in het kader van een ketenaanpak wegens niet relevant.
- Gevolg gevend aan de opmerking onder punt 49 wordt de datum van inwerkingtreding wordt aangepast naar de tiende dag na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad. Voor de artikelen waarvoor een samenwerkingsakkoord met de federale overheid moet worden gesloten wordt de inwerkingtreding in dezelfde zin aangepast.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1 behoeft geen commentaar.

Artikel 2. Gelet dat elektronische monitoring ook een mogelijkheid wordt in de fase van de voorlopige rechtspleging wordt de verwijzing in artikel 29 opgeheven en wordt elektronische monitoring als definitie toegevoegd aan artikel 2 van het decreet jeugddelinquentierecht.

In punt 2° wordt voor de definiëring van een casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie uitdrukkelijk naar artikel 458ter Sw. verwezen. Indien in het decreet dus over casusoverleg wordt gesproken, is het van belang dit steeds in het kader van artikel 458ter Sw. te begrijpen. Meer toelichting omtrent dit casusoverleg wordt bij de betreffende artikelen zelf gegeven.

Daarnaast worden het agentschap Opgroeien regie en het agentschap Justitie en Handhaving en het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht gedefinieerd.

Artikel 3. In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar een versterkte lokale samenwerking tussen lokale, buurtgerichte actoren en welzijn en justitie. Vaak liggen de lokale context en een problematische leefsituatie aan de basis van een verhoogd risico op delinquent gedrag, maar ook het netwerk waarin jongeren zich bewegen of sociale media kunnen een rol spelen. Met een ketenaanpak waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met lokale besturen, willen we oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Het lokaal investeren in preventie om verdere escalatie te voorkomen, levert, ook in het kader van jeugddelinquentie of bij delinquent gedrag door jongvolwassenen of het risico hierop, duidelijke winst op. Via projectsubsidie werden sinds 2022 reeds bestaande projecten versterkt of nieuwe projecten opgezet.

Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een integrale ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie.

In het met dit ontwerpdecreet nieuw ingevoegde hoofdstuk 4/1 wordt verder bepaald welke partners aan een casusoverleg voor ketenaanpak met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een overleg kan plaatsvinden.

Artikel 4. §1. De maximale leeftijdsgrenzen waarin artikel 6 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorzag voor het opleggen en uitvoeren van reacties op een jeugddelict worden opgeheven. Uiteraard blijven de verjaringstermijnen van het gemeen strafrecht van toepassing in het kader van jeugddelinquentie.

Ook voor het herstelrechtelijk aanbod en de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie worden de leeftijdsgrenzen opgeheven.

De maximale leeftijdsgrens voor het toevertrouwen aan een For-K blijft behouden op negentien jaar.

Paragraaf 2 voorziet dat, indien de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, de jeugdrechter of jeugdrechtbank kunnen bepalen dat de justitiehuisentoezicht houden op de naleving van ambulante reacties of voorwaarden en de betrokkenen daarin kan begeleiden. Via de overdracht van het dossier naar de justitiehuisen kan een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding door de justitieassistenten worden gewaarborgd.

Hetzelfde geldt voor het VCET in kader van de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.

In principe bepaalt federale overheid de opdrachten die de justitiehuisen of de bevoegde diensten van de gemeenschappen, uitoefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen.

Vlaanderen kan in het kader van zijn impliciete bevoegden overeenkomstig artikel 10 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der instellingen bepalen dat de justitiehuisen ook een opdracht hebben in het kader van jeugddelinquentie. De uitoefening van deze aanvullende impliciete bevoegdheden is noodzakelijk om een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding mogelijk te

maken. De weerslag ervan op de bevoegdheid van de federale overheid is slechts marginaal en leent zich tot een gedifferentieerde regeling aangezien de federale overheid nog steeds alle andere opdrachten van de justitiehuizen inzake de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen bepaalt. Deze regeling betreft enkel minderjarige verdachten en delictplegers die tussen de leeftijd van 12 en 18 een jeugddelict hebben gepleegd, maar waarvoor gelet op de leeftijd op het moment van de uitvoering van de reactie een leeftijdsadequate opvolging noodzakelijk wordt geacht door de jeugdrechter of jeugdrechtbank.

Artikel 5 regelt de mogelijkheid om vanaf een bepaalde leeftijd jongeren gescheiden van volwassenen te kunnen opvangen, wat noodzakelijk is in het licht van artikel 37, c), van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en artikel 12 van Richtlijn 2016/800 'betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure'.

Paragraaf 3 heeft betrekking op de plaatsing in een gemeenschapsinstelling in de fase van de voorbereidende rechtspleging.

Indien de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter een gesloten begeleiding wenst op te leggen, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Ook wanneer de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Dezelfde regeling geldt wanneer het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling wordt opgelegd als een vervangende maatregel wegens het niet naleven van voorwaarden.

Paragraaf 4 voorziet dat eenzelfde scheiding mogelijk is in de fase ten gronde. Indien de jeugdrechtbank een minderjarige delictpleger nog een vrijheidsbenemende sanctie van gesloten begeleiding wil opleggen nadat deze de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechtbank na een medisch psychologisch verslag beslissen dat de gesloten begeleiding kan worden uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen.

Ook wanneer de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een lopend traject in een gemeenschapsinstelling tot vijfentwintig jaar in een aangepaste omgeving in een afdeling van een gemeenschapsinstelling kan worden uitgevoerd. Indien de sanctie van langdurige gesloten begeleiding wordt opgelegd na de leeftijd van achttien jaar bestaat de mogelijkheid om deze vanaf de leeftijd van vijfentwintig jaar deze (verder) uit te voeren in

een strafinrichting van volwassenen na een medisch- psychologisch onderzoek en rekening houdend met alle concrete elementen van het dossier.

Dezelfde regeling geldt wanneer een gesloten begeleiding als een vervangende sanctie wordt opgelegd wegens niet naleven van een positief project, opgelegde voorwaarden of ambulante sanctie.

Het is de jeugdrechter of jeugdrechtbank die op vordering van het openbaar ministerie soeverein beslist om een forensisch psychiater aan te stellen en om van deze mogelijkheid gebruik te maken rekening houdend met de resultaten van het medisch psychologisch verslag en alle concrete factoren van het dossier zoals bepaald in artikel 16 van het decreet jeugddelinquentierecht, met name 1° de ernst van de feiten, de schade en de gevolgen voor het slachtoffer; 2° de persoonlijkheid en maturiteit van de minderjarige verdachte of delictpleger; 3° recidive, of het risico op recidive; 4° de veiligheid van de maatschappij; 5° de leefomgeving van de minderjarige verdachte of delictpleger; 6° de veiligheid van de minderjarige verdachte of delictpleger.

Indien de jeugdrechter of de jeugdrechtbank beslist dat de gesloten begeleiding (verder) wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, draagt de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank. In dat geval zijn de bepalingen rond de toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten van toepassing op de minderjarige delictpleger, met uitzondering van titel XIbis dat de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank aangezien het decreet daarvoor in een eigen regeling voorziet.

Paragraaf 5 voorziet eenzelfde scheiding tussen minderjarigen en volwassenen voor de reactie toevertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, na een psychiatrische expertise. Wanneer een minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar heeft bereikt op het ogenblik van het opleggen van de reactie of tijdens een verblijf in de For-K verblijf, dan wordt deze toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Gelet dat de decreetgever met de nieuw ontworpen bepalingen in artikel 6, §§ 3 en 4 de uitvoering van reacties opdraagt aan federale strafinrichtingen en in het licht daarvan dossiers overdraagt en taken oplegt aan de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank, zal een samenwerkingsakkoord gesloten worden met de federale overheid. Hetzelfde geldt voor het nieuw ontworpen artikel 6, § 5 voor het beroep dat de Vlaamse Gemeenschap wenst te doen op het For-K aanbod en het psychiatrisch zorg aanbod.

Deze bepalingen zullen in werking treden tien dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsakkoord.

Artikel 6 voegt de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waarbij de jongere en zijn gezin worden begeleid toe aan de limitatieve lijst van voorwaarden die het openbaar ministerie kan opleggen na aanmelding, multidisciplinaire weging en beslissing van de coördinator. Uiteraard is ook de bereidwilligheid van de minderjarige en de ouders essentieel. Maar het is ook de taak van de partners om indien nodig naar motivatie toe te werken, zoals bij elke opgelegde reactie.

Artikel 7. Artikel 16 van het decreet jeugddelinquentierecht voorziet momenteel enkel in de verplichting het slachtoffer van een jeugddelict te informeren over de beslissing tot herziening van een maatregel of sanctie opgelegd door de jeugdrechter of jeugdrechtbank. Via het besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2022 voorziet de Vlaamse regering dat de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen, indien deze is gevat en indien het slachtoffer voorafgaandelijk heeft aangegeven geïnformeerd te willen worden door deze dienst, zal instaan voor het bijstaan en informeren van het slachtoffer over de herziening van de maatregel of sanctie. Tijdens de operationalisering van de informatiestroom naar de dienst slachtofferonthaal is gebleken dat deze het slachtoffer natuurlijk enkel zinvol kan informeren over een herziening indien zij het slachtoffer ook geïnformeerd hebben over de initiële maatregel of sanctie die werd opgelegd. Dit zetten we nu recht. De dienst slachtofferonthaal indien ze gevat worden dient van bij aanvang van het traject van de minderjarige verdachte/dader de noodzakelijke informatie te ontvangen over de reactie die worden opgelegd en de eventuele slachtoffergerichte voorwaarden zodat ze het slachtoffer hierover terdege kunnen informeren. Deze informatie dient ook als houvast bij een eventuele latere herziening van de maatregel of sanctie in het traject van de minderjarige.

Door deze toevoeging wordt ook het informeren van het slachtoffer over de initiële maatregel of sanctie voorzien in het decreet.

Artikel 8. Punt 1 voorziet dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding als maatregel kan worden opgelegd.

Punt 2 voorziet in een nieuwe maatregel kortverblijf in een afdeling in de gemeenschapsinstellingen.

Het experiment kortverblijf werd in eind april 2020 opgezet in functie van twee duidelijke doelstellingen:

- Het verhogen van de instroommogelijkheden van de gemeenschapsinstellingen en het terugdringen van het aantal 'weigeringen inzake de zgn. 'bufferfeiten' en het gevoel van straffeloosheid;
- Het versterken en versnellen van noodzakelijke partnerschappen inzake beslissingen tot gesloten begeleiding. Door de beslissingslijnen aan te pakken, moest een gedifferentieerde aanpak op maat en een versnelde doorstroom met gepaste begeleiding in de context gerealiseerd worden

Uit de evaluatie blijkt dat kortverblijf als zeer positief geëvalueerd wordt door de verschillende partners op het terrein. We zitten sinds de start in april 2020 intussen aan ongeveer 860 aanvragen. De doelrealisatie op de 2 centrale doelstellingen is duidelijk aantoonbaar.

Uit de permanente monitoring blijkt dat doorheen bepaalde piekperiodes (de differentiatie via kortverblijf in combinatie met het anticiperen op het aanhouden van deze piekmomenten) een efficiënte en noodzakelijke ingreep is in het vermijden van weigeringen en het anticiperen/opvangen van deze overdruk.

Ook inhoudelijk is de input voor de evaluatie positief. Op niveau van het versterken en vereenvoudigen van beslissingen ervaren de partners het werken met herkenbare aanspreekpunten als een zeer grote vooruitgang. Het inzetten op vaste contacten en herkenbare referentiefiguren is een belangrijke meerwaarde.

Door de decretale verankering van kortverblijf komen we tegemoet aan een legistieke basis voor de vraag vanuit de jeugdmagistratuur naar meer differentiatie voor instroom in een

gemeenschapsinstelling. De jeugdrechtbank krijgt op deze manier een bijkomende mogelijkheid om te differentiëren inzake de duur van geslotenheid. Ook voor de minderjarige wordt van bij aanvang duidelijkheid geboden in de duur van de sanctie.

Tijdens kort verblijf wordt ingezet op een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project). De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Kortverblijf kan ook als vervangende maatregel bij het niet-naleven van voorwaarden worden opgelegd.

Artikel 9 voorziet dat elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging na de initiële termijn van minimaal drie maanden maximaal éénmaal verlengd kan worden met een termijn van maximaal drie maanden na een gemotiveerde beslissing, waarbij de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken worden opgeroepen.

Artikel 10. Met punt 1 worden een elektronische monitoring en het toevertrouwen aan kortverblijf in een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen toegevoegd aan de mogelijkheden van een vervangende maatregel bij het niet-naleven van voorwaarden.

Met punt 2 wordt het deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie waarbij de jongere en zijn gezin worden begeleid toegevoegd aan de niet-limitatieve lijst van voorwaarden die de jeugdrechter of jeugdrechtbank kan opleggen na de aanmelding, multidisciplinaire weging en beslissing van de coördinator. Uiteraard is ook de bereidwilligheid van de minderjarige en de ouders daarbij essentieel. Maar het is ook de taak van de partners om indien nodig naar motivatie toe te werken, zoals bij elke opgelegde reactie.

Artikel 17 van het decreet jeugddelinquentierecht voorziet dat van bij de aanvang van een gesloten begeleiding wordt voorzien in een opvolging na de gesloten begeleiding, die ook een ondersteuning en begeleiding voor ouders of opvoedingsverantwoordelijken inhoudt. We verwijzen terzake naar de praktijk van de gedeelde trajecten tussen de gemeenschapsinstellingen en private partners, maar indien nodig moet ook een meer intensieve en aanklappende reactie zoals een delictgerichte contextbegeleiding of ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen opgelegd worden. De gemeenschapsinstellingen zijn een vaste kernpartner in de ketenaanpak en kunnen voorafgaand aan de uitstroom van de jongere een jongere aanmelden zodat een casusoverleg kan worden geïnitieerd samen met alle relevante partners om het verloop van zijn traject te bespreken alsook zijn verder re-integratieplan.

De ketenaanpak betekent in die zin ook de brug naar de leefomgeving van de jongere. In die realiteit van de leefomgeving van de jongere zijn natuurlijk ook andere elementen van belang als een voorwaarde voor een succesvolle re-integratie, zoals het naar school gaan, een opleiding volgen of het hebben van een zinvolle vrijetijdsbesteding. Deze kunnen steeds door de jeugdrechter als voorwaarde worden opgelegd. Voor wat betreft vrijetijdsbesteding kan hiervoor beroep gedaan worden op gespecialiseerde organisaties die bijvoorbeeld ontheemdingstochten/bootcamps- organiseren, ervaringsgerichte projecten en innovatieve projecten voor jongeren aanbieden, sportlessen aan jongeren uit achtergestelde buurten, etc.

Artikel 11 en 12 voorzien in de toevoeging van een nieuwe onderafdeling en maatregel voor het opleggen van een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding. Om de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever dat elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. We verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in functie van de uitvoering van elektronische monitoring, waarbij het ook de vraag en verwachting was van de jeugdmagistratuur om elektronische monitoring zoals alle andere reacties in het jeugddelinquentierecht ook mogelijk te maken in de fase van de voorbereidende rechtspleging.

Elektronische monitoring is uitgesloten voor volgende misdrijven:

genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en quinquies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 138, 140, 141 Sw.) , doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) , opzettelijke slagen en verwondingen in intrafamiliale context (398 tot en met 404 SW juncto 410 SW), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.) en drugshandel als hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, door een leidend persoon.

Deze uitzonderingen zijn gealigneerd op de uitzonderingen voor elektronisch toezicht als autonome sanctie bij volwassenen en betreffen politieke beleidskeuzen.

Het gaat om ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, terroristische misdrijven of misdrijven die een ernstige inbreuk uitmaken op het leven, de fysieke, seksuele of psychische integriteit van het slachtoffer (bijv. moord, zedenfeiten, misdrijven gepleegd in of vanuit de gezinscontext, waarbij de minderjarige zowel slachtoffer als dader kan zijn). Gelet op de strijd tegen druggerelateerde criminaliteit is het tevens een beleidsprioriteit om minderjarige leiders van criminele drugsorganisaties uit te sluiten van elektronische monitoring aangezien elektronische monitoring niet de garantie biedt dat zij hun bedrijvigheid als beroeps crimineel op korte termijn stopzetten.

Daarnaast voorzien we dat jeugdrechter bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening houdt met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen. Het spreekt voor zich dat elektronische monitoring niet is aangewezen in geval bepaalde delicten van thuis uit kunnen worden verdergezet, zoals intrafamiliaal geweld, drugshandel, etc.

De jeugdrechter kan in de gevallen waar een gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding wordt overwogen een elektronische monitoring gepaard met begeleiding opleggen nadat de Sociale dienst Jeugdrechtbank de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting te maken waaruit blijkt dat elektronische monitoring uitvoerbaar is.

Tijdens deze selectiefase zal de sociale dienst niet alleen de technische en praktische uitvoerbaarheid van elektronische monitoring aftoetsen, maar ook de inhoudelijke uitvoerbaarheid van waarbij gepeild wordt naar de wenselijkheid (indicaties en tegenindicaties), mogelijkheden en haalbaarheid van elektronische monitoring en het

individuele uurrooster, alsook naar de bereidheid tot medewerking van de ouders of opvoedingsverantwoordelijken.

De elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding vanuit de sociale dienst. Bij de begeleiding van minderjarigen met elektronische monitoring staan gedragsverandering, het voorkomen van recidive, herstel en desistance voorop.

De maximumduur van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging bedraagt zes maanden, met name minimaal drie maanden éénmaal verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden.

De minimumduur van drie maanden is ingegeven door de kosten van de selectie voor kandidaten en plaatsing, maar ook voor de tijd die nodig is om elektronische monitoring een minimaal inhoudelijk effect te laten ressorteren voor de minderjarige.

Via een uitvoeringsbesluit zal uitvoering worden gegeven aan de elementen die de inhoudelijke en technische inschatting van de sociale dienst moet bevatten, alsook aan de modaliteiten voor controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.

Artikel 13 is de toevoeging van een nieuwe onderafdeling in functie van kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Artikel 14. De jeugdrechter kan op grond van dit artikel minderjarige verdachten toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, voor een periode van maximaal veertien dagen.

De voorwaarden vermeld in artikel 26, § 2, 1°, 2° en 3° en § 3, 1°, 2° en 3° zijn overeenkomstig van toepassing. Dit wil zeggen dat kortverblijf in principe enkel toegankelijk is voor minderjarige verdachten die veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook moeten de feiten waarvan ze verdacht worden van dien aard zijn dat ze aanleiding kunnen geven tot plaatsing in een gemeenschapsinstelling. Op de minimale leeftijdsvereiste van veertien jaar bestaat een uitzondering voor minderjarige verdachten en delictplegers die tussen twaalf en veertien jaar waren op het ogenblik van het plegen van de feiten. Ook deze jongeren kunnen aan kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling worden toevertrouwd mits hen een feit ten laste wordt gelegd dat, indien het gepleegd zou zijn geworden door een meerderjarige, een straf tot gevolg zou hebben van vijf tot tien jaar opsluiting of een zwaardere straf. Bovendien moet de jeugdrechter of jeugdrechtbank inschatten dat de openbare veiligheid in het gedrang is.

Tijdens kort verblijf wordt ingezet op een snel en inhoudelijk gedifferentieerd uitstroomtraject (lopende maatregel, HCA-maatregel, ambulante maatregel, delictgerichte contextbegeleiding of positief project). De snelle beschikbaarheid met meerdere opties laat een besluitvorming op maat toe.

Kortverblijf kan ook als vervangende reactie worden opgelegd.

Artikel 15 is een materiële rechtzetting. Niet alleen de ouders of opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige, maar ook de minderjarige en zijn advocaat alsook het openbaar ministerie, wanneer het dit wenst, worden gehoord nadat een oriëntatievoorstel werd uitgewerkt.

Artikel 16 betreft eveneens een materiële rechtzetting. De verwijzing naar gesloten oriëntatie is dubbelop met de volgende zin en wordt geschrapt.

Artikel 17. De maximale leeftijdsgrenzen waarin artikel 28 van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht voorzag voor het opleggen van sancties, door te verwijzen naar artikel 6 van het decreet, worden opgeheven.

Artikel 18. Punt 1 voorziet dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding als sanctie kan worden opgelegd.

Punt 2 betreft de toevoeging van de sanctie kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, voor een periode van veertien dagen. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt opgeheven. De oriëntatie is immers inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

Punt 3 betreft een materiële rechtzetting. Het woord maximaal wordt opgeheven conform artikel 36 van het decreet jeugddelinquentierecht. De gesloten begeleiding in de fase ten gronde betreft drie, zes of negen maanden.

Punt 4 betreft de opheffing van de gesloten oriëntatie in de verwijzing van de termijn van één maand als dertig dagen. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt immers opgeheven.

Punten 5 en 6 voorzien in de opheffing van de huidige bepalingen rond elektronische monitoring. Deze worden met dit ontwerp immers herwerkt in een nieuwe onderafdeling voor elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en de fase ten gronde.

Artikel 19, 20 en 21 voorzien dat een elektronische monitoring gecombineerd met begeleiding en kortverblijf in een gemeenschapsinstelling als vervangende sanctie kunnen worden opgelegd bij het niet-naleven van een positief project, een ambulante sanctie of voorwaarden.

Artikel 22 en 23 voorzien in de toevoeging van een nieuwe onderafdeling en nieuw artikel in functie van elektronische monitoring in de fase ten gronde.

De jeugdrechtbank kan in de gevallen waar een gesloten begeleiding wordt overwogen een elektronische monitoring gepaard met begeleiding opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting te maken waaruit blijkt dat elektronische monitoring uitvoerbaar is.

De elektronische monitoring zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden, een positief project, ambulante sanctie worden opgelegd.

Elektronische monitoring is uitgesloten voor volgende misdrijven:

genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en quinquies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 138, 140, 141 Sw.) , doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) , opzettelijke slagen en verwondingen in intrafamiliale context (398 tot en met 404 SW juncto 410 SW), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.) en drugshandel. Daarnaast voorzien we dat jeugdrechtbank bij

het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening houdt met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige delictpleger op het verblijfsadres zal samenwonen. Het spreekt voor zich dat elektronische monitoring niet is aangewezen in geval bepaalde delicten van thuis uit kunnen worden verdergezet, zoals intrafamiliaal geweld, drugshandel als hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, door een leidend persoon (artikel 2bis, § 4b van de drugswet van 24 februari 1921).

Voor de motivering verwijzen we naar de artikelsgewijze bespreking bij artikel 12.

De duur van elektronische monitoring in de fase ten gronde bedraagt drie of zes maanden. Via de herziening kan de elektronische monitoring na de minimumduur van drie maanden te allen tijde worden ingetrokken of worden gewijzigd in een minder strenge of ingrijpende maatregel.

Artikel 24 en 25. Deze artikelen voegen kortverblijf voor een periode van veertien dagen in een afdeling in een gemeenschapsinstelling toe als sanctie. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt opgeheven. De oriëntatie is immers inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

De jeugdrechtbank krijgt op deze manier een bijkomende mogelijkheid om te differentiëren inzake de duur van geslotenheid zonder daartoe te moeten herzien vanuit een gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden. Voor de minderjarige delictpleger wordt ook meteen duidelijkheid geboden in de duur van de sanctie.

Kortverblijf kan ook als vervangende sanctie bij niet-naleven van voorwaarden, een ambulante sanctie of positief project worden opgelegd.

Artikel 26. Met dit artikel wordt de verwijzing naar de procedure van een gesloten oriëntatie bij de gesloten begeleiding opgeheven. De gesloten oriëntatie als sanctie ten gronde wordt immers opgeheven wegens inherent een onderzoeksmaatregel in de navorsingsfase.

Artikel 27. Punt 1 betreft een louter materiële rechtzetting. Artikel 19, 1° van het decreet van 15 juli 2022 tot wijziging van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, met het oog op de inwerkingtreding van de gesloten oriëntatie en de gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen (hierna wijzigingsdecreet van 15 juli 2022) had als doel de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor de doelgroep 16+ mogelijk is, af te stemmen op de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is. Gelet dat de langdurige gesloten begeleiding een volwaardig alternatief is voor uithandengeving was het de intentie van de decreetgever om voor afstemming te zorgen tussen de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor beide sancties.

In de afstemming werd echter geen rekening gehouden met de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht. Deze wet werd in dezelfde week als het wijzigingsdecreet aangenomen in de commissie justitie van de Kamer en trad in werking op 1 juni 2022. Hoewel de omzetting naar de nieuwe bepalingen van het seksueel strafrecht strikt genomen is afgedekt door 107 van de wet betreffende het seksueel strafrecht waardoor alle verwijzingen naar de bepalingen in de oude artikelen van het strafwetboek geacht worden te verwijzen naar de nieuwe overeenkomstige bepalingen in

hoofdstuk 1 van titel VIII van Boek 2 van het Strafwetboek, werden hiertoe een aantal amendementen ingediend. Na nazicht blijkt dat de omzetting naar de nieuwe bepalingen van het seksueel strafrecht en de afstemming van de lijst van jeugddelicten niet volledig correct is gebeurd.

Concreet wordt met deze wijziging de verwijzing naar de opgeheven artikelen 373, 375, 376 en 379 van het Strafwetboek vervangen door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek. Dezelfde wet heeft ook artikel 417ter en 417quater vernummerd tot respectievelijk 417/2 en 417/3. Ook dit wordt aangepast.

Punt 2 betreft de opheffing van de maximale leeftijdsgrens van vijftientwintig jaar voor de langdurige gesloten begeleiding. Zolang de verjaringstermijn niet is ingetreden, moet een reactie mogelijk zijn op grond van het decreet jeugddelinquentierecht, ook een langdurige gesloten begeleiding. Indien een jongere de leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens een gesloten begeleiding of op het moment dat een gesloten begeleiding wordt opgelegd, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank beslissen dat een gesloten begeleiding ten uitvoer wordt gelegd in een strafinrichting voor volwassenen na een medisch-psychologisch onderzoek. Zoals vermeld wordt een uitzondering voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding, die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar, zodat wordt gewaarborgd dat een traject in een gemeenschapsinstelling tot vijftientwintig jaar volledig in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd.

Punt 3. In artikel 37 § 4 wordt de lijst van jeugddelicten opgesomd die in aanmerking komen voor een sanctie van langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen tussen de 12 en 14 jaar en tussen 14 en 16 jaar. De decreetgever maakte daarbij de keuze om ook voor de minderjarigen onder de zestien jaar specifiek in te zetten op welbepaalde categorieën van ernstige maatschappijverstoringe misdrijven met een strafmaat van 10 jaar opsluiting of meer, met name oorlogs- en terroristische misdrijven, levensdelicten (inclusief roofmoord) en alle vormen van verkrachting.

Met de voorgestelde wijziging wordt de verwijzing naar de opgeheven artikelen 375 en 376 (verkrachting en verkrachting met verzwarende omstandigheden van het Strafwetboek vervangen door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek en worden de poging tot doodslag en moord toegevoegd naar analogie met de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding voor minderjarigen vanaf de leeftijd van 16 jaar mogelijk is.

Punt 4 betreft eveneens een louter materiële rechtzetting van de lijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding via versnelde procedure mogelijk is ingeval van recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 jaar. Concreet worden de poging tot doodslag en moord toegevoegd naar analogie met de basislijst van jeugddelicten waarvoor een langdurige gesloten begeleiding mogelijk is.

Met punt 5 wordt de huidige mogelijkheid van terbeschikkingstelling na een langdurige gesloten begeleiding opgeheven. Met artikel 28 en 29 van dit ontwerp wordt voorzien in een nieuw toepassingsgebied voor terbeschikkingstelling voor een limitatief aantal misdrijven na een gesloten begeleiding of na een langdurige gesloten begeleiding en na een medisch-psychologisch verslag.

Artikel 28 en 29 voorzien dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie van (langdurige) gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar.

Hiermee krijgt de jeugdrechtbank een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op het vermijden van mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben.

Een terbeschikkingstelling kan de vorm aannemen van geïndividualiseerde voorwaarden, of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden gevolgd door voorwaarden.

Het doel van deze reactie is zowel te voorzien in gepaste ambulante opvolging en begeleiding voor de minderjarige delictpleger als het beschermen van de maatschappij tegen toekomstige ernstige misdrijven.

Een terbeschikkingstelling kan enkel worden uitgesproken wanneer cumulatief is voldaan aan Volgende voorwaarden zowel op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis door de jeugdrechtbank, als op het ogenblik van het verstrijken van de duur van de opgelegde sanctie.

- Vooreerst worden de strafrechtelijke kwalificaties limitatief opgesomd. Het gaat over zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen. De misdrijven tegen de integriteit van personen hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijk geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Meer bepaald wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) ,slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art.401 Sw.) , opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)
- De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling ook enkel uitspreken op basis van een risicotaxatie via een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek van een multidisciplinair team dat uitdrukkelijk advies geeft over het recidiverisico en gevaar voor de samenleving, en gericht is op het evalueren van de persoonlijkheid, maturiteit en de sociale context van de minderjarige.

De terbeschikkingstelling neemt aanvang op het ogenblik dat de termijn van de sanctie van (langdurige) gesloten begeleiding verstreken is.

Er wordt voorzien in een differentiatie in de maximale duur van de terbeschikkingstelling. De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor feiten die uit voorgaande lijst van misdrijven die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en 15 jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor feiten die als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn strafbaar zijn met 15 jaar opsluiting of meer.

De minderjarige wordt ter beschikking gesteld van de jeugdrechtbank tot hij de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. De jeugdrechtbank kan in uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger voorwaarden opleggen maximaal voor de duur van de terbeschikkingstelling of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden opleggen, desgevallend ter ondersteuning van voorwaarden.

Gelet op de impact van de terbeschikkingstelling, verschijnt de minderjarige delictpleger uiterlijk binnen het jaar na de aanvang van de terbeschikkingstelling en vervolgens jaarlijks voor de jeugdrechtbank, op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand, met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan.

De bevoegde dienst die instaat voor de uitvoering en opvolging van de terbeschikkingstelling, bezorgt hiertoe overeenkomstig artikel 16 van het decreet driemaandelijks een evaluatieverslag aan de jeugdrechtbank.

Omdat de begeleiding, behandeling of opvolging een evolutief proces is kan de jeugdrechtbank te allen tijde de opgelegde voorwaarden geheel of ten dele opschorten, aanpassen aan de omstandigheden of verscherpen. Ook bij niet naleving van de opgelegde voorwaarden kunnen als vervangende sanctie de voorwaarden worden verscherpt of kan een elektronische monitoring worden opgelegd.

De uitvoering van de terbeschikkingstelling die werd opgelegd door de jeugdrechtbank neemt in elk geval een einde op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar bereikt.

Uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijftientig jaar is bereikt, of, in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, bezorgt de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank. De hypothese waarbij het gerechtelijk dossier van de minderjarige delictpleger "in voorkomend onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank aan de strafuitvoeringsrechtbank wordt bezorgd" heeft betrekking op die situaties waarbij de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientig jaar reeds zou hebben bereikt op het ogenblik van het opleggen van de terbeschikkingstelling.

Vanaf dat ogenblik wordt de tenuitvoerlegging van de terbeschikkingstelling toevertrouwd aan de strafuitvoeringsrechtbank die in uitvoering hiervan een beroep kan doen op de strafuitvoeringsmodaliteiten van het gemeen strafrecht. De jeugdrechtbank kan een dossier van een terbeschikkingstelling enkel overdragen aan de strafuitvoeringsrechtbank op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand en waarin minstens opnieuw een advies wordt geformuleerd over de al dan niet aanwezigheid van de noodzaak aan een verdere opvolging van de betrokken minderjarige delictpleger met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de betrokken delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Op het ogenblik dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt, is het de strafuitvoeringsrechtbank die bevoegd wordt voor de (verdere) uitvoering van de terbeschikkingstelling. De strafuitvoeringsrechtbank voert de terbeschikkingstelling

uit conform de bepalingen in titel XIbis, hoofdstuk 1, afdeling 5 en 6 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De nadere regels voor de inhoud en invulling van de strafuitvoering in het kader van een terbeschikkingstelling na vijftientig jaar zullen -gelet ook op de gefaseerde inwerkingstelling van de toekomstige verlengde opvolging die de terbeschikkingstelling zal vervangen-, het voorwerp uitmaken van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid.

Op basis van de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI) is het algemeen aanvaard dat de gemeenschappen en gewesten de bevoegdheden van de hoven en rechtbanken kunnen uitbreiden indien de voorwaarden daartoe zijn vervuld:

- noodzakelijk: deze mogelijke overdracht naar strafuitvoeringsrechter of -rechtbank is noodzakelijk in het kader van een leeftijdsadequate strafuitvoering en opvolging. De strafuitvoeringsrechtbank
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: de met dit ontwerp ingevoegde regeling heeft geen invloed op de bevoegdheid van de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank in de strafuitvoering voor meerderjarige daders maar geldt enkel voor minderjarige daders vanaf de leeftijd van 25 jaar en zal dus het voorwerp moeten uitmaken van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid.
- marginale weerslag: gelet dat de terbeschikkingstelling enkel kan worden opgelegd voor een beperkt aantal misdrijven en gelet ook op de overige voorwaarden wordt ingeschat dat het aantal dossiers zeer zelden of nihil zal zijn. Ook de impact en weerslag op de bevoegdheden van de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank is bijgevolg nihil.

Om uitvoering te kunnen geven aan dit artikel zal een samenwerkingsakkoord gesloten worden met de Federale Staat. Dit artikel zal in werking treden na de inwerkingtreding van het beoogde samenwerkingsakkoord.

Artikel 30 Punten 1 en 2 betreffen een louter materiële rechtzetting aan artikel 38, §2 wat betreft de lijst van jeugddelicten op waarvoor een uithandengeving mogelijk is.

Na nazicht blijkt dat in de lijst van jeugddelicten waarvoor een uithandengeving mogelijk is na een voorafgaande gesloten sanctie na de legistieke aanpassing in functie van het nieuwe seksueel strafrecht (Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1344/2, 3, amendement 4) nog steeds melding wordt gemaakt van de opheffen artikelen 373 en 379 van het Strafwetboek. Dit wordt bijgevolg aangepast in functie van de nieuwe overeenkomstige bepalingen in het Strafwetboek.

Ook komen de seksuele misdrijven van verkrachting en verkrachting met verzwarende omstandigheden (417/11 tem 417/17 van het Strafwetboek) op basis van de huidige teksten zowel voor in de lijst van jeugddelicten voor een uithandengeving na een voorafgaandelijke gesloten begeleiding als sanctie als in de lijst van jeugddelicten voor een uithandengeving louter op basis van de kwalificatie van het gepleegd feit (artikel 38, §2, derde lid).

Gelet op de uitdrukkelijke keuze van de decreetgever in het wijzigingsdecreet van 15 juli 2022 om de mogelijkheid tot uithandengeving zonder een cumulatie met een gesloten sanctie uit te breiden naar alle levensdelicten (inclusief artikel 475 SW roofmoord) en alle vormen van verkrachting wordt deze technische vergissing rechtgezet. De artikelen 417/11 tot en met 417/17 van het Strafwetboek en de artikelen met betrekking tot de poging doodslag en moord worden weggelaten in de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor uithandengeving en waarvoor een cumul met gesloten sanctie als voorwaarde wordt gesteld. Deze worden toegevoegd aan de lijst van jeugddelicten waarvoor geen cumul met gesloten begeleiding nodig is.

Punt 3 betreft eveneens een louter materiële rechtzetting. Na de legistieke aanpassing in functie van het nieuwe seksueel strafrecht (Parl. St. VI. Parl. 2021-22, nr. 1344/2, 3, amendement 4) wordt in de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor de versnelde procedure tot uithandengeving bij recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 nog steeds melding gemaakt van de opgeheven artikelen 373, 375, 376 en 379 van het Strafwetboek. Dit wordt met voorgestelde wijziging vervangen door de door de nieuwe overeenkomstige bepalingen opgenomen in boek 2, titel VIII, hoofdstuk I/1, van het Strafwetboek.

Gelet op de intentie van de decreetgever om de lijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor de versnelde procedure tot uithandengeving bij recidive binnen de leeftijdscategorie van 16 tot 18 jaar af te stemmen op de basislijst van jeugddelicten die in aanmerking komen voor uithandengeving worden ook de poging doodslag en moord toegevoegd.

Artikel 31 bevat de toevoeging van een nieuw hoofdstuk 4/1 in functie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Artikel 32 omschrijft de doelstellingen van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Artikel 33 bepaalt de minimale kernpartners die moeten instaan voor de organisatie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Er worden een aantal organisaties specifiek bij naam genoemd zoals het agentschap Opgroeien, de sociale dienst Jeugdrechtbank, de gemeenschapsinstellingen, de lokale besturen, maar ook de HCA-diensten, de diensten die delictgerichte contextbegeleiding aanbieden en de CLB's en CAW's zijn kernpartner.

De kernpartners kunnen een minderjarige verdachte of delictpleger aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie. De coördinator kan per ketenaanpak telkens verschillend zijn, bijvoorbeeld het lokaal bestuur, de gemeenschapsinstelling, het Agentschap Opgroeien, de HCA-dienst, etc. afhankelijk van de modaliteit en de doelstelling van het casusoverleg. Bij aanmelding wordt rekening gehouden met een aantal criteria zoals het feit of de minderjarige reeds verschillende jeugddelicten heeft gepleegd in escalerende vorm, de aanwezigheid van problemen op meerdere levensdomeinen, maar ook het feit dat een intensief traject en intersectorale infodeling en casusoverleg tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen en politionele en gerechtelijke actoren noodzakelijk is om een afgestemd traject met aanklappende regie op verschillende levensdomeinen te waarborgen.

De kernpartners krijgen op uitnodiging van de coördinator de mogelijkheid om de aanmelding aan te vullen met objectieve informatie omtrent een eventueel reeds lopend traject binnen de eigen organisatie en hoe dat verloopt en een inschatting meegeven omtrent welke andere partners noodzakelijk zijn en het aangewezen vervolgtraject en omtrent de haalbaarheid en de meerwaarde van een traject binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.

Zo kan de aanmelder, een begeleider die de jongere en/of het gezin intensief begeleidt heeft of aan het begeleiden is of een consulent vaak over kostbare informatie beschikken. Op deze manier kan de coördinator inschatten of een ketenaanpak aangewezen is en welke deelnemers een specifieke inhoudelijke expertise hebben of een noodzakelijke bijdrage

kunnen leveren aan het verdere traject omwille van hun betrokkenheid met en kennis van de problemen op verschillende levensdomeinen van de minderjarige en zijn gezin.

Informatie die in het kader van de aanmelding en de voorbereiding wordt uitgewisseld, valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid, aangezien er op het ogenblik van een aanmelding en de voorbereiding nog geen effectief casusoverleg heeft plaatsgevonden. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk om het casusoverleg praktisch mogelijk te maken: deze geheimhoudingsplicht wordt in die zin als een accessorium van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw. beschouwd. Zonder deze geheimhoudingsplicht kunnen aanmeldingen en de voorbereiding niet op een vertrouwelijke wijze gebeuren, waardoor organisaties niet tot aanmelding zouden kunnen overgaan.
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: deze regeling geldt enkel voor het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie. Voor andere vormen van casusoverleg kan in een andere regeling voorzien worden.
- marginale weerslag: aangezien de geheimhoudingsplicht als een accessorium kan worden beschouwd van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw., als een noodzaak om het eigenlijke casusoverleg praktisch mogelijk te maken, kan de weerslag als marginaal worden beschouwd. De bepaling heeft geen gevolgen voor andere vormen van casusoverleg.

Artikel 34 geeft de mogelijkheid aan om binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een casusoverleg te organiseren conform artikel 458 ter Sw. en regelt de mogelijke samenstelling van een casusoverleg. Artikel 458ter, §1 Sw. geeft een mogelijkheid waarbinnen het beroepsgeheim kan worden doorbroken, zonder dat er sprake is van een schending van het beroepsgeheim. Artikel 458ter, §2, stelt een bijzondere geheimhoudingsplicht in voor de tijdens het overleg vernomen geheimen. Dit biedt aan houders van het beroepsgeheim de garantie dat de geheimen die ze delen in het kader van een casusoverleg niet door niet-geheimplichtigen bekend gemaakt worden aan derden.

Naast de kernpartners worden als mogelijke deelnemers een aantal organisaties specifiek vermeld zoals de private voorzieningen jeugdhulp, centra voor geestelijke gezondheidszorg, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg.

Gelet dat dit federale actoren zijn, kunnen politie, openbaar ministerie, jeugdrechtbank, jeugdadvocatuur en kinder- en jeugdpsychiatrie niet als verplichte kernpartner worden opgenomen bij een Vlaams decreet. We voegen deze wel toe aan de lijst van mogelijke deelnemers gelet dat deze actoren bij voorkeur ook worden betrokken.

Daarnaast kunnen andere organisaties deelnemen die omwille van een specifieke expertise in het kader van het casusoverleg. Dergelijke open bepaling is noodzakelijk omdat niet alle mogelijk relevante diensten op exhaustieve wijze kunnen worden opgesomd. Het is mogelijk dat bepaalde diensten op het eerste gezicht niet voor de hand liggend zijn, maar dat hen betrekken toch noodzakelijk kan zijn bij concrete casussen.

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg in het kader van de opvolging of uitvoering van gerechtelijke beslissingen door justitieassistenten. Wanneer een jongere ook als meerderjarige feiten heeft gepleegd, kan het zijn dat hij ook onder toezicht staat van en wordt

opgevolgd door een justitieassistent overeenkomstig de opdracht van de justitiehuizen, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019. In die zin is ook uitwisseling met en inbreng van de justitieassistent in deze relevant. Gezien met dit ontwerp ook het toepassingsgebied van het jeugddelinquentierecht wordt verruimd en een ketenaanpak dus voorbij de leeftijd van drieëntwintig jaar kan lopen, kunnen de justitiehuizen ook een opdracht krijgen om hierop toezicht te houden.

Deelname aan een casusoverleg is vrijwillig. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Deze verplichting geldt niet voor vrijwilligers en federale actoren zoals politiediensten waarvoor een dergelijke motivatie niet dwingend kan worden opgelegd door de decreetgever.

Het gemotiveerd antwoord bij niet-deelname valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid, aangezien er op het ogenblik van het bezorgen van het gemotiveerd antwoord nog geen effectief casusoverleg heeft plaatsgevonden.

Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk: de invoering van een geheimhoudingsplicht voor het gemotiveerd antwoord is noodzakelijk om organisaties uit de sectoren welzijn, jeugd, onderwijs, ...de nodige bescherming te geven opdat zij dit gemotiveerd antwoord vrij kunnen verstrekken, zonder angst dat de inhoud van dit antwoord verder verspreid zou worden en om te vrijwaren dat er geen gevolgen zouden verbonden worden aan de inhoud van hun antwoord en hun niet-deelname.
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: een gemotiveerd antwoord bij niet-deelname geldt enkel voor de diensten, voorzieningen en organisaties die onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen. Aangezien de coördinator op de hoogte is van welke organisaties onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap vallen, is deze ook op de hoogte dat gemotiveerde antwoorden van deze organisaties onder de geheimhoudingsplicht vallen. Een gemotiveerd antwoord dient bovendien niet verstrekt te worden door actoren die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen. Een gedifferentieerde regeling is dus zeker mogelijk.

marginale weerslag: de federale overheid ondervindt geen gevolgen van deze bepaling aangezien federale actoren niet gevat zijn door deze bepaling.

Artikel 35. De personen en organisaties, die uitgenodigd zijn voor een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen zich op het casusoverleg laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde.

Deze vaste afgevaardigde kan bijvoorbeeld de leidinggevende van het betrokken lid van de organisatie, een directielid, een collega van het betrokken lid, ... zijn.

Dit artikel wil enerzijds een rechtsgrond bieden voor de gegevensoverdracht tussen de persoon die betrokken is op het cliëntsysteem, m.a.w. de daadwerkelijke geheimplichtige, en de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan het casusoverleg. Iedereen die buiten de relatie geheimplichtige en de cliënt staat (zoals dus bv. een leidinggevende, directielid, collega), is te beschouwen als een 'derde' aan wie – behoudens een aantal uitzonderingen - geen geheimen mogen worden bekendgemaakt. Door de invoering van dit artikel, wordt toegelaten dat de geheimplichtige gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim kan

delen met de vaste vertegenwoordiger van zijn organisatie die deelneemt aan het casusoverleg.

Op die wijze kan bijvoorbeeld een hulpverlener binnen een CAW geheimen delen met zijn teamverantwoordelijke, die aan het casusoverleg zou deelnemen.

Verder wordt bepaald dat deze vaste afgevaardigde onderworpen zal zijn aan dezelfde reglementering en contractuele voorwaarden als de verstrekker van de informatie, zijnde de toepasselijke bepalingen inzake gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim.

De rechtsgrond om terugkoppeling mogelijk te maken, is onder meer noodzakelijk indien een persoon, die rechtstreeks bij de minderjarige betrokken is, niet onderworpen is aan beroepsgeheim. De deelnemers aan het casusoverleg zijn immers tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Door deze rechtsgrond heeft de vaste vertegenwoordiger toch de mogelijkheid om terug te koppelen.

Zo zal bijvoorbeeld een leerkracht binnen een school doorgaans geen beroepsgeheim hebben, en kan die dus informatie doorgeven aan zijn leidinggevende/directie, die deelneemt aan het casusoverleg. De leidinggevende is echter wel onderworpen aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg. Op basis van dit artikel, heeft de leidinggevende toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de leerkracht.

Als gevolg van deze mogelijkheid tot terugkoppeling naar een persoon die mogelijks niet onderworpen is aan een beroepsgeheim, is het noodzakelijk om de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uit te breiden naar deze persoon waarmee de geheimen van het casusoverleg gedeeld worden. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld de leerkracht in kwestie toch gehouden is tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de geheimen die zijn leidinggevende hem meedeelt na het casusoverleg.

Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid tot andere personen dan de effectieve deelnemers aan het casusoverleg. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk: het opleggen van deze geheimhoudingsplicht is noodzakelijk om het geheim van het casusoverleg te waarborgen. indien deze geheimhoudingsplicht niet wordt opgelegd, zou het betreffende lid de geheimen van het casusoverleg verder kunnen verspreiden.
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: de federale overheid zou voor haar federale actoren een andere regeling kunnen treffen. De mogelijkheid tot vertegenwoordiging, biedt naar ons oordeel evenwel ook voor de federale actoren een meerwaarde.
- marginale weerslag: dat het betreffende lid ook gehouden is tot geheimhouding, heeft een marginale weerslag op de bevoegdheid van de federale overheid. Deze bepaling geldt bovendien enkel voor het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.

Artikel 36. Dit artikel bakent de rol en het spreekrecht van de deelnemers af. Het is immers niet de bedoeling dat zomaar om het even welke informatie gedeeld wordt. Het beroepsgeheim kan maar doorbroken worden in functie van de finaliteit van het casusoverleg, met name het beschermen van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige en zijn gezin en van slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive via

het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin.

Er kunnen bijgevolg geen geheimen worden gedeeld voor andere doeleinden. Bovendien moet de gedeelde informatie relevant en proportioneel zijn in functie van deze finaliteit.

Deelnemers aan het overleg bepalen zelf of en welke informatie ze, binnen de grenzen van het ontwerp van het decreet, delen. Er bestaat dus geen spreekplicht. De deelnemer maakt zelf de afweging of en welke informatie hij inbrengt.

Van het overleg kan een verslag worden opgemaakt dat door de coördinator wordt bijgehouden in een gezamenlijke dossieromgeving conform de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 37. Dit artikel bevestigt de toepasselijkheid van de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 Sw. De tweede paragraaf bevat een uitzondering om informatie te delen met de minderjarige en zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken mits consensus van alle deelnemers en de voorwaarden daartoe.

Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk:et feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn ouders zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak en kunnen ze een overzicht krijgen op welke traject er lopende is. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn ouders hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen. Wat betreft de deelname van de minderjarige en zijn gezin moet een onderscheid worden gemaakt tussen de voorbereidende fase van aanmelding en casuoverleg en het traject dat volgt. De jongere en zijn ouders zijn niet aanwezig bij het casuoverleg volgend op de aanmelding. Dit zou ook niet altijd wenselijk zijn. Na de voorbereidende fase dus van zodra een ketenaanpak is opgestart, vormt de minderjarige vanzelfsprekend de rode draad en wordt deze voor elke opvolgtafel samen met de ouders uitgenodigd. In die zin is een gerichte terugkoppeling naar de minderjarige vanuit de voorbereidende fase dus logisch. Gelet dat bij een ketenaanpak ook steeds actief met ouders wordt gewerkt, moet ook terugkoppeling naar hen mogelijk zijn zodat zij mee worden betrokken.
- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: Er worden verschillende voorwaarden gesteld om informatie te delen met de minderjarige en zijn ouders. Er moet consensus zijn van alle deelnemers en de informatie moet noodzakelijk zijn om transparant een vervolgetraject te kunnen opstarten. Deze regeling geldt bovendien specifiek voor een casuoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.
- marginale weerslag: 458ter Sw. verplicht de decreetgever om de modaliteiten van het casuoverleg te regelen. Deze uitzondering en de terugkoppeling betreft een modaliteit van het casuoverleg; Aangezien de deelname aan het casuoverleg niet verplicht is voor (federale) actoren hebben federale actoren dus de vrije keuze om deze modaliteiten wel of niet te aanvaarden door wel of niet deel te nemen aan het overleg. Indien de federale actoren deze zienswijze niet kunnen volgen, verhindert dat het casuoverleg niet. Dat leidt er enkel toe dat zij geen terugkoppeling zullen kunnen doen – en dus de rechtstreeks betrokken personen zullen moeten laten deelnemen aan het casuoverleg – en geen infodeling met de minderjarige en zijn ouders of in het kader van een rapportering zullen kunnen doen.

Het tweede lid bepaalt dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat.

Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk: deze bepaling biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

Voor de voorwaarden met betrekking tot gedifferentieerde regeling en marginale weerslag verwijzen we naar bovenvermelde argumentatie.

Artikel 38 voorziet in de toevoeging van een onderverdeling in hoofdstuk 5 van het decreet met betrekking tot gegevensverwerking van een nieuwe afdeling 1: Verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en het Agentschap Justitie en Handhaving

Via artikel 42 wordt voorzien in een afdeling 2. "Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie".

Artikel 39, 40 en 41. We maken de brug tussen het decreet jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving door te voorzien in gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving.

Deze artikelen bevatten de noodzakelijke aanpassingen aan de bepalingen voor de verwerking van persoonsgegevens, door het agentschap Justitie en Handhaving toe te voegen aan de diensten die gegevens verwerken.

Het agentschap Justitie en Handhaving verwerkt persoonsgegevens van de minderjarige, zijn ouders, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en, in voorkomend geval, de slachtoffers voor volgende doelstellingen:

- in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van de strafopvolging indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. De justitiehuisen kunnen dan instaan voor het toezicht op voorwaarden en ambulante reacties voor verdachten of delinquenten die als minderjarige een feit hebben gepleegd;
- het VCET staat in voor de aansluiting en de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- tenslotte verwerkt het agentschap Justitie en Handhaving persoonsgegevens voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en de justitiehuisen is in die zin noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid. Wanneer een jongere ook als meerderjarige feiten heeft gepleegd is, kan het zijn dat hij ook onder toezicht staat van een justitieassistent en wordt opgevolgd. In die zin is bijvoorbeeld

gegevensdeling vanuit de sociale dienst over het gelopen traject aan de justitieassistent relevant zodat deze met de nodige informatie het dossier verder kan opvolgen.

Het agentschap Justitie en Handhaving is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Voor het uitvoeren van hun opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van voorwaarden en ambulante reacties, indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan het agentschap Justitie en Handhaving volgende persoonsgegevens verwerken. We verwijzen hiervoor naar artikel 9 § 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand:

- 1° identificatiegegevens waaronder rijksregisternummer en contactgegevens;
- 2° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
- 4° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
- 5° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
- 6° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
- 7° gegevens betreffende de woonomstandigheden;
- 8° politionele en gerechtelijke gegevens;
- 9° gegevens betreffende de gezondheid;
- 10° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
- 11° gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijken;
- 12° gegevens met betrekking tot seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken
- 14° lokalisatiegegevens, in het geval van elektronische monitoring

De verwerking van persoonsgegevens door het agentschap Justitie en Handhaving gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.

De verwerking van de persoonsgegevens, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens vermeld in artikel 9, lid 1, van de algemene verordening gegevensbescherming. Deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening met als doel de strafuitvoering op te volgen en hiervan het nodige bewijs te leveren aan de opdrachtgever of strafuitvoeringsrechtbank.

De persoonsgegevens die verwerkt worden door het agentschap Justitie en Handhaving worden bewaard conform artikel 8 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand en haar uitvoeringsbesluiten.

Specifiek voor de controlefunctie inzake elektronische monitoring verwerkt het VCET volgende categorieën van persoonsgegevens:

- identificatiegegevens (rijksregisternummer, naam, adres van domicilie of verblijfplaats, telefoonnummer);
- persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, geboortedatum, geboorteplaats, burgerlijke staat, nationaliteit)
- woningkenmerken (adres waar de woning zich bevindt, aard van de woning in functie van technische inlichtingen over de bereikbaarheid, geen schulden)
- samenstelling van het gezin
- leefgewoonten (in functie van lokalisatie verplaatsingen)
- vrijetijdsbesteding en lidmaatschap van verenigingen en organisaties (in functie van lokalisatie op hobby's en verenigingsleven),
- gegevens over opleiding en vorming, beroep en betrekking (in functie van de lokalisatie van de betrokkenen op scholen, instellingen, universiteiten of vormingsinstanties, werkplaats, ...)
- politionele en gerechtelijke gegevens (beschikking of vonnis tot elektronische monitoring, in functie van seining)
- gegevens betreffende de gezondheid (ziektemelding of hospitalisatie met gevolg voor uurrooster)
- lokalisatiegegevens

Artikel 42 voorziet in de toevoeging van een afdeling 2 in hoofdstuk 5 van het decreet met betrekking tot gegevensverwerking binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Art. 43. In het kader van de werking van een ketenaanpak jeugddelinquentie zullen er persoonsgegevens worden verwerkt. Dit artikel biedt onder meer een rechtsgrond voor de deelnemers aan casusoverleg om persoonsgegevens te mogen verwerken.

Paragraaf 1 bepaalt vooreerst de finaliteit van de verwerking van de persoonsgegevens, met name de realisatie van de doelstellingen van een ketenaanpak jeugddelinquentie, zoals bepaald in het met dit decreet nieuw ingevoegde artikel 41/1. Enkel voor zover het noodzakelijk is om deze te realiseren, kunnen persoonsgegevens worden verwerkt. Daarnaast worden in paragraaf 1 ook de categorieën van persoonsgegevens opgelijst, die binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kunnen worden verwerkt, alsook de personen waarvan deze gegevens kunnen worden verwerkt. Deze kunnen in drie categorieën worden onderverdeeld:

- De minderjarige en zijn gezin die aangemeld worden;
- De relaties en contacten van de minderjarige. De sociale context en netwerk van de minderjarige kan een belangrijk onderdeel uitmaken van de bespreking en opvolging voor zover dit noodzakelijk is voor de doelstellingen van de ketenaanpak;
- Slachtoffers bijvoorbeeld in kader van een lopende herstelbemiddeling of herstelgericht groepsoverleg.

Vervolgens bepaalt paragraaf 1 ook de wijzen waarop de persoonsgegevens kunnen worden verwerkt.

Verder worden bijkomende voorwaarden gesteld aan het werken met die gezamenlijke dossieromgeving. Zo zal onder meer rekening moeten worden gehouden met de geheimhoudingsplicht die voortvloeit uit artikel 458ter Sw. Het opzetten van een dossieromgeving zal enkel mogelijk zijn indien die geheimhoudingsplicht kan worden nageleefd.

Tenslotte kan verwezen worden naar een aantal voorbeeldmaatregelen uit artikel 32 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming zoals de pseudonimisering en versleuteling van

persoonsgegevens; het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid en integriteit, van de verwerkingssystemen te garanderen; het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;

Concreet is het de bedoeling zijn dat de lokale coördinator van een ketenaanpak zal voorzien in een gezamenlijke dossieromgeving. Deze zal hiervoor als verwerkingsverantwoordelijke optreden.

Paragraaf 2 bevat de rechtmatigheidsgronden van de verwerking van persoonsgegevens, met name:

- Artikel 6, eerste lid, e) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang;
- Artikel 9, eerste lid, g) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang;
- Artikel 10 van de AVG: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden.

De doelstellingen van een ketenaanpak jeugddelinquentie en in het bijzonder de bescherming van de fysieke en psychische integriteit zowel van de minderjarige en zijn gezin als van slachtoffers of mogelijke toekomstige slachtoffers in de maatschappij, geven duidelijk aan dat het hier om een taak van algemeen belang, en zelfs zwaarwegend algemeen belang, gaat.

Paragraaf 3 bepaalt dat de lokale coördinator van een ketenaanpak zal voorzien in een gezamenlijke dossieromgeving en daarvoor verwerkingsverantwoordelijke is. Wel is elke deelnemende organisatie en de kernpartners die instaan voor de trajectwerking verantwoordelijk voor de inhoud die ze zelf ter beschikking stellen. Dit is te verantwoorden vanuit het feit dat elke organisatie vanuit haar eigen doelstellingen en werking handelt.

Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van de persoonsgegevens tot de leeftijd van 35 jaar. We enten ons hiermee op de bestaande bewaartermijn voor dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort, de sociale dienst jeugdrechtsbank en private voorzieningen jeugdhulp die reeds in diverse uitvoeringsbesluiten is vastgelegd. We hanteren vanuit deze logica dezelfde bewaartermijn voor dossiers binnen een ketenaanpak.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oordeelde in zijn advies nr. 07/2014 dat een lange bewaartermijn voor dossiers jeugdhulp aanvaardbaar is gelet op het feit dat afgesloten dossiers informatie kunnen bevatten die relevant kan zijn met het oog op voortgezette hulpverlening of jeugdhulp die desgevallend later aan een jongere broer of zus (zie nummers 11 en volgende). Dezelfde redenering gaat op voor dossiers in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie die ook voor andere jongere leden van het gezin nog relevant kan zijn.

Een bewaartermijn tot de jongere de leeftijd van 35 jaar bereikt is ook noodzakelijk om gegevensdeling met en opvolging door het agentschap Justitie en Handhaving mogelijk te maken over de grens van de minderjarigheid heen.

Paragraaf 5 voorziet in de mogelijkheid om de dossiers te anonimiseren. In het kader van beleidsondersteuning of onderzoek is het interessant om te kunnen beschikken over

bijvoorbeeld geaggregeerde en anonieme gegevens. Op die manier kunnen er bepaalde trends worden vastgesteld en opgevolgd, zonder dat hierbij kan worden achterhaald om welke individuele personen het gaat.

Paragraaf 6 verplicht de organisaties die deelnemen aan een casusoverleg om passende maatregelen te nemen met het oog op transparantie ten aanzien van de minderjarige en zijn gezin, zoals ook artikel 12 AVG vermeldt. Concreet zou dit er kunnen in bestaan dat de organisaties in hun privacyverklaring opnemen dat zij kunnen deelnemen aan de werking van een ketenaanpak jeugddelinquentie en dat zij bijgevolg gehouden zijn tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de informatie die uitgewisseld wordt op een casusoverleg, met dien verstande dat de terugkoppeling aan de minderjarige en zijn gezin op gepaste en op het casusoverleg afgesproken wijze zal gebeuren.

Artikel 44. Gelet dat met voorliggend ontwerp het artikel over terbeschikkingstelling wordt vervangen is de verwijzing naar de inwerkingtreding van het huidige artikel rond terbeschikkingstelling zonder voorwerp. De met artikel 29 van dit decreet voorziene mogelijkheid van terbeschikkingstelling zal in werking treden na de publicatie in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Artikel 45 bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

De artikelen 5 en 29 treden in werking tien dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 7 juli 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° voor punt 1°, dat punt 1°/2 wordt, worden een nieuw punt 1° en punt 1°/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“1° Agentschap Justitie en Handhaving: het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap “Agentschap Justitie en Handhaving;

1°/1 agentschap Opgroeien regie: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie;”;

2° er wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/1 casusoverleg: een overleg als vermeld in artikel 458ter van het Strafwetboek, waarop casus per casus multilateraal informatie wordt uitgewisseld in het kader van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin;"

3° er wordt een punt 2°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;"

4° er wordt een punt 21°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"21°/1 VCET: het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, vermeld in artikel 2, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand;"

Art. 3. Aan artikel 3, §1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn, realiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin als vermeld in hoofdstuk 4/1."

Art. 4. Artikel 6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6. §1. Het herstelrechtelijk aanbod en de reacties op grond van dit decreet kunnen worden opgelegd zonder leeftijdsgrens. Ook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie, vermeld in hoofdstuk 3, afdeling 2, is niet afhankelijk van een leeftijdsgrens.

De maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5° /1, kan worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt heeft, en neemt uiterlijk een einde als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt heeft.

§2. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de aanwijzing geven dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houden op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin begeleiden.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de

aanwijzing geven dat het VCET instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.”.

Art.5. Aan artikel 6 van hetzelfde decreet, vervangen door artikel 5 van dit decreet, worden een worden een paragraaf 3, 4 en 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§3. Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 26 of 27, oplegt, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 25, §8, derde tot en met het vijfde lid, als de vervangende maatregel het toevertrouwen van de minderjarige verdachte aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

§4. Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechtbank de sanctie, vermeld in artikel 36 of 37, oplegt, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

In afwijking van het tweede lid, kan de sanctie, vermeld in artikel 37, worden uitgevoerd in een afdeling van een gemeenschapsinstelling tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt, indien deze wordt opgelegd uiterlijk op het moment dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 32, derde lid, artikel 33, derde lid, en artikel 34, §1, derde lid, als de vervangende sanctie het toevertrouwen van de minderjarige delictpleger aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

In het geval, vermeld in het eerste en tweede lid, draagt de jeugdrechtsbank het gerechtelijke dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank conform titel V van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 3 en 4, eerste en tweede lid.

§5. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de jeugdrechtsbank de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1 oplegt, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.”.

Art. 6. Aan artikel 11, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, wordt een punt 7° toegevoegd dat luidt als volgt:

“7° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin.”.

Art. 7. Aan artikel 16, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het slachtoffer wordt geïnformeerd over de maatregel of de sanctie door de door de Vlaamse Regering bepaalde dienst.”.

Art. 8. In artikel 20, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 3°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding;”;

2° er wordt een punt 3°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/2 de minderjarige verdachte toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen;”.

Art. 9. In artikel 21, §5, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt voor het eerste lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

"In afwijking van paragraaf 4 bedraagt de minimumduur van de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/0, drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden met een gemotiveerde beslissing, na de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken te hebben opgeroepen."

Art. 10. In artikel 25 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zinsnede "de in artikel 20, § 2, eerste lid, 2°, 3°, 4° en 5°, vermelde maatregelen" vervangen door de zinsnede "de maatregelen, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 2°, 3°, 3°/0, 3°/2, 4° en 5°,";

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 8° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"8° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin."

Art. 11. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 5/0. Elektronische monitoring".

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/0, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 25/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 25/0. De jeugdrechter kan in de gevallen waarin een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 4° of 5°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring, te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 1° tot en met 3°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen.

De jeugdrechter houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen.

De minimumduur van elektronische monitoring bedraagt drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden. De jeugdrechter bepaalt de duur in zijn beschikking.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”.

Art. 13. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/2. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/2, ingevoegd bij artikel 13, een artikel 25/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/2. De jeugdrechter kan een minderjarige verdachte toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/2.

De maatregel, vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 1°, 2° en 3°, en §3, 1°, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 15. In artikel 26, §4, vierde lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden tussen de zinsnede “uitgewerkt.” en de woorden “De ouders ” de zin “De minderjarige en zijn advocaat, alsook, wanneer het dit wenst, het openbaar ministerie, worden gehoord.”.

Art. 16. In artikel 27, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt de zin “De jeugdrechter kan de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 26, § 1.” opgeheven.

Art. 17. In artikel 28 van hetzelfde decreet wordt het derde lid opgeheven.

Art. 18. In artikel 29 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 5°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"5°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding van drie of zes maanden;"

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt punt 6° vervangen door wat volgt:

"6° toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen;"

3° in paragraaf 2, eerste lid, 7°, wordt het woord "maximaal" opgeheven;

4° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "6° en" opgeheven;

5° paragraaf 4 wordt opgeheven;

6° in paragraaf 5 wordt de zin "De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de modaliteiten van de elektronische monitoring, alsook de nadere regels voor de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden." opgeheven.

Art. 19. In artikel 32, derde lid, van hetzelfde decreet, wordt de zinsnede "de in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 20. In artikel 33, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "de in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 21. In artikel 34, §1, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "De in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "De sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 22. In hetzelfde In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 6/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 6/0. Elektronische monitoring".

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 6/0, ingevoegd bij artikel 22, een artikel 34/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 34/0. De jeugdrechtbank kan in de gevallen waarin een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 7° of 8°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring, te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 3° tot en met 5°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen.

De jeugdrechtbank houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige delictpleger op het verblijfsadres zal samenwonen.

De maximale duur van elektronische monitoring bedraagt drie of zes maanden. De jeugdrechtbank bepaalt de duur in haar vonnis.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”.

Art. 24. In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt het opschrift van onderafdeling 7 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 7. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 25. Artikel 35 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 35. De jeugdrechtbank kan een minderjarige delictpleger toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 6°.

De sanctie, vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 2° en 3°, en §3, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 26. In artikel 36, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zin "De jeugdrechtbank kan de minderjarige delictpleger toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling op grond van de bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 27, § 2." wordt opgeheven;

2° de zinsnede "paragrafen 3 en 4" wordt vervangen door de zinsnede "artikel 27, §3 en §4".

Art. 27. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 november 2021 en 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

"4° het jeugddelict dat de voormelde minderjarige gepleegd heeft, is een feit als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, en artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, voor zover deze strafbaar zijn met meer dan vijf jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in de artikelen 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen;"

2° in paragraaf 3 wordt de zin "De sanctie, vermeld in paragraaf 1, kan zich niet verder uitstrekken dan tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientwintig jaar bereikt." opgeheven;

3° in paragraaf 4, tweede en derde lid, wordt de zinsnede ", een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting, of een feit is als vermeld in artikel 375" vervangen door de zinsnede "een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in de artikelen 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen";

4° in paragraaf 6, tweede lid, 2°, wordt tussen de zinsnede "475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd" en de zinsnede ", nadat hij de leeftijd van zestien jaar had bereikt" de zinsnede "of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen" ingevoegd;

5° paragraaf 8 wordt opgeheven.

Art. 28. Aan hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 9. Terbeschikkingstelling".

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan onderafdeling 9, toegevoegd bij artikel 28, een artikel 37/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 37/1. §1. De sancties, vermeld in artikel 36 en 37, die zijn opgelegd aan de minderjarige delictpleger met toepassing van dit decreet, worden in voorkomend geval gecombineerd met een terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank van maximaal tien of vijftien jaar, na het einde van de voormelde sanctie. De jeugdrechtbank legt de terbeschikkingstelling op en bepaalt de duur ervan uiterlijk op het moment van de uitspraak van de voormelde sanctie.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden uitgesproken als de volgende voorwaarden cumulatief voldaan zijn:

- 1° het jeugddelict dat de minderjarige delictpleger gepleegd heeft, is een feit als vermeld in de artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 401, 404, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37, 428, §5, artikel 433octies, 475, 518, derde lid, en artikel 532 van het Strafwetboek;
- 2° een verdere opvolging is noodzakelijk na het aflopen van de sanctie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Aan de voorwaarden, vermeld in het tweede lid, 1° en 2°, is cumulatief voldaan op het ogenblik van de beslissing van de jeugdrechtbank tot terbeschikkingstelling en op het ogenblik dat de duur van de opgelegde sanctie is verstreken.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en vijftien jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met vijftien jaar opsluiting of meer.

De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling alleen opleggen nadat ze een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team. Het voormelde medisch-psychologisch onderzoek is erop gericht de situatie te evalueren in functie van de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger, en omvat ook een advies over de voorwaarde, vermeld in het tweede lid, 2°.

Op zijn vroegst drie maanden en uiterlijk één maand voor de duur van de opgelegde sanctie is verstreken, spreekt de jeugdrechtbank zich uit over de handhaving, de vermindering van de duur of de opheffing van de terbeschikkingstelling en de wijze waarop ze uitvoering geeft aan de terbeschikkingstelling. De jeugdrechtbank kan de voormelde beslissing alleen

nemen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan één maand is.

§2. De terbeschikkingstelling die ten aanzien van de minderjarige delictpleger is uitgesproken, vermeld in paragraaf 1, neemt een aanvang als de termijn van de opgelegde sanctie is verstreken.

§3. De jeugdrechtbank kan in de uitvoering van de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, de minderjarige delictpleger de volgende sancties opleggen:

- 1° een ambulante sanctie;
- 2° voorwaarden;
- 3° een elektronische monitoring met begeleiding voor minimaal drie maanden en maximaal zes maanden, in voorkomend geval ter ondersteuning van de sanctie, vermeld in punt 1° en 2°.

§4. De minderjarige delictpleger, verschijnt uiterlijk binnen het jaar nadat de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, een aanvang heeft genomen, en vervolgens jaarlijks, voor de jeugdrechtbank op basis van een geactualiseerd medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand, met het oog op de handhaving, de wijziging of de opheffing ervan.

De voormelde terbeschikkingstelling eindigt in elk geval als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt. Uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijfentwintig jaar is bereikt, of, in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, bezorgt de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling die op grond van dit decreet is uitgesproken conform titel XIbis, hoofdstuk I, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De jeugdrechtbank kan alleen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan een maand is, beslissen om het dossier aan de strafuitvoeringsrechtbank te bezorgen.

§5. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 1, zesde en zevende lid en paragraaf 4.”.

Art. 30. In artikel 38 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

“2° het gepleegde jeugddelict betreft een feit als vermeld in de artikelen 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, 468 tot en met 474 van het Strafwetboek.”;

2° in paragraaf 2 wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

“De jeugdrechtbank kan ook beslissen tot uithandengeving als de minderjarige verdachte een feit heeft gepleegd als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, en 475 van het Strafwetboek, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen.”;

3° in paragraaf 3, derde lid, 2°, wordt de zinsnede “de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd,” vervangen door de zinsnede “artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen,”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een hoofdstuk 4/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4/1. Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 4/1, ingevoegd bij artikel 31, een artikel 41/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/1. De actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn, organiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige en zijn gezin om de volgende doelstellingen te realiseren:

- 1° de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij beschermen door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren;
- 2° de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige intensief betrekken;
- 3° het sociale netwerk van de minderjarige installeren of verstevigen;
- 4° de minderjarige op de eigen verantwoordelijkheid aanspreken;
- 5° perspectief bieden binnen de verschillende leefdomeinen en het welzijn van de minderjarige bevorderen;
- 6° een aanklappende regie, intensieve multidisciplinaire samenwerking en accurate informatiedeling waarborgen tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren, en die permanent monitoren en optimaliseren;
- 7° hiaten in de huidige aanpak van minderjarige verdachten en delictplegers blootleggen leggen en beleidssignalen formuleren.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen voor de opvolging en de inhoudelijke invulling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie en kan die subsidiëren op basis van de subsidievoorwaarden die ze heeft vastgesteld.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/2. §1. De volgende kernpartners organiseren een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie:

- 1° de lokale besturen;
- 2° de voorzieningen die erkend zijn voor delictgerichte contextbegeleiding, vermeld in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 3° de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling, vermeld in artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 4° de centra voor algemeen welzijnswerk, vermeld in artikel 6 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk;
- 5° de centra voor leerlingenbegeleiding, vermeld in het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° het agentschap Opgroeien, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Opgroeien;
- 7° de sociale dienst jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;
- 8° de gemeenschapsinstellingen, vermeld in artikel 2, 4°, van dit decreet.

§2. De kernpartners, vermeld in paragraaf 1, kunnen een minderjarige verdachte of delictpleger aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende criteria:

- 1° de minderjarige heeft verschillende jeugddelicten gepleegd in escalerende vorm waarbij de fysieke of psychische integriteit van potentiële slachtoffers in het gedrang dreigt te komen;
- 2° de minderjarige ondervindt problemen op verschillende levensdomeinen;
- 3° een intensief traject met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige is noodzakelijk om recidive te voorkomen en om perspectief te bieden binnen de verschillende leefdomeinen;
- 4° intersectorale infodeling en casusoverleg tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren is noodzakelijk om een afgestemd traject met aanklappende regie op verschillende levensdomeinen te waarborgen.

De informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding als vermeld in het eerste lid, en de aanvulling van een aanmelding, vermeld in het tweede lid, betreft een voorbereiding op het casusoverleg en valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek.”.

Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen:

- 1° de kernpartners, vermeld in artikel 41/2, §1, van dit decreet;
- 2° de erkende voorzieningen, vermeld in artikel 1, 15°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp, met uitzondering van de centra voor integrale gezinszorg;
- 3° onderwijsinstellingen als vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;
- 4° de erkende centra voor geestelijke gezondheidszorg, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg;
- 5° de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg;
- 6° de OverKophuizen, vermeld in artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2021 over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning;
- 7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
- 8° de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, vermeld in artikel 3, §1, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding”;
- 9° het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 10° de voorzieningen die vergund, erkend of gesubsidieerd worden door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 8, 2°, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 11° de kinder- of jeugdpsychiatrie;
- 12° de politiediensten, vermeld in artikel 1 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;
- 13° het openbaar ministerie;
- 14° een vertegenwoordiging van de rechtbank van eerste aanleg, sectie jeugd;

- 15° de jeugdadvocaat van de minderjarige;
- 16° andere actoren en organisaties dan de actoren en organisaties, vermeld in punt 1° tot en met 16°, die door een bepaalde expertise geacht worden een noodzakelijke bijdrage te kunnen leveren aan een geïndividualiseerde casusgerichte opvolging.

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg vanuit zijn opdracht, vermeld in artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving".

De leden van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid, kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, als de coördinator hen daartoe uitnodigt. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Dit gemotiveerde antwoord dient niet verstrekt te worden indien de genodigde een vrijwilliger als vermeld in artikel 3, 2°, van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, is. Het gemotiveerde antwoord valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, § 2, van het Strafwetboek.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/4. De actoren en organisaties, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, die uitgenodigd zijn voor een casusoverleg met het oog op een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen zich laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde.

De uitgenodigde persoon of de persoon van de uitgenodigde organisatie, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, kan ten overstaan van de vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, voorafgaand aan en met het oog op deelname aan het casusoverleg, de noodzakelijke informatie voor dat casusoverleg meedelen, zonder dat die mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de voormelde vaste afgevaardigde onderworpen aan dezelfde bepalingen over gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim als de persoon die de informatie verstrekt.

De vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, kan ten overstaan van die persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, na het casusoverleg informatie meedelen uit het casusoverleg dat op het casusoverleg is besproken. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, onderworpen aan de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek."

Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/5. Deelnemers aan een casusoverleg kunnen conform artikel 458ter van het Strafwetboek tijdens een casusoverleg alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren.

Deelnemers zijn vrij om te bepalen welke informatie ze delen tijdens het casusoverleg, met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, vermeld in het eerste lid.

Van het casusoverleg kan een verslag worden opgemaakt dat wordt bijgehouden in de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°.”.

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/6. §1. Conform artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek zijn de deelnemers tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de geheimen die tijdens het casusoverleg worden meegedeeld.

§2. Een deelnemer aan het casusoverleg kan informatie die op het casusoverleg is meegedeeld, delen met de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige als er een consensus is van alle deelnemers aan het casusoverleg over al de volgende elementen:

- 1° de informatie die gedeeld kan worden;
- 2° de personen met wie informatie gedeeld kan worden;
- 3° de deelnemer die de informatie kan delen.

De geheimhoudingsplicht, vermeld in paragraaf 1, kan niet verbroken worden omwille van een rapportageplicht van een deelnemer, tenzij daarover consensus van alle deelnemers bestaat op het casusoverleg conform het eerste lid.”.

Art. 38. In hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt vóór artikel 42 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Afdeling 1. Verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en door het Agentschap Justitie en Handhaving”.

Art. 39. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de volgende persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer en de contactgegevens;
- 2° de gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° de leeftijd, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke staat en het verblijfsstatuut;
- 4° de gegevens over schulden en solvabiliteit;
- 5° de gegevens over de levensstijl, de vrijetijdsbesteding en de sociale context;
- 6° de gegevens over de gezinssamenstelling;
- 7° de gegevens over de woonomstandigheden;
- 8° de politionele en gerechtelijke gegevens;
- 9° de gegevens over de gezondheid;
- 10° de gegevens over risicosituaties en -gedragingen;
- 11° de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 12° de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- 14° de lokalisatiegegevens, in geval van elektronische monitoring.”;

3° in paragraaf 2 wordt het twaalfde lid vervangen door wat volgt:

“De sociale dienst verwerkt de gegevens met de volgende doelstellingen:

- 1° de maatschappelijke onderzoeken die de jeugdrechtbank vraagt conform artikel 50 van de wet van 8 april 1965, aanleveren;
- 2° de ondertoezichtstelling van de minderjarige uitvoeren;
- 3° voorzien in een gepaste begeleiding voor de minderjarige gedurende een elektronische monitoring.”;

4° aan paragraaf 2 wordt een dertiende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de gegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, met de volgende doelstellingen:

- 1° de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren;
- 2° de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- 3° toezicht houden op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij.”;

5° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, eerste tot en met vijfde lid, worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.”;

6° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke is het Agentschap Justitie en Handhaving, met het oog op de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 2, dertiende lid. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan.”.

Art. 40. In artikel 43, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd.

Art. 41. In artikel 44, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” wordt de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° de zinsnede “, geregeld bij dit decreet” wordt opgeheven.

Art. 42. Aan hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 2. Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 42, een artikel 44/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 44/1. §1. De minderjarige, het gezin van de minderjarige, de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige en, in voorkomend geval, de slachtoffers zijn de personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt.

De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen op de volgende wijzen worden verwerkt:

- 1° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met en ontvangen van andere deelnemers aan het casusoverleg;
- 2° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met de coördinator als dat noodzakelijk is om de aanmelding van een minderjarige te realiseren;
- 3° de partners die instaan voor een individueel traject binnen de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen de

- persoonsgegevens verwerken om een afgestemd traject op te starten en te doorlopen met de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige;
- 4° de persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in een gezamenlijke dossieromgeving als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het derde lid.

Voor de beveiliging van de dossieromgeving, vermeld in het tweede lid, 4°, worden passende maatregelen genomen, waaronder een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

§2. De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9, lid 1, van de voormelde verordening. De voormelde verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening.

§3. De deelnemers aan het casusoverleg treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1.

De coördinator van de lokale integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, 4°.

De organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, zijn verantwoordelijk voor de inhoud die ze ter beschikking stellen via de voormelde dossieromgeving, en voor het zorgvuldige gebruik van de gegevens, die al dan niet persoonsgegevens zijn, die ze verkregen hebben via de voormelde dossieromgeving.

§4. De persoonsgegevens worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.

§5. Met het oog op beleidsondersteuning en rapportering aan het agentschap Opgroeien regie kunnen de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, worden verwerkt op voorwaarde dat daaruit geen informatie kan worden afgeleid waaruit de identiteit van een betrokkene rechtstreeks of onrechtstreeks blijkt.

§6. Organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, nemen de passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de betrokkenen. Deze maatregelen hebben onder meer tot doel dat de globale regeling inzake gegevensverwerking in het kader van een casusoverleg voldoende duidelijk is voor de betrokkenen. De communicatie hieromtrent wordt ter beschikking gesteld in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal”.

Art. 44. In artikel 89 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 september 2019 en 15 juli 2022, wordt het derde lid opgeheven.

Art. 45. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 5 en artikel 29, die in werking treden op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN HET CONTROLEORGaan OP DE POLITIONELE INFORMATIE

CONTROLEORGaan OP DE POLITIE-INFORMATIE

Uw referentie

Onze referentie

Bijlage(n)

Datum

DA230030

05.09.2023

Betreft: Advies betreffende het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen (VR DOC nr. 0881/1BIS, DOC nr. 0881/2BIS, DOC nr. 0881/3BIS).

Het Controlegeorgaan op de politie-informatie (hierna afgekort 'COC' of 'Controlegeorgaan').

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (BS, 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB') inzonderheid het artikel 59 §1, 2^e lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236.

Gelet op de wet van 3 december 2017 tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG').

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt (hierna 'WPA').

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna *LED*).

Gelet op de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens.

Gelet op het verzoek van de Voorzitter van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

Gelet op de overmaking door de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'GBA') van voormeld verzoek aan het Controlegeorgaan op 19 juli 2023 in het kader van het zgn. 'het één loket principe' (cf. art. 54/1, §1 WOG);

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, Voorzitter a.i. van het Controlegeorgaan.

Brengt op 05 september 2023 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680² heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid, van de organieke wet van 3 december 2017 betreffende de oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna afgekort 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit voorzien door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2,2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Het betekent onder meer dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die buiten de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of human resources verwerkingen. Het Controleorgaan moet geraadpleegd worden bij de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel die verband houdt met de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikel 59 §1, 2^e lid en 236 §2 WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn politie-justitie). Daarbij heeft het Controleorgaan de opdracht om te onderzoeken of de voorgenomen verwerkingsactiviteit door de politiediensten in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet operationele verwerkingen)³ en 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Daarnaast heeft het COC ook een ambtshalve adviesopdracht voorzien in artikel 236 §2 WGB en een algemene voorlichtingsopdracht van het brede publiek, betrokkenen, verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de materie van het privacy – en gegevensbeschermingsrecht voorzien in artikel 240 WGB.

2. Wat betreft derhalve in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan advies uit, hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van de Regering of van de Kamer van volksvertegenwoordigers, van een bestuurlijke of gerechtelijke overheid of van een politiedienst, inzake iedere aangelegenheid die betrekking heeft

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG" (algemene verordening gegevensbescherming of 'AVG').

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 "betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad" (hierna 'Richtlijn Politie en Justitie' of *Law Enforcement Directive (LED)*).

³ Artikel 4 §2, 4^e lid WOG.

⁴ Artikel 71 §1, 3^e lid WGB.

op het politionele informatiebeheer zoals geregeld in Afdeling 12 van Hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BELPIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de GBW en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die haar krachtens of door andere wetten wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 "*inzake douane en accijnzen*", zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 "*tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*" ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

5. Het COC is tot slot ook belast, in het kader van de dataretentie wetgeving, op grond van artikel 126/3 §1, 8^e lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie (hierna afgekort 'WEC'), zoals gewijzigd door de wet van 20 juli 2022 betreffende het verzamelen en het bewaren van de identificatiegegevens en van metagegevens in de sector van de elektronische communicatie en de verstrekking ervan aan de autoriteiten (*BS* van 8 augustus 2022), met de validatie van de statistieken met betrekking tot het aantal strafbare feiten en de bewaringstermijn voor elk gerechtelijk arrondissement en elke politiezone in het kader waarvan het al zijn bevoegdheden uitoefent die hem zijn toegekend bij titel 7 van de wet van 30 juli 2018. Het is daarnaast ook nog belast, in toepassing van artikel 42 § 3, 2de en 3de lid WPA met de controle van de vorderingen van de Cel Vermiste Personen van de federale politie tot opvraging van de gegevens met betrekking tot de elektronische communicatie betreffende de vermiste persoon.

6. Het Controleorgaan is bevoegd om advies te verlenen over aspecten met betrekking tot de verwerking van informatie en persoonsgegevens en de bescherming van het privéleven door de verwerking van persoonsgegevens voor zover deze betrekking hebben op of in verband staan met de operationele en niet-operationele werking van de politiediensten en/of het personeel van de geïntegreerde politie (hierna 'GPI') en/of voor zover de voor advies voorgelegde ontwerp tekst een impact heeft op de politionele informatiehuishouding in het algemeen.

⁵ Artikelen 59 §1, 2e lid en 236 § 2 WGB.

⁶ Artikel 71 §1, derde lid *juncto* 236 § 3 WGB.

⁷ Geïntegreerde politie – Police Intégrée.

7. Het Controleorgaan is daarnaast niet enkel een gegevensbeschermingsautoriteit maar een toezichthouder die evenzeer wettelijk belast is met de legaliteit, efficiëntie, effectiviteit en economie van de politionele informatiehuishouding⁸.

II. Voorwerp van de aanvraag

8. In het kader van de één-loket functie⁹ wordt het Controleorgaan door de Gegevensbeschermingsautoriteit ingelicht dat het om advies werd gevraagd over een voorontwerp van decreet *"tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen"* (hierna: 'het voorontwerp'). Het Controleorgaan gaat in het kader van deze procedure steeds na of het effectief een advies kan of moet verlenen gezien de in randnummers 6 en 7 van dit advies geformuleerde redenen. In *casu* oordeelt het COC dat een advies inderdaad noodzakelijk is.

9. Dit voorontwerp voert een aantal wijzigingen door in het huidig jeugddelinquentiedecreet¹⁰:

1. de versterkte samenwerking tussen verschillende actoren, waaronder ook politiediensten, voor een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak van jeugddelinquentie door de organisatie van een casusoverleg;
2. de mogelijkheid van kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling decretaal te verankeren;
3. de opheffing van de maximale leeftijdsgrens van 23 jaar voor het opleggen van reacties ;
4. de mogelijkheid van elektronische monitoring ook in de fase van de voorlopige rechtspleging in te zetten;
5. de sanctie van gesloten begeleiding of langdurig gesloten begeleiding in combinatie met de terbeschikkingstelling;
6. een nieuw luik gegevensverwerking en gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving.

Concreet geeft het voorontwerp onder andere de mogelijkheid aan de politiediensten om deel te nemen aan de integrale en multidisciplinaire aanpak en voorziet de mogelijkheid voor politiediensten om informatie en persoonsgegevens uit te wisselen tijdens het casusoverleg en op te nemen in een gezamenlijk dossier.

⁸ Activiteitenverslag 2021, www.controleorgaan.be, randnummers 3, 52 en in het bijzonder 71: *"Het COC heeft echter allerminst alleen oog voor dataprotectie; het heeft evenzeer veel aandacht en is bevoegd voor alle andere operationele aspecten van de politionele informatiehuishouding"*; artikel 71 §1 WGB.

⁹ Cf. artikel 54/1 §1 WOG.

¹⁰ Wet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, *BS* 26 april 2019, 40831 (hierna 'jeugddelinquentiedecreet').

10. Aangezien het voorontwerp een impact heeft op het informatiebeheer door de GPI, zal het Controleorgaan zich in dit advies dan ook beperken tot de aspecten van het voorontwerp die daarmee in verband staan. In dit geval betekent dit dat de artikelen 12, 23, 34 tot en met 36 en 43 van het voorontwerp wordt geanalyseerd in het huidige advies. Voor het overige verwijst het controleorgaan naar het advies van de GBA.

III. Analyse van de aanvraag

10. Het Controleorgaan onderschrijft de doelstellingen van dit voorontwerp waarbij ingezet wordt op een multidisciplinaire aanpak van jeugddelinquentie en waarbij alle verschillende actoren betrokken worden bij de bepaling van het traject van de minderjarige delictpleger.

Hierbij heeft het Controleorgaan enkele kleine opmerkingen en vragen met betrekking tot de controle op het elektronisch toezicht, de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak en de informatiedeling in een gezamenlijke dossieromgeving.

1) Controle op het elektronisch toezicht

11. De artikelen 12 en 23 van het voorontwerp voegen de onderafdelingen 5/0 en 6/0 'Elektronische monitoring' toe, aan respectievelijk de voorbereidende rechtspleging en aan de rechtspleging ten gronde. Deze artikelen delegeren onder meer de bepaling van de modaliteiten en de controle van de elektronische monitoring aan de Vlaamse regering:

"De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden."(ontworpen artikel 25/0, *in fine* en 34/0, *in fine*).

12. Gezien het voorontwerp in de voorgestelde definitie van 'elektronische monitoring'¹¹ reeds de controle ervan (uitsluitend) toewijst aan het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET), gaat het Controleorgaan er hier van uit dat de Vlaamse Regering deze bevoegdheid niet (ook gedeeltelijk) aan de politie zal toewijzen en dit dus geen invloed zal hebben op de werking van de politie.

¹¹ Artikel 2 Voorontwerp:

"2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET¹¹ en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst; (...)

21°/1 VCET: het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, vermeld in artikel 2, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand;"

2) Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak

13. Het voorontwerp voegt een nieuw hoofdstuk 4/1 toe dat een casusoverleg voor ketenaanpak regelt met toepassing van artikel 458ter van het Strafwetboek. Zo wordt bepaald met welke partners, voor welke finaliteit, en volgens welke modaliteiten een overleg kan plaatsvinden.

Naast een lijst van kernpartners die instaan voor de organisatie van de multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, wordt ook een lijst voorzien van actoren en organisaties die op uitnodiging vrijwillig kunnen deelnemen aan het casusoverleg. Zo kunnen ook politiediensten worden uitgenodigd om deel te nemen en informatie uit te wisselen¹².

"Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen:

(...)

12° de politiediensten, vermeld in artikel 1 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;

(...)

De leden van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid, kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, als de coördinator hen daartoe uitnodigt. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Dit gemotiveerde antwoord dient niet verstrekt te worden indien de genodigde een vrijwilliger als vermeld in artikel 3, 2°, van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, is. Het gemotiveerde antwoord valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, § 2, van het Strafwetboek."

14. Het Controleorgaan neemt er akte van dat de politiediensten alleszins niet verplicht zijn om deel te nemen aan het casusoverleg¹³, wat de evidentie is. Hoewel het Controleorgaan de deelname van politiediensten aan een multidisciplinair overleg (in vele gevallen) zeker nuttig vindt, ziet het drie vraagstukken.

15. Ten eerste stelt zich de vraag of de politiediensten over een rechtsbasis beschikken om politionele informatie mee te delen op het casusoverleg. Mondelinge informatie-uitwisseling is namelijk ook een verwerking van politionele gegevens¹⁴. Bovendien wordt een verslag opgemaakt van het overleg dat politionele informatie kan bevatten en opgeslagen in het gezamenlijk dossier (zie *supra*)¹⁵.

Het overleg is geregeld met toepassing van artikel 458ter Sw. dat een uitzondering vormt op het beroepsgeheim. Dit kan evenwel geen rechtsbasis vormen voor politionele gegevensverwerkingen. De mededeling van politionele gegevens aan niet-politionele bestemmingen wordt in de WPA strikt en

¹² Art. 34 Voorontwerp.

¹³ Zie ook MvT p. 26 *in fine*.

¹⁴ Zie, *mutatis mutandis*, HvJ 24 maart 2022, X, Z versus Autoriteit, C-245/20, r.o. 37 en 38. Het (schriftelijk) ter beschikking stellen van (politionele) informatie aan een (bevoegde) derde is ook een 'verwerking van persoonsgegevens'.

¹⁵ Art. 36 *in fine* Voorontwerp.

derhalve beperkend afgebakend¹⁶. Tegen de achtergrond van de basisbepalingen van artikel 44/1 en 44/11/9 WPA, waarbij nog steeds geen lijst bestaat van overheden aan wie politionele informatie mag meegedeeld worden, dient de federale wetgever de WPA aan te passen vooraleer de leden van de politie zouden kunnen informatie uitwisselen op een casusoverleg, tenzij dit zou gebeuren op delegatie (vordering) van het bevoegde Openbaar Ministerie

16. Ten tweede kan het Controleorgaan ook niet afleiden welke gegevens de politie kan of zou kunnen delen op het casusoverleg. Volgens het voorontwerp kunnen deelnemers *“alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren”*¹⁷. Het voorontwerp bepaalt bijvoorbeeld niets over de categorieën van (persoons)gegevens die mogen uitgewisseld worden. Het is voor het Controleorgaan bijgevolg moeilijk te controleren of de door de politiediensten gedeelde informatie relevant en proportioneel was en dus rechtmatig werd meegedeeld.

17. Het ontworpen art. 41/3 voorziet ook dat *“een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator”*. Voor wat de politiediensten betreft kan dergelijke motivatie niet dwingend opgelegd worden door de decreetgever. Er kunnen goede redenen zijn voor de politie om niet aan een casusoverleg deel te nemen waarbij een enkele (zij het zelfs summiere) motivatie reeds te veel zou kunnen zijn en niet opportuun blijken. De politie kan dus niet verplicht worden zich te rechtvaardigen voor een eventuele niet deelname. Het artikel dient alleszins in die zin te worden aangepast.

3) Gezamenlijke dossieromgeving

18. Het voorontwerp voegt ten slotte een nieuwe afdeling *“Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire jeugddelinquentie”* toe, dat de rechtsbasis, de finaliteiten, de soorten verwerkingen en de categorieën persoonsgegevens bepaalt¹⁸.

Volgens het voorgestelde nieuw artikel 44/1, §1 van het decreet kunnen de persoonsgegevens op volgende wijzen worden verwerkt:

1° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met en ontvangen van andere deelnemers aan het casusoverleg;

¹⁶ Artikelen 44/11/4 tot en met 44/11/14 WPA.

¹⁷ Artikel 36 Voorontwerp.

¹⁸ Artikel 42 e.v. Voorontwerp.

2° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met de coördinator als dat noodzakelijk is om de aanmelding van een minderjarige te realiseren;

3° (...)

4° de persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in een gezamenlijke dossieromgeving als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het derde lid.

19. Tot de (potentiële) deelnemers vermeld in het nieuw artikel 41/3, tweede lid behoren ook de politiediensten (zie randnummer 13). De Vlaamse decreetgever voorziet dus de mogelijkheid voor politiediensten om persoonsgegevens te delen met andere deelnemers en deze te verwerken in een gezamenlijke dossieromgeving beheerd door de coördinator van het casusoverleg. Zoals reeds hiervoor vermeld ziet het Controleorgaan evenwel geen rechtsgrond in de WPA voor de politiediensten om persoonsgegevens te delen met andere deelnemers aan het casusoverleg, behoudens op uitdrukkelijke vordering van het bevoegde parket en dit conform de regels van het wetboek van Strafvordering en het Gerechtelijk wetboek. Hiervoor wordt verwezen naar de opmerkingen in de randnummers 15 en 16 en ligt dit dus in de handen van de federale wetgever.

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de Politionele Informatie,

verzoekt de aanvrager rekening te houden met de hogervermelde opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 05 september 2023.

Voor het Controleorgaan,

De Voorzitter a.i.,

Frank SCHUERMANS (GET)

ADVIES VAN DE VLAAMSE JEUGDRAAD

ADVIES 2308

Wijzigingsdecreet Jeugddelinquentie

Datum: 6 september 2023

Voorzitter: Franka Foré

Aanwezigen: Anita Nyame, Ellen Volon, Fien Morren, Franka Foré, Loredana Cremery, Lot De Kimpe, Lotus Li, Michiel Van Hoof, Nick Beerens, Paulien Herck, Priscilla Keuppens Samuel-Joe Munanga

De Vlaamse Jeugdraad, in vergadering op 6 september 2023, onder voorzitterschap van Franka Foré, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Breng het volledige jeugddelinquentierecht in lijn met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, de Algemene commentaren en Slotbeschouwingen gericht aan de Belgische Staat. 91
2. Doe een grondige evaluatie van het experiment kortverblijf alvorens over te gaan tot een algemene uitrol. Schaf de uithandengeving af en maak van vrijheidsberoving echt het 'ultimum remedium'. 91
3. Zet in op universele preventie in functie van kansrijk en gelijkwaardig opgroeien. Elke jongere moet de kans hebben om zelf iets te maken van hun leven. 91
4. Investeer in voldoende capaciteit in jeugdhulp voor de stijgende aantallen jongeren in verontrustende opvoedingssituaties. 92
5. Bewaak en behoud de eigenheid van preventieve en niet-justitiële sectoren en investeer hierin. Geef geen verplichtingen met een justitieel doel aan organisaties in totaal andere sectoren als jeugdwerk, cultuur, onderwijs. 93
6. Verduidelijk de visie op de ketenaanpak die men hier vooropstelt. Investeer in werkmiddelen en personeelskrachten voor de hulpverleners die dit moeten waarmaken. 94
7. We zijn terughoudend wat de oprichting van een nieuw casusoverleg betreft in het jeugddelinquentierecht. Een casusoverleg kan slechts werken als er heel duidelijke rechtswaarborgen zijn, de doelstellingen duidelijk zijn en de deelnemers én jongere zeer goed weten wat van hen wordt verwacht. Vanuit hulpverlenersperspectief heeft het parket hier in deze setting geen plaats. 94
8. Elektronische monitoring blijft een maatregel van vrijheidsberoving. Houd vast aan het 'ultimum remedium' principe waarbij vrijheidsberoving enkel als uiterste maatregel mag ingezet worden. 95
9. Zorg voor sterke pedagogische begeleiding bij een maatregel van elektronische monitoring. Dit vraagt middelen, professionals en een duidelijke visie. 96

10. De opheffing van de leeftijdsgrens biedt geen meerwaarde in het jeugddelinquentierecht en de nadelen wegen niet op tegen de voordelen. Schrap deze maatregel uit het decreet.	96
11. Zet in op begeleiding en capaciteit waar nodig. Probeer een capaciteitstekort niet op te lossen met tijdelijke maatregelen die ook staan of vallen met kwalitatieve begeleiding.	97
12. Geef jongeren altijd duidelijkheid over hun strafmaat/reactie en houd hierbij rekening met de persoonlijke situatie van de betrokken jongeren.	97

Situering

De Vlaamse Jeugdraad schrijft dit advies op vraag van Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De adviesvraag ontvingen we op 7 juli 2023. Het betreft het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht. Meer bepaald de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen.

Eerder gaven we al advies op het jeugddelinquentierecht, meer bepaald in 2017 ([Advies 1709](#)). Recentelijk maakten we ook bij het advies rechtspositie van de minderjarige ([Advies 2306](#)) de link met het jeugddelinquentierecht, omdat dit voor ons in eerste plaats een welzijnsaangelegenheid is, en dus ook daar moet worden behandeld.

Dat er nu meer nadruk wordt gelegd op een strenger jeugddelinquentierecht vanuit een zeer punitieve invalshoek, is geen toeval. Het is een politieke keuze om het repressieve beleid te versterken in lijn met een verharding in de maatschappij. **De Vlaamse Jeugdraad is hierover gealarmeerd. Dit is niet de manier waarop wij willen dat naar kinderen en jongeren, vaak in zeer kwetsbare situaties, wordt gekeken. De geest van het oorspronkelijke jeugddelinquentiedecreet van 2017 met bijhorend pedagogisch basisprincipe is zoek. Bovendien blijkt er voor de torenhoge cijfers van verontrustende opvoedingssituaties en de hoge noden aan ondersteuning en preventie maar geen passend antwoord te komen.** Zolang deze niet worden aangepakt door middel van het vrijmaken van meer middelen en opzetten van intensieve begeleiding, zullen alle andere maatregelen ten spijt zijn.

Steeds vaker wil men de ouders ter verantwoording roepen, maar een overheid heeft ook zelf verantwoordelijkheden tegenover haar burgers, en zeker tegenover de kinderen en jongeren in de meest kwetsbare situaties. Deze verantwoordelijkheden liggen vast in nationale wetten en internationale verdragen waaronder het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. We verwachten dan ook een doortastend beleid van de Vlaamse Overheid. Enerzijds om meer vroegdetectie en begeleiding op te zetten rond verontrusting, maar anderzijds ook door diepgewortelde sociale ongelijkheden en discriminatie weg te werken in de maatschappij. Beter toegang tot rechten, beter onderwijs en een kansrijke opvoeding zijn niet enkel de sleutel tot minder delinquent gedrag, maar ook tot een florerende samenleving waarin kinderen en jongeren zich ten volle kunnen ontwikkelen.

Om dit advies met kennis van zaken te kunnen schrijven, lieten we ons bijstaan door experts en ervaren jeugdwerkers. Zo organiseerden we een panel met medewerkers van JES, Arktos, Kenniscentrum Kinderrechten, tZitemzo, Kinderrechtencommissariaat, SAM vzw en Prof. Dr. in de jeugdcriminologie Yana Jaspers.

Advies

In dit advies belichten we de aangehaalde wijzigingen rond de ketenaanpak jeugddelinquentie, elektronische monitoring, opheffing leeftijdsgrens en de terbeschikkingstelling. We starten met algemene principes voor een goed jeugddelinquentierecht en preventief werken en wat de Vlaamse Jeugdraad hieronder verstaat. We benadrukken de kracht van universele preventie en de rol die basisvoorzieningen als opvoedingsondersteuning, onderwijs en jeugdwerk hierin te spelen hebben. Hierop inzetten is volgens ons onontbeerlijk.

Algemene principes

Breng het volledige jeugddelinquentierecht in lijn met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, de Algemene commentaren en Slotbeschouwingen gericht aan de Belgische Staat.

Doe een grondige evaluatie van het experiment kortverblijf alvorens over te gaan tot een algemene uitrol. Schaf de uithandengeving af en maak van vrijheidsberoving echt het 'ultimum remedium'.

Met dit advies onderschrijven we nogmaals het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, de bijhorende verduidelijkingen in de Algemene Commentaren¹ en de aanbevelingen in de Slotbeschouwingen aan de Belgische Staat². We willen garanties dat wat opgenomen wordt in het decreet in lijn ligt met het algemeen belang van het kind en daarmee ook van de maatschappij. Een jeugddelinquentierecht onderscheidt zich van het gewone strafrecht doordat het een pedagogische functie moet vervullen. Deze pedagogische functie moet bij alle maatregelen duidelijk zijn en voorop staan. Louter punitieve maatregelen hebben hierin dus geen plaats.

In lijn daarmee stellen we ons ernstige vragen rond de verderzetting en het verbreden van het kortverblijf³. We vragen een evidence based onderzoek naar de effecten van deze maatregel op recidive, maar ook naar de beleving van de jongeren in kwestie. Pedagogisch valt er iets voor te zeggen dat men zeer snel optreedt tegen jongeren die delinquent gedrag hebben gesteld waarbij er schuldbekentenis is en men medewerking toont. Maar waarom moet dit in de meest verregaande context plaatsvinden, namelijk in de gesloten jeugdinstelling van Everberg? Zou het geen mooi experiment zijn om dit in een andere open setting toe te passen, vanuit een vrijwilligheid, maar toch kort op de bal spelend?

Alle wetenschappelijke literatuur en evidence based benaderingen⁴ ten spijt blijft het ook met dit wijzingsdecreet nog steeds mogelijk om jongeren uit handen te geven. We begrijpen dat deze laatste maatregel, als die al wordt ingezet door jeugdrechters, in de praktijk wordt gebruikt voor internering. Dit is een pervers effect. Richt meer gesloten plekken jeugdpsychiatrie in als dat de echte noodzaak is.

Preventief werken

Zet in op universele preventie in functie van kansrijk en gelijkwaardig opgroeien. Elke jongere moet de kans hebben om zelf iets te maken van hun leven.

¹ Website artikel Kinderrechten.nl, 23/9/2019: Nieuw General Comment VN-Kinderrechtencomité: kinderrechten in het jeugdstrafrechtstelsel

² Departement Cultuur, Jeugd, Media: Rapport: Verenigde Naties, Comité voor de Rechten van het Kind: Slotbeschouwingen over het gecombineerde Vijfde en zesde periodieke verslag van België

³ Stefaan Pleysier, artikel 13/6/2023: Jeugddelinquentierecht: 'Wat blijft nog over van vrijheidsberoving als laatste redmiddel?'

⁴ Stefaan Pleysier, artikel 6/2/2018: Vlaanderen bouwt aan een jeugddelinquentierecht
Uithandengeving blijft anomalie

Elk kind en elke jongere moet de kans krijgen om zelf hun leven in te vullen, om fouten te maken, om te leren en om jong te zijn. Het Kinderrechtenverdrag stelt ons als samenleving verantwoordelijk om hen die kansen te geven. De overheid heeft de eindverantwoordelijkheid om kinderen en jongeren kwalitatief onderwijs te geven, een goede plek om te wonen, de kans om hun stem te laten horen, om gezond te zijn en om goede begeleiding te krijgen indien nodig. Wanneer kinderen en jongeren fouten maken die andere mensen of de samenleving schaden zijn we ook verantwoordelijk om hen opnieuw op de juiste weg te zetten, om hen bij te sturen, opnieuw te verbinden en te re-integreren in de samenleving.

Een samenleving heeft nood aan preventie in primaire, secundaire en tertiaire zin. Net zoals in de zorg is voorkomen beter dan genezen. En net zoals in de zorg betekent voorkomen niet alleen op tijd naar de dokter gaan voor controle, maar ook alles doen zodat individuen voor gezonde voeding kunnen kiezen, kunnen sporten en bewegen, een zinvolle (vrije) tijdsbesteding hebben, goed onderwijs genieten en meer. Hetzelfde geldt voor kinderen en jongeren en preventie van jeugddelinquentie. We spreken hierbij dan ook de overheid aan op het feit dat niet alle kinderrechten gerealiseerd worden.

Er moet dan ook een veelheid aan middelen gaan naar het 'verbinden' met alle kinderen en jongeren. Die verbinding kunnen we met kinderen en jongeren die in de meest kwetsbare posities van onze samenleving opgroeien alleen in stand houden, als we de kans hebben om naar hen toe te gaan. Via onderwijs en leraren die tijd hebben, via mensen bij Kind & Gezin, bij JAC's, bij Huizen van het Kind en OverKop-huizen, via jeugdwerkers. Maar ook via jeugdhulp om er te zijn voor jongeren die het nodig hebben en een jeugddelinquentierechtssysteem dat vanuit een pedagogische blik naar jongeren kijkt.

Je kan van al die delen van het geheel niet omrekenen hoeveel preventieve kracht ze hebben, je kan ze niet van elkaar los maken, en je kan ook niet vragen van een welzijnswerker om alleen nog bezig te zijn met het preventieve aspect om delinquentie te vermijden. Net door het geheel van de juiste actoren op de juiste momenten en plekken in te zetten, behouden we als samenleving de verbinding met elke individuele jongere. Net door te kijken naar jongeren als krachtige en veelbelovende individuen met potentieel, door hen te vertrouwen, door er voor hen te zijn in de klas, in het OverKop-huis of in het jeugdwerk, elk op onze eigen manier, voorkomen we dat jongeren overboord vallen, de weg verliezen of delinquent gedrag stellen. Zo dragen we bij aan gelijkwaardige kansen voor alle kinderen en jongeren. We moeten als samenleving dus stevig inzetten op primaire en universele preventie (algemeen en levensbreed) en aanvullend daarop de secundaire preventie gefocust op het vroeg opsporen en vermijden van specifiek gedrag. Die stappen kunnen uiteraard nodig zijn bij bepaalde individuen, maar laat ons echt investeren in voorkomen⁵.

Dat doen we door kinderrechten te realiseren, door systemische ongelijkheden aan te pakken en als samenleving in te zetten op onderwijs, zorg en welzijn, sport, cultuur en jeugdwerk.

Investeer in voldoende capaciteit in jeugdhulp voor de stijgende aantallen jongeren in verontrustende opvoedingssituaties.

Levensomstandigheden van kinderen en jongeren zijn bij misstappen nooit de legitimatie voor individueel gedrag, het zijn geen excuses, maar ze zijn wél een deel van de oorzaak. En voor die oorzaak hebben we als samenleving en overheid een verantwoordelijkheid. Laat ons zoals we ook in ons vorig advies (2306) schreven de problemen en situatie immers nog even in perspectief zetten. Volgens cijfers van het Openbaar Ministerie zijn het vooral de Verontrustende Opvoedingssituaties (VOS) die de voorbije 10 jaren zijn gestegen, en wel met 34%. De als Misdrijf Omschreven Feiten (MOF) kennen ook een stijging, maar die is beperkt tot 2%. Als we dan kijken over welke feiten het gaat, zien we dat van de 60.669 MOF-zaken die in 2022 binnenstroonden op de jeugdparketten, het vooral feiten zijn gelinkt aan diefstal die werden geregistreerd (eigendomsdelicten 34%). Drugszaken en zaken gelinkt aan de openbare veiligheid (waar

⁵ Colinda Serie, Stefaan Pleysier, Johan Put & Corine de Ruiter: Welzijn, primaire levensbehoeften en delinquentie bij adolescenten: Etiologische assumpties van het Good Lives Model getoetst

o.a. wapendracht een klein deel van uitmaakt) maken respectievelijk slechts voor 10% en 12% deel uit van de feiten. Met andere woorden: de MOF-zaken stijgen ook maar slechts gering, terwijl het aantal jongeren die in een verontrustende opvoedingssituatie opgroeien enorm groeit. Kinderen en jongeren in verontrustende opvoedingssituaties hebben uiteenlopende vormen van begeleiding en ondersteuning nodig, van jeugdhulp, een stabiele thuissituatie, tot ambulante hulp.

Op dit moment krijgen we vanuit de jeugdhulp het duidelijke signaal dat er een absoluut tekort is aan capaciteit en mensen. Tegelijkertijd weten heel wat mensen uit de praktijk dat verontrustende opvoedingssituaties bijkomende tijd, mensen en preventie vragen. De middelen die voorzien en aangekondigd werden in maart 2023 door minister Crevits zijn hierin een eerste stap maar vormen onvoldoende nieuwe investeringen⁶. Een deel van het budget was immers al voorzien en er is op dit moment een stevige capaciteitsverhoging nodig om erger te voorkomen. Jongeren vragen zelf om grenzen en naleving van het regelgevend kader zodat hun eigen leefwereld, kinderrechten en grenzen ook bewaakt en beschermd worden. We leven in een rechtsstaat, en de proportionele, respectvolle en transparante naleving ervan is belangrijk voor kinderen en jongeren. We staan voor wederzijds respect en goede relaties tussen jongeren, jeugdwerk, justitie, ordehandhaving en welzijn. Jongeren nemen hun verantwoordelijkheden op, in Vlaanderen én in Brussel. Wanneer ze dat niet doen, mogen ze daarop aangesproken worden, maar de overheid draagt ook haar verantwoordelijkheid.

Bewaak en behoud de eigenheid van preventieve en niet-justitiële sectoren en investeer hierin. Geef geen verplichtingen met een justitieel doel aan organisaties in totaal andere sectoren als jeugdwerk, cultuur, onderwijs.

De eigenheid per sector is in algemene preventie belangrijk en complementair. Dit geldt voor onderwijs, welzijn, zorg, jeugdwerk, cultuur, sport en meer. De eigenheid van een sector, de manier van omgaan met jongeren en de authenticiteit van een werking zorgt voor vertrouwen. Elke sector heeft een eigen deontologisch kader, een aanpak rond verontrustende situaties, een integriteitsbeleid. Die zijn voortdurend in beweging en in evolutie en zijn afgestemd op de realiteit van deze sectoren en de leefwereld van jongeren zelf. Hierop ingrijpen met repressieve of dwingende eisen naar deze organisaties vanuit een justitieel perspectief kan alleen maar een averechts effect teweegbrengen. Verplicht jeugdwerkers dus niet om deel te nemen aan een casusoverleg. Bij het LIVC werd bijvoorbeeld voorzien dat het niet verplicht is voor jeugdwerkers, al is dit in praktijk lokaal vaak wel het aanvoelen.

Wanneer vertrouwenspersonen aan justitiële verplichtingen moeten voldoen, dreigt het vertrouwen te breken. Jongeren zullen stoppen met hun verhalen te delen, die ene vertrouwenspersoon valt weg, de jongere wordt nog verder geïsoleerd. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties. We vragen dan ook om in te zetten op sectoren die kinderen en jongeren centraal stellen en hen in hun eigenheid te laten groeien. Van het meest lokale niveau tot op internationaal niveau. Alleen zo werkt het, alleen zo houden we kinderen en jongeren in verbinding en doen we effectief aan preventie.

Een voorbeeld hiervan is het jeugdwerk, vaak één van de enige actoren die jongeren nog bereikt die uit heel wat maatschappelijke systemen vallen. Denk bijvoorbeeld terug aan de coronaperiode waarbij jeugdwelzijnswerkers van deur tot deur naar kinderen en jongeren in kwetsbare situaties gingen, aan het jeugdhuis waar jongeren gewoon mogen komen hangen als ze zich thuis niet veilig voelen, aan de jeugdbeweging waar jongeren ook welkom zijn als het op school niet meer lukt, aan Samen op Straat die tijdens onrustige momenten in wijken letterlijk en fysiek de verbinding zoeken tussen politie en jongeren, aan Plein Patrons die signalen opvangen over hun wijken, er gewoon zijn voor jongeren, als grote broers en zussen fungeren of samen voetballen, ... Het jeugdwerk heeft daarvoor een sterk integriteitsbeleid opgebouwd in samenwerking met beleid en boogt op een eigen deontologische code. Wij geloven dat hierin net de preventieve kracht van het jeugdwerk schuilt. Een plek zijn waar kinderen en jongeren centraal staan en ze hun eigen plek kunnen vinden. Net door er op ieder moment voor hen te kunnen zijn vervult het jeugdwerk zijn preventieve rol. Deze rol mag niet vermengd worden met een controlerende rol waarbij het jeugdwerk een detectiesysteem voor mogelijk crimineel gedrag dreigt te worden.

⁶ Artikel website Hilde Crevits: Vlaams minister van Welzijn Hilde Crevits komt met crisis- en investeringsplan voor de jeugdhulp

Ketenaanpak jeugddelinquentie

Verduidelijk de visie op de ketenaanpak die men hier vooropstelt. Investeer in werkingsmiddelen en personeelskrachten voor de hulpverleners die dit moeten waarmaken.

De ketenaanpak jeugddelinquentie wordt naar voor geschoven als nieuwe maatregel om jongeren die delicten plegen intensief te kunnen begeleiden. In goede begeleiding zit effectief de sleutel, maar we vragen ons af hoe deze intensieve begeleiding zal worden waargemaakt. De case-load van jeugdconsulenten en andere begeleiders is nu al dermate hoog. Er is een fikse stijging van verontrustende opvoedingssituaties waar hulpverleners de handen mee vol hebben. Deze begeleidingen staan niet los van jongeren die delicten hebben gepleegd. Er is vaak een overlap, of in de jongeren zelf, of in de beschikbare hulpverleners. Er dienen eerst bijkomende aanwervingen te worden gedaan alvorens men echt kan overgaan tot een ketenaanpak en continuïteit in hulp voorzien kan worden.

Daarnaast is nog veel onduidelijk over de ketenaanpak die men hier voorstelt. Wie is de doelgroep? Geldt dit als optie voor alle delictplegers of richten we ons tot veelplegers en recidivisten? Wat is de exacte doelstelling? De jongere begeleiden? Recidive voorkomen? Snel nieuwe delicten kunnen opsporen?

Een ketenaanpak heeft volgens ons als doelstelling: hulpverlening rond de jongere op poten zetten om recidive te voorkomen en ervoor te zorgen dat het beter gaat met de jongere in kwestie. Het is essentieel dat de jongere daar zelf bij aanwezig is en/of toestemming geeft. Er is nood aan begeleiding- zonder wachtlijsten- die aanklappend is, geen 'missing links' over het hoofd ziet en waar nodig samenwerkt met verschillende betrokkenen en bevoegde instanties. Een ketenaanpak reduceren tot een casusoverleg georganiseerd door de lokale overheid zien we daarom als een verenging. Een goed voorbeeld binnen ketenaanpak kan gevonden worden in de praktijk van gedeelde trajecten waarbij hulpverlening binnen gesloten voorzieningen gecombineerd wordt met ambulante hulpverlening buiten de voorziening. Op deze manier wordt een zachtere overgang naar de periode na de gesloten begeleiding en opname gecreëerd⁷.

We zijn terughoudend wat de oprichting van een nieuw casusoverleg betreft in het jeugddelinquentierecht. Een casusoverleg kan slechts werken als er heel duidelijke rechtswaarborgen zijn, de doelstellingen duidelijk zijn en de deelnemers én jongere zeer goed weten wat van hen wordt verwacht. Vanuit hulpverlenersperspectief heeft het parket hier in deze setting geen plaats.

We zijn terughoudend wat het hier voorgestelde casusoverleg betreft. Jongeren hebben vertrouwen in bepaalde personen. Ze delen informatie bewust met die persoon. Die persoon zal dat dan moeten delen op een casusoverleg. Bovendien rijzen er veel vragen over hoe men dit lokaal zal aanpakken. Men kan verwachten dat bepaalde lokale actoren voldoende expertise en personeel zullen hebben om dit op een correcte manier te organiseren, deelnemers uit te nodigen, hen en de jongere en context correct te informeren etc. Maar dit geldt zeker niet voor alle lokale actoren.

We willen dan ook uitdrukkelijk onze bezorgdheden uitspreken rond het bewaken van het beroepsgeheim en, in andere beroepscontexten, van de discretieplicht. Een vertrouwensband duurt heel lang om op te bouwen, maar kan heel snel verbroken worden wanneer een jongere aanvoelt dat er informatie wordt gedeeld zonder diens medeweten. Er is dan ook een duidelijk kader en visie nodig voor het organiseren van deze casusoverleggen. Er worden hierover in het voorstel van decreet te weinig garanties geboden. Wie gaat erop toezien dat het delen van het beroepsgeheim correct zal verlopen? Waar kan men terecht voor eventuele klachten? Hoe zal men de impact van deze maatregel monitoren en evalueren over de jaren heen? En als laatste, maar minstens even belangrijk, wat is de rol van de jongere zelf en diens gezin? Hoe zal die, samen met een vertrouwenspersoon en/of jeugadvocaat, worden betrokken bij het casusoverleg? Hoe zal die kunnen weten welke informatie over hen gedeeld wordt? Hoe zorgt men ervoor dat de vrijwilligheid gegarandeerd blijft en dat de jongere eigenaar is en blijft van het eigen traject?

⁷ Opgroeien Vlaanderen: Generiek draaiboek: Gedeeld forensisch traject gemeenschapsinstelling - private partner BJB

Antwoorden op deze vragen, een duidelijk kader rond de deelnemers, informatiedeling en rechtspositie van de besproken persoon zijn noodzakelijk voor er geraakt kan worden aan zo'n fundamentele bepaling voor de hulpverlening als het beroepsgeheim. En zeker gezien het gaat over een maatregel die wordt opgelegd door de jeugdrechter in een begeleidingstraject, heeft het parket, die dan nog eens kan overgaan tot vervolging, hier volgens ons geen plaats aan tafel.

We vinden het wel belangrijk dat er gewerkt wordt aan snelle opvolging en begeleiding, expertise-uitwisseling en lokale en multidisciplinaire intervisie, die vooral preventief van aard is en gefocust is op een sterke en goede begeleiding van de betrokken jongere. Een blijvende inzet op informeren en, ook hier, een uitbreiding van capaciteit zijn cruciaal.

Elektronische monitoring

Elektronische monitoring blijft een maatregel van vrijheidsberoving. Houd vast aan het 'ultimum remedium' principe waarbij vrijheidsberoving enkel als uiterste maatregel mag ingezet worden.

Een van de centrale uitgangspunten van het jeugddelinquentierecht is het 'ultimum remedium' principe. Dit centrale principe ligt in lijn met een reeks internationale standaarden en richtlijnen die stellen dat de vrijheidsberoving van minderjarigen enkel als uiterste maatregel kan opgelegd worden en tijdens elke fase van de procedure zo kort duurt als passend is.⁸

Met de wijziging van het decreet waarin de mogelijkheden voor toepassing van elektronische monitoring worden uitgebreid, gaat men in tegen dit principe 'ultimum remedium'. Elektronische monitoring is en blijft een maatregel van vrijheidsberoving. Wij zijn zeer bezorgd dat de uitbreiding van elektronische monitoring zal leiden tot niet-proportionele strafmaten/reacties en net widening. Bij welke delicten zal elektronische monitoring ingezet worden als maatregel ten gronde of in de voorlopige rechtspleging? Gaat dit niet leiden tot het zeer zwaar bestraffen van delicten die nu niet bestraft worden, aangezien men in het decreet reeds uitzonderingen voorziet voor de zeer zware delicten?

Elektronische monitoring heeft een zeer zwaar effect op de jongere en diens omgeving, daardoor wordt het vaak als een meer belastende maatregel gepercipieerd dan detentie. Door de vrijheidsberoving moet de jongere veel meer tijd doorbrengen in de thuisomgeving, waardoor de druk op gezinsleden en het gezinsleven enorm verhoogt. Daarnaast heeft het een zeer grote impact op de mogelijkheden om te bouwen aan een positieve toekomst. Het dragen van een enkelband zorgt voor een zwaar stigma. Wie zal de jongere nog een tweede kans geven? Kan de jongere nog naar school gaan? Wat met het opbouwen van een constructief sociaal netwerk via vrijetijdsbesteding, werk, opleiding?

Daarnaast willen we opmerken dat elektronische monitoring zorgt voor ongelijkheid in de strafmaat/reactie, waarbij jongeren in kwetsbare situaties harder gestraft worden. Er is een zeer groot verschil tussen je strafmaat/reactie uitzitten in een klein appartement in de stad waar veel gezinsleden samen wonen, zonder buitenruimte, zonder eigen slaapkamer of in een huis waar je woont met drie gezinsleden, een tuin, een eigen slaapkamer, ... Zo werkt het toepassen van elektronische monitoring voor het vergroten van de systemische ongelijkheden, wat dan weer deel van de oorzaak is voor het plegen van delicten.

Het toepassen van elektronische monitoring heeft ook een zeer negatieve impact op het zelfbeeld en de status van de jongere in de sociale omgeving. Dit kan in twee richtingen negatief evolueren. Enerzijds kan het dragen van een enkelband leiden tot een negatief stigma dat de jongere moet meedragen in omgang met anderen. Dit bevordert in geen geval de re-integratie van jongeren die een delict pleegden in de samenleving. Wie zal de jongere nog normaal benaderen⁹? Anderzijds kan de elektronische monitoring net leiden tot een verhoogd statussymbool van de jongere bij delinquente peers, wat kan leiden tot een aanmoedigend effect op recidive en dus een negatief effect op het re-integreren in de samenleving.

⁸ Stefaan Pleysier, artikel 13/6/2023: Jeugddelinquentierecht: 'Wat blijft nog over van vrijheidsberoving als laatste redmiddel?'

⁹ Kate Weisburd, 2015: Monitoring Youth: The Collision of Rights and Rehabilitation

Zorg voor sterke pedagogische begeleiding bij een maatregel van elektronische monitoring. Dit vraagt middelen, professionals en een duidelijke visie.

Wanneer elektronische monitoring onder goede voorwaarden als maatregel wordt toegepast, is er steeds nood aan kwalitatieve pedagogische begeleiding. Het jeugddelinquentierecht heeft steeds een pedagogische doel en nooit louter punitief.

Om kwalitatieve begeleiding te voorzien is er een uitbreiding van de capaciteit nodig. Het invoeren van enkelbanden kan snel en eenvoudig, maar het voorzien van pedagogische begeleiding vraagt investeringen in mensen, opleiding en tijd. Als hier niet in wordt voorzien, wordt het mogelijke positieve effect van elektronische monitoring volledig ondergraven en tenietgedaan. Bovendien lezen we in het voorliggend ontwerpdecreet geen visie over hoe deze begeleiding gekoppeld aan elektronische monitoring er dan zou moeten uitzien.

Opheffing leeftijdsgrens

De opheffing van de leeftijdsgrens biedt geen meerwaarde in het jeugddelinquentierecht en de nadelen wegen niet op tegen de voordelen. Schrap deze maatregel uit het decreet.

Zoals Artikel 2 van de Algemene Commentaar 24 van het IVRK stelt: *“Kinderen verschillen van volwassenen in hun fysieke en psychische ontwikkeling. Dergelijke verschillen vormen de basis voor de erkenning van een lagere verwijtbaarheid en voor een afzonderlijk systeem met een gedifferentieerde, geïndividualiseerde aanpak. Blootstelling aan het strafrechtelijk systeem blijkt schadelijk te zijn voor kinderen en beperkt hun kansen om verantwoordelijke volwassenen te worden.”* Vanuit die overweging is het op zijn minst een vreemde zet te noemen om de maximale leeftijdsgrens af te schaffen. Alsof er op elk moment in het leven eenzelfde vorm van schuldinzicht mogelijk is. Sancties opgelegd aan minderjarige delictplegers dienen curatief en pedagogisch van aard te zijn. Ze hebben enkel een effect als ze in proportie zijn tot de feiten en vlak na de feiten worden toegepast. Zoals Art. 54 uit GC 24 IVRK stelt: *“Het Comité herhaalt dat de tijd tussen het plegen van het strafbare feit en de beëindiging van de procedure zo kort mogelijk dient te zijn. Hoe langer deze periode, hoe waarschijnlijker het is dat de respons niet het gewenste resultaat oplevert.”* Vraag is of een curatieve en pedagogische sanctie na pakweg 10 jaar nog mogelijk en zinvol is. Het niet tijdig opmerken dat een minderjarige van het pad afglijdt en/of feiten pleegt, is in eerste instantie dan ook een falen van de maatschappij, tegenover het slachtoffer, maar ook tegenover de dader die niet tijdig werd aangesproken op het delinquent gedrag.

We moeten ons de vraag stellen wat we willen bereiken met het 'straffen' van volwassenen voor feiten die ze pleegden toen ze minderjarig waren. Gaat het om het herstellen van de schade en vergoeden van het slachtoffer? Gaat het om het verminderen van recidive en het versterken van de re-integratie in de maatschappij? Of gaat het om een soort oog-om-oog, tand-om-tand beleid waar boete doen zelf het enige doel is? Indien het om het eerste gaat, dan moeten de mogelijke maatregelen die kunnen worden opgelegd, al dan niet in het buitengerechtelijk systeem, meer gespecificeerd worden. Zo kan men overgaan tot een strafrechtelijke schuldverklaring met een berisping of herstel aan het slachtoffer tot gevolg. Bij zeer ernstige misdrijven kan men ook hier overgaan tot de uithandengeving en is een loslaten van de leeftijdsgrens dus niet nodig. Een jeugdrechter heeft momenteel noch de ervaring, noch de beschikbare middelen en maatregelen om ook volwassenen te gaan berechten.

Op latere leeftijd terugkomen op delicten die lang geleden gepleegd werden, kan er net voor zorgen dat daders het als onrechtvaardig aanvoelen in een fase van hun leven waar ze misschien volledig afstand genomen hebben van de criminaliteit¹⁰. Hen hier dan mee confronteren vanuit een louter punitieve benadering, kan een groot ontwrichtend effect

¹⁰ Zie ook de zogenaamde 'age crime curve': Meeste mensen stoppen met delinquent gedrag omdat ze er letterlijk uitgroeien (ontwikkeling hersenen). KULeuven, Leuven Instituut voor Criminologie: Rapport 2: Jeugddelinquentie: Fenomeen en Verklaringen

hebben. We zien dan ook geen meerwaarde in deze extra maatregel waarbij de voordelen niet opwegen tegen de mogelijke nadelen.

Men verwijst naar een vorm van discriminatie die zou optreden tussen jongere delictplegers en oudere delictplegers. Maar net door het jeugddelinquentierecht aan te vangen op 12 jaar, en niet op 14 jaar of ouder zoals het IVRK adviseert¹¹, heeft men dit eigenlijk zelf in de hand gewerkt.

De regels rond het medisch-psychologisch verslag op basis waarvan een delictpleger van 23 jaar of ouder naar een afdeling voor volwassenen kan worden doorgestuurd zijn onduidelijk. Nu staat er in het ontwerp van decreet dat er enkel een medisch-psychologisch verslag moet zijn. Wat moet hier instaan? Gaat het om een aanbeveling die moet worden gevolgd? Op basis van wat wordt men al dan niet geschikt bevonden? En wie maakt zo'n verslag op? Zijn er voldoende gerechtspychiaters die bovendien voldoende tijd hebben om zo'n verslag in eer en geweten op te stellen? We maken ons hier zorgen over.

Terbeschikkingstelling

Zet in op begeleiding en capaciteit waar nodig. Probeer een capaciteitstekort niet op te lossen met tijdelijke maatregelen die ook staan of vallen met kwalitatieve begeleiding.

Ook wanneer het gaat over het uitbreiden van de mogelijkheden om terbeschikkingstelling bij kinderen en jongeren toe te passen, willen we kritisch de vraag stellen naar de argumentatie en het doel hierachter. We lezen in het ontwerp dat deze maatregel gericht is op opvolging en begeleiding van de jongere én op het beschermen van de maatschappij tegen toekomstige ernstige misdrijven. Deze mogelijkheid wordt ook beperkt tot zeer ernstige misdrijven met een zware maatschappelijke impact.

Kwalitatieve begeleiding voorzien bij jongeren, ook na hun opgelegde maatregelen, is enorm belangrijk, daar staan we dan ook achter. We stellen echter met aandrang de vraag of deze mogelijkheid van terbeschikkingstelling dat doel zal bereiken wanneer er tegelijk onvoldoende middelen voorzien zijn om die begeleiding kwalitatief waar te maken. We weten uit de praktijk dat jongeren op dit moment soms uit handen gegeven worden om hen zelfs maar een plek te kunnen geven- vaak buiten de geijkte plekken voor jongeren. We krijgen signalen van een capaciteitstekort, en we vrezen dat deze maatregel voor terbeschikkingstelling slechts een tijdelijk doekje voor het bloeden is als er niet structureel geïnvesteerd wordt in capaciteit en kwalitatieve begeleiding.

Geef jongeren altijd duidelijkheid over hun strafmaat/reactie en houd hierbij rekening met de persoonlijke situatie van de betrokken jongeren.

Daarnaast willen we opmerken dat het voor jongeren die maatregelen opgelegd krijgen, heel belangrijk is te weten waaraan ze toe zijn. We stellen dus toch nog bijkomende vragen bij de rechtszekerheid van deze maatregel. Leven in onzekerheid en onduidelijkheid over je strafmaat/reactie, draagt absoluut niet bij tot welzijn en preventie van toekomstige feiten. Gezien de herintegratie in de samenleving, de preventie van bijkomende daden en de bescherming van de samenleving net de doelen zijn van deze terbeschikkingstelling, vragen we om hier met de nodige pedagogische

¹¹ Zoals Art. 22 uit GC 24 IVRK stelt: "Uit gedocumenteerde gegevens op het gebied van de ontwikkeling van kinderen en neurowetenschappen blijkt dat de rijpheid en het vermogen tot abstracte redenering bij kinderen van 12 tot 13 jaar nog steeds evolueert, omdat hun frontale cortex zich nog steeds ontwikkelt. Het is dan ook onwaarschijnlijk dat zij de gevolgen van hun acties of de strafrechtelijke procedures begrijpen. Zij worden ook beïnvloed door hun intrede in de adolescentie. Zoals het Comité in zijn general comment nr. 20 (2016) over de tenuitvoerlegging van de rechten van het kind tijdens de adolescentie opmerkt, is de adolescentie een unieke fase in de menselijke ontwikkeling die wordt gekenmerkt door een snelle ontwikkeling van de hersenen en die van invloed is op het nemen van risico's, het nemen van bepaalde beslissingen en het vermogen om impulsen te beheersen. De Staten die partij zijn, worden aangemoedigd nota te nemen van recente wetenschappelijke bevindingen en hun minimumleeftijd dienovereenkomstig op te trekken tot ten minste 14 jaar."

blik naar te kijken. Laat jongeren niet in onzekerheid verkeren over hoe lang ze opgevolgd (in hun ogen 'gestraft') zullen worden, op welke manier en al dan niet erna ook met terbeschikkingstelling. Een jaarlijkse herevaluatie dient dan ook heel duidelijk gecommuniceerd te worden, jongeren moeten hiervoor alle informatie hebben en ze moeten zelf ook een rol hebben in dit proces. We doen daarnaast ook de oproep om de persoonlijke situatie van jongeren in rekening te nemen gezien eenzelfde strafmaat of reactie niet in elke thuissituatie dezelfde impact heeft.

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE
VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2023/095 van 12 september 2023

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen
roepnaam	(wijzigingsdecreet jeugddelinquentierecht
datum	zoals principieel goedgekeurd op 7 juli 2023
trefwoorden	casusoverleg; geheimhoudingsplicht; elektronische monitoring;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet"), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 12 juli 2023, ontvangen door de VTC op 12 juli 2023;

Gelet op de behandeling op de zitting van 12 september 2023;

brengt op 12 september 2023 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van*

elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen (hierna “het Ontwerp”), zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Ontwerp wijzigt het decreet jeugddelinquentie¹. Met het Ontwerp wordt onder andere het volgende aangepast:
4. De **maximale leeftijdsgrens voor het opleggen van reacties**² aan minderjarige verdachten en delictplegers en voor de uitvoering ervan **wordt opgeheven** in het jeugddelinquentierecht, zodat de verjaringstermijnen daadwerkelijk ook bij minderjarige daders in acht worden genomen. Op die manier kunnen minderjarige daders eenmaal ze drieëntwintig jaar zijn, alsnog een reactie opgelegd krijgen voor het jeugddelict dat ze pleegden.
5. In het kader van decreet jeugddelinquentierecht en in het Vlaams Regeerakkoord worden duidelijke accenten gelegd naar **een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie** waar alle actoren, gaande van onderwijs, opleiding, welzijn, hulpverlening, justitie en politie versterkt samenwerken met de lokale besturen. Met een ketenaanpak willen de adviesvragers oplossingen realiseren dicht en nabij de leefsituatie van jongeren en jongvolwassenen. Deze integrale aanpak houdt ook de begeleiding in van het hele gezin van de jongere. Met dit ontwerp wordt voorzien in een verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement en wordt geregeld welke partners aan een **casusoverleg** voor ketenaanpak kunnen deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten een casusoverleg met toepassing van artikel 458ter Strafwetboek kan plaatsvinden.
6. Om de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet de decreetgever (op vraag van de jeugdmagistratuur) dat **elektronische monitoring**³ ook in de fase van de voorlopige rechtspleging kan worden ingezet.
7. Met de **terbeschikkingstelling**⁴ na gesloten begeleiding krijgt de **jeugdrechtbank** een bijkomend instrument om een maatschappelijk antwoord te geven op mogelijke toekomstige, zeer ernstige feiten die een uitzonderlijke hoge maatschappelijk impact hebben.
8. Dit ontwerp van decreet voorziet in de **mogelijkheid van noodzakelijke gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving** als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.
9. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben uitdrukkelijk betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:
 - artikel 35 e.v.: beroepsgeheim en casusoverleg;
 - artikel 38 e.v.: essentiële elementen verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en het Agentschap Justitie en Handhaving;
 - artikel 42 e.v.: essentiële elementen verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

¹ <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1031620&datum=&geannoteerd=true&print=false>

² reactie: de maatregel of sanctie als maatschappelijk antwoord op een jeugddelict.

³ Er wordt met artikel 3° een definitie van elektronische monitoring ingevoegd:

“2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;”

⁴ <https://www.vlaanderen.be/terbeschikkingstelling-van-de-straftuitvoeringsrechtbank>

10. De VTC zal hierna de verschillende aangehaalde aanpassingen achtereenvolgens bespreken voor zover relevant wat de bescherming van persoonsgegevens betreft.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Persoonsgegevens

11. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:
- minderjarige delictplegers (casusoverleg en terbeschikkingstelling);
 - minderjarige verdachten (elektronische monitoring);
 - delictplegers en verdachten die 23 jaar worden (gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving);
 - leden van het gezin van de minderjarigen;
 - (mogelijke) slachtoffers (recidive)
 - de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen (elektronische monitoring);
- en dat het minstens de volgende gegevens betreft (zie infra voor een vollediger opsomming):
- identificatiegegevens;
 - gerechtelijke gegevens;
 - locatiegegevens (elektronische monitoring).
12. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp en de bestaande decreten in lijn liggen met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Casusoverleg binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie

A. Inleiding

13. Artikel 34 van het Ontwerp, dat een artikel 41/3 in het decreet invoegt, maakt casusoverleg mogelijk:

“Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

*Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen:
[noot VTC:16 categorieën ontvangers worden opgesomd]*

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg vanuit zijn opdracht, vermeld in artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap “Agentschap Justitie en Handhaving”.”

14. Artikel 458 Strafwetboek (Sw) bepaalt de bestraffing van de schending van het beroepsgeheim en de mogelijke uitzonderingen daarop:

“Art. 458. Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen”.

15. Artikel 458ter, Sw creëert zo een wettelijke uitzondering:

“Art. 458ter. § 1. Er is geen misdrijf wanneer iemand die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen, deze meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd, hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings.

Dit overleg kan uitsluitend worden georganiseerd, hetzij met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden, hetzij ter voorkoming van de misdrijven bedoeld in Titel I ter van Boek II⁵ of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis⁶.

De in het eerste lid bedoelde wet, decreet of ordonnantie, of de met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings bepalen ten minste wie aan het overleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

§ 2. De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Eenieder die dit geheim schendt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458.

De geheimen die tijdens dit overleg worden meegedeeld, kunnen slechts aanleiding geven tot de strafrechtelijke vervolging van de misdrijven waarvoor het overleg werd georganiseerd.”

16. Artikel 458ter Sw. onthefte de deelnemers aan de casusoverleg van de bestraffing op grond van artikel 458 Sw. Het casusoverleg wordt ingesteld overeenkomstig artikel 458ter, Sw.

B. Verhouding met het decreet van 30 juni 2023

17. De VTC heeft de adviesvrager toelichting gevraagd over de verhouding van het Ontwerp met het al bestaande decreet van 30 juni 2023 *over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg* op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek⁷ aangezien het grotendeels dezelfde doelgroep lijkt te betreffen.

18. De adviesvrager heeft de VTC volgende uitleg bezorgd:

*“Het **decreet van 30 juni 2023** voorziet in een **algemene regeling** voor de verwerking van persoonsgegevens in hoofde van **organisaties, die vallen onder de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest**, die deelnemen aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter Sw. Artikel 458ter Sw. bevat enkel het regelgevend kader inzake casusoverleg voor het doorbreken van het beroepsgeheim.*

⁵ Titel I ter: Terroristische misdrijven.

⁶ Artikel 324bis, Sw bepaalt het volgende:

“Art. 324bis. Met criminele organisatie wordt bedoeld iedere gestructureerde vereniging van meer dan twee personen die duurt in de tijd, met als oogmerk het in onderling overleg plegen van misdaden en wanbedrijven die strafbaar zijn met gevangenisstraf van drie jaar of een zwaardere straf, om direct of indirect vermogensvoordelen te verkrijgen, (...).

Een organisatie waarvan het feitelijke oogmerk uitsluitend politiek, vakorganisatorisch, menslievend, levensbeschouwelijk of godsdienstig is of die uitsluitend elk ander rechtmatig oogmerk nastreeft, kan als zodanig niet beschouwd worden als een criminele organisatie zoals omschreven in het eerste lid.”

⁷ B.S., 8 augustus 2023, bl. 65991

Echter, als het gaat om uitwisseling van persoonsgegevens, moet ook rekening worden gehouden met de algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Een rechtsgrond tot verwerking van persoonsgegevens ontbrak daarbij. Het decreet van 30 juni 2023 komt daaraan tegemoet.

De VTC beveelt aan dat volgende essentiële elementen voor de verwerking van persoonsgegevens worden opgenomen: bij decreet

- *het doel van de verwerking;*
- *de categorieën van te verwerken persoonsgegevens;*
- *de categorieën betrokkenen van wie gegevens worden verwerkt;*
- *de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;*
- *de bewaartermijn*
- *de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke*

*Het ontwerpdecreet tot wijziging van jeugddelinquentierecht **specificeert de verwerking van persoonsgegevens specifiek voor een casusoverleg 458ter binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie** en komt hiermee tegemoet aan de aanbevelingen van de VTC.*

De categorieën van persoonsgegevens die kunnen worden verwerkt stemmen inderdaad overeen met het decreet van 30 juni 2023 maar gelet op de specificiteit van een casusoverleg in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie inzake bijv.

- *wijze van aanmelding (via kernpartners ketenaanpak bij coördinator),*
 - *wijze en categorie betrokkenen waarvan gegevens worden verwerkt;*
 - *bewaartermijn (tot de leeftijd waarop de minderjarige de leeftijd van 35 jaar bereikt conform de bewaartermijn voor alle dossier jeugdhulp en jeugddelinquentie);*
 - *verwerkingsverantwoordelijke: naast elke deelnemende organisatie en de kernpartners die instaan voor de trajectwerking ook de lokale coördinator voor de gezamenlijke dossieromgeving.....*
- hebben we geopteerd rond deze elementen in het decreet jeugddelinquentie een specifieke regeling op te nemen voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een casusoverleg ketenaanpak jeugddelinquentie. Dit is ook het geval in het IFG-decreet voor een casusoverleg binnen een IFG-centrum.*

Daarnaast bepaalt artikel 458 ter SW dat bij wet of decreet moet worden bepaald wie aan het casusoverleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

Ook deze elementen worden met dit ontwerpdecreet specifiek geregeld voor een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie.”

19. De VTC begrijpt dat de regeling van dit Ontwerp als een lex specialis moet worden gezien.
20. Ze adviseert dat deze uitleg - eventueel aangevuld met uitleg over specifieke afwijkingen ten opzicht van het bestaande decreet - ook opgenomen wordt in de toelichting die aan het Vlaams Parlement wordt bezorgd zodat de verhouding tussen de decreten ook toegankelijk is voor de betrokkenen. De VTC raadt ook aan om eventueel met een formulering “in afwijking van...” aan te duiden waar het Ontwerp voorrang heeft op de algemene regeling.

C. Casusoverleg zoals geregeld in het Ontwerp

21. De toelichting bij het Ontwerp geeft volgende motivering voor het casusoverleg:
22. Er wordt in de eerste plaats verwezen naar de doelstellingen⁸ van een ketenaanpak. Een ketenaanpak jeugddelinquentie heeft als doel het plegen van delicten door minderjarigen te stoppen en recidive in de toekomst te voorkomen door het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige,

⁸ Zie artikel 32 van het Ontwerp dat een artikel 41/1 invoegt in het decreet.

zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige via een multidisciplinaire samenwerking, een doelgerichte informatiedoorstroming en een aanklampende regie.

23. De doelstellingen van de ketenaanpak worden vermeld in artikel 32 van het Ontwerp dat een artikel 41/1 invoegt in het decreet. (Zie verder voor de doelstellingen van specifiek het casusoverleg.)
24. De minderjarige en zijn gezin worden intensief betrokken en worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Er is aandacht voor het installeren of verstevigen van het sociaal netwerk van de minderjarige en er wordt perspectief geboden binnen de verschillende leefdomeinen om het welzijn van de jongere en het hele gezin te bevorderen.
25. Uit ervaringen met multidisciplinaire samenwerking in het kader van een lokale ketenaanpak jeugddelinquentie, zoals KOMPAS+, blijkt dat door het bundelen van krachten van de verschillende organisaties en lokale besturen die betrokken zijn bij de minderjarige en zijn gezin de organisaties niet meer gelimiteerd zijn door hun eigen werkwijze en expertise, maar kan er meer en efficiënter resultaat bereikt worden dan wanneer er afzonderlijk, los van elkaar, zou gehandeld worden.
26. Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklampende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is volgens de adviesvragers een **ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk**. De adviesvragers geven aan dat deze gegevensuitwisseling een impact heeft op het recht op privéleven.
27. De vraag of de impact niet te zwaar is, kan volgens de adviesvragers verder beantwoord worden aan de hand van de doelstellingen waarvoor een casusoverleg kan worden georganiseerd op grond van artikel 458 ter Sw. met name de **bescherming van de fysieke en psychische integriteit** van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook een constructief traject voor de jongere en zijn gezin. Het spreekt volgens de adviesvragers voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de **uitwisseling van persoonsgegevens**, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive.
28. Tot slot zijn er volgens de adviesvragers in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend. Dit gebeurt onder andere in artikel 36 van het Ontwerp dat een artikel 45/3 invoegt in het decreet (onderlijning VTC):

“Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

*“Art. 41/5. Deelnemers aan een casusoverleg kunnen conform artikel 458ter van het Strafwetboek tijdens een casusoverleg alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk **de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren**.*

Deelnemers zijn vrij om te bepalen welke informatie ze delen tijdens het casusoverleg, met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, vermeld in het eerste lid.

Van het casusoverleg kan een verslag worden opgemaakt dat wordt bijgehouden in de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°.”.

29. Er is een aanmeldingsfase waarbij wordt nagegaan of een minderjarige in aanmerking komt voor een ketenaanpak jeugddelinquentie en casusoverleg. Er is deelnamevrijheid en de rol en het spreekrecht van deelnemers wordt duidelijk afgebakend.
30. Het feit dat er met consensus van alle deelnemers informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt er volgens de adviesvragers voor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling

van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

31. Zie verder over de aspecten van vertrouwelijkheid en de uitzondering op de geheimhoudingsplicht.
32. De adviesaanvragers hebben de verplichte JoKER-toets (impact op kinderen en jongeren) uitgevoerd. Daarin wordt het casusoverleg als volgt beoordeeld (Toelichting p. 11 – onderlijning VTC):

“Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven en aanklappende vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de minderjarige en zijn gezin, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk.”

“Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, een positieve impact zal hebben op de jongere. Het doel is immers om de fysieke en psychische integriteit te beschermen zowel van de minderjarige en zijn gezin als van (mogelijk toekomstige) slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive.

Tot slot zijn in het ontwerp van decreet voldoende waarborgen ingebouwd in die zin dat de finaliteit en de modaliteiten van casusoverleg worden afgebakend.”

33. Uit de toelichting kan de VTC niet afleiden of, waar als doelstelling van het hier geregelde casusoverleg de fysieke en psychische integriteit beschermen wordt vermeld, dit volledig overeenkomt met de doelstelling vermeld in artikel 458ter, Sw. Doordat die doelstelling in het Strafwetboek vermeld wordt samen met de doelstellingen voorkoming van terroristische misdrijven of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, gaat de VTC ervan uit dat die doelstelling waarschijnlijk eenzelfde graad van urgentie en hoog risico vraagt en niet elk mogelijk gepleegd delict met een risico op recidive gevat is⁹. De VTC wijst erop dat de toepassingsmogelijkheid van het casusoverleg beperkt is. Ze beveelt ook aan om die gestelde overeenkomst van de doelstellingen verder te motiveren. Als deze doelstellingen niet conform zijn, zal de wettelijke basis voor dit casusoverleg ontbreken voor de casussen die niet onder het toepassingsgebied van artikel 458ter, Sw vallen.
34. De VTC heeft verder geen opmerkingen bij de hiervoor vermelde aanpassingen.

D. Vertrouwelijkheid

35. In artikelen 35-37 van het Ontwerp wordt de vertrouwelijkheid voor het casusoverleg geregeld. In de toelichting wordt de volgende uitleg daarbij gegeven (onderlijning en vet VTC):

*“Artikel 35. Dit artikel wil enerzijds een **rechtsgrond bieden voor de gegevensoverdracht tussen de persoon die betrokken is op het cliëntsysteem, m.a.w. de daadwerkelijke geheimplichtige, en de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan het casusoverleg**. Iedereen die buiten de relatie geheimplichtige en de cliënt staat (zoals dus bv. een leidinggevende, directielid, collega), is te beschouwen als een ‘derde’ aan wie – behoudens een aantal uitzonderingen - geen geheimen mogen worden bekendgemaakt. Door de invoering van dit artikel, wordt toegelaten dat de geheimplichtige gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim kan delen met de vaste vertegenwoordiger van zijn organisatie die deelneemt aan het casusoverleg.*

Op die wijze kan bijvoorbeeld een hulpverlener binnen een CAW geheimen delen met zijn teamverantwoordelijke, die aan het casusoverleg zou deelnemen.

Verder wordt bepaald dat deze vaste afgevaardigde¹⁰ onderworpen zal zijn aan dezelfde reglementering en contractuele voorwaarden als de verstrekker van de informatie, zijnde de

⁹ Vergelijk infra de toelichting bij ter beschikkingstelling bij de jeugdrechtsbank (zie voetnoot daarbij).

¹⁰ De VTC gaat ervan uit dat met “vaste vertegenwoordiger” en “vaste afgevaardigde” dezelfde persoon wordt bedoeld.

toepasselijke bepalingen inzake gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim.

De rechtsgrond om terugkoppeling mogelijk te maken, is onder meer noodzakelijk indien een persoon, die rechtstreeks bij de minderjarige betrokken is, niet onderworpen is aan beroepsgeheim. De deelnemers aan het casusoverleg zijn immers tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Door deze rechtsgrond heeft de vaste vertegenwoordiger toch de mogelijkheid om terug te koppelen.

Zo zal bijvoorbeeld een leerkracht binnen een school doorgaans geen beroepsgeheim hebben, en kan die dus informatie doorgeven aan zijn leidinggevende, die deelneemt aan het casusoverleg. De leidinggevende is echter wel onderworpen aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg. Op basis van dit artikel, heeft de leidinggevende toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de leerkracht.

Als gevolg van deze mogelijkheid tot terugkoppeling naar een persoon die mogelijks niet onderworpen is aan een beroepsgeheim, is het noodzakelijk om de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uit te breiden naar deze persoon waarmee de geheimen van het casusoverleg gedeeld worden. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld de leerkracht in kwestie toch gehouden is tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de geheimen die zijn leidinggevende hem meedeelt na het casusoverleg.

Artikel 36. Dit artikel bakent de rol en het **spreekrecht** van de deelnemers af. Het is immers niet de bedoeling dat zomaar om het even welke informatie gedeeld wordt. Het beroepsgeheim kan maar doorbroken worden in functie van de finaliteit van het casusoverleg, met name het beschermen van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige en zijn gezin en van slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door het voorkomen van recidive via het installeren, verstevigen en coördineren van de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin. Er kunnen bijgevolg geen geheimen worden gedeeld voor andere doeleinden. Bovendien moet de gedeelde informatie relevant en proportioneel zijn in functie van deze finaliteit.

Deelnemers aan het overleg bepalen zelf of en welke informatie ze, binnen de grenzen van het ontwerp van het decreet, delen. Er bestaat dus **geen spreekplicht**. De deelnemer maakt zelf de afweging of en welke informatie hij inbrengt.

Van het overleg kan een verslag worden opgemaakt dat door de coördinator wordt bijgehouden in een gezamenlijke dossieromgeving conform de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Artikel 37. Dit artikel bevestigt de toepasselijkheid van de **geheimhoudingsplicht**, vermeld in artikel 458ter, §2 Sw. De tweede paragraaf bevat een **uitzondering** om informatie te delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige mits consensus van alle deelnemers en de voorwaarden daartoe. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak en kunnen ze een overzicht krijgen op welke traject er lopende is. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Het tweede lid bepaalt eenduidig dat een **rapportageplicht** van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om

informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.

36. De VTC heeft hierbij geen opmerkingen.

E. Rechtvaardigingsgrond en essentiële elementen

37. Voor het casusoverleg wordt als rechtvaardigingsgrond verwezen naar artikel 6, lid 1, e), AVG en artikel 9, lid 2, g) , AVG voor wat de bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft.

38. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM¹¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de **essentiële elementen**¹² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.¹³

39. In de toelichting wordt hier op ingegaan voor de ketenaanpak en het casusoverleg:

“De mogelijkheid tot het uitwisselen van persoonsgegevens binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van (mogelijk toekomstige) slachtoffers, maar ook van de betrokkenen zelf. Het spreekt voor zich dat als een casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie georganiseerd wordt dat de uitwisseling van persoonsgegevens, ook een positieve impact zal hebben op de jongere.

De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Doordat een geheimhoudingsplicht geldt met betrekking tot de uitgewisselde informatie, wordt de vertrouwelijkheid van de gedeelde persoonsgegevens gewaarborgd.”

40. Het bestaande decreet bevat al een hoofdstuk over de verwerking van persoonsgegevens. Met het Ontwerp worden daar de **essentiële elementen** aan toegevoegd overeenkomstig de voorgestelde inhoudelijke wijzigingen.

41. Artikel 43 van het Ontwerp dat een nieuw artikel 44/1 invoegt voor het **casusoverleg** regelt het volgende:

- wie de betrokkenen zijn;
- de wijze waarop de persoonsgegevens worden verwerkt voor bepaalde doelstellingen;
- de beveiligingseisen voor de dossieromgeving;

¹¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

¹² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

¹³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *"L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

- de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in artikel 9, lid 1 en artikel 10, AVG;
 - de verwerkingsverantwoordelijken;
 - de bewaartermijn;
 - het gebruik voor beleidsondersteuning en rapportering aan het agentschap Opgroeien van geanonimiseerde gegevens;
 - een transparantieregeling.
42. Welke persoonsgegevens worden verwerkt door de verschillende instanties voor welke doeleinden werd al bepaald in het bestaande decreet (artikel 42 en 43). Artikel 44 regelt de uitwisselingen (mededelingen) van persoonsgegevens en het casusoverleg sluit daar bij aan.
43. Het Ontwerp bevat ook specifieke en expliciete bepalingen over de verwerkingsverantwoordelijken in het kader van het casusoverleg:
- de deelnemers aan het casusoverleg treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens (vermeld in paragraaf 1).
 - de coördinator van de lokale integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de gezamenlijke dossieromgeving.
44. De VTC constateert dat de rechtvaardigingsgronden en de essentiële elementen voldoende worden behandeld in het Ontwerp. Ze maakt wel een voorbehoud in verband met de doelstelling voor het casusoverleg (zie punt hiervoor onder punt C). Zowel de vereiste rechtmatigheid als de vereiste minimale gegevensverwerking zijn hiervan afhankelijk.

3. Elektronische monitoring in de fase van voorlopige rechtspleging

45. In de fase van de voorlopige rechtspleging kan door de wijziging ook **elektronische monitoring**¹⁴ worden ingezet, zowel als op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden zoals het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding, een positief project of ambulante maatregel. Een elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding.
46. Het doelende is volgens de adviesvragers de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren.
47. De VTC stelt vast dat de periode/mogelijkheid van elektronisch monitoren hiermee wordt uitgebreid. Dit heeft dan ook gevolgen voor de ermee gepaard gaande gegevensverwerking. Het is niet duidelijk of hier een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) voor werd opgesteld. Deze monitoring kan positieve effecten hebben op de betrokkene, maar de impact op de verwerking van diens persoonsgegevens is wel groot, onder andere omdat op basis van locatiegegevens potentieel meer informatie ter beschikking komt dan enkel die die nodig voor het hier vooropgestelde doel. (Zie verder over de gegevens inclusie de locatiegegevens onder het punt 5).
48. Het resultaat van de JoKER-toets is in deze het volgende (Toelichting p. 9):

“De uitbreiding van de mogelijkheid om een elektronische monitoring op te leggen in de fase van de voorlopige rechtspleging heeft vooral een effect op de doelgroep van minderjarige verdachten.

We wijzen op de positieve effecten voor minderjarige verdachten. Er wordt een bijkomend instrument aangeboden voor re-integratie in de maatschappij en de jongere kan in de eigen context blijven. Daarnaast kan deze intensieve begeleiding en de bijhorende structuur reeds tijdens de voorlopige fase een grote pedagogische waarde hebben, waardoor een zwaardere maatregel ten gronde vermeden

¹⁴ Er wordt met artikel 3° een definitie van elektronische monitoring ingevoegd:

“2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;”

kan worden. De meerwaarde van elektronische monitoring in de voorlopige fase kan reeds gestaafd worden door cijfers uit Nederland, waar meer dan 96% van elektronische monitoring bij minderjarigen wordt opgelegd in de voorlopige fase.

Tenslotte wijzen we erop dat bij de uitrol en implementatie van elektronische monitoring in de pilootfase nauwgezet zal worden gemonitord voor welke feiten en doelgroep elektronische monitoring ingezet wordt. Ook zullen jongeren, ouders en gezinsleden door de gebruikersorganisaties periodiek bevroegd worden over de beleving en impact van elektronische monitoring. “

49. De VTC adviseert om na de pilootfase de rapportering zoals hiervoor werd aangekondigd ook aan haar te bezorgen.
50. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB vereist is gelet op **de lijst van de VTC**¹⁵ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG. De VTC verwijst in dit kader naar het punt

*3) wanneer er op systematische wijze **bijzondere categorieën** van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG¹⁶, evenals persoonsgegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen of strafbare feiten zoals omschreven in artikel 10 van de AVG **of gegevens van zeer persoonlijke aard** (zoals financiële gegevens en gegevens over inkomen en vermogen, werkloosheid, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk, gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten, locatiegegevens) worden uitgewisseld¹⁷ tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken. GEVOELIGE GEGEVENS [criteria 4 en 5]¹⁸;*

51. De VTC adviseert dus om een GEB uit te voeren als dat nog niet gedaan zou zijn. Uit het aan de VTC voorgelegde dossier blijkt nu bijvoorbeeld ook niet dat de eventuele negatieve aspecten van de monitoring voldoende bekeken zijn.
52. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht¹⁹.

4. Terbeschikkingstelling bij de jeugdrechtsbank

53. Dit ontwerp van decreet voorziet erin dat de jeugdrechtsbank onder strikte voorwaarden een sanctie van gesloten begeleiding of langdurige gesloten begeleiding kan combineren met een terbeschikkingstelling voor een maximale duur van tien respectievelijk vijftien jaar afhankelijk van de strafmaat.

¹⁵ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneem van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties
https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O_2020_01_DPIA_lijsten_v1_voor_web.pdf

¹⁶ De bijzondere categorieën gegevens omvatten, overeenkomstig artikel 9 van de AVG, in het bijzonder persoonsgegevens over ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, lidmaatschap van een vakbond, alsook de verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een natuurlijke persoon, gegevens over de gezondheid of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

¹⁷ Doorgifte door een Vlaamse instantie zonder persoonsgegevens terug te krijgen valt hier ook onder.

¹⁸ Hieronder vallen ook het delen van persoonsgegevens in of door samenwerkingsverbanden waarin gemeenten of andere overheden met andere publieke of private partijen bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van gevoelige aard (zoals gegevens over gezondheid, verslaving, armoede, problematische schulden, werkloosheid, sociale problematiek, strafrechtelijke gegevens, betrokkenheid van jeugdzorg of maatschappelijk werk) met elkaar uitwisselen.

¹⁹ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

54. In de toelichting (p. 8) wordt gesteld dat een terbeschikkingstelling mogelijk is voor zeer ernstige feiten, gekwalificeerd als terroristische misdrijven, ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht en ernstige misdrijven tegen de integriteit van personen²⁰.
55. Over de terbeschikkingstelling zegt de JoKER-toets het volgende (toelichting p.10):
- “De terbeschikkingstelling is een soms noodzakelijke maatregel, waarbij jongeren met een hoog risico op recidive na het einde van een gesloten begeleiding ten gronde nog een bijkomende reactie opgelegd krijgen ter bescherming van de maatschappij onder de vorm van voorwaarden, een ambulante sanctie, of een elektronische monitoring van maximaal zes maanden.”*
- “De terbeschikkingstelling kan bovendien niet opgelegd worden zonder een voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek, dat erop gericht is de situatie te evalueren in functie van het recidiverisico, de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger en omvat tevens een advies of verdere opvolging noodzakelijk is na het aflopen van de reactie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij.*
- Tenslotte wordt voorzien dat de uitvoering van de terbeschikkingstelling tijdens de uitvoering jaarlijks door de jeugdrechtsbank wordt geëvalueerd na een geactualiseerd medisch psychologisch verslag met het oog op de handhaving, het wijzigen of het opheffen ervan. “*
56. De gegevensverwerking in dit kader gebeurt dus aan de hand van het voorafgaand maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek en het geactualiseerd **medisch psychologisch verslag**.
57. Het is niet duidelijk wie hier als verwerkingsverantwoordelijke optreedt. Dit wordt mogelijk geregeld in bestaande wetgeving. Zo niet, dan adviseert de VTC dat in het Ontwerp alle essentiële elementen van deze verwerking worden opgenomen.
58. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM²¹, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke

²⁰ (Toelichting p. 8): De **misdrijven tegen de integriteit van personen** hebben de dood van het slachtoffer tot gevolg, kunnen blijken geven van onderliggend sadisme of zijn gepleegd ten aanzien van andere minderjarigen. Omwille van het hoge recidivegevaar kan ook bij ernstige seksuele feiten een terbeschikkingstelling opgelegd worden. Concreet wordt de mogelijkheid van terbeschikkingstelling voorzien voor genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en sexies Sw.), terroristische misdrijven (art. 137, 140, 141 Sw.), doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.), slagen en verwondingen met de dood tot gevolg (art. 401 Sw.), opzettelijk toedienen van schadelijke stoffen met de dood tot gevolg (art. 404 Sw.), foltering en onmenselijke behandeling (art. 417/2 en 417/3 Sw.), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art. 417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.), ontvoering van een minderjarige met de dood tot gevolg (art. 428, §5 Sw.), mensenhandel met de dood tot gevolg (art. 433 octies Sw.), roofmoord (art. 475 Sw.), brandstichting met de dood tot gevolg (art. 518, derde lid Sw.) en doodslag om vernieling te vergemakkelijken (art. 532 Sw.)

²¹ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

bepaling moeten de essentiële elementen²² van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.²³

59. De VTC detecteert op basis van het Ontwerp volgende categorieën betrokkenen: de minderjarige delictplegers.
60. Volgende (ruime) categorieën persoonsgegevens, die ook informatie over andere personen kunnen inhouden, worden vermeld:
 - recidiverisico;
 - persoonlijkheid;
 - omgeving;
 - maturiteitsgraad.
61. Volgende categorieën ontvangers worden aangeduid: de jeugdrechtbank. De VTC is niet bevoegd voor de verwerkingen door de jeugdrechtbank. Ze wijst er wel op dat systematische mededelingen van persoonsgegevens door Vlaamse instanties wel onderworpen zijn aan de protocolverplichting van artikel 8, e-Govdecreet.
62. De andere essentiële elementen lijken nog te ontbreken (voor zover niet gevat door de algemene bepalingen). De VTC adviseert om dit te controleren.

5. Gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving

63. Het agentschap Justitie en Handhaving staat in voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring en de opvolging van de strafuitvoering.
64. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en het agentschap Justitie en Handhaving is ook noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigheid.
65. Artikel 39 van het Ontwerp vermeldt de essentiële elementen van de gegevensverwerking:

“Art. 39. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

²² Artikel 6, AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

²³ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116; DEGRAVE, E., *“L’État-gouvernement et la protection de la vie privée – Légimité, transparence et contrôle”*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de volgende persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer en de contactgegevens;
- 2° de gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° de leeftijd, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke staat en het verblijfsstatuut;
- 4° de gegevens over schulden en solvabiliteit;
- 5° de gegevens over de levensstijl, de vrijetijdsbesteding en de sociale context;
- 6° de gegevens over de gezinssamenstelling;
- 7° de gegevens over de woonomstandigheden;
- 8° de politiegegevens en gerechtelijke gegevens;
- 9° de gegevens over de gezondheid;
- 10° de gegevens over risicosituaties en -gedragingen;
- 11° de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 12° de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- 14° de lokalisatiegegevens, in geval van elektronische monitoring.”;

3° in paragraaf 2 wordt het twaalfde lid vervangen door wat volgt:

“De sociale dienst²⁴ verwerkt de gegevens met de volgende doelstellingen:

- 1° de maatschappelijke onderzoeken die de jeugdrechtbank vraagt conform artikel 50 van de wet van 8 april 1965, aanleveren;
- 2° de ondertoezichtstelling van de minderjarige uitvoeren;
- 3° voorzien in een gepaste begeleiding voor de minderjarige gedurende een elektronische monitoring.”;

4° aan paragraaf 2 wordt een dertiende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de gegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, met de volgende doelstellingen:

- 1° de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren;
- 2° de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- 3° toezicht houden op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij.”;

5° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, eerste tot en met vijfde lid, worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijftig jaar heeft bereikt.”;

6° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke is het Agentschap Justitie en Handhaving, met het oog op de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 2, dertiende lid. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan.”.

²⁴ Dit is volgens de definities van het Jeugddelinquentiedecreet de Sociale Dienst Jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp; de sociale diensten jeugdrechtbank maken deel uit van het agentschap Opgroei.

66. In de toelichting worden de betrokkenen opgesomd voor wat het agentschap Justitie en Handhaving betreft: de minderjarige, zijn ouders, in voorkomend geval, zijn opvoedingsverantwoordelijken en, in voorkomend geval, de slachtoffers.
67. Het is de VTC niet duidelijk waarom deze opsomming niet ook in het Ontwerp zelf werd ingevoegd.
68. Wat de categorieën persoonsgegevens betreft, wordt in de toelichting aangeduid dat specifiek voor de controlefunctie inzake elektronische monitoring verwerkt het Vlaams Centrum voor Elektronisch Toezicht van het agentschap Justitie en Handhaving (VCET) volgende categorieën van persoonsgegevens:
- identificatiegegevens (rijksregisternummer, naam, adres van domicilie of verblijfplaats, telefoonnummer);
 - persoonlijke kenmerken (leeftijd, geslacht, geboortedatum, geboorteplaats, burgerlijke staat, nationaliteit) woningenkenmerken (adres waar de woning zich bevindt, aard van de woning in functie van technische inlichtingen over de bereikbaarheid);
 - samenstelling van het gezin;
 - leefgewoonten (in functie van lokalisatie verplaatsingen);
 - vrijetijdsbesteding en lidmaatschap van verenigingen en organisaties (in functie van lokalisatie op hobby's en verenigingsleven);
 - gegevens over opleiding en vorming, beroep en betrekking (in functie van de lokalisatie van de betrokkenen op scholen, instellingen, universiteiten of vormingsinstanties, werkplaats, ...);
 - lokalisatiegegevens in het geval van elektronische monitoring.
69. De doelstellingen vermeld in het Ontwerp worden verder verduidelijkt:
- “- in het kader van de opdracht die hen bij dit decreet wordt toegekend inzake opvolging van de strafopvolging indien een verdachte of pleger van een jeugddelict de leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt. De justitiehuizen kunnen dan instaan voor het toezicht op voorwaarden en ambulante reacties voor verdachten of delinquenten die als minderjarige een feit hebben gepleegd;
- het VCET staat in voor de aansluiting en de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
 - tenslotte verwerkt het agentschap Justitie en Handhaving persoonsgegevens voor het uitvoeren van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand. Gegevensdeling tussen actoren in het kader van jeugddelinquentie en de justitiehuizen is in die zin noodzakelijk in het kader van de overgang van minder- naar meerderjarigen (jongvolwassenen).”
70. Ook de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens werd opgenomen in de toelichting:
- “Het agentschap Justitie en Handhaving is verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 6, eerste lid, e), van de algemene verordening gegevensbescherming.”
71. Er is in dit kader prominent sprake van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9, 1 en 10, AVG.
72. Wat de gegevens bedoeld in artikel 9, 1, AVG betreft wordt in de toelichting aangegeven dat deze verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g).
73. De motivering van de verwerking van de gegevens als bedoeld in artikel 10 is de strafuitvoering op te volgen en hiervan het nodige bewijs te leveren aan de opdrachtgever of strafuitvoeringsrechtbank.
74. De bewaartermijnen worden als volgt gemotiveerd:
- Paragraaf 4 bepaalt de bewaartermijn van de persoonsgegevens tot de leeftijd van 35 jaar.*

We enten ons hiermee op de bestaande bewaartermijn voor dossiers van gemandateerde voorzieningen, de toegangspoort, de sociale dienst jeugdrechtbank en private voorzieningen jeugdhulp die reeds in diverse uitvoeringsbesluiten is vastgelegd. We hanteren vanuit deze logica dezelfde bewaartermijn voor dossiers binnen een ketenaanpak.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oordeelde in zijn advies nr. 07/2014 dat een lange bewaartermijn voor dossiers jeugdhulp aanvaardbaar is gelet op het feit dat afgesloten dossiers informatie kunnen bevatten die relevant kan zijn met het oog op voortgezette hulpverlening of jeugdhulp die desgevallend later aan een jongere broer of zus (zie nummers 11 en volgende). Dezelfde redenering gaat op voor dossiers in het kader van een ketenaanpak jeugddelinquentie die ook voor andere jongere leden van het gezin nog relevant kan zijn. Een bewaartermijn tot de jongere de leeftijd van 35 jaar bereikt is ook noodzakelijk om gegevensdeling met en opvolging door het agentschap Justitie en Handhaving mogelijk te maken over de grens van de minderjarigheid heen.”

75. De VTC vindt de motivering aanvaardbaar.
76. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
 - de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
77. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie hiervoor al i.v.m. het casusoverleg).

6. Beveiligingsmaatregelen

78. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
79. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens delicate gegevens en bijzondere categorieën van persoonsgegevens en het bovendien jongeren betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
80. Artikel 32, AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
 - de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

81. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling²⁵ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen²⁶ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer²⁷ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom²⁸.
82. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover²⁹.
83. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
84. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren³⁰.
85. In artikel 43 van het Ontwerp worden voorwaarden voor de gezamenlijke dossieromgeving voor het casusoverleg, (vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°) bepaald:
- “Voor de beveiliging van de dossieromgeving, vermeld in het tweede lid, 4°, worden passende maatregelen genomen, waaronder een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).”*
86. Gezien de uitzonderlijke gevoeligheid van deze gegevens van jongeren, adviseert de VTC om de Vlaamse Regering de opdracht te geven om basisvereisten op te leggen voor deze dossieromgevingen.

III. BESLUIT

87. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin of de bestaande wetgeving volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

²⁵ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

²⁶ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

²⁷ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Versillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

²⁸ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

²⁹ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

³⁰ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

- de verhouding met het decreet van 30 juni 2023 te verduidelijken in de toelichting en/of het Ontwerp;
- controleren en motiveren of de doelstelling van het casusoverleg overeenkomt met de doelstellingen van artikel 548ter, Sw;
- het rapport van de pilootfase van elektronische monitoring aan de VTC voor te leggen;
- een GEB uit te voeren voor elektronische monitoring als dat nog niet gedaan werd en aan de VTC voor te leggen;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen voor wat de terbeschikkingstelling bij de jeugdrechtbank betreft (voor zover de algemene regeling niet alles dekt);
- de betrokkenen aanduiden in het Ontwerp voor gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving;
- de Vlaamse Regering de opdracht geven om basisvereisten op te leggen voor de gemeenschappelijke dossieromgevingen voor het casusoverleg.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2023-09-14 14:14:25 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

ADVIES VAN DE GEGEVENSBE SCHERMINGSAUTORITEIT

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Standaardadvies 65/2023 van 24 maart 2023

Betreft: Standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit"),
aanwezig: de dames Cédrine Morlière, Nathalie Raghenon en Griet Verhenneman, en de heren Yves-Alexandre de Montjoye, Bart Preneel en Gert Vermeulen;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op artikel 25, lid 3, WOG volgens hetwelk de beslissingen van het Kenniscentrum bij meerderheid van stemmen worden aangenomen;

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Brengt op 24 maart 2023 het volgend standaardadvies uit.

I. TOEPASSINGSGEBIED EN CONTEXT VAN DIT ADVIES

1. Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de Autoriteit wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de Autoriteit niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. Wanneer de aanvrager niet aangeeft dat het voorgelegde ontwerp aanleiding kan geven tot hoge risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en wanneer uit zijn antwoorden in het formulier ook niet kan worden afgeleid dat dergelijke risico's aanwezig zijn, kan de Autoriteit beslissen om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten¹.
2. In dit algemene advies wordt gewezen op de belangrijkste eisen waaraan elke norm die de verwerking van persoonsgegevens regelt, moet voldoen. Het blijft dus geldig bij elke redactie van normatieve teksten. Het is de verantwoordelijkheid van de auteur van een ontwerpnorm om ervoor te zorgen dat deze daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitseisen van een wet, opgelegd op grond van de AVG en gelezen in samenhang met de Grondwet, het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (hierna "het EVRM").

II. REDACTIE VAN NORMATIEVE TEKSTEN EN GEGEVENSBESCHERMING

A. Wat betreft de vereiste van noodzakelijkheid en evenredigheid van de gegevensverwerkingen die door het ontwerp worden geregeld

3. De Autoriteit herinnert eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging vormt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens van de betrokkenen. Een dergelijke inmenging is enkel toelaatbaar als zij noodzakelijk is en evenredig met het nagestreefde gerechtvaardigde doel.
4. Ter herinnering: de verwerking van persoonsgegevens wordt als noodzakelijk beschouwd als zij de minst ingrijpende maatregel vormt om het ermee nagestreefde gerechtvaardigde doel te

¹ De Autoriteit dient strategische keuzes te maken, rekening houdend met de nieuwe taken die haar krachtens de AVG zijn opgelegd, de middelen waarover zij beschikt en de beginselen die in de AVG zijn vervat (zoals het beginsel van de risico-gebaseerde benadering en het beginsel van de 'verantwoordingsplicht'). Daarom onderzoekt zij de adviesaanvragen die haar op grond van artikel 23 van de WOG en/of artikel 36, lid 4, van de AVG worden voorgelegd eerst uitsluitend op basis van het formulier.

Alleen in gevallen waarin de antwoorden in het formulier ernstige aanwijzingen bevatten dat het ontwerp van normatieve tekst een hoog risico inhoudt, gaat de Autoriteit over tot een systematische analyse van het ontwerp van normatieve tekst zelf en brengt zij een concreet advies uit.

In de andere gevallen en gezien de toevloed aan dossiers, gaat de Autoriteit niet over tot een analyse van de tekst van het ontwerp van normatieve tekst en geeft zij voorliggende algemene richtlijnen. Het is aan de aanvrager om er in de praktijk voor te zorgen dat het ontwerp dat hij redigeert, daadwerkelijk voldoet aan de kwaliteitsvereisten van de wet die door de AVG, de Grondwet, het Handvest van de grondrechten en het EVRM, worden opgelegd.

bereiken. De auteur van een normatieve tekst moet daarom nagaan of er geen andere maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen, en waarmee het nagestreefde doel kan worden bereikt. De beoogde gegevensverwerking moet dus toelaten het nagestreefde doel te bereiken (criterium van doeltreffendheid), maar moet tevens de maatregel zijn die het minst ingrijpt in de rechten en vrijheden van de betrokkenen (criterium van noodzakelijkheid in strikte zin). Concreet betekent dit dat als het mogelijk is het beoogde doel te bereiken met een maatregel die minder ingrijpt in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of het recht op bescherming van persoonsgegevens, de oorspronkelijk beoogde gegevensverwerking niet ingevoerd mag worden.

5. Wanneer de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens vaststaat, moet de auteur van de normatieve tekst er zich nog van vergewissen dat de verwerking evenredig is (in strikte zin) met het beoogde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht moet worden gevonden tussen de verschillende belangen die op het spel staan en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Met andere woorden, er moet een evenwicht zijn tussen de inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, en het doel dat met die verwerking wordt beoogt en dat daadwerkelijk kan worden bereikt. De voordelen die voortvloeien uit de gegevensverwerking in kwestie moeten dus opwegen tegen de nadelen ervan voor de betrokkenen (criterium van evenredigheid in strikte zin).
6. De Autoriteit vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.

B. Wat betreft de vereiste van voorzienbaarheid van de verwerking van persoonsgegevens

7. Verder herinnert de Autoriteit eraan dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtsgrond of een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG. Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG².

²Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

8. Krachtens artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn³. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.
9. Dit betekent echter niet dat voor elke gegevensverwerking een *specifieke* norm moet gelden die uitdrukkelijk alle gegevensbeschermingskwesaties in de betrokken context regelt. In bepaalde gevallen kan de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang immers worden gewaarborgd door de norm die deze taak toekent aan de verwerkingsverantwoordelijke, en de AVG (in voorkomend geval gelezen in combinatie met andere normen die eveneens van toepassing zijn).
10. De vraag rijst dan wanneer en in welke mate een *specifiek* normatief kader noodzakelijk is. Aangezien er geen absolute regel of mathematische formule is om met zekerheid te bepalen wanneer een specifieke norm nodig is om een verwerking van persoonsgegevens te regelen die noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, en om de voorzienbaarheid ervan te waarborgen, geeft de Autoriteit hieronder richtsnoeren.
11. Artikel 6, lid 2, van de AVG bepaalt: *"De lidstaten kunnen specifiekere bepalingen handhaven of invoeren ter aanpassing van de manier waarop de regels van deze verordening met betrekking tot de verwerking met het oog op de naleving van lid 1, punten c) en e), worden toegepast; hiertoe kunnen zij een nadere omschrijving geven van specifieke voorschriften voor de verwerking en andere maatregelen om een rechtmatige en behoorlijke verwerking te waarborgen, ook voor andere specifieke verwerkingssituaties als bedoeld in hoofdstuk IX."*
12. Overweging 10 van de AVG, die betrekking heeft op artikel 6, lid 2, van de AVG, bepaalt: *"In samenhang met de algemene en horizontale wetgeving inzake gegevensbescherming ter uitvoering van Richtlijn 95/46/EG beschikken de lidstaten over verscheidene sectorgebonden wetten op gebieden waar behoefte is aan meer specifieke bepalingen. Deze verordening biedt de lidstaten ook ruimte om eigen regels voor de toepassing vast te stellen, onder meer wat de verwerking van bijzondere persoonsgegevenscategorieën ("gevoelige gegevens") betreft. In zoverre staat deze verordening niet in de weg aan lidstatelijk recht waarin specifieke situaties op het gebied van gegevensverwerking nader worden omschreven, meer bepaald door nauwkeuriger*

³ Zie ook overweging 41 van de AVG.

*te bepalen in welke gevallen verwerking van persoonsgegevens rechtmatig geschied".
(onderstreept door de Autoriteit)*

13. Bovendien verwijst de AVG ook meermaals naar het nationale recht, hetzij om een specifiek kader voor bepaalde verwerkingen van persoonsgegevens te eisen, hetzij om het treffen van passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen, op te leggen.⁴
14. De Autoriteit stelt met name drie situaties vast waarin een nationale norm de verwerking van persoonsgegevens specifiek moet regelen:
 - wanneer het nodig is de voorzienbaarheid van een verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een publieke taak, beter te waarborgen dan door louter te verwijzen naar de formulering van de norm waarbij de publieke taak wordt toegekend, en specifieke waarborgen moeten worden geboden om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen;
 - wanneer het noodzakelijk is het bindende karakter van een wettelijke verplichting tot verwerking van persoonsgegevens te verzekeren (artikel 6, lid 1, punt c), van de AVG). In dat verband wijst de Autoriteit erop dat de norm die de wettelijke verplichting oplegt, enerzijds het concrete doel moet specificeren waarvoor de verplichte gegevensverwerking moet worden uitgevoerd, en anderzijds duidelijk en nauwkeurig moet zijn, zodat de verwerkingsverantwoordelijke in principe geen beoordelingsmarge heeft met betrekking tot de manier waarop de verwerking van persoonsgegevens die nodig is om aan zijn wettelijke verplichting te voldoen, wordt uitgevoerd⁵.
 - wanneer de AVG of de WVG de vaststelling van een dergelijke specifieke norm voor de verwerking van persoonsgegevens oplegt, om bijvoorbeeld te voorzien in specifieke beschermingsmaatregelen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen⁶.

⁴ Dat is bijvoorbeeld het geval voor verwerkingen betreffende bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG (gegevens over ras, gegevens over de gezondheid,...) die nodig zijn voor de uitvoering van de verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken op het gebied van arbeidsrecht, of voor verwerkingen betreffende deze gegevens die nodig zijn om redenen van zwaarwegend algemeen belang.

⁵ Groep Artikel 29, advies 06/2014 van over het begrip "gerechtvaardigd belang van de voor de verwerking verantwoordelijke" in artikel 7 van Richtlijn 95/46/EG, blz. 22. De Autoriteit herinnert eraan dat, ondanks een dergelijk gebrek aan beoordelingsmarge, het hoe dan ook aan de verwerkingsverantwoordelijke is om ervoor te zorgen dat de betrokken verwerking in overeenstemming is met de verplichting in kwestie en met de AVG.

⁶ Wanneer bijvoorbeeld een verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van artikel 9 van de AVG of artikel 10 van de AVG via normatieve weg moet worden geregeld, en in dat verband in passende en specifieke maatregelen ter bescherming van de grondrechten en de belangen van de betrokkenen (artikel 9, lid 2, punt g), van de AVG, artikel 10 van de WVG) moet worden voorzien, of wanneer het recht van het publiek op toegang tot officiële documenten en het recht op bescherming van persoonsgegevens met elkaar in overeenstemming moeten worden gebracht (artikel 86 van de AVG)...

15. In deze context, ook al vormt elke verwerking van persoonsgegevens een inmenging in het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van persoonsgegevens, toch moet niet elke verwerking (en dus elke inmenging in het recht op privacy) noodzakelijkerwijs specifiek geregeld worden door een norm van nationaal recht, bijvoorbeeld door een *specifiek* hoofdstuk dat aan de verwerking van persoonsgegevens is gewijd. Voor gegevensverwerkingen die noodzakelijk zijn voor de vervulling van een taak van algemeen belang, merkt de Autoriteit op dat, voor zover de publieke taken (waarvoor de verwerking van persoonsgegevens nodig is) door de wetgever op zodanige wijze zijn omschreven en afgebakend dat de doeleinden van deze verwerkingen als welbepaald en uitdrukkelijk kunnen worden beschouwd en men zich niet in een van de hierboven beschreven situaties bevindt, het niet systematisch nodig is een specifiek kader voor *deze* gegevensverwerkingen te bieden. Onder deze voorwaarde kan de AVG immers in bepaalde gevallen volstaan om de genoemde gegevensverwerkingen te regelen, met name wanneer er geen specifiek risico voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bestaat.
16. De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Voor het Kenniscentrum,
(get.) Cédrine Morlière, Directeur

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD
VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

WIJZIGINGEN DECREET JEUGDDELINQUENTIE- RECHT

Vlaamse Raad WVG
Welzijn • Volksgezondheid • Gezin

Advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel
W www.vlaamseraadwvg.be – T +32 2 209 01 11 – E info@vlaamseraadwvg.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen	
Adviesvrager	Hilde Crevits - Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	
Ontvangst adviesvraag	12 juli 2023	
Decretale opdracht	adviesfunctie	
Goedkeuring	Sectorale kamer Gezin en Jongerenwelzijn op 15 september 2023	
Contactpersoon	Annick De Donder	addonder@serv.be

Inhoud

Advies	132
Situering	132
1. Algemene waardering	132
2. Decretale verankering van kortverblijf	135
3. Uitbreiding van het toepassingsgebied van elektronische monitoring	136
4. Afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen	137
5. Decretale verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie	138
6. Uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van terbeschikkingstelling	140
7. Gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving	141
8. Betrokkenheid van ouders/opvoedingsverantwoordelijken	141

Advies

De Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ontving op 12 juli 2023 een adviesvraag over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen (verder in het advies: het voorontwerp van wijzigingsdecreet). De adviestermin werd verlengd tot 15 september 2023.

Deze adviesvraag is binnen de raad behandeld door de kamer Gezin en Jongerenwelzijn, die het advies bij consensus goedkeurde op 15 september 2023.

Situering

Het Vlaamse decreet betreffende het jeugddelinquentierecht van 15 februari 2019 (decreet jeugddelinquentierecht) trad stapsgewijs in werking. Met de uitrol van het onderdeel 'gesloten plaatsing' vanaf 1 maart 2023, is het decreet ondertussen volledig in werking.

Nu stelt de Vlaamse Regering een aantal belangrijke wijzigingen voor aan het decreet jeugddelinquentierecht. De wijzigingen betreffen:

- een juridische verankering van kortverblijf voor een periode van maximaal 14 dagen in een gemeenschapsinstelling;
- een uitbreiding van het toepassingsgebied van elektronische monitoring;
- de afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen voor het opleggen van reacties;
- een juridische verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie minimaal voor elk gerechtelijk arrondissement;
- een uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van terbeschikkingstelling;
- de mogelijkheid van gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving.

1. Algemene waardering

Voorgestelde wijzigingen zijn onvoldoende in lijn met (de principes van) het decreet jeugddelinquentierecht

Het decreet van 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht kwam tot stand na een grondige en participatieve voorbereiding, met alle betrokken actoren. Bovendien is het gestoeld op

evidence based werken en wetenschappelijke onderbouwing. Zo is men er in het verleden in geslaagd om een beleid uit te stippelen dat, op basis van een maatschappelijk draagvlak én wetenschappelijk onderzoek, duidelijke principes en uitgangspunten hanteert. Deze zijn samengebracht tot een coherent Vlaams jeugddelinquentierecht. De manier waarop Vlaanderen omgaat met kinderen en jongeren die strafbare feiten plegen of ervan verdacht worden, kreeg met dat decreet stevige fundamenten op basis van een sterk ‘architecturaal plan’.

De raad meent dat de Vlaamse Regering daar nu enkele ongestructureerde en onvolgende gemotiveerde beleidsbeslissingen aan bouwt, die haaks staan op de ingeslagen weg. De voorgestelde wijzigingen en nieuwe maatregelen geven meer het gevoel van ‘Vlaamse koterij’ dan van een doordachte aanbouw die in lijn is met de visie en het architectenplan dat aan de basis ligt van het decreet jeugddelinquentierecht.

De raad betreurt ten eerste dat de coördinerende ministers bij deze aanpassingen aan het decreet jeugddelinquentierecht geen participatief en doordacht beleidsproces hebben gelopen, gelijkend aan het proces voorafgaand aan het oorspronkelijke decreet.

Enkele van de initiële principes krijgen nu een andere interpretatie en juridische verbreding, die niet in lijn ligt met de intenties van het decreet jeugddelinquentierecht van 2019:

- In het jeugddelinquentierecht is vrijheidsberoving het laatste redmiddel, het ultimum remedium. Toch worden nu de mogelijkheden voor kortverblijf als extra capaciteit in gesloten opvang structureel gemaakt en verruimd (zie deel 2 van dit advies).
- Het beginsel van de proportionaliteit is in het jeugddelinquentierecht richtinggevend voor de reactie ten aanzien van het gepleegde delict. Zonder heldere decretale bepaling van de delicten (en doelgroep) waarop elektronische monitoring en ook de lokale ketenaanpak van toepassing zijn, kan niet geoordeeld worden over de verhouding van de reactie tot het delict (zie deel 3 en 5).
- In het jeugddelinquentierecht dient de reactie op gepleegde jeugddelicten snel, duidelijk en afgebakend te zijn. Het loslaten van de maximale leeftijdsgrenzen druist hier tegenin door ook late reacties mogelijk te maken (zie deel 4). En de mogelijkheid van de terbeschikkingstelling leidt ertoe dat de duur van maatregelen/acties niet altijd meer op voorhand afgebakend zal zijn (zie deel 6).

Wat al deze wijzigingen in de praktijk voor jongeren en voor de actoren betrokken bij het jeugddelinquentierecht zullen betekenen, is nog onduidelijk. Maar het is voor de raad onmiskenbaar dat juridisch stappen worden gezet die de principes van het jeugddelinquentierecht laten wankelen.

Daarnaast is de raad zeer bezorgd dat de voorgestelde wijzigingen voornamelijk uitgaan van justitie, en niet zozeer vanuit welzijn. Er wordt geraakt aan het evenwicht tussen een welzijns- en een justitiële benadering dat na uitvoerig maatschappelijk debat werd bekomen in het oorspronkelijke decreet jeugddelinquentierecht. Vlaanderen gaat nu verder de kant op van een justitiële afhandeling met een eerder strafrechtelijke benadering, wat contradictorisch is met de keuze om een aangepast jeugddelinquentierecht te voorzien. De raad erkent dat een justitiële

reactie op strafbaar gedrag ook bij minderjarigen nodig kan zijn en dat jongeren die een delict plegen daarvoor verantwoordelijk gesteld moeten worden (rekening houdend met hun context en niet op dezelfde wijze als meerderjarigen). Maar het is voor de raad heel zorgwekkend dat de Vlaamse Regering in haar beleid meer en meer kiest voor mogelijkheden van strengere sanctiëring, zonder toegenomen rechtswaarborgen voor de jongere. Bovendien mag de reactie op het strafbare feit voor de raad nooit losgekoppeld worden van pedagogische ondersteuning en positieve begeleiding van de minderjarige en zijn omgeving.

-
- Het decreet jeugddelinquentierecht voorziet stevige, gebalanceerde fundamenteën voor de manier waarop Vlaanderen omgaat met jonge delictplegers. Het voorontwerp van wijzigingsdecreet bouwt echter niet of onvoldoende verder op deze fundamenteën maar bevat voorstellen en nieuwe maatregelen die ongemotiveerd een andere weg inslaan.
 - Verschillende van de principes die aan de basis liggen van het decreet krijgen een andere interpretatie of juridische verbreding: toegenomen vrijheidsberoving ondergraaft het 'ultimum remedium'-principe, het proportionaliteitsprincipe is onvoldoende gegarandeerd, reacties zijn niet langer altijd 'snel, duidelijk en afgebakend'.
 - De raad betreurt dat er bij de opmaak van het wijzigingsdecreet geen participatief en doorzacht beleidsproces is gelopen.
 - De wijzigingen gaan voornamelijk uit van een justitiële afhandeling, en minder vanuit welzijn. Een beleid inzake jeugddelinquentie kan voor de raad nooit losgekoppeld worden van pedagogische ondersteuning en positieve begeleiding van de minderjarige en zijn omgeving.
-

Preventie die inzet op de maatschappelijke oorzaken van delinquentie

Delinquent gedrag ontstaat niet van vandaag op morgen. Bovendien heeft het veelal zijn wortels in onderliggende problematieken zoals armoede en uitsluiting, sociale polarisatie, discriminatie, racisme, en zo meer. Dit zijn voor de raad geen legitimaties voor individueel delinquent gedrag maar ze kunnen wel (een deel van) de oorzaak zijn.

Het is de verantwoordelijkheid van de overheid en de samenleving om deze maatschappelijke oorzaken van delinquentie structureel aan te pakken. Dit kan via een sterk preventief beleid dat werkt aan het voorkomen van kansarmoede en sociaaleconomische ongelijkheden, het realiseren van gelijke onderwijskansen, het organiseren van bereikbare en toegankelijke zorg en ondersteuning, het investeren in buurten en sociale netwerken, het wegnemen van discriminaties op de arbeidsmarkt, ... Om het risico op delinquent gedrag van jongeren aanzienlijk te verkleinen, moet er dus blijvend ingezet worden op preventie en het kansrijk laten opgroeien van kinderen en jongeren.

Wanneer deze jongeren fouten maken tot zelfs misdrijven plegen, is het ook de taak van de overheid om hen hierop correct aan te spreken, goed te omkaderen, te helpen om te re-integreren in de samenleving en met hun gezin aan de slag te gaan. Uiteraard erkent de raad dat jongeren verantwoordelijk zijn voor de daden die ze plegen, maar ze moeten wel ondersteund worden om deze verantwoordelijkheid op een goede manier op te kunnen nemen.

-
- Het is de verantwoordelijkheid van de overheid en de samenleving om via een preventief beleid de maatschappelijke oorzaken van delinquentie structureel aan te pakken.
-

Noden van jonge delictplegers met een verstandelijke beperking

De raad wijst op de reeds lang gekende noden van een bijzonder kwetsbare doelgroep, met name jongeren met een verstandelijke beperking die een delict plegen. Hun noden blijven ook met dit voorontwerp van wijzigingsdecreet onbeantwoord. Voor deze jongeren moet dringend een structurele aanpak uitgewerkt worden, met daarbij een specifiek zorgaanbod van het type 'high risk-high care'.

-
- Er is dringend een structurele oplossing nodig voor de opvang van jonge delictplegers met een verstandelijke beperking.
-

2. Decretale verankering van kortverblijf

Tijdens de coronacrisis werd in de Vlaamse gemeenschapsinstellingen een experimenteel project 'kortverblijf' uitgerold. De mogelijkheden voor toepassing van kortverblijf krijgen met het voorontwerp van wijzigingsdecreet nu een structureel karakter en worden uitgebreid.

De projectwerking is door hulpverleners en verwijzers als positief ervaren. De effecten op en de beleving van jongeren zijn echter (nog) niet bevraagd. De raad begrijpt de positieve ervaringen van het werkveld, waarbij vooral de onmiddellijke opstart van hulpverlening, de beschikbaarheid én bereidwilligheid tot medewerking van jongeren en hun gezin erg waardevol zijn. Andere voordelen verbonden aan het kortverblijf zijn een snelle reactie na de gepleegde feiten, een afstemming van hulpverleningstrajecten, een snelle doorstroom naar gepaste ambulante maatregelen en begeleiding in de context en het mogelijks vermijden van langdurige plaatsing.

Maar de raad kan zich veel minder vinden in de sterke reflex naar geslotenheid waardoor ook het 'ultimum remedium'-principe uit het decreet jeugddelinquentierecht uitgehold wordt. Is vrijheidsberoving nog wel het laatste redmiddel wanneer kortverblijf als capaciteit van gesloten opvang uitgebreid wordt? En is gesloten opvang in de setting van een gemeenschapsinstelling echt nodig om na een delict zeer snel de nodige hulpverlening georganiseerd te krijgen en aan de slag te gaan met de jongere en zijn gezin? De raad stelt zich de vraag of er andere werkzame alternatieven gevonden/gecreëerd kunnen worden, waar de genoemde voordelen ook aangegrepen kunnen worden maar die zich buiten de geslotenheid bevinden.

De raad vraagt eerst een grondige evaluatie – waarin het perspectief van zowel de hulpverlening als de jongeren wordt meegenomen – en wetenschappelijk onderzoek alvorens het debat gevoerd kan worden over het structureel maken van kortverblijf. Een dergelijke werkwijze ligt ook veel meer in lijn met de eigen doelstelling van het decreet jeugddelinquentierecht om enkel onderbouwde/beproefde methodes decretaal te verankeren.

-
- Kortverblijf biedt voor de raad o.a. de voordelen van een onmiddellijke opstart van hulpverlening en van beschikbaarheid en bereidwilligheid tot medewerking van jongeren en hun gezin.
 - De raad stelt zich de vraag of deze voordelen ook gevonden kunnen worden in andere werkzame alternatieven, buiten de gesloten opvang. De raad betreurt sterk de reflex naar gesloten opvang.
 - Het corona-experiment 'kortverblijf' vereist eerst een grondige evaluatie die de ervaringen van alle betrokkenen in beeld brengt en wetenschappelijk onderzoek.
-

3. Uitbreiding van het toepassingsgebied van elektronische monitoring

De uitbreiding van de elektronische monitoring naar minderjarige delictplegers wordt gemotiveerd vanuit het maximaliseren van hun kansen op re-integratie. Ook de raad ziet hierin potentieel: het kan gesloten plaatsing vermijden, jongeren kunnen blijven participeren aan de samenleving en hun recht op onderwijs wordt maximaal gerespecteerd.

De raad betreurt echter dat dit opnieuw een bijkomende vorm van vrijheidsberoving/-beperking is, waarvan bovendien de achterliggende visie niet duidelijk is. Wat verstaat men hier precies onder en welke weg wil men hiermee inslaan? Wanneer kan elektronisch toezicht meerwaarde hebben, wanneer niet? Waarom vindt de decreetgever de mogelijkheden van huis-arrest onvoldoende? Hoe zal men verzekeren dat de decretale bepaling dat elektronische monitoring zal worden gecombineerd met begeleiding (art.12) geen dode letter wordt?

Dit laatste is voor de raad cruciaal: **de uitbreiding van elektronische monitoring mag geen alternatief zijn voor intensieve en persoonlijke begeleiding van jonge delictplegers.** Om hierboven genoemde redenen kan elektronisch toezicht werken, maar slechts wanneer het samen gaat met een aanklappende begeleiding van de jongere en zijn gezin. Uiteraard is het daarbij ook belangrijk om maatregelen te nemen die de haalbaarheid van deze begeleiding voor het werkveld waarborgen.

De raad vraagt om de doelgroep en de feiten die in aanmerking komen voor een reactie van elektronische monitoring in het voorontwerp van wijzigingsdecreet helder te omschrijven. Nu wordt alleen een reeks aan zware misdrijven opgesomd waarbij de maatregel niet kan worden ingezet. Op deze manier ontstaat de vrees dat elektronische monitoring zal worden voorgesteld bij lichtere feiten, en dus niet in proportie is tot het gepleegde delict. In elk geval moet de inzet van elektronische monitoring steeds gepaard gaan met zorgvuldige motivaties en kan het alleen met respect voor de principes van proportionaliteit.

Een elektronische monitoring kan door de jeugdrechter aan een jongere worden opgelegd, zonder diens bereidheid tot medewerking. Tijdens de selectiefase gaat de sociale dienst immers alleen de technische, praktische en inhoudelijke uitvoerbaarheid na, alsook de bereidheid tot

medewerking van de ouders of opvoedingsverantwoordelijken. Deze werkwijze verschilt sterk met het strafrecht, waar vrijwilligheid van de pleger van het misdrijf vereist is.

Uit de hier beschreven beoordeling van de raad blijkt dat er nog veel vragen en onduidelijkheden zijn omtrent de concretisering van het elektronisch toezicht. Nochtans staat het eerste proefproject voor elektronische monitoring momenteel in de steigers en wordt daar een vertaalslag gemaakt van de regelgeving naar de praktijk. Het zou goed zijn moest deze informatie nu reeds breder in de betrokken sectoren gedeeld worden. Dergelijke transparantie kan bezorgdheden onder meer rond de impact op het werkveld wegnemen.

-
- De raad erkent dat voor sommige jonge delictplegers elektronische monitoring kan werken maar mist de achterliggende visie van de Vlaamse Regering. Welke weg wil men hiermee inslaan?
 - Het is jammer dat opnieuw wordt gekozen voor een bijkomende vorm van vrijheidsberoving/vrijheidsbeperking.
 - Het opleggen van elektronische monitoring kan nooit zonder intensieve en persoonlijke begeleiding van de jongere en zijn gezin. Maatregelen zijn nodig die de haalbaarheid van deze begeleiding voor het werkveld waarborgen.
 - Het is aangewezen om decretaal te omschrijven welke doelgroep en welke feiten in aanmerking komen voor elektronisch toezicht. De maatregel kan alleen in proportie tot het delict worden ingezet (en dus niet voor lichte feiten).
 - De raad vraagt om de concrete informatie vanuit het proefproject breder te delen.
-

4. Afschaffing van de maximale leeftijdsgrenzen

In het voorontwerp van wijzigingsdecreet worden de maximale leeftijdsgrenzen opgeheven die voorzien waren in het decreet jeugddelictenrecht voor het opleggen en uitvoeren van reacties op een jeugddelict. De raad heeft principiële bezwaren bij dit voorstel.

Het afschaffen van de maximale leeftijdsgrenzen gaat in tegen één van de uitgangspunten van het oorspronkelijke decreet, namelijk dat de reactie op een gepleegd jeugddelict snel, duidelijk en afgebakend moet zijn. Reacties en maatregelen hebben enkel effect wanneer ze in proportie zijn en snel na de feiten worden toegepast. Dit staat haaks op het opleggen van late reacties aan volwassenen voor feiten die ze pleegden toen ze minderjarig waren.

Bovendien moeten maatregelen vanuit het jeugddelictenrecht een pedagogisch doel hebben. De raad stelt zich de vraag of dit jaren na de feiten nog mogelijk en zinvol is. Wat wenst de Vlaamse Regering te bereiken met een bestraffing van volwassenen binnen het jeugddelictenrecht? Gaat het om het herstellen van de schade en vergoeden van slachtoffers, of het verminderen van recidive of heeft dit voorstel een louter punitief doel?

De opheffing van de leeftijdsgrens zou volgens de raad enkel in beperkte mate mogen worden toegepast, in het belang van slachtoffers. Vanuit genoegdoening voor deze slachtoffers volstaat een opheffing van de leeftijdsgrens voor berisping, herstelbemiddeling en schuldigverklaring. De mogelijke maatregelen die in zulke gevallen aan ondertussen volwassen daders opgelegd kunnen worden (al dan niet in het buitengerechtelijk systeem), moeten dan in het wijzigingsdecreet ook meer gespecificeerd worden.

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet maakt het mogelijk voor de jeugdrechtbank om een delictpleger ook na de leeftijd van 23/25 jaar een gesloten begeleiding op te leggen. Bij de totstandkoming van het decreet jeugddelinquentierecht werd er echter net voor deze leeftijd gekozen om jonge delictplegers zo lang mogelijk te begeleiden binnen het jeugddelinquentierecht en minder uithandengevingen te doen. Het feit dat ook voor de gesloten begeleiding de maximale leeftijdsgrens nu losgelaten wordt, illustreert voor de raad opnieuw de beweging naar meer repressie en vrijheidsberoving.

De jeugdrechter kan beslissen om een delictpleger van 23 jaar of ouder door te sturen naar een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten (art.5). De regels rond het medisch-psychologisch onderzoek en verslag zijn evenwel niet duidelijk. De raad vraagt om te verduidelijken wat er in het verslag moet staan, welke de criteria zijn om iemand geschikt te bevinden om door te sturen, wat het doel en statuut is van het verslag, of het verslag een aanbeveling bevat die moet worden gevolgd?

-
- Het afschaffen van de maximale leeftijdsgrenzen gaat in tegen het decretale uitgangspunt dat een reactie op een gepleegd jeugddelict snel, duidelijk en afgebakend moet zijn.
 - Het is niet duidelijk wat het doel is van bestrafing van meerderjarigen voor feiten die ze als minderjarige pleegden. In principe moet een reactie vanuit het jeugddelinquentierecht steeds een pedagogisch doel hebben.
 - Voor de raad kan een opheffing van de leeftijdsgrens alleen voor berisping, herstelbemiddeling en schuldigverklaring.
 - De raad betreurt de beweging naar meer vrijheidsberoving door het loslaten van de leeftijdsgrenzen voor gesloten opvang.
-

5. Decretale verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet voorziet in een decretale verankering van een ketenaanpak jeugddelinquentie, met daarbinnen casusoverleg en mogelijkheden voor een gedeeld beroepsgeheim. Gegevensuitwisseling, coördinatie en samenwerking tussen verschillende sectoren, actoren en de lokale besturen gericht op het aanpakken van jeugddelinquentie en het voorkomen van recidive, kan de raad alleen maar aanmoedigen. De raad ziet ook dat er vandaag reeds goede praktijken bestaan zoals gedeelde trajecten rond uitstroom en reclassering. Belangrijk in deze praktijken is de vrijwilligheid van de jongere en zijn gezin.

De raad betreurt dat in een lokale ketenaanpak de motivatie en vrijwilligheid van de jongere en zijn gezin niet worden gehonoreerd. Deelname aan een lokale ketenaanpak kan hen door de jeugdrechter immers als voorwaarde worden opgelegd.

Verder vraagt de raad verheldering over de finaliteit en de doelgroep van de ketenaanpak en van het casusoverleg. Het is aangewezen om duidelijk te omschrijven naar welke jongeren en welke delicten de ketenaanpak zich richt. Zo niet heeft de jeugdrechter een grote beslissingsvrijheid en kunnen deze voorwaarden ook voor lichte delicten worden opgelegd (niet proportioneel).

De raad uit zijn bezorgdheid over de verregaande gegevensdeling binnen de ketenaanpak en het casusoverleg. Hoe zal het delen van informatie evenwaardig kunnen verlopen tussen hulpverlening (gericht op begeleiding) en politie/justitie (gericht op handhaving)?

Aan de lokale besturen wordt gevraagd om de ketenaanpak jeugddelinquentie mee te ondersteunen bij de uitbouw ervan. De inzet kan lokaal afhankelijk zijn (memorie van toelichting, p. 13). Ook dit roept nog vele vragen op:

- Hoe ziet men de ondersteuning vanuit de lokale besturen dan concreet? Welke financiële en personele inzet zal dit vergen? Zijn de verwachtingen realistisch voor kleine lokale besturen?
- Aangezien de inzet lokaal afhankelijk kan zijn, kunnen er ook verschillen zijn die mogelijks een impact hebben op de uitbouw van de ketenaanpak. Is dit wenselijk en is het te verantwoorden naar de betrokken jongeren, gezinnen, slachtoffers?
- ...

Om de slaagkansen van de ketenaanpak en het casusoverleg te vergroten, moet er voldoende begeleidingsaanbod zijn om de inzichten en afspraken die volgen uit het overleg effectief en snel tot uitvoering te brengen. Ook zullen er voldoende middelen nodig zijn om de lokale ketenaanpak en het casusoverleg te operationaliseren.

In de ketenaanpak legt men bruggen naar de leefomgeving van de jongeren. Daarbij vraagt de raad om 'vrijtijdsbesteding' ruim in te vullen, en zo alle kansen open te houden voor inclusie en maatschappelijke re-integratie. De voorbeelden die in de memorie van toelichting bij artikel 10 gegeven worden, sturen echter in de richting van een 'bootcampgedachte'. Het zou beter zijn om deze voorbeelden achterwege te laten.

Tot slot verwacht de raad dat de inzet van de ketenaanpak ruim gemonitord wordt. Worden de vooropgestelde doelen bereikt maar ook: heeft de aanpak geen ongewenste effecten, zoals een mogelijk verlies van vertrouwen in de hulpverlening? Zowel de ervaringen van de betrokken professionals als van de jongeren en hun gezin moeten bevraagd worden. Een bijzonder aandachtspunt is het evalueren van de gegevensdeling die gebeurt, en waarbij het beroepsgeheim tot op zeker hoogte wordt losgelaten (zie ook de bezorgdheid hierboven geformuleerd).

-
- Er zijn nog veel vragen betreffende de ketenaanpak en het casusoverleg, en hoe deze zich tot elkaar verhouden. Ook de rol en betrokkenheid van de lokale besturen is niet geheel duidelijk.
 - Het bepalen van de finaliteit en de doelgroep is nodig, waarbij de proportionaliteit tot de gepleegde feiten gerespecteerd moet worden.
 - De raad vraagt rekening te houden met de motivatie en vrijwilligheid van de jongere en zijn gezin.
 - Er zullen voldoende middelen nodig zijn om de ketenaanpak te operationaliseren. Als er verwachtingen zijn naar de lokale besturen in de ketenaanpak, dan dient daar de nodige financiering tegenover te staan. In huidige tijden is het voor lokale besturen niet evident om hier middelen of personeel voor vrij te maken.
 - Er kunnen alleen maar resultaten geboekt worden indien er voldoende begeleidingsaanbod is om de gemaakte afspraken en hulpverleningstrajecten snel te realiseren.
 - De raad vraagt dat de ketenaanpak goed gemonitord wordt. Een aandachtspunt daarbij is (het effect van) de verregaande gegevensdeling tussen de deelnemende welzijns- en justitiele actoren.
-

6. Uitbreiding van de toepassingsmogelijkheden van terbeschikkingstelling

Het voorontwerp van wijzigingsdecreet bepaalt dat de jeugdrechtbank onder strikte voorwaarden een sanctie kan combineren/verlengen met een terbeschikkingstelling van ten hoogste tien of vijftien jaar (art. 29). Ze kan de terbeschikkingstelling alleen opleggen nadat ze een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team. De jeugdrechtbank kan in de uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige ook een ambulante sanctie, voorwaarden of een elektronische monitoring opleggen.

De raad is tevreden te lezen dat een terbeschikkingstelling alleen kan na een beperkt aantal, zeer ernstige feiten. Maar de verlenging van de sanctietermijn is wel aanzienlijk. Het op deze manier verlengen van een bestraffing kan leiden tot veel onzekerheid voor de jongere die feiten pleegde. Zulke maatregel legt een groot beslag op diens leven. De raad vraagt dit als belangrijk aandachtspunt mee te nemen, en verkiest dat **de jeugdrechtbank werkt met duidelijke en op voorhand afgebakende (eind)termijnen zodat jongeren weten waar ze aan toe zijn.**

De raad vraagt ook om de praktische uitvoering van een terbeschikkingstelling verder te verduidelijken: wie zal de nodige onderzoeken verrichten en zal dit binnen een redelijke termijn kunnen gebeuren, wie gaat de begeleiding en opvolging doen, wat houdt die in, ...?

-
- De raad bepleit duidelijke en afgebakende (eind)termijnen van een reactie op een jeugddelict, ook in het geval van een terbeschikkingstelling.
 - De praktische uitvoering van een terbeschikkingstelling roept nog veel vragen op.
-

7. Gegevensdeling met het agentschap Justitie en Handhaving

Er zullen heel wat gegevens kunnen worden gedeeld met het agentschap Justitie en handhaving, zoals: seksuele geaardheid, informatie over gezondheid, politieke en religieuze overtuigingen, ... (art. 39). De raad vraagt om kritisch en met het belang van de privacy van de jongere in het achterhoofd, te bekijken welke informatie noodzakelijk is om te delen.

-
- Alleen de noodzakelijke gegevens moeten worden gedeeld met het agentschap Justitie en Handhaving.
-

8. Betrokkenheid van ouders/opvoedingsverantwoordelijken

Het is voor de raad essentieel dat ouders en opvoedingsverantwoordelijken actief betrokken worden bij de invulling, uitvoering en opvolging van een reactie op een jeugddelict.

Het betrekken van de gezinscontext en de omgeving van minderjarige delictplegers kan ervoor zorgen dat de banden met het gezin en de samenleving niet verbroken worden en dat (re-)integratie maximale kansen krijgt. Delictgericht samenwerken met ouders/opvoedingsverantwoordelijken via een delictgerichte contextbegeleiding, is een methodiek die lijkt te slagen in dit opzet. De methodiek wordt bovendien wetenschappelijk opgevolgd.

De raad is evenwel zeer bezorgd over voorstellen¹ die nu veel verder lijken te gaan dan deze delictgerichte contextbegeleiding. Ze leggen een steeds sterkere focus op ouderlijke verantwoordelijkheid, wat mogelijks leidt tot een culpabilisering en zelfs bestraffing van ouders.

De raad herhaalt hier zijn standpunt omtrent gedeelde verantwoordelijkheid (zie deel 1 van dit advies). Want uiteraard zijn ouders de eerste opvoedingsverantwoordelijken, maar het is de plicht van de overheid om hen te ondersteunen in het opnemen van die verantwoordelijkheid. Dit is ook zo bepaald in het Kinderrechtenverdrag (art. 5). Hierbij zijn ook bruggen naar andere vormen van zorg en ondersteuning aangewezen (opvoedingsondersteuning, gezinsbeleid, ...).

Ten slotte is het decreet jeugddelinquentierecht niet de plek om de aansprakelijkheid van ouders te verwettelijken. Justitie kan via het strafrecht ouders indien nodig bestraffen voor hun mededaderschap of bijvoorbeeld voor verwaarlozing. De raad is hierin duidelijk: het

¹ Niet alleen in dit voorontwerp van wijzigingsdecreet en zijn memorie, maar ook in het recente Vlaamse Actieplan Jeugddelinquentie (plan van 9 juni 2023)

jeugddelinquentierecht gaat en moet ook in de toekomst blijven gaan over de verantwoordelijkheid van de jongeren zelf.

-
- De raad pleit voor actieve betrokkenheid van ouders en opvoedingsverantwoordelijken, onder meer via delictgerichte contextbegeleiding. Betrokkenheid is echter geen bestraffing. De raad maakt zich zorgen over de steeds sterkere nadruk op ouderlijke verantwoordelijkheid, en het debat over de mogelijkheden van bestraffing.
 - Het decreet jeugddelinquentierecht is nooit de plek om aansprakelijkheid van ouders te juridiseren.
-

VOORONTWERP VAN DECREET
van 13 oktober 2023

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° voor punt 1°, dat punt 1°/2 wordt, worden een nieuw punt 1° en punt 1°/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“1° Agentschap Justitie en Handhaving: het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap “Agentschap Justitie en Handhaving;

1°/1 agentschap Opgroeien regie: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie;”;

2° er wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/1 casusoverleg: een overleg als vermeld in artikel 458ter van het Strafwetboek, waarop casus per casus multilateraal informatie wordt uitgewisseld in het kader van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin;"

3° er wordt een punt 2°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;"

4° er wordt een punt 21°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"21°/1 VCET: het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, vermeld in artikel 2, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand;"

Art. 3. Aan artikel 3, §1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn, realiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin als vermeld in hoofdstuk 4/1."

Art. 4. Artikel 6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6. §1. Het herstelrechtelijk aanbod en de reacties op grond van dit decreet kunnen worden opgelegd zonder leeftijdsgrens. Ook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie, vermeld in hoofdstuk 3, afdeling 2, is niet afhankelijk van een leeftijdsgrens.

De maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5° /1, kan worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt heeft, en neemt uiterlijk een einde als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt heeft.

§2. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de aanwijzing geven dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houden op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin begeleiden.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de

aanwijzing geven dat het VCET instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.”.

Art.5. Aan artikel 6 van hetzelfde decreet, vervangen door artikel 5 van dit decreet, worden een worden een paragraaf 3, 4 en 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§3. Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 26 of 27, oplegt, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 25, §8, derde tot en met het vijfde lid, als de vervangende maatregel het toevertrouwen van de minderjarige verdachte aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

§4. Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechtbank de sanctie, vermeld in artikel 36 of 37, oplegt, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

In afwijking van het tweede lid, kan de sanctie, vermeld in artikel 37, worden uitgevoerd in een afdeling van een gemeenschapsinstelling tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt, indien deze wordt opgelegd uiterlijk op het moment dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 32, derde lid, artikel 33, derde lid, en artikel 34, §1, derde lid, als de vervangende sanctie het toevertrouwen van de minderjarige delictpleger aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

In het geval, vermeld in het eerste en tweede lid, draagt de jeugdrechtsbank het gerechtelijke dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank conform titel V van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 3 en 4, eerste en tweede lid.

§5. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de jeugdrechtsbank de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1 oplegt, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.”.

Art. 6. Aan artikel 11, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, wordt een punt 7° toegevoegd dat luidt als volgt:

“7° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin.”.

Art. 7. Aan artikel 16, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het slachtoffer wordt geïnformeerd over de maatregel of de sanctie door de door de Vlaamse Regering bepaalde dienst.”.

Art. 8. In artikel 20, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 3°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding;”;

2° er wordt een punt 3°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/2 de minderjarige verdachte toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen;”.

Art. 9. In artikel 21, §5, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt voor het eerste lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van paragraaf 4 bedraagt de minimumduur van de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/0, drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden met een gemotiveerde beslissing, na de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken te hebben opgeroepen.”.

Art. 10. In artikel 25 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zinsnede “de in artikel 20, § 2, eerste lid, 2°, 3°, 4° en 5°, vermelde maatregelen” vervangen door de zinsnede “de maatregelen, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 2°, 3°, 3°/0, 3°/2, 4° en 5°,”;

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 8° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“8° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin.”.

Art. 11. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/0. Elektronische monitoring”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/0, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 25/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/0. De jeugdrechter kan in de gevallen waarin een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 4° of 5°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring, te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 1° tot en met 3°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen.

De jeugdrechter houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen.

De minimumduur van elektronische monitoring bedraagt drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden. De jeugdrechter bepaalt de duur in zijn beschikking.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”.

Art. 13. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/2. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/2, ingevoegd bij artikel 13, een artikel 25/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/2. De jeugdrechter kan een minderjarige verdachte toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/2.

De maatregel, vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 1°, 2° en 3°, en §3, 1°, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 15. In artikel 26, §4, vierde lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden tussen de zinsnede “uitgewerkt.” en de woorden “De ouders ” de zin “De minderjarige en zijn advocaat, alsook, wanneer het dit wenst, het openbaar ministerie, worden gehoord.”.

Art. 16. In artikel 27, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt de zin “De jeugdrechter kan de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 26, § 1.” opgeheven.

Art. 17. In artikel 28 van hetzelfde decreet wordt het derde lid opgeheven.

Art. 18. In artikel 29 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 5°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"5°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding van drie of zes maanden;"

2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt punt 6° vervangen door wat volgt:

"6° toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen;"

3° in paragraaf 2, eerste lid, 7°, wordt het woord "maximaal" opgeheven;

4° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "6° en" opgeheven;

5° paragraaf 4 wordt opgeheven;

6° in paragraaf 5 wordt de zin "De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de modaliteiten van de elektronische monitoring, alsook de nadere regels voor de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden." opgeheven.

Art. 19. In artikel 32, derde lid, van hetzelfde decreet, wordt de zinsnede "de in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 20. In artikel 33, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "de in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 21. In artikel 34, §1, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "De in artikel 29, § 2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "De sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 22. In hetzelfde In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 6/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 6/0. Elektronische monitoring".

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 6/0, ingevoegd bij artikel 22, een artikel 34/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 34/0. De jeugdrechtbank kan in de gevallen waarin een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 7° of 8°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring, te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 3° tot en met 5°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, § 1, van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen.

De jeugdrechtbank houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige delictpleger op het verblijfsadres zal samenwonen.

De maximale duur van elektronische monitoring bedraagt drie of zes maanden. De jeugdrechtbank bepaalt de duur in haar vonnis.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”.

Art. 24. In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt het opschrift van onderafdeling 7 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 7. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 25. Artikel 35 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 35. De jeugdrechtbank kan een minderjarige delictpleger toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 6°.

De sanctie, vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 2° en 3°, en §3, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 26. In artikel 36, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de zin “De jeugdrechtbank kan de minderjarige delictpleger toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling op grond van de bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 27, § 2.” wordt opgeheven;

2° de zinsnede “paragrafen 3 en 4” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 27, §3 en §4”.

Art. 27. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 november 2021 en 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

“4° het jeugddelict dat de voormelde minderjarige gepleegd heeft, is een feit als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, en artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, voor zover deze strafbaar zijn met meer dan vijf jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in de artikelen 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen;”;

2° in paragraaf 3 wordt de zin “De sanctie, vermeld in paragraaf 1, kan zich niet verder uitstrekken dan tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientwintig jaar bereikt.” opgeheven;

3° in paragraaf 4, tweede en derde lid, wordt de zinsnede “, een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting, of een feit is als vermeld in artikel 375” vervangen door de zinsnede “een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in de artikelen 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen”;

4° in paragraaf 6, tweede lid, 2°, wordt tussen de zinsnede “475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd” en de zinsnede “, nadat hij de leeftijd van zestien jaar had bereikt” de zinsnede “of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen” ingevoegd;

5° paragraaf 8 wordt opgeheven.

Art. 28. Aan hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 19 november 2021, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 9. Terbeschikkingstelling”.

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan onderafdeling 9, toegevoegd bij artikel 28, een artikel 37/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/1. §1. De sancties, vermeld in artikel 36 en 37, die zijn opgelegd aan de minderjarige delictpleger met toepassing van dit decreet, worden in voorkomend

geval gecombineerd met een terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank van maximaal tien of vijftien jaar, na het einde van de voormelde sanctie. De jeugdrechtbank legt de terbeschikkingstelling op en bepaalt de duur ervan uiterlijk op het moment van de uitspraak van de voormelde sanctie.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden uitgesproken als de volgende voorwaarden cumulatief voldaan zijn:

- 1° het jeugddelict dat de minderjarige delictpleger gepleegd heeft, is een feit als vermeld in de artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 401, 404, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/22, 417/25 tot en met 417/37, 428, §5, artikel 433octies, 475, 518, derde lid, en artikel 532 van het Strafwetboek;
- 2° een verdere opvolging is noodzakelijk na het aflopen van de sanctie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Aan de voorwaarden, vermeld in het tweede lid, 1° en 2°, is cumulatief voldaan op het ogenblik van de beslissing van de jeugdrechtbank tot terbeschikkingstelling en op het ogenblik dat de duur van de opgelegde sanctie is verstreken.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en vijftien jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met vijftien jaar opsluiting of meer.

De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling alleen opleggen nadat ze een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team. Het voormelde medisch-psychologisch onderzoek is erop gericht de situatie te evalueren in functie van de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger, en omvat ook een advies over de voorwaarde, vermeld in het tweede lid, 2°.

Op zijn vroegst drie maanden en uiterlijk één maand voor de duur van de opgelegde sanctie is verstreken, spreekt de jeugdrechtbank zich uit over de handhaving, de vermindering van de duur of de opheffing van de terbeschikkingstelling en de wijze waarop ze uitvoering geeft aan de terbeschikkingstelling. De jeugdrechtbank kan de voormelde beslissing alleen nemen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan één maand is.

§2. De terbeschikkingstelling die ten aanzien van de minderjarige delictpleger is uitgesproken, vermeld in paragraaf 1, neemt een aanvang als de termijn van de opgelegde sanctie is verstreken.

§3. De jeugdrechtbank kan in de uitvoering van de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, de minderjarige delictpleger de volgende sancties opleggen:

- 1° een ambulante sanctie;
- 2° voorwaarden;
- 3° een elektronische monitoring met begeleiding voor minimaal drie maanden en maximaal zes maanden, in voorkomend geval ter ondersteuning van de sanctie, vermeld in punt 1° en 2°.

§4. De minderjarige delictpleger, verschijnt uiterlijk binnen het jaar nadat de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, een aanvang heeft genomen, en vervolgens jaarlijks, voor de jeugdrechtbank op basis van een geactualiseerd medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand, met het oog op de handhaving, de wijziging of de opheffing ervan.

De voormelde terbeschikkingstelling eindigt in elk geval als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. Uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijftientig jaar is bereikt, of, in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, bezorgt de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling die op grond van dit decreet is uitgesproken conform titel XIbis, hoofdstuk I, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De jeugdrechtbank kan alleen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan een maand is, beslissen om het dossier aan de strafuitvoeringsrechtbank te bezorgen.

§5. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 1, zesde en zevende lid en paragraaf 4.”.

Art. 30. In artikel 38 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

“2° het gepleegde jeugddelict betreft een feit als vermeld in de artikelen 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, 468 tot en met 474 van het Strafwetboek.”;

2° in paragraaf 2 wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

“De jeugdrechtbank kan ook beslissen tot uithandengeving als de minderjarige verdachte een feit heeft gepleegd als vermeld in artikel 136bis, 136ter,

136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, en 475 van het Strafwetboek, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen.”;

3° in paragraaf 3, derde lid, 2°, wordt de zinsnede “de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd,” vervangen door de zinsnede “artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen,”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een hoofdstuk 4/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4/1. Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 4/1, ingevoegd bij artikel 31, een artikel 41/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/1. De actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn, organiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige en zijn gezin om de volgende doelstellingen te realiseren:

- 1° de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij beschermen door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren;
- 2° de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige intensief betrekken;
- 3° het sociale netwerk van de minderjarige installeren of verstevigen;
- 4° de minderjarige op de eigen verantwoordelijkheid aanspreken;
- 5° perspectief bieden binnen de verschillende leefdomeinen en het welzijn van de minderjarige bevorderen;
- 6° een aanklappende regie, intensieve multidisciplinaire samenwerking en accurate informatiedeling waarborgen tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren, en die permanent monitoren en optimaliseren;
- 7° hiaten in de huidige aanpak van minderjarige verdachten en delictplegers blootleggen en beleidssignalen formuleren.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen voor de opvolging en de inhoudelijke invulling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak

jeugddelinquentie en kan die subsidiëren op basis van de subsidievoorwaarden die ze heeft vastgesteld.”.

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/2. §1. De volgende kernpartners organiseren een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie:

- 1° de lokale besturen;
- 2° de voorzieningen die erkend zijn voor delictgerichte contextbegeleiding, vermeld in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 3° de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling, vermeld in artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 4° de centra voor algemeen welzijnswerk, vermeld in artikel 6 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk;
- 5° de centra voor leerlingenbegeleiding, vermeld in het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° het agentschap Opgroeien, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Opgroeien;
- 7° de sociale dienst jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;
- 8° de gemeenschapsinstellingen, vermeld in artikel 2, 4°, van dit decreet.

§2. De kernpartners, vermeld in paragraaf 1, kunnen een minderjarige verdachte of delictpleger aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende criteria:

- 1° de minderjarige heeft verschillende jeugddelicten gepleegd in escalerende vorm waarbij de fysieke of psychische integriteit van potentiële slachtoffers in het gedrang dreigt te komen;
- 2° de minderjarige ondervindt problemen op verschillende levensdomeinen;
- 3° een intensief traject met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige is noodzakelijk om recidive te voorkomen en om perspectief te bieden binnen de verschillende leefdomeinen;
- 4° intersectorale infodeling en casusoverleg tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren is noodzakelijk om een afgestemd traject met aanklampende regie op verschillende levensdomeinen te waarborgen.

De informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding als vermeld in het eerste lid, en de aanvulling van een aanmelding, vermeld in het tweede lid, betreft een voorbereiding op het casusoverleg en valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek.”.

Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen:

- 1° de kernpartners, vermeld in artikel 41/2, §1, van dit decreet;
- 2° de erkende voorzieningen, vermeld in artikel 1, 15°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp, met uitzondering van de centra voor integrale gezinszorg;
- 3° onderwijsinstellingen als vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;
- 4° de erkende centra voor geestelijke gezondheidszorg, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg;
- 5° de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg;
- 6° de OverKophuizen, vermeld in artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2021 over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning;
- 7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
- 8° de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, vermeld in artikel 3, §1, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding”;
- 9° het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 10° de voorzieningen die vergund, erkend of gesubsidieerd worden door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 8, 2°, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 11° de kinder- of jeugdpsychiatrie;
- 12° de politiediensten, vermeld in artikel 1 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, op delegatie van het bevoegde openbaar ministerie;
- 13° het openbaar ministerie;
- 14° een vertegenwoordiging van de rechtbank van eerste aanleg, sectie jeugd;
- 15° de jeugdadvoaat van de minderjarige;

- 16° andere actoren en organisaties dan de actoren en organisaties, vermeld in punt 1° tot en met 16°, die door een bepaalde expertise geacht worden een noodzakelijke bijdrage te kunnen leveren aan een geïndividualiseerde casusgerichte opvolging.

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg vanuit zijn opdracht, vermeld in artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving".

De leden van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid, kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, als de coördinator hen daartoe uitnodigt. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Dit gemotiveerde antwoord dient niet verstrekt te worden indien de genodigde een vrijwilliger als vermeld in artikel 3, 2°, van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, is. Het gemotiveerde antwoord valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, § 2, van het Strafwetboek.

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/4. De actoren en organisaties, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, die uitgenodigd zijn voor een casusoverleg met het oog op een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen zich laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde.

De uitgenodigde persoon of de persoon van de uitgenodigde organisatie, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, kan ten overstaan van de vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, voorafgaand aan en met het oog op deelname aan het casusoverleg, de noodzakelijke informatie voor dat casusoverleg meedelen, zonder dat die mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de voormelde vaste afgevaardigde onderworpen aan dezelfde bepalingen over gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim als de persoon die de informatie verstrekt.

De vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, kan ten overstaan van die persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, na het casusoverleg informatie meedelen uit het casusoverleg dat op het casusoverleg is besproken. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, onderworpen aan de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek."

Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/5. Deelnemers aan een casusoverleg kunnen conform artikel 458ter van het Strafwetboek tijdens een casusoverleg alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren.

Deelnemers zijn vrij om te bepalen welke informatie ze delen tijdens het casusoverleg, met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, vermeld in het eerste lid.

Van het casusoverleg kan een verslag worden opgemaakt dat wordt bijgehouden in de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 44/1, §1, tweede lid, 4°.”.

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/6. §1. Conform artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek zijn de deelnemers tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de geheimen die tijdens het casusoverleg worden meegedeeld.

§2. Een deelnemer aan het casusoverleg kan informatie die op het casusoverleg is meegedeeld, delen met de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige als er een consensus is van alle deelnemers aan het casusoverleg over al de volgende elementen:

- 1° de informatie die gedeeld kan worden;
- 2° de personen met wie informatie gedeeld kan worden;
- 3° de deelnemer die de informatie kan delen.

De geheimhoudingsplicht, vermeld in paragraaf 1, kan niet verbroken worden omwille van een rapportageplicht van een deelnemer, tenzij daarover consensus van alle deelnemers bestaat op het casusoverleg conform het eerste lid.”.

Art. 38. In hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt vóór artikel 42 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Afdeling 1. Verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en door het Agentschap Justitie en Handhaving”.

Art. 39. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een zesde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de volgende persoonsgegevens:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer en de contactgegevens;
- 2° de gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° de leeftijd, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke staat en het verblijfsstatuut;
- 4° de gegevens over schulden en solvabiliteit;
- 5° de gegevens over de levensstijl, de vrijetijdsbesteding en de sociale context;
- 6° de gegevens over de gezinssamenstelling;
- 7° de gegevens over de woonomstandigheden;
- 8° de politionele en gerechtelijke gegevens;
- 9° de gegevens over de gezondheid;
- 10° de gegevens over risicosituaties en -gedragingen;
- 11° de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 12° de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- 14° de lokalisatiegegevens, in geval van elektronische monitoring.”;

3° in paragraaf 2 wordt het twaalfde lid vervangen door wat volgt:

“De sociale dienst verwerkt de gegevens met de volgende doelstellingen:

- 1° de maatschappelijke onderzoeken die de jeugdrechtbank vraagt conform artikel 50 van de wet van 8 april 1965, aanleveren;
- 2° de ondertoezichtstelling van de minderjarige uitvoeren;
- 3° voorzien in een gepaste begeleiding voor de minderjarige gedurende een elektronische monitoring.”;

4° aan paragraaf 2 wordt een dertiende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het Agentschap Justitie en Handhaving verwerkt de gegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, met de volgende doelstellingen:

- 1° de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren;
- 2° de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- 3° toezicht houden op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij.”;

5° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, eerste tot en met vijfde lid, worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.”;

6° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede “en artikel 25, §6, eerste lid” vervangen door de zinsnede “artikel 25, §6, eerste lid en artikel 37/1, §3”;

7° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke is het Agentschap Justitie en Handhaving, met het oog op de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 2, dertiende lid. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, worden bewaard in een elektronisch dossier en zijn beschikbaar en raadpleegbaar tot tien jaar na de laatste verwerking ervan.”.

Art. 40. In artikel 43, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd.

Art. 41. In artikel 44, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” wordt de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;

2° de zinsnede “, geregeld bij dit decreet” wordt opgeheven.

Art. 42. Aan hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 2. Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 42, een artikel 44/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 44/1. §1. De minderjarige, het gezin van de minderjarige, de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige en, in voorkomend geval, de slachtoffers zijn de personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt.

De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen op de volgende wijzen worden verwerkt:

1° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met en ontvangen van andere deelnemers aan het casusoverleg;

- 2° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met de coördinator als dat noodzakelijk is om de aanmelding van een minderjarige te realiseren;
- 3° de partners die instaan voor een individueel traject binnen de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen de persoonsgegevens verwerken om een afgestemd traject op te starten en te doorlopen met de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige;
- 4° de persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in een gezamenlijke dossieromgeving als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het derde lid.

Voor de beveiliging van de dossieromgeving, vermeld in het tweede lid, 4°, worden passende maatregelen genomen, waaronder een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De Vlaamse regering kan de basisvereisten voor de dossieromgeving, vermeld in het tweede lid, 4° bepalen. §2. De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9, lid 1, van de voormelde verordening. De voormelde verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g) van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening.

§3. De deelnemers aan het casusoverleg treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1.

De coördinator van de lokale integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, 4°.

De organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, zijn verantwoordelijk voor de inhoud die ze ter beschikking

stellen via de voormelde dossieromgeving, en voor het zorgvuldige gebruik van de gegevens, die al dan niet persoonsgegevens zijn, die ze verkregen hebben via de voormelde dossieromgeving.

§4. De persoonsgegevens worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.

§5. Met het oog op beleidsondersteuning en rapportering aan het agentschap Opgroeien regie kunnen de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, worden verwerkt op voorwaarde dat daaruit geen informatie kan worden afgeleid waaruit de identiteit van een betrokkene rechtstreeks of onrechtstreeks blijkt.

§6. Organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, nemen de passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de betrokkenen. Deze maatregelen hebben onder meer tot doel dat de globale regeling inzake gegevensverwerking in het kader van een casusoverleg voldoende duidelijk is voor de betrokkenen. De communicatie hieromtrent wordt ter beschikking gesteld in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal”.

Art. 44. In artikel 89 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 september 2019 en 15 juli 2022, wordt het derde lid opgeheven.

Art. 45. Dit decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 5 en artikel 29, die in werking treden op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Brussel, (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 74.679/16
van 10 januari 2024

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen’

Op 17 oktober 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de opheffing van de leeftijdsgrens en de mogelijkheid van elektronische monitoring in de fase van de voorlopige rechtspleging en overige wijzigingen’.

Het voorontwerp is door de zestiende kamer onderzocht op 12 december 2023. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, wvd. kamervoorzitter, Toon MOONEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Jan VELAERS en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Benjamin MEEUSEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 10 januari 2024.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap bevat een aantal wijzigingen van het decreet van 15 februari 2019 ‘betreffende het jeugddelinquentierecht’ (hierna: Jeugddelinquentiedecreet). De belangrijkste daarvan zijn de volgende.

Vooreerst wordt het toepassingsgebied van het Jeugddelinquentiedecreet verruimd in functie van de leeftijd van de minderjarige verdachte of delictpleger. Zo kunnen het herstelrechtelijk aanbod en de reacties op grond van het decreet, behoudens enkele uitzonderingen, voortaan worden opgelegd zonder leeftijdsgrens (artikel 4 van het voorontwerp). Daarnaast wordt in de mogelijkheid voorzien om de maatregel of sanctie van gesloten begeleiding, opgelegd aan een minderjarige die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, of die deze leeftijd bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, (verder) uit te voeren in een strafinrichting voor volwassenen. Voor een minderjarige die de volle leeftijd van negentien jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, of die deze leeftijd heeft bereikt op het ogenblik dat de maatregel of sanctie van een dergelijk verblijf wordt opgelegd, geldt dat hij sowieso wordt toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen (artikel 5).

Andere wijzigingen betreffen een verruiming van de mogelijke reacties. Het ontwerp voert de mogelijkheid in om als maatregel of als sanctie een elektronische monitoring, steeds gecombineerd met begeleiding, of een kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen op te leggen (artikelen 8, 12 en 23, respectievelijk 18, 1° en 2°, 14 en 25). Er wordt ook een nieuwe regeling ingevoerd voor de terbeschikkingstelling van een minderjarige delictpleger, met inbegrip van de voorwaarden waaronder die kan worden opgelegd, de duur, de sancties waarmee ze kan gepaard gaan, de periodieke evaluatie en het einde ervan (artikel 29).

Voorts wordt een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie ingeschreven in het Jeugddelinquentiedecreet. De doelstellingen daarvan worden bepaald en de Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de nadere voorwaarden te bepalen voor de opvolging en de inhoudelijke invulling ervan (artikel 32). Er wordt bepaald welke kernpartners de ketenaanpak organiseren en de criteria op basis waarvan die kernpartners een minderjarige bij de coördinator ervan kunnen aanmelden (artikel 33). Binnen de ketenaanpak kan conform artikel 458ter van het Strafwetboek een casusoverleg worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken. Er

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

wordt ook bepaald welke actoren en organisaties daaraan kunnen deelnemen (artikel 34). Het voorontwerp bevat een regeling op basis waarvan een vaste afgevaardigde in het casusoverleg informatie kan uitwisselen met de uitgenodigde persoon of de persoon van de uitgenodigde organisatie die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd (artikel 35). Ook de doelstelling in het kader waarvan de deelnemers aan een casusoverleg informatie kunnen delen, wordt geregeld (artikel 36). Er wordt in de mogelijkheid voorzien om af te wijken van de met het casusoverleg samenhangende geheimhoudingsplicht (artikel 37).

Ten slotte bevat het voorontwerp een regeling van de verwerking van persoonsgegevens door het agentschap Justitie en Handhaving (hierna: het agentschap) (artikelen 39 tot 41) en in het kader van de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie (artikel 43).

3. Het aan te nemen decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan, met uitzondering van de artikelen 5 en 29, die in werking treden op de dag van de bekendmaking van een nog te sluiten samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat (artikel 45).

VOORAFGAANDE OPMERKING

4. Het voorontwerp betreft de maatschappelijke reactie op jeugddelinquentie. Zoals de Raad van State reeds opmerkte in advies 62.779/3 van 18 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het Jeugddelinquentiedecreet, houdt die reactie vaak een inperking in van fundamentele rechten en vrijheden, mogelijk met ernstige gevolgen op persoonlijk, relationeel, sociaal en professioneel vlak. Dergelijke regelgeving moet dus aan hoge eisen beantwoorden en een zorgvuldige uitwerking krijgen, des te meer nu het gaat om minderjarigen, weliswaar met inachtneming van de maatschappelijke dimensie en de belangen van slachtoffers.

De decreetgever beschikt over een ruime beoordelingsbevoegdheid bij de uitwerking van een systeem van jeugddelinquentierecht. Die bevoegdheid wordt echter begrensd door de rechtszekerheid, de duidelijkheid, de toegankelijkheid en de interne consistentie van de regelgeving en door het respect voor de grondrechten die relevant zijn voor minderjarigen.

BEVOEGDHEID

5. Krachtens artikel 5, § 1, II, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ zijn de gemeenschappen, behoudens een aantal uitzonderingen, bevoegd voor “de jeugdbescherming”. Sinds de Zesde Staatshervorming omvat deze bevoegdheid ook het bepalen van de reactiewijzen op als misdrijf omschreven feiten die door minderjarigen zijn gepleegd.

Met betrekking tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap voor de in het voorontwerp opgenomen maatregelen moet niettemin het volgende worden opgemerkt.

A. Het opleggen van reacties aan meerderjarige verdachten en delictplegers

6. Het ontworpen artikel 6, § 1, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 4 van het voorontwerp) maakt het in beginsel mogelijk om het herstelrechtelijk aanbod, het opleggen van reacties en de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie niet langer te onderwerpen aan een leeftijdsgrens.

De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft reeds vastgesteld dat het feit dat een door de jeugdrechtsbank opgelegde hulp- en bijstandsverlening toepassing vindt ten aanzien van meerderjarigen, op zichzelf geen afbreuk doet aan de vaststelling dat die te situeren kan vallen binnen de jeugdbescherming. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof heeft de Raad van State afgeleid dat het volstaat dat de feiten of de omstandigheden die aanleiding geven tot het opleggen van de maatregel, tijdens de minderjarigheid van de betrokkene te situeren vallen, om binnen de aangelegenheid van de jeugdbescherming te vallen. Het is die omstandigheid die de bevoegdheid van de jeugdrechtsbank en het opleggen van een jeugdbeschermingsmaatregel wettigt.²

Daarmee rekening houdend kan worden aangenomen dat de voorgenomen maatregelen behoren tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

B. Het toezicht op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties

7.1. Het ontworpen artikel 6, § 2, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 4 van het voorontwerp) bepaalt dat als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, de jeugdrechter of jeugdrechtsbank de aanwijzing kan geven dat de bevoegde dienst van de gemeenschappen toezicht houdt op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin begeleiden, of dat het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.

Naar luid van artikel 5, § 1, III, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 behoort de organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuisen en van de bevoegde dienst die de uitwerking en de opvolging van het elektronisch toezicht verzekert tot de bevoegdheid van de gemeenschappen. Niettemin bepaalt de federale overheid de opdrachten die de justitiehuisen of, in voorkomend geval, de andere diensten van de gemeenschappen die deze overnemen, uitoefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen.

7.2. In zoverre de decreetgever bijkomende opdrachten wenst toe te vertrouwen aan de justitiehuisen of de andere diensten van de gemeenschappen die deze overnemen, dient hij een beroep te kunnen doen op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980). Er moet dan worden verantwoord dat de ontworpen bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap, dat de betrokken

² Adv.RvS 63.510/3 van 15 juni 2018 over een wetsvoorstel 'houdende voortzetting van hulpverlening aan jongeren bij het bereiken van de meerderjarigheid', opm. 2.

aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de ontworpen bepaling op die aangelegenheid slechts marginaal is.

In de memorie van toelichting valt in dat verband het volgende te lezen:

“Vlaanderen kan in het kader van zijn impliciete bevoegd[hed]en overeenkomstig artikel 10 van de Bijzondere Wet tot Hervorming der instellingen bepalen dat de justitiehuisen ook een opdracht hebben in het kader van jeugddelinquentie. De uitoefening van deze aanvullende impliciete bevoegdheden is noodzakelijk om een leeftijdsadequate opvolging en begeleiding mogelijk te maken. De weerslag ervan op de bevoegdheid van de federale overheid is slechts marginaal en leent zich tot een gedifferentieerde regeling aangezien de federale overheid nog steeds alle andere opdrachten van de justitiehuisen inzake de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen bepaalt. Deze regeling betreft enkel minderjarige verdachten en delictplegers die tussen de leeftijd van 12 en 18 een jeugddelict hebben gepleegd, maar waarvoor gelet op de leeftijd op het moment van de uitvoering van de reactie een leeftijdsadequate opvolging noodzakelijk wordt geacht door de jeugdrechter of jeugdrechtbank.”

Met die verantwoording kan worden ingestemd.

C. De gesloten begeleiding, de terbeschikkingstelling en het verblijf in een psychiatrische inrichting

8.1. Het ontworpen artikel 6, §§ 3 en 4, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 5 van het voorontwerp) voorziet in de mogelijkheid om de maatregel of sanctie van gesloten begeleiding, opgelegd aan een minderjarige die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, of die deze leeftijd bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, (verder) uit te voeren in een strafinrichting voor volwassenen. Gaat het om de uitvoering van een sanctie, dan draagt de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier over aan de bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank conform titel V van de wet van 17 mei 2006 ‘betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten’.

Er wordt daarnaast een nieuwe regeling ingevoerd voor de terbeschikkingstelling van een minderjarige delictpleger. Wat het einde van die terbeschikkingstelling betreft, bepaalt het ontworpen artikel 37/1, § 4, tweede lid, van het decreet (artikel 29 van het voorontwerp) dat uiterlijk drie maanden voor de minderjarige de leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt, of, in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank “vermeld in paragraaf 1, tweede lid”³, de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank bezorgt met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling conform hoofdstuk I van titel XI*bis* van de wet van 17 mei 2006.

³ Zie ook opm. 34.3.

Voor wat betreft het gemeen strafrecht is de federale overheid evenwel bevoegd voor de uitvoering van vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen.⁴ Daartoe behoren onder meer de organisatie van de strafinrichtingen en de inrichtingen tot bescherming van de maatschappij, het penitentiair regime, het toezicht en de controle.⁵

8.2. Voor een minderjarige die de volle leeftijd van negentien jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, of die deze leeftijd heeft bereikt op het ogenblik dat de maatregel of sanctie van een dergelijk verblijf wordt opgelegd, geldt luidens het ontworpen artikel 6, § 5, van het Jeugddelinquentedecreet (artikel 5 van het voorontwerp) dat hij wordt toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen. In dit geval gaat het niet louter om een mogelijkheid.

De artikelen 20, § 2, eerste lid, 3°/1, en 29, § 2, eerste lid, 5°/1, van het decreet bieden rechtsgrond om een minderjarige bij wijze van maatregel of sanctie toe te vertrouwen aan een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis. Het betreft de zogenaamde “For-K”, een aanbod van units in de kinder- en jeugdpsychiatrie voor minderjarigen die een delict hebben gepleegd of daarvan verdacht worden.⁶ Dat is een federaal georganiseerd zorgaanbod, gelet op de organisatie ervan in de ziekenhuizen en de federale bevoegdheid ter zake voor de organieke wetgeving, de financiering van de exploitatie wanneer deze geregeld is door de organieke wetgeving en de basisregelen betreffende de programmatie inzake het beleid betreffende de zorgverstrekkingen (artikel 5, § 1, I, 1°, a) tot c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

8.3. Uit de memorie van toelichting blijkt dat een samenwerkingsprotocol zal worden gesloten met de federale overheid voor wat betreft de uitvoering van maatregelen en sancties in federale straf- of psychiatrische inrichtingen en de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank, en dat de inwerkingtreding van de betrokken bepalingen afhankelijk zal worden gemaakt van de bekendmaking ervan. Gevraagd naar de inhoud van dat samenwerkingsakkoord en de stand van zaken, antwoordde de gemachtigde:

“Het initiatief tot overleg met de federale overheid justitie (FOD) werd gezet en is lopend in functie van de opmaak van een samenwerkingsprotocol. Dat protocol moet de inhoudelijke en financiële contouren regelen rond volgende 2 zaken:

- artikel 5 van het ontwerp dat mogelijke uitvoering van een gesloten begeleiding in een strafinrichting voor volwassenen betreft opgelegd aan minderjarigen die een jeugddelict hebben gepleegd voor de leeftijd van 18 jaar maar waarvoor pas een reactie wordt opgelegd na de leeftijd van 23 jaar;

⁴ Met inbegrip van de uitvoering van de straffen uitgesproken ten aanzien van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd die uit handen zijn gegeven (artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

⁵ GwH 28 juni 2006, nr. 109/2006, B.6.1 (met verwijzing naar *Parl.St.* Kamer 1979-80, nr. 627/10, 67-69). De gemeenschappen zijn op grond van artikel 5, § 1, II, 6°, d), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevoegd voor het beheer van de centra die bestemd zijn voor de opvang van uit handen gegeven personen tot de leeftijd van drieëntwintig jaar.

⁶ *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 364/1, 4.

- artikel 29 van het ontwerp dat voorziet in de mogelijkheid van terbeschikkingstelling na een gesloten begeleiding en de overdracht van het dossier naar de strafuitvoeringsrechtbank op 25 jaar.

We verwijzen naar hetgeen bovenliggend werd vermeld en het feit dat de impact gelet op de zeldzaamheid van dergelijke dossiers zeer beperkt zal zijn.”

In zoverre het voorontwerp bepalingen bevat waarbij de decreetgever de uitvoering van maatregelen opdraagt aan federale strafinrichtingen en in het licht daarvan dossiers overdraagt en taken oplegt aan de strafuitvoeringsrechter of -rechtbank, met verwijzing naar de wet van 17 mei 2006, kan het inderdaad slechts doorgang vinden indien een samenwerkingsakkoord in de zin van artikel 92*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 met de federale overheid wordt gesloten. De Raad van State merkt op dat in het licht van de federale bevoegdheden op het vlak van het zorgaanbod hetzelfde geldt voor het beroep dat de Vlaamse Gemeenschap wenst te doen op het For-K-aanbod en het psychiatrisch zorgaanbod voor volwassenen, zoals wordt aangekondigd in de memorie van toelichting.⁷

D. De organisatie van en de deelname aan het casusoverleg

9.1. Het ontworpen artikel 41/1, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 32 van het voorontwerp) legt aan “[d]e actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn”, de verplichting op om minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige en zijn gezin te organiseren. Het ontworpen artikel 41/2, § 1, van het decreet (artikel 33 van het voorontwerp) legt die verplichting op aan een aantal “kernpartners”.⁸

Het ontworpen artikel 41/3, eerste lid, van het decreet (artikel 34 van het voorontwerp) bepaalt dat binnen die ketenaanpak een casusoverleg kan worden georganiseerd, conform artikel 458*ter* van het Strafwetboek, om een individueel traject uit te werken. Het tweede lid bepaalt welke actoren en organisaties op uitnodiging van de coördinator van de ketenaanpak kunnen deelnemen. Daarbij worden onder andere de kinder- of jeugdpsychiatrie (punt 11°), de politiediensten, op delegatie van het bevoegde openbaar ministerie (punt 12°), het openbaar ministerie zelf (punt 13°), een vertegenwoordiging van de rechtbank van eerste aanleg, sectie jeugd (punt 14°) en de jeugdadvocaat van de minderjarige (punt 15°) vermeld. Het vierde lid voegt daaraan toe dat de leden “van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid” op vrijwillige basis deelnemen.

De memorie van toelichting verduidelijkt dat de onder de punten 11° tot 15° genoemde “federale actoren” geen verplichte kernpartner kunnen zijn van de ketenaanpak.

9.2. Gelet op het autonomiebeginsel zou de decreetgever de instellingen die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen in beginsel niet eenzijdig kunnen verplichten tot de

⁷ Vermits het te sluiten samenwerkingsakkoord eveneens betrekking zal hebben op het statuut van de betrokkenen en hun rechten, zal er krachtens artikel 92*bis*, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 mee moeten worden ingestemd door de betrokken wet- en decreetgevers.

⁸ Zie ook opm. 35.

organisatie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie of tot deelname aan een casusoverleg in de context daarvan.⁹ Het is, wat dat laatste betreft, wel mogelijk voor de decreetgever om te voorzien in een dergelijk platform met vertegenwoordigingen van federale overheidsdiensten en instellingen, zolang die vertegenwoordiging op een louter facultatieve wijze is geregeld, wat inhoudt dat de bedoelde federale overheidsdiensten en instellingen vertegenwoordigers kunnen, maar niet moeten afvaardigen en dat hun afwezigheid geen gevolgen kan hebben voor de besluitvorming.¹⁰ Daaraan wordt beantwoord door de bepaling in het ontworpen artikel 41/3, vierde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet dat alle actoren op vrijwillige basis aan het casusoverleg kunnen deelnemen.

Die bepaling regelt eveneens dat een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, behoudens wanneer het gaat om een vrijwilliger in de zin van de wet van 3 juli 2005 ‘betreffende de rechten van vrijwilligers’, een gemotiveerd antwoord moet bezorgen aan de coördinator. De memorie van toelichting vermeldt dat deze verplichting evenmin kan gelden voor de “federale actoren”. De gemachtigde bevestigde dat die verplichting enkel geldt voor de diensten, voorzieningen en organisaties die behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

E. Het beroepsgeheim in het kader van het casusoverleg

10.1. Het ontworpen artikel 41/3, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 34 van het voorontwerp) bepaalt, zoals gezegd, dat binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie conform artikel 458ter van het Strafwetboek een casusoverleg kan worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken en wie daaraan kan deelnemen. Deelnemers kunnen naar luid van het ontworpen artikel 41/5, eerste lid, van het decreet (artikel 36 van het voorontwerp), conform artikel 458ter van het Strafwetboek, tijdens een casusoverleg informatie delen voor zover die relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, “namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren.”

10.2. Het voorontwerp regelt ook de geheimhoudingsplicht naar aanleiding van een aantal voorbereidende handelingen. Naar luid van het ontworpen artikel 41/2, § 2, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 33 van het voorontwerp) betreft de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding bij de coördinator van de ketenaanpak een

⁹ Tenzij de decreetgever een beroep zou kunnen doen op de impliciete bevoegdheden.

¹⁰ Het gegeven dat de regeling van het casusoverleg behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, die bevoegd is voor de aangelegenheid waarop dit overleg betrekking heeft, zou overigens niet verhinderen dat de federale overheid de deelname aan dat casusoverleg zou regelen van diensten of personeelsleden waarvoor ze bevoegd is. Vereist is dan wel dat die regeling beperkt is tot het regelen van die deelname, en dat het casusoverleg zelf niet wordt georganiseerd (zie adv.RvS 72.961/3 van 22 februari 2023 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 30 juni 2023 ‘over de verwerking van de persoonsgegevens in het kader van een multidisciplinaire samenwerking bij deelname aan een casusoverleg op basis van artikel 458ter van het Strafwetboek’, opm. 3.1).

voorbereiding op het casusoverleg en valt ook die onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458*ter*, § 2, van het Strafwetboek.

Voor bepaalde actoren geldt met toepassing van artikel 41/3, vierde lid, van het decreet een regeling op basis waarvan slechts bij gemotiveerd antwoord kan worden afgezien van deelname. Dit gemotiveerd antwoord valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458*ter*, § 2, van het Strafwetboek.

Het ontworpen artikel 41/4 van het decreet (artikel 35 van het voorontwerp) bevat een regeling op basis waarvan de betrokken actoren en organisaties zich kunnen laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde. Naar luid van het tweede lid kan de uitgenodigde persoon of de persoon van de uitgenodigde organisatie, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, voorafgaand aan en met het oog op deelname aan het casusoverleg de noodzakelijke informatie voor dat casusoverleg meedelen, zonder dat die mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek. De vaste afgevaardigde wordt dan zelf onderworpen aan dezelfde bepalingen over gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim als de persoon die de informatie verstrekt. Met toepassing van het derde lid kan de vaste afgevaardigde achteraf ten overstaan van de persoon die hem heeft ingelicht informatie meedelen die op het casusoverleg is besproken, waardoor die persoon op zijn beurt onderworpen wordt aan de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458*ter*, § 2, van het Strafwetboek.

10.3. De deelnemers aan een casusoverleg zijn luidens het ontworpen artikel 41/6, § 1, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 37 van het voorontwerp), conform artikel 458*ter*, § 2, van het Strafwetboek, tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de geheimen die tijdens het casusoverleg worden meegedeeld. Bij het ontworpen artikel 41/6, § 2, eerste lid, van het decreet wordt niettemin in de mogelijkheid voorzien voor een deelnemer aan het casusoverleg om, onder voorwaarden, informatie die op het casusoverleg is meegedeeld te delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit zijn leefomgeving. Bovendien kan de geheimhoudingsplicht die rust op de deelnemers luidens het tweede lid van artikel 41/6, § 2, van het decreet verbroken worden omwille van een rapportageplicht van een deelnemer.

10.4. Uit het voorgaande volgt dat de stellers van het voorontwerp steunen op de federale regeling van het beroepsgeheim in de context van een casusoverleg, maar daarbij in een aantal bijzonderheden voorzien, waarbij dat beroepsgeheim de ene keer wordt uitgebreid, de andere keer wordt beperkt.

Daarbij moeten de volgende opmerkingen worden gemaakt.

11.1. De basisregeling inzake het beroepsgeheim en de algemene uitzonderingen erop zijn vastgelegd in de artikelen 458 tot 458*quater* van het Strafwetboek. Als onderdeel van het algemeen strafrecht komt het in beginsel aan de federale wetgever toe de omvang van deze strafbaarstelling en de strafmaat te bepalen.¹¹ Bepaalde aspecten ervan kunnen echter uitdrukkelijk ook bij decreet

¹¹ Zie bv. adv.RvS 69.215/1 van 12 mei 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet 'over het onderwijs XXXI', opm. 21.2; adv.RvS 59.399/1 en 59.400/1 van 24 juni 2016 over een wetsvoorstel en amendementen

of ordonnantie worden geregeld, met name het voorzien in uitzonderingen op het beroepsgeheim (artikel 458 van het Strafwetboek) of het regelen van de organisatie van een casusoverleg, in het kader waarvan de federale wetgever zelf in een uitzondering op het beroepsgeheim heeft voorzien (artikel 458ter van het Strafwetboek). Ook kan worden aanvaard dat de decreetgever in de materies waarvoor hij bevoegd is, voor een bepaalde functie erkent dat de betrokkenen gebonden zijn door het beroepsgeheim, bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek¹², dan wel daarnaast, voor zover hij dit nodig acht, een specifiek beroepsgeheim¹³ invoert voor personen die niet onder de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek vallen.¹⁴

11.2. Artikel 458ter van het Strafwetboek bevat een specifieke regeling voor wat betreft het beroepsgeheim in het kader van een casusoverleg. In de eerste paragraaf wordt, onder de daar bepaalde voorwaarden, in een uitzondering op de geheimhoudingsplicht voorzien voor wie geheimen, die in beginsel door die plicht zijn gevat, meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd, hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings. Het eerste lid van de tweede paragraaf bevat een specifieke geheimhoudingsplicht voor de deelnemers aan het casusoverleg, wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen.

Indien de decreetgever van die specifieke regeling in een eigen regeling wenst af te wijken, dient hij een beroep te kunnen doen op de impliciete bevoegdheden.

12.1. Uit het voorgaande volgt dat in de memorie van toelichting zal moeten worden aangetoond dat de voorwaarden om een beroep te doen op de impliciete bevoegdheden vervuld zijn, vooreerst, voor wat betreft de *uitbreidingen* van de geheimhoudingsplicht bepaald bij artikel 458ter, § 2, eerste lid, van het Strafwetboek tot (1) de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding bij de coördinator van de ketenaanpak, (2) het gemotiveerd antwoord betreffende de niet-deelname aan het casusoverleg en (3) de informatie die op het casusoverleg is

daarbij ‘tot wijziging van de Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn om de strijd tegen terroristische misdrijven te bevorderen’, opm. 3.1.

¹² Adv.RvS 69.215/1 van 12 mei 2021, opm. 21.2. Het Grondwettelijk Hof heeft dit impliciet aanvaard (GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.60 en GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.77.2). De strafbaarstelling in artikel 458 van het Strafwetboek heeft een algemene draagwijdte. In de gevallen waarin een persoon – ook in het kader van een aangelegenheid die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen of gewesten behoort – uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft van geheimen die hem zijn toevertrouwd, is het bijgevolg niet nodig dat de deelstatelijke wetgever de strafrechtelijk gesanctioneerde verplichting tot geheimhouding oplegt. Het feit dat de gemeenschappen en gewesten niet bevoegd zijn om de algemene strafbaarstelling van het beroepsgeheim te regelen, belet evenwel niet dat zij in hun regelgeving de opdrachten en taken van bepaalde personen op dusdanige wijze kunnen regelen dat daaruit blijkt dat deze personen “uit hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd”, in de zin van artikel 458 van het Strafwetboek. De deelstatelijke wetgever wijzigt aldus niet de voorwaarden en straffen van die bepaling, maar bevestigt dat ze op deze personen van toepassing is.

¹³ Zie ook adv.RvS 60.253/3 van 18 november 2016 over een voorstel van wet ‘betreffende het casusoverleg tussen dragers van een beroepsgeheim’, opm. 3.

¹⁴ Adv.RvS 69.215/1 van 12 mei 2021, opm. 21.2. Die bevoegdheid kan evenwel niet worden uitgeoefend bij wijze van verwijzing naar federale strafbepalingen maar dient in een autonome, decretale strafbepaling te worden vervat. In dat geval is het, mede gelet op het strafrechtelijk legaliteitsbeginsel, noodzakelijk om in de tekst zelf aan te geven wat dit beroepsgeheim precies inhoudt en welke uitzonderingen daarop bestaan, zodat duidelijk wordt dat niet wordt geraakt aan de bepalingen inzake het beroepsgeheim zoals vervat in artikel 458 van het Strafwetboek. Het is dan vanzelfsprekend ook noodzakelijk de straffen te bepalen die staan op het schenden van deze specifieke geheimhoudingsplicht.

besproken en die na het casusoverleg door de vaste afgevaardigde wordt meegedeeld aan de persoon die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd.¹⁵

Vooralsnog wordt die verantwoording slechts geboden voor wat betreft de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding. Daarover valt in de memorie van toelichting het volgende te lezen:

“Informatie die in het kader van de aanmelding en de voorbereiding wordt uitgewisseld, valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid, aangezien er op het ogenblik van een aanmelding en de voorbereiding nog geen effectief casusoverleg heeft plaatsgevonden. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- noodzakelijk om het casusoverleg praktisch mogelijk te maken: deze geheimhoudingsplicht wordt in die zin als een accessorium van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw. beschouwd. Zonder deze geheimhoudingsplicht kunnen aanmeldingen en de voorbereiding niet op een vertrouwelijke wijze gebeuren, waardoor organisaties niet tot aanmelding zouden kunnen overgaan.

- zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: deze regeling geldt enkel voor het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie. Voor andere vormen van casusoverleg kan in een andere regeling voorzien worden.

- marginale weerslag: aangezien de geheimhoudingsplicht als een accessorium kan worden beschouwd van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw., als een noodzaak om het eigenlijke casusoverleg praktisch mogelijk te maken, kan de weerslag als marginaal worden beschouwd. De bepaling heeft geen gevolgen voor andere vormen van casusoverleg.”

Met die verantwoording kan worden ingestemd.

12.2. Hetzelfde zal moeten worden aangetoond voor de *uitzonderingen* die op die geheimhoudingsplicht worden ingevoerd met betrekking tot (1) de mededeling, na het casusoverleg, door de vaste afgevaardigde van informatie die op het casusoverleg is besproken aan de persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, (2) het delen van informatie die op het casusoverleg is meegedeeld met de minderjarige, met zijn gezin en de betrokken personen uit zijn leefomgeving en (3) het delen van dergelijke informatie omwille van een rapportageplicht van een deelnemer.

13. Bij het voorgaande moet weliswaar nog worden opgemerkt dat de decreetgever, gelet op het autonomiebeginsel, de actoren en organisaties die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen in beginsel niet eenzijdig een regeling van het beroepsgeheim kan opleggen. Dat kan aanleiding geven tot problemen, bijvoorbeeld in zoverre voor deze deelnemers daardoor geen rechtsgrond zou bestaan om, bij consensus onder de deelnemers aan het

¹⁵ Zie adv.RvS 68.557/3 van 28 januari 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 21 mei 2021 ‘houdende de machtiging van de Vlaamse deelnemers aan en de regeling van de modaliteiten van deelname aan de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme’, opm. 3.3 en 3.4.

casusoverleg, informatie te delen die in beginsel onder de geheimhoudingsplicht vervat in artikel 458ter, § 2, eerste lid, van het Strafwetboek valt.

Teneinde in een conforme regeling te voorzien die van toepassing is op alle deelnemers aan het casusoverleg, zou een samenwerkingsakkoord moeten worden gesloten overeenkomstig artikel 92bis, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.¹⁶

F. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het casusoverleg

14.1. Het ontworpen artikel 44/1 van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 43 van het voorontwerp) bevat een regeling van de verwerking van persoonsgegevens binnen de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie.

Er kan worden aangenomen dat een regeling van de verwerking van de persoonsgegevens geen betrekking heeft op het casusoverleg zelf, maar dat daarmee een aspect wordt geregeld van de deelname aan het casusoverleg van de betrokken actoren. In zoverre de decreetgever een regeling treft voor de verwerking van persoonsgegevens door de actoren die onder de materiële bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap, is hij daarvoor bevoegd, (net als voor de organisatie van het casusoverleg zelf).

14.2. Dat doet er niet aan af dat deze regeling niet kan worden beschouwd als een regeling van alle vormen van verwerking van persoonsgegevens die voortvloeien uit het casusoverleg. Die verwerking impliceert immers dat gegevens ook worden gedeeld met, ontvangen van of doorgegeven aan actoren en organisaties die niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, maar van de federale overheid behoren. De gemachtigde verklaarde in dat verband:

“Op termijn is het afsluiten van een samenwerkingsakkoord met toepassing van artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 de ideale werkwijze om een gegevensverwerking van en deling van politionele of justitiële gegevens in een ketenaanpak te verankeren. De ervaring leert dat de totstandkoming en goedkeuring van een samenwerkingsakkoord een aanzienlijke termijn in beslag kan nemen. Om de partners te garanderen dat er een afdoende juridisch kader is om deel te nemen aan het casusoverleg, werd beslist om eerst met een decreet te werken. Gezien de bevoegdheidsverdeling wordt daarin de mogelijkheid gegeven aan politie en parket om deel te nemen conform de voorwaarden in het decreet, maar geen verplichting cf. supra.”

De decreetgever is, gelet op het autonomiebeginsel, niet bevoegd om de verwerking en doorgifte van persoonsgegevens door actoren en organisaties die onder de bevoegdheid van de federale overheid vallen, te regelen. In zoverre voor die actoren en organisaties geen regeling zou bestaan, is er voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het casusoverleg in feite onvoldoende rechtsgrond.¹⁷

¹⁶ Vermits het te sluiten samenwerkingsakkoord betrekking zou hebben op het delen van informatie over personen met betrekking tot wie een casusoverleg wordt georganiseerd, zal er krachtens artikel 92bis, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 mee moeten worden ingestemd door de betrokken wet- en decreetgevers.

¹⁷ Zie adv.RvS 72.961/3 van 22 februari 2023, opm. 3.3. Indien de federale overheid zelf in een regeling zou voorzien van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het casusoverleg voor de actoren en organisaties die onder

Teneinde in een regeling te voorzien die van toepassing is op alle deelnemers aan het casusoverleg, zou een samenwerkingsakkoord moeten worden gesloten overeenkomstig artikel 92*bis*, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.¹⁸

ALGEMENE OPMERKING

15.1. De geheimhoudingsplicht, die door de wetgever aan de houder van het beroepsgeheim is opgelegd, heeft hoofdzakelijk tot doel het fundamentele recht op eerbiediging van het privéleven te beschermen van diegene die iemand in vertrouwen neemt. Daarenboven is de inachtneming van het beroepsgeheim de *conditio sine qua non* voor het instellen van een vertrouwensband tussen de houder van het geheim en de persoon die iemand in vertrouwen neemt. Alleen die vertrouwensband maakt het voor de houder van het beroepsgeheim mogelijk de persoon die hem in vertrouwen neemt op dienstige wijze bijstand te verlenen.¹⁹

Het beroepsgeheim laat de geheimplichtigen in beginsel niet toe om informatie te delen met anderen dan de geheimgerechtigde. Het is echter niet absoluut.

15.2. De opheffing van het beroepsgeheim in de in het voorontwerp bedoelde omstandigheden zal, gelet op het doel van het beroepsgeheim, een betekenisvolle impact hebben op de bescherming van het privéleven van de minderjarige verdachte of delictpleger en mogelijk ook van derden die met die personen worden geassocieerd. Ze moet dus beschouwd worden als een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven, meer bepaald wat het aspect bescherming van persoonsgegevens betreft, dat gewaarborgd wordt bij artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) en artikel 16 van het VN-verdrag van 20 november 1989 ‘inzake de rechten van het kind’ (hierna: Kinderrechtenverdrag).

Nog afgezien van de formele vereisten die het legaliteitsbeginsel in elk geval stelt aan de verwerking van persoonsgegevens, moet de inmenging, om in het licht van de voornoemde bepalingen aanvaardbaar te zijn, worden geformuleerd in duidelijke en voldoende nauwkeurige bewoordingen die het mogelijk maken de gevallen te voorzien waarin de decreetgever een dergelijke inmenging toestaat. Elke inmenging moet bovendien steunen op een redelijke verantwoording en evenredig zijn met de door de decreetgever nagestreefde doelstellingen.²⁰

haar bevoegdheid ressorteren, zullen de stellers van het voorontwerp er bovendien moeten op toezien dat beide regelingen op elkaar afgestemd zijn.

¹⁸ Vermits het te sluiten samenwerkingsakkoord betrekking zou hebben op de verwerking van persoonsgegevens, zal er krachtens artikel 92*bis*, § 1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 mee moeten worden ingestemd door de betrokken wet- en decreetgevers.

¹⁹ GwH 14 maart 2019, nr. 44/2019, B.4.1; GwH 15 juli 2021, nr. 107/2021, B.19.2.

²⁰ Adv.RvS 63.192/2 van 19 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 30 juli 2018 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens’; adv.RvS 63.202/2 van 26 april 2018 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 5 september 2018 ‘tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot

Overeenkomstig het beginsel van de minimale gegevensverwerking, dat inherent is aan het proportionaliteitsbeginsel dat voortvloeit uit artikel 22 van de Grondwet, mogen overigens alleen die gegevens uitgewisseld worden die strikt noodzakelijk zijn ten aanzien van het nagestreefde doel. Dat geldt *a fortiori* indien de informatie die wordt uitgewisseld, zoals te dezen, bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft in de zin van de op de verwerking toepasselijke Europese regels.²¹

16.1. Met het casusoverleg, in de context waarvan de inmenging met het privéleven tot stand komt, wordt een legitiem doel nagestreefd, zijnde de bescherming van de minderjarige, zijn gezin en (potentiële) slachtoffers. Er wordt ook uitdrukkelijk bepaald dat de deelnemers aan het casusoverleg slechts informatie kunnen delen als die relevant en proportioneel is in het licht van dat doel. Rekening houdend met de uitbreiding van de geheimhoudingsplicht van de betrokkenen, die voortvloeit uit artikel 458ter, § 2, eerste lid, van het Strafwetboek, tot die gedeelde informatie, kan de in het voorontwerp voorziene gegevensdeling worden aanvaard.

Er moet niettemin worden gewezen op het volgende. Uit de ontworpen artikelen 41/2, § 2, eerste lid, en 41/3, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikelen 33 en 34 van het voorontwerp) blijkt dat bij een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie een coördinator wordt aangeduid. Die coördinator heeft onder andere als taak om actoren en organisaties uit te nodigen om deel te nemen aan het casusoverleg. De coördinator heeft aldus een bepalende rol voor wat betreft de actoren en organisaties tussen wie informatie in het kader van het casusoverleg zal worden gedeeld.²² De gemachtigde verschaftte in dat verband de volgende toelichting:

“Wie moet optreden als coördinator is bewust niet gedefinieerd in het ontwerp van decreet. Door een brede invulling mogelijk te maken is er lokaal nog ruimte om in te vullen. De coördinator zal steeds een kernpartner met expertise in het werkveld zijn. Uit de lopende praktijken blijkt dit steeds een gedragen keuze te zijn vanuit de kernpartners (lokale besturen, organisaties met expertise in jeugddelinquentierecht) en de aansturing van de lokale ketenaanpak. Specifieke vereisten kunnen natuurlijk ook deel uit maken van meer formele lokale samenwerkingsafspraken.”

In het voorontwerp moet, gelet op het legaliteitsbeginsel, niettemin minstens worden bepaald wie in aanmerking *kan* komen om de rol van coördinator op te nemen, hoe hij wordt aangeduid en op basis van welke criteria hij de deelnemers aan het casusoverleg uitnodigt.

16.2. Er moet daarnaast nog worden nagegaan of het ontworpen artikel 41/6, § 2, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 37 van het voorontwerp), op basis waarvan de tijdens het casusoverleg besproken informatie ook *daarbuiten* kan worden gedeeld, eveneens voldoet aan de geschetste vereisten.²³ Luidens het eerste lid kan een deelnemer aan het casusoverleg informatie

intrekking van richtlijn 95/46/EG”; adv.RvS 70.542/AV van 24 december 2021 over een voorontwerp van wet ‘betreffende de verplichte vaccinatie tegen COVID-19 van gezondheidsbeoefenaars’.

²¹ Zie opm. 45 tot 48.

²² En mogelijk ook ten aanzien van de beslissing voor welke minderjarige verdachten of delictplegers *überhaupt* een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie zal worden georganiseerd (zie opm. 36.2).

²³ Zie adv.RvS 72.286/1 van 8 december 2022 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 17 maart 2023 ‘tot wijziging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitieuze en de juridische eerstelijnsbijstand, wat

die op het casusoverleg is meegedeeld delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit zijn leefomgeving, als er een consensus is van alle deelnemers aan het casusoverleg over de informatie die gedeeld kan worden, de personen met wie informatie gedeeld kan worden en de deelnemer die de informatie kan delen. Bovendien kan de geheimhoudingsplicht die rust op de deelnemers luidens het tweede lid verbroken worden omwille van een rapportageplicht van een deelnemer, voor zover daarover consensus bestaat onder alle deelnemers op het casusoverleg. In de memorie van toelichting wordt die maatregel als volgt verantwoord:

“De tweede paragraaf bevat een uitzondering om informatie te delen met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige mits consensus van alle deelnemers en de voorwaarden daartoe. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met de minderjarige en zijn gezin zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen en dat een terugkoppeling van besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor hen wie er effectief allemaal betrokken is bij de ketenaanpak en kunnen ze een overzicht krijgen op welke traject er lopende is. Daarnaast kunnen de minderjarige en zijn gezin hierdoor ook op de hoogte zijn dat partners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van een ketenaanpak doet toenemen.

Het tweede lid bepaalt eenduidig dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een consulent van de sociale dienst kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg ketenaanpak, niet opnemen in zijn verslaggeving naar de jeugdrechter, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een ketenaanpak jeugddelinquentie een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het traject van de minderjarige en zijn gezin.”

Desondanks is de enige voorwaarde die in beide gevallen gesteld wordt, een consensus van alle deelnemers aan het casusoverleg. In het bijzonder ten aanzien van “de betrokken personen uit zijn leefomgeving” is het echter niet duidelijk welk doel met deze informatiedeling wordt nagestreefd, noch welke informatie in aanmerking komt om met welke personen in deze categorie – die overigens niet nader wordt afgebakend – te worden gedeeld of op basis van welke criteria daartoe kan worden overgegaan. Ten aanzien van “het gezin van de minderjarige” (waarvan behalve diens ouders diverse personen deel kunnen uitmaken) wordt in de memorie van toelichting weliswaar uiteengezet dat de informatiedeling moet leiden tot een constructief traject en een verhoogde transparantie ervan, maar ontbreken de andere voormelde elementen evenzeer. Daarom kan niet worden aangenomen dat de gecreëerde uitzondering op het beroepsgeheim van de deelnemers aan het casusoverleg in zijn huidige vorm voldoet aan het legaliteitsbeginsel en kan niet worden beoordeeld of ze evenredig is. Tenzij de voornoemde elementen in het voorontwerp worden geregeld, moet de mogelijkheid om informatie te delen met “het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit zijn leefomgeving” worden weggelaten.

betreft de indicatiestelling en de interne informatiedeling’, opm. 5-6; adv.RvS 73.612/1 van 13 juli 2023 over een voorontwerp van decreet ‘over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs’, opm. 7-8.

Eenzelfde opmerking geldt *mutatis mutandis* voor de mogelijkheid die het tweede lid biedt om de geheimhoudingsplicht die rust op de deelnemers louter op basis van een consensus te verbreken omwille van een rapportageplicht van een deelnemer.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

17. Het ontworpen artikel 3, § 1, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet betreft de organisatie van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin in elk gerechtelijk arrondissement. In dat nieuwe lid wordt echter louter hetzelfde bepaald als in het ontworpen artikel 41/1, eerste lid, van het decreet (artikel 32 van het voorontwerp), zodat deze bepaling beter wordt weggelaten.

Artikel 4

18. In het ontworpen artikel 6, § 2, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet wordt bepaald dat de jeugdrechter of jeugdrechtbank de aanwijzing kan geven dat de “bevoegde dienst” van de gemeenschappen toezicht houdt²⁴ op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin begeleiden als die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt.

Uit de memorie van toelichting kan worden afgeleid dat het de bedoeling is om die opvolging over te dragen naar de justitiehuisen. Dat wordt het best in de tekst van het voorontwerp zelf verduidelijkt. In elk geval moet die mogelijkheid zelf ook duidelijker worden uitgewerkt (met inbegrip van bijvoorbeeld de overdracht van dossiers).

Artikel 5

19.1. Het ontworpen artikel 6, §§ 3 en 4, van het Jeugddelinquentiedecreet voorziet in de mogelijkheid om de maatregel of sanctie van gesloten begeleiding, opgelegd aan een minderjarige die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, of die deze leeftijd bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, (verder) uit te voeren in een strafinrichting voor volwassenen. Deze maatregel wordt volgens de memorie van toelichting verantwoord door de doelstelling “om jongeren gescheiden van volwassenen te kunnen opvangen, wat noodzakelijk is in het licht van artikel 37, c), van het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en artikel 12 van Richtlijn 2016/800 ‘betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure’.”

In artikel 37, c), van het Kinderrechtenverdrag wordt bepaald dat de verdragsstaten waarborgen dat ieder kind dat van zijn vrijheid is beroofd, in beginsel wordt gescheiden van

²⁴ In het voorontwerp moet worden geschreven “toezicht houdt” in plaats van “toezicht houden”.

volwassenen.²⁵ Daaruit volgt evenwel op zich nog niet dat een minderjarige die de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, of die deze leeftijd bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, in een strafinrichting voor volwassenen *moet* worden ondergebracht. Het zou in dat opzicht volstaan om hem af te zonderen van de kinderen, bijvoorbeeld in een aparte afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Weliswaar moet de jeugdrechter of de jeugdrechtbank eerst een medisch-psychologisch onderzoek laten verrichten. Uit die verplichting blijkt echter nog niet in welke omstandigheden, of op basis van welke criteria, wordt beoogd de in de ontworpen bepaling voorziene mogelijkheid toe te passen. Rekening houdend met de impact die een dergelijke verandering van omgeving kan hebben op de betrokkene, moet die maatregel in de memorie van toelichting nader worden verantwoord.

19.2.1. Het ontworpen artikel 6, § 4, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet voorziet in de *mogelijkheid* voor de jeugdrechtbank om de sanctie van de gesloten begeleiding verder te laten uitvoeren in een strafinrichting voor volwassenen als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling.

Het derde lid van die paragraaf voegt daaraan toe dat de sanctie vermeld in artikel 37 van het decreet “[i]n afwijking van het tweede lid”, *kan* worden uitgevoerd in een afdeling van een gemeenschapsinstelling tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt, indien deze wordt opgelegd uiterlijk op het moment dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

19.2.2. Gelet op het voorgaande lijkt het uitgangspunt nog steeds te zijn dat de langdurige gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een gemeenschapsinstelling, tenzij de jeugdrechtbank daarover anders beslist. Het is daarom niet geheel duidelijk waarom in een eveneens vrijblijvende uitzondering op die mogelijkheid wordt voorzien voor de hypothese bedoeld in het ontworpen artikel 6, § 4, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet, tenzij het de bedoeling is van de stellers van het voorontwerp om in dat geval de mogelijkheid om de sanctie te laten uitvoeren in een strafinrichting voor volwassenen *uit te sluiten*.²⁶

Het is overigens ook niet duidelijk wat het gevolg is van de toevoeging van de zinsnede “tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig jaar heeft bereikt”. Als het de bedoeling is dat de sanctie van de langdurige gesloten begeleiding voor minderjarige delictplegers vanaf het bereiken van die leeftijd niet langer zou *kunnen* worden

²⁵ Ook artikel 12, leden 1 en 2, van de richtlijn (EU) 2016/800 van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 ‘betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure’ legt aan de lidstaten op dat kinderen in detentie of die in bewaring zijn genomen door de politie, in beginsel gescheiden van volwassenen worden vastgehouden.

²⁶ In de memorie van toelichting valt het volgende te lezen: “Een uitzondering wordt voorzien voor de langdurige gesloten begeleiding die een aanvang neemt uiterlijk op de leeftijd van achttien jaar zodat wordt gewaarborgd dat een lopend traject in een gemeenschapsinstelling tot vijfentwintig jaar in een aangepaste omgeving kan worden uitgevoerd.”

uitgevoerd in een gemeenschapsinstelling,²⁷ moeten de voormelde bepalingen worden herzien om dat duidelijker te bepalen,²⁸ en moet die keuze worden verantwoord in het licht van wat in opmerking 19.1 werd uiteengezet.

19.3. Gaat het om een (verdere) uitvoering van de gesloten begeleiding als sanctie in een strafinrichting voor volwassenen, dan bepaalt het ontworpen artikel 6, § 4, vijfde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet dat de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier overdraagt aan de strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank “conform titel V” van de wet van 17 mei 2006.

Titel V van de wet van 17 mei 2006 regelt de door de strafuitvoeringsrechter en de strafuitvoeringsrechtbank toe te kennen strafuitvoeringsmodaliteiten. Zoals het geval is voor het ontworpen artikel 37/1, § 4, tweede lid, van het decreet,²⁹ rijst de vraag welke aspecten van die federale regeling toepasbaar zullen zijn na de voormelde overdracht, en op welke wijze. Met het oog op de rechtszekerheid en de mogelijke gevolgen van deze regeling voor de minderjarige delictpleger moet dat in het voorontwerp verder worden verduidelijkt.³⁰

20. Het ontworpen artikel 6, § 5, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt dat een minderjarige die de volle leeftijd van negentien jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, of die deze leeftijd heeft bereikt op het ogenblik dat de maatregel of sanctie van een dergelijk verblijf wordt opgelegd, wordt toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen. In het ontworpen artikel 6, § 1, tweede lid, van het decreet (artikel 4 van het voorontwerp) wordt echter bepaald dat de maatregel of sanctie van een verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis slechts kan worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt heeft, en uiterlijk een einde neemt als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt heeft.

Die discrepantie in de tekst van het voorontwerp moet worden weggewerkt.

21. In de inleidende zin van artikel 5 van het voorontwerp moet worden geschreven “vervangen door artikel 4” in plaats van “vervangen door artikel 5”.

Artikel 9

22. Naar luid van het in te voegen eerste lid van artikel 21, § 5, van het Jeugddelinquentiedecreet bedraagt de “minimumduur” van de maatregel van de elektronische

²⁷ In acht genomen dat de langdurige gesloten begeleiding niet langer een einde neemt wanneer de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijfentwintig jaar bereikt (artikel 27, 2°, van het voorontwerp).

²⁸ In de memorie van toelichting valt het volgende te lezen: “Op deze manier blijven de gemeenschapsinstellingen voorbehouden voor jongeren tot vijfentwintig jaar en blijft dit een aangepaste omgeving voor de daar geplaatste jongeren, in overeenstemming met artikel 37 van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.”

²⁹ Zie opm. 34.2.

³⁰ De Raad van State herinnert eraan dat dit element van de regeling het voorwerp zal moeten uitmaken van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid (zie opm. 8.1 en 8.3).

monitoring, gecombineerd met begeleiding, zoals ingevoegd in het ontworpen artikel 20, § 2, eerste lid, 3°/0, van het decreet (artikel 8, 1°, van het voorontwerp), drie maanden. Die termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden.

Gevraagd of er geen maximumduur geldt voor deze maatregel, antwoordde de gemachtigde dat uit de ontworpen bepaling volgt dat de maximumduur zes maanden bedraagt. Vermits daarin sprake is van een initiële “minimumduur” van drie maanden, geeft die bepaling echter de indruk dat initieel ook een langere duur zou kunnen worden opgelegd. De tekst van het voorontwerp moet beter worden afgestemd op de bedoeling van de stellers ervan.

Artikel 12

23. Naar luid van het ontworpen artikel 25/0, eerste en tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet kan de elektronische monitoring als maatregel worden opgelegd in de gevallen waarin een maatregel van gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding wordt overwogen, dan wel “als modaliteit of ter ondersteuning” van een positief project, een ambulante maatregel of voorwaarden.

Rekening houdend met de minimale duur van de elektronische monitoring van drie maanden leidt die laatste mogelijkheid ertoe dat het opleggen van een positief project, een ambulante maatregel of voorwaarden, in combinatie met elektronische monitoring, een voor de minderjarige meer “ingrijpend karakter” in de zin van artikel 20, § 2, eerste lid, van het decreet heeft dan wanneer hem, bij wijze op zichzelf staande reactie, (enkel) elektronische monitoring voor dezelfde duur zou worden opgelegd als alternatief voor een gesloten oriëntatie of gesloten begeleiding. Nochtans zou de elektronische monitoring als op zichzelf staande reactie, gelet op de structuur van artikel 20, § 2, eerste lid, een meer ingrijpend karakter moeten hebben dan een positief project, ambulante maatregel of voorwaarden. De vraag rijst of dat de bedoeling is en of de minimale duur van de elektronische monitoring in die hypothese niet zou moeten kunnen worden afgestemd op de reactie waarvan ze de modaliteit of de ondersteuning is.³¹

24. In het ontworpen artikel 25/0, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet wordt bepaald in welke gevallen een elektronische monitoring niet als maatregel kan worden opgelegd. Dat is het geval wanneer het jeugddelict een feit betreft dat kan worden gekwalificeerd als bepaalde ernstige misdrijven. Het gaat om ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, terroristische misdrijven en een aantal misdaden en wanbedrijven tegen personen.

Deze bepaling creëert aldus een verschil in behandeling tussen minderjarige verdachten die in aanmerking komen voor de maatregel van elektronische monitoring en minderjarige verdachten die daar niet voor in aanmerking komen. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden

³¹ Overigens zal het sowieso aan de jeugdrechter toekomen om te beoordelen of de elektronische monitoring effectief een adequate *modaliteit of ondersteuning* is van die reactie.

beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.³²

In dat verband gevraagd om toelichting, antwoordde de gemachtigde:

“Elektronische monitoring voor minderjarigen is natuurlijk een nieuw gegeven. De uitzonderingen voor de pilootfase zijn gebaseerd op bijv. de modaliteiten van elektronisch toezicht als autonome sanctie bij volwassenen en politieke beleidskeuzen.

Daarnaast moet bij de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring naast het gevaar voor de fysieke integriteit van derden/gezinsleden (bijv. voor misdrijven gepleegd in of vanuit de gezinscontext, waarbij de minderjarige zowel slachtoffer als verdachte kan zijn) en dus uiteraard ook gekeken worden naar de integriteit van de minderjarige zelf.

Het betreft een kader in functie van een doorstart in een pilootfase in de afdeling van het gerechtelijke arrondissement Antwerpen die uiteraard gekoppeld is aan monitoring, opvolging en evaluatie.”

Hoewel kan worden aangenomen dat de decreetgever ter zake beschikt over een ruime beoordelingsvrijheid, moet het aangehaalde verschil in behandeling in de memorie van toelichting beter worden verantwoord, daarbij rekening houdend dat in elke individuele zaak de jeugdrechter ook steeds een passende beoordeling zal kunnen maken of elektronische monitoring mogelijk of wenselijk is. Het feit dat de regeling deel uitmaakt van een pilootproject, doet ook niet af aan het feit dat ze, tot een eventuele wijziging ervan in de toekomst, op minderjarige verdachten zal worden toegepast.

25. De vraag rijst of de regeling van de duur van de maatregel in het ontworpen artikel 25/0, vijfde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet niet dubbelop is met het ontworpen eerste lid van artikel 21, § 5, van het decreet (artikel 9 van het voorontwerp), en zo neen, hoe beide bepalingen zich tot elkaar verhouden.³³

In elk geval zou met betrekking tot deze bepaling *mutatis mutandis* hetzelfde moeten worden opgemerkt als in opmerking 22.

Artikel 14

26.1. Het ontworpen artikel 25/2, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt dat de jeugdrechter een minderjarige verdachte bij wijze van maatregel kan toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen als vermeld in artikel 20, § 2, eerste lid, 3°/2, van het decreet. In het ontworpen

³² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1; GwH 30 april 2015, nr. 50/2015, B.16; GwH 18 juni 2015, nr. 91/2015, B.5.1; GwH 16 juli 2015, nr. 104/2015, B.6; GwH 16 juni 2016, nr. 94/2016, B.3; GwH 18 mei 2017, nr. 60/2017, B.11; GwH 15 juni 2017, nr. 79/2017, B.3.1; GwH 19 juli 2017, nr. 99/2017, B.11; GwH 28 september 2017, nr. 104/2017, B.8.

³³ Zie ook opm. 23.

artikel 25/2, tweede lid, van het decreet wordt daaraan toegevoegd dat die maatregel alleen in “uitzonderlijke omstandigheden” kan worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn en dat de voorwaarden, vermeld in artikel 26, §§ 2, 1° tot 3°, en 3, 1° tot 3°, van het decreet van overeenkomstige toepassing zijn.

Artikel 26, § 2, van het decreet bepaalt de voorwaarden waaronder de jeugdrechter ten aanzien van minderjarigen die veertien jaar of ouder zijn op het ogenblik van de feiten, een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling kan bevelen voor een oriëntatie. Artikel 26, § 3, van het decreet bepaalt de voorwaarden waaronder de jeugdrechter ten aanzien van een minderjarige die tussen twaalf en veertien jaar oud is op het ogenblik van de feiten een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling kan bevelen.

26.2. Uit de memorie van toelichting volgt dat het de bedoeling is dat de maatregel van kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling kan worden opgelegd aan minderjarige verdachten, al naargelang hun leeftijd, onder dezelfde voorwaarden als een plaatsing in een afdeling van een gemeenschapsinstelling mogelijk is. Het is echter niet duidelijk of het, gelet op de tekst van de ontworpen bepaling, de bedoeling is om bovendien, voor wat betreft de personen jonger dan veertien jaar, de bijkomende voorwaarde van de “uitzonderlijke omstandigheden” op te leggen, dan wel of de “uitzonderlijke omstandigheden” precies beogen te verwijzen naar de voorwaarden, bedoeld in artikel 26, § 3, van het Jeugddelinquentiedecreet.

Teneinde rechtsonzekerheid te vermijden, moet dat minstens in de memorie van toelichting worden verduidelijkt.³⁴ De Raad van State bedenkt daarbij nog dat het begrip “uitzonderlijke omstandigheden” sowieso moet worden begrepen in samenhang met het uitgangspunt dat een maatregel slechts kan worden opgelegd als het doel ervan op geen enkele andere manier kan worden bereikt, en geen vorm van onmiddellijke sanctionering kan uitmaken (artikel 3, § 5, tweede en derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet).³⁵

Artikel 18

27. In het ontworpen artikel 29, § 2, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet wordt een punt 5°/0 ingevoegd, naar luid waarvan de jeugdrechtbank de sanctie kan opleggen van “een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding van drie of zes maanden”. De

³⁴ Vergelijk met de formulering van artikel 37, § 1, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet: “De sanctie, vermeld in het eerste lid, kan alleen in *de uitzonderlijke omstandigheden, vermeld in paragraaf 4, tweede en derde lid*, worden uitgesproken ten aanzien van personen die nog geen zestien jaar waren op het ogenblik van het plegen van het jeugddelict.” Die bepaling werd aangenomen in reactie op een arrest van het Grondwettelijk Hof, waarin de rechtsonzekerheid die het gevolg was van een bepaald gebruik van het begrip “uitzonderlijke omstandigheden” werd bekritiseerd (GwH 11 februari 2021, nr. 22/2021, B.55); zie adv.RvS 69.100/1 van 18 mei 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 19 november 2021 ‘tot wijziging van artikel 37 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de langdurige gesloten begeleiding’.

³⁵ Zie eveneens: art. 37, b), van het Kinderrechtenverdrag; [Committee on the Rights of the Child](#), General comment No. 24 on children’s rights in the child justice system, 18 september 2019 (CRC/C/GC/24); UN Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (‘Beijing Rules’), 29 november 1985 (A/RES/40/33, 13 en 19); UN Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty (‘Havana Rules’), 14 december 1990 (A/RES/45/113, 1 en 2); art. 10 van richtlijn (EU) 2016/800 (zie ook S. PLEYSIER, “Kortverblijf als ‘ultimum remedium’? Over de wankel principes van het jeugddelinquentierecht (bis)”, *TJK* 2023, 67-75).

gemachtigde verklaarde dat de duur van drie of zes maanden slaat op het geheel, dus zowel op de elektronische begeleiding als op de begeleiding die daar steeds mee gepaard gaat.

De duur van de elektronische monitoring als sanctie wordt echter eveneens bepaald bij het ontworpen artikel 34/0, vijfde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 23 van het voorontwerp). Daar wordt verwezen naar een “*maximale* duur” van “drie of zes maanden”. In zoverre beide bepalingen niet dubbelop zijn, moeten ze, teneinde rechtsonzekerheid te vermijden, op elkaar worden afgestemd.³⁶

Artikelen 22, 24 en 28

28. In de inleidende zin van artikel 22 van het voorontwerp moeten de woorden “In hetzelfde” worden weggelaten.

29. In de inleidende zinnen van de artikelen 22, 24 en 28 van het voorontwerp moet de wetsgeschiedenis chronologisch worden weergegeven.

Artikel 23

30.1. Met betrekking tot het ontworpen artikel 34/0, eerste en tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet moet *mutatis mutandis* hetzelfde worden opgemerkt als in opmerking 23.

30.2. Met betrekking tot het ontworpen artikel 34/0, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet moet *mutatis mutandis* hetzelfde worden opgemerkt als in opmerking 24.

31. De duur van de elektronische monitoring als sanctie wordt bij het ontworpen artikel 34/0, vijfde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaald op een “*maximale* duur” van “drie of zes maanden”. De jeugdrechtbank bepaalt de duur in haar vonnis. De memorie van toelichting stelt dienaangaande louter dat de duur van elektronische monitoring in de fase ten gronde “drie of zes maanden” bedraagt. Gevraagd naar de bedoelingen van de stellers van het voorontwerp, antwoordde de gemachtigde:

“In de fase ten gronde wordt vanuit de duidelijkheid voor de jongere gekozen voor twee vaste termijnen. In afwijking van de voorlopige fase, is in de fase van de rechtspleging ten gronde een verlenging van de duur van elektronische monitoring op grond van hetzelfde jeugddelict, niet mogelijk. Net zoals bij de gesloten begeleiding wordt de jeugdrechtbank de mogelijkheid geboden om te differentiëren in duur. De elektronische monitoring kan uiteraard ten alle tijde vroeger wordt ingetrokken of opgeheven. Het gaat dus om een maximumtermijn.”

Rekening houdend met dat antwoord is het wenselijk om de bepaling aan te passen, bijvoorbeeld door “maximale” weg te laten.

³⁶ Zie ook opm. 30.1 en 31.

Artikel 25

32. Met betrekking tot het ontworpen artikel 35, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet moet *mutatis mutandis* hetzelfde worden opgemerkt als in opmerking 26.

Artikel 29

33.1. Uit het ontworpen artikel 37/1, § 3, van het Jeugddelinquentiedecreet volgt dat de jeugdrechtbank in de uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger een ambulante sanctie, voorwaarden of een elektronische monitoring met begeleiding voor minimaal drie maanden en maximaal zes maanden kan opleggen.

Gevraagd waarom ervoor wordt gekozen om “het toevertrouwen aan een afdeling van een gemeenschapsinstelling ingericht voor personen die een sanctie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet”, waarin momenteel wordt voorzien in artikel 37, § 8, vierde lid, 3°, van het decreet niet langer te behouden, antwoordde de gemachtigde:

“De terbeschikkingstelling wordt niet langer gekoppeld aan de langdurige gesloten begeleiding maar wordt ook een mogelijkheid voor ernstige feiten na een gesloten begeleiding van drie, zes of negen maanden

Het is inderdaad een bewuste politieke beleidskeuze om in de uitvoering van een terbeschikkingstelling geen vrijheidsbeneming (in een gemeenschapsinstelling) meer te voorzien, maar verder in te zetten om ambulante begeleiding, behandeling en opvolging van de dader in die situaties waar dit op basis van een medisch psychologisch onderzoek nodig wordt geacht.

De ontworpen bepaling is in die zin ook conform de op til zijnde wijziging van Boek I van het Strafwetboek waarbij de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank zal worden vervangen door een verlengde opvolging, die uiterlijk op 1 januari 2035 in werking moet treden en waarbij ook niet langer in een vrijheidsbeneming in een gevangenis is voorzien.”

33.2. Met toepassing van het ontworpen artikel 37/1, § 1, zevende lid, van het Jeugddelinquentiedecreet spreekt de jeugdrechtbank zich voorafgaand aan het einde van de oorspronkelijk opgelegde sanctie uit over “de wijze waarop ze uitvoering geeft aan de terbeschikkingstelling”. De vraag rijst of daarmee bedoeld wordt dat de jeugdrechtbank op dat ogenblik reeds een sanctie in de zin van de derde paragraaf (ambulante sanctie, voorwaarden of elektronische monitoring) dient uit te spreken, die naar luid van die bepaling immers worden opgelegd “in de uitvoering van de terbeschikkingstelling”.

Artikel 33, derde lid, van het decreet bepaalt dat de duur van een ambulante sanctie maximaal twee jaar bedraagt. Artikel 34, § 1, tweede lid, van het decreet bepaalt hetzelfde ten aanzien van de maximale duur waarbinnen voorwaarden gelden of waarbinnen ze moeten worden uitgevoerd. Voor wat betreft de elektronische monitoring geldt naar luid van het ontworpen artikel 34/0, vijfde lid, van het decreet dat die sanctie voor maximaal drie of zes maanden wordt opgelegd. Het is niet duidelijk hoe de duur van de sancties die met de terbeschikkingstelling gepaard kunnen gaan, zich verhoudt tot de (veel langere) duur van de terbeschikkingstelling zelf, die met toepassing van het ontworpen artikel 37/1, § 1, eerste lid, van het decreet maximaal tien of

vijftien jaar bedraagt. Gevraagd of, wat de sanctie van de elektronische monitoring met begeleiding betreft, de duur van minimaal drie en maximaal zes maanden betekent dat ze ook herhaaldelijk kan worden opgelegd, dan wel of ze slechts voor een maximale duur van zes maanden gedurende de terbeschikkingstelling kan worden opgelegd, antwoordde de gemachtigde:

“Een elektronische monitoring met begeleiding in uitvoering van een terbeschikkingstelling is in elk geval beperkt tot zes maanden en kan net zoals elke andere sanctie ten gronde niet verlengd worden.”

Als de duur van een sanctie veel korter is dan de terbeschikkingstelling zelf, en ze niet kan worden verlengd of herhaald, rijst de vraag wat die terbeschikkingstelling nog inhoudt na het einde van de sanctie.

Teneinde rechtsonzekerheid te vermijden moet in de tekst van het voorontwerp worden verduidelijkt wanneer de jeugdrechtbank tot het opleggen van een sanctie in het kader van de terbeschikkingstelling kan of moet overgaan en hoe de duur van die sanctie zich verhoudt tot de duur van de terbeschikkingstelling.

34.1. Het ontworpen artikel 37/1, § 4, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt, enerzijds, dat de terbeschikkingstelling in elk geval “eindigt” als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt, maar ook, anderzijds, dat het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank wordt bezorgd “met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling die op grond van dit decreet is uitgesproken” uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijftientig jaar is bereikt.

Het lijkt niet de bedoeling van de stellers van het voorontwerp te zijn dat de terbeschikkingstelling eindigt als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt, maar wel dat ze verder wordt uitgevoerd onder toezicht van de strafuitvoeringsrechtbank.

Die discrepantie in de tekst van het voorontwerp moet worden weggewerkt.

34.2. De verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling onder toezicht van de strafuitvoeringsrechtbank gebeurt volgens het ontworpen artikel 37/1, § 4, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet “conform titel *XIbis*, hoofdstuk I, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.”

Gevraagd of het de bedoeling is dat hoofdstuk I van titel *XIbis* van de wet van 17 mei 2006 volledig van toepassing wordt na de overdracht van het gerechtelijk dossier aan de strafuitvoeringsrechtbank, dan wel of de strafuitvoeringsrechtbank zich bijvoorbeeld moet houden aan de in het voorontwerp opgenomen lijst van sancties, antwoordde de gemachtigde:

“De strafuit[v]oeringsrechtbank staat vanaf de leeftijd van 25 jaar inderdaad in voor de uitvoering en opvolging van de terbeschikkingstelling volgens de lijst van sancties in het ontworpen artikel 37§3, met name geïndividualiseerde voorwaarden of een ambulante sanctie die het risico van het plegen van ernstige strafbare feiten, die de fysieke of psychische integriteit van personen kunnen aantasten, kunnen ondervangen of die noodzakelijk blijken in het belang van de slachtoffers;

In geval van seksuele delinquentie kan de opvolging bijv. bestaan in het volgen van een begeleiding of behandeling bij een dienst die in de begeleiding of de behandeling van seksuele delinquenten is gespecialiseerd.

Bij aanvang kan na een gesloten begeleiding ook een elektronische monitoring met begeleiding opgelegd worden desgevallend om ter ondersteuning van de opgelegde voorwaarde of behandeling. Deze is in elk geval beperkt tot zes maanden en kan niet verlengd worden.

Aangezien de terbeschikkingstelling geen vrijheidsbeneming kan inhouden zijn de bepalingen van titel XIbis, hoofdstuk I, afdeling 3 en 4 van de wet van 17 mei 2006 die betrekking hebben op het verloop van de vrijheidsbeneming vanzelfsprekend niet van toepassing.”

Zoals het geval is voor het ontworpen artikel 6, § 4, vijfde lid, van het decreet,³⁷ rijst de vraag of daarmee voldoende is bepaald welke aspecten van de federale regeling toepasbaar zullen zijn na de voormelde overdracht, en op welke wijze. Nog afgezien van de afdelingen 3 en 4 van het voormelde hoofdstuk, waarnaar de gemachtigde verwijst, die niet van toepassing zouden zijn, is de uitvoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling, die geregeld wordt in afdeling 2 van dat hoofdstuk, in beginsel gericht op het nemen van een beslissing voorafgaand aan het verstrijken van de hoofdstraf over de vrijheidsbeneming dan wel de invrijheidstelling onder toezicht van de terbeschikkinggestelde veroordeelde. Afdeling 5 van dat hoofdstuk regelt dan weer het verloop van de invrijheidstelling onder toezicht, met inbegrip van de mogelijkheid tot herroeping, schorsing of herziening ervan en een nieuwe opsluiting van de veroordeelde. Die regelingen lijken evenmin aan de orde in uitvoering van de voorliggende regeling, die geen vrijheidsbeneming mogelijk maakt gedurende de terbeschikkingstelling.

Met het oog op de rechtszekerheid en de mogelijke gevolgen van deze regeling voor de minderjarige delictpleger moet in het voorontwerp verder worden verduidelijkt welke regelingen van hoofdstuk I van titel XIbis van de wet van 17 mei 2006 relevant zullen zijn bij de uitvoering van de opdracht die decreetgever toewijst aan de strafuitvoeringsrechtbank.³⁸

34.3. Het ontworpen artikel 37/1, § 4, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt niet alleen dat de jeugdrechtbank het gerechtelijk dossier van de minderjarige delictpleger bezorgt aan de strafuitvoeringsrechtbank uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijftientig jaar is bereikt, maar ook, “in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank, vermeld in paragraaf 1, tweede lid”.

Het tweede lid van de eerste paragraaf van het ontworpen artikel 37/1 van het decreet bepaalt de voorwaarden waaronder de terbeschikkingstelling kan worden opgelegd. Er moet worden verduidelijkt welke hypothese met de voormelde verwijzing precies wordt beoogd.

³⁷ Zie opm. 19.3.

³⁸ De Raad van State herinnert eraan dat dit element van de regeling het voorwerp zal moeten uitmaken van een samenwerkingsakkoord met de federale overheid (zie opm. 8.1 en 8.3).

Artikel 32

35. Naar luid van het ontworpen artikel 41/1, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet organiseren “[d]e actoren die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn” minimaal in elk gerechtelijk arrondissement “een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin”. Het is echter niet duidelijk wie met die omschrijving precies wordt bedoeld. Bovendien wordt in het ontworpen artikel 41/2, § 1, van het decreet (artikel 33 van het voorontwerp) bepaald dat een aantal nader benoemde “kernpartners” de ketenaanpak organiseren.

Indien er nog op andere “actoren” dan de “kernpartners” verplichtingen rusten om de ketenaanpak te organiseren, dan moet worden geregeld om wie het gaat en welke verantwoordelijkheden ze hebben. In het andere geval moeten beide bepalingen beter op elkaar worden afgestemd.

Artikel 33

36.1. Het ontworpen artikel 41/2, § 2, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt dat de “kernpartners”, vermeld in de eerste paragraaf van dat artikel, een minderjarige verdachte of delictpleger kunnen aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, waarbij “rekening wordt gehouden” met een aantal criteria. Gevraagd of die criteria cumulatief moeten worden in acht genomen, antwoordde de gemachtigde bevestigend.

Dat moet worden verduidelijkt in het voorontwerp, bijvoorbeeld door te schrijven “indien de volgende criteria cumulatief vervuld zijn”.

36.2. De vraag rijst of na een aanmelding bij de coördinator, volgens de inschatting die de kernpartner maakt van de voormelde criteria, automatisch een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie wordt opgestart, dan wel of de aanmelding slechts betekent dat de coördinator daarover een beslissing dient te nemen.

Dat moet in de tekst van het voorontwerp worden verduidelijkt.

36.3. Uit het ontworpen artikel 41/1, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet (artikel 32 van het voorontwerp) lijkt te volgen dat de deelname van de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin aan de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie noodzakelijk is. In de memorie van toelichting moet worden verduidelijkt of de deelname van de minderjarige en zijn gezin inderdaad noodzakelijk is, dan wel of de ketenaanpak ook daarzonder een bestaansreden kan hebben.

In de memorie van toelichting moet eveneens worden verduidelijkt wat de verhouding is tussen de aanmelding door de kernpartners (en de eventuele beslissing van de coördinator in dat verband), waaruit geen verplichting tot deelname voor de minderjarige verdachte of delictpleger of zijn gezin voortvloeit, en de mogelijkheid voor de procureur des Konings om de deelname op te leggen als voorwaarde bij de ontworpen artikelen 11, § 1, tweede lid, 7°, van het

decreet (artikel 6 van het voorontwerp) en 25, § 3, 8°, van het decreet (artikel 10, 2°, van het voorontwerp).

37.1. Het ontworpen artikel 41/2, § 2, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt dat de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding als vermeld in het eerste lid, en de aanvulling van een aanmelding, “vermeld in het tweede lid”, een voorbereiding op het casusoverleg betreft en valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, § 2, van het Strafwetboek. Gevraagd om nadere toelichting, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“De verwijzing naar het tweede lid klopt inderdaad niet en moet worden weggelaten. Het gaat om aanvullingen met objectieve informatie omtrent een eventueel reeds lopend traject binnen de eigen organisatie en een inschatting omtrent het vervolgetraject.”

Daarmee kan worden ingestemd.

37.2. In het ontworpen artikel 41/2, § 2, tweede lid, van het Jeugddelinquentiedecreet zou duidelijkheidshalve kunnen worden bepaald dat de kernpartners de informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding kunnen uitwisselen zonder dat deze mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek.

Artikel 34

38. In het ontworpen artikel 41/3, tweede lid, 16°, van het Jeugddelinquentiedecreet moet worden geschreven “tot en met 15°” in plaats van “tot en met 16°”.

39. Het ontworpen artikel 41/3, derde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet bepaalt dat het agentschap kan deelnemen aan het casusoverleg voor wat betreft dossiers “op de brug tussen minder- en meerderjarigheid”.

In de memorie van toelichting wordt het best verduidelijkt wat dat precies betekent.

40. In het ontworpen artikel 41/3, vierde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet zou duidelijkheidshalve kunnen worden bepaald dat de informatie opgenomen in het gemotiveerde antwoord kan worden meegedeeld zonder dat deze mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek.

Artikel 35

41. In het ontworpen artikel 41/4, derde lid, moet worden geschreven “informatie meedelen uit het casusoverleg die op het casusoverleg is besproken” in plaats van “dat op het casusoverleg is besproken”.

Artikel 39

42. In artikel 42 van het Jeugddelinquentiedecreet wordt een regeling ingevoegd met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens door het agentschap. De Raad van State stelt vast dat de doelstelling waarvoor het agentschap de aangeduide persoonsgegevens zal verwerken naar luid van het ontworpen artikel 42, § 2, dertiende lid, van het decreet het uitvoeren betreft van de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 ‘houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren’ (punt 1°), de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring (punt 2°) en het toezicht op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij (punt 3°).

Gelet op de oriëntering van het jeugddelinquentierecht, lijken in hoofddorde niet de bepalingen van de algemene verordening gegevensbescherming,³⁹ maar van richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad’ (hierna: richtlijn strafgegevens) van toepassing te zijn.⁴⁰ Bij die richtlijn worden naar luid van artikel 1, lid 1, ervan immers “de regels vastgesteld betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing of de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.”

De stellers van het voorontwerp moeten erover waken dat (ook) de vereisten van deze richtlijn worden nageleefd. In dat verband moet alleszins het volgende worden opgemerkt.

43.1. Met toepassing van het ontworpen artikel 42, § 1, zesde lid, van het Jeugddelinquentiedecreet verwerkt het agentschap onder meer “de gegevens over de gezondheid” (punt 9°), “de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt” (punt 11°), “de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid” (punt 12°) en “de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken” (punt 13°).

³⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

⁴⁰ De ene sluit de toepassing van de andere uit (artikel 2, lid 2, van de algemene verordening gegevensbescherming). Gelet op artikel 5, 2°, a), van het decreet van 26 april 2019 (waarin een van de voormelde opdrachten van de justitiehuisen als volgt wordt omschreven: “uitbouwen, installeren, faciliteren en in stand houden van sectoroverschrijdende netwerken op het kruispunt van justitie, politie, welzijn en zorg, of deelnemen aan dergelijke netwerken, met het oog op (...) de gecoördineerde en geïntegreerde omkadering van en zorg voor verdachte, beschuldigde, beklaagde, in verdenkinggestelde, veroordeelde of geïnterneerde personen, die het voorwerp uitmaken van een opdracht als vermeld in punt 1°, in voorbereiding van, tijdens of aansluitend op die opdracht”), lijkt de algemene verordening gegevensverwerking in die mate echter toch van toepassing.

Wat betreft de verwerking van dergelijke bijzondere categorieën van persoonsgegevens voorziet artikel 10 van de richtlijn strafgegevens in een versterkte bescherming.⁴¹ Luidens deze bepaling is die verwerking slechts toegelaten wanneer deze verwerking “strikt noodzakelijk” is, geschiedt met inachtneming van passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene, bij het Unierecht of het lidstatelijke recht is toegestaan, en de verwerking noodzakelijk is om vitale belangen van de betrokkene of een andere natuurlijke persoon te beschermen, dan wel betrekking heeft op gegevens die kennelijk door de betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt.

Volgens het Hof van Justitie kan een dergelijke verwerking slechts in een beperkt aantal gevallen strikt noodzakelijk worden geacht. Aan het noodzakelijkheidsvereiste is voldaan, wanneer de met de gegevensverwerking nagestreefde doelstellingen niet redelijkerwijs even doeltreffend kan worden bereikt op een andere wijze, die minder inbreuk maakt op de grondrechten van de betrokkenen, met name het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens, zoals gewaarborgd door de artikelen 7 en 8 van het Handvest (hierna: “Handvest”). Deze doelstellingen moeten “welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en legitiem” zijn. Het beginsel van minimale gegevensverwerking moet in deze context “bijzonder streng” worden gecontroleerd.⁴²

43.2. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de verwerking van de voormelde bijzondere categorieën van persoonsgegevens niet noodzakelijk is voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring. De tekst van het ontworpen artikel 42, §§ 1, zesde lid, en 2, dertiende lid, van het Jeugddelinquentiedecreet moet dan ook in die zin worden aangepast.

Rekening houdend met de strenge invulling die aan de “strikte noodzakelijkheid” moet worden gegeven, zal in de memorie van toelichting daarenboven moeten worden aangetoond waarom het agentschap de voormelde bijzondere categorieën van persoonsgegevens dient te verwerken teneinde de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019, of het toezicht op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij, te kunnen realiseren.

44.1. Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en

⁴¹ HvJ 24 september 2019, nr. C-136/17, overw. 44.

⁴² HvJ 26 januari 2023, nr. C-205/21, overw. 122 tot 126.

betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.⁴³

Bijgevolg moeten de “essentiële elementen” van de verwerking van persoonsgegevens in het decreet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel “essentiële elementen” uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.⁴⁴

44.2. In de tekst van het voorontwerp moet in het licht van de voorgaande vereisten nader worden bepaald wie toegang heeft tot de voormelde persoonsgegevens. Het kan immers niet de bedoeling zijn dat alle personeelsleden van het agentschap die toegang hebben, temeer daar voor sommige van de doelstellingen waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt uitdrukkelijk wordt verwezen naar de opdrachten van de justitiehuizen.

44.3. Bovendien is de maximumtermijn voor het bewaren van de verwerkte persoonsgegevens onvoldoende duidelijk bepaald. Er wordt weliswaar geregeld dat de voormelde persoonsgegevens “beschikbaar en raadpleegbaar [zijn] tot tien jaar na de laatste verwerking ervan”. Dat lijkt echter te impliceren dat sommige gegevens uit het dossier van de betrokkenen langer bewaard zullen blijven dan andere. Nog los van de vraag of dat de bedoeling is, betekent die aanpak, gelet op de ruime betekenis die aan “verwerking” moet worden gegeven,⁴⁵ echter ook dat persoonsgegevens zelfs louter door de ordening, bijwerking of raadpleging ervan gedurende een bijkomende termijn van tien jaar bewaard zouden kunnen blijven. Een dergelijke werkwijze creëert onzekerheid over de bewaartermijn, en op het eerste gezicht is ook niet duidelijk hoe ze zou kunnen worden gerechtvaardigd.

Artikel 43

45.1. Bij het ontworpen artikel 44/1 van het Jeugddelinquentiedecreet wordt een regeling getroffen voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie. Gevraagd naar de categorieën van te verwerken persoonsgegevens, waarnaar in de tekst van het artikel wordt verwezen maar die daar ontbreken, antwoordde de gemachtigde:

⁴³ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

⁴⁴ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, opm. 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

⁴⁵ Zie artikel 3, 2), van de richtlijn strafgegevens en artikel 4, 2), van de algemene verordening gegevensverwerking.

“Bij nazicht lijkt dit artikel deels weggevallen. Dit is een materiële vergissing. Het gaat om persoonsgegevens die relevant en noodzakelijk zijn binnen het kader van een casusoverleg jeugddelinquentie. Het artikel moest als volgt gewijzigd worden:

‘Art. 44/1. §1. Voor zover het noodzakelijk is om de doelstelling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie te realiseren, kunnen de organisaties, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, volgende persoonsgegevens verwerken:

1° identificatiegegevens, waaronder rijksregisternummer of identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;

2° contactgegevens;

3° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;

4° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;

5° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;

6° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;

7° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;

8° gegevens betreffende de woonomstandigheden;

9° politionele en gerechtelijke gegevens;

10° gegevens betreffende de gezondheid;

11° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;

12° gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;

14° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;

15° gedragsgegevens;

16° andere gegevens die noodzakelijk zijn om de doelstelling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie te realiseren.”

Bij die verbetering moet het volgende worden opgemerkt.

45.2. De lijst van categorieën van persoonsgegevens moet worden vernummerd, aangezien het punt 13° vooralsnog ontbreekt.

45.3. De verwijzingen naar de leden van de eerste paragraaf in de rest van het ontworpen artikel 44/1 van het Jeugddelinquentiedecreet moeten, waar nodig, eveneens worden verbeterd.

46. De lijst van categorieën van persoonsgegevens die in het kader van de ketenaanpak kunnen worden verwerkt lijkt sterk op de voormelde lijst van categorieën die door het agentschap kunnen worden verwerkt, maar wijkt daar in beperkte mate toch van af. Zo kan in het kader van de ketenaanpak geen informatie betreffende seksueel gedrag of seksuele gerichtheid worden verwerkt.

Hoewel de doelstellingen van de gegevensverwerking in beide gevallen niet geheel dezelfde zijn, rijst niettemin de vraag of dat de bedoeling is.

47. In het licht van het in opmerking 44.1 aangehaalde legaliteitsbeginsel, is de categorie van de “gedragsgegevens” (vooralsnog het ontworpen artikel 44/1, § 1, 15°, van het Jeugddelinquentiedecreet), waaronder omzeggens elke menselijke activiteit zou kunnen vallen, onvoldoende nauwkeurig. Tenzij die categorie nauwkeuriger kan worden omschreven, moet ze worden weggelaten.

Hetzelfde geldt voor de categorie van de “andere gegevens die noodzakelijk zijn om de doelstelling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie te realiseren” (vooralsnog het ontworpen artikel 44/1, §1, 16°). Aan de hand van die omschrijving kan niet worden bepaald om welke “andere gegevens” het zou gaan.⁴⁶ Deze categorie moet dan ook worden weggelaten.

48. In het ontworpen artikel 44/1, § 2, van het Jeugddelinquentiedecreet wordt gewezen op de toepasselijke rechtvaardigingsgronden in de algemene verordening gegevensbescherming voor de verwerking van de persoonsgegevens.

Nog afgezien van de parallelle toepasselijkheid van de richtlijn strafgegevens, hoort dergelijke informatie niet thuis in de tekst van het voorontwerp, maar in de memorie van toelichting. Deze bepaling moet worden weggelaten.

Artikel 45

49. Het aan te nemen decreet treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van de artikelen 5 en 29, die in werking treden op de dag van de bekendmaking van het samenwerkingsprotocol (lees: samenwerkingsakkoord) tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Gevraagd naar de reden waarom wordt afgeweken van de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding van decreten, bepaald bij artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Er is geen specifieke reden, het betreft louter dat er voor de eenvoud werd geopteerd en dus op dag van bekendmaking. Hetzelfde geldt voor de inwerkingtreding van de artikelen waarvoor een samenwerkingsprotocol nodig is.”

Vermits er geen reden is om af te wijken van de gebruikelijke termijn van inwerkingtreding, dient te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding, teneinde eenieder een redelijke termijn te geven om kennis te nemen van de nieuwe bepalingen.

In de mate dat de nieuwe regeling strengere sancties bevat dan de huidige, moet er overigens rekening mee worden gehouden dat ze, gelet op het beginsel van de ‘retroactiviteit van

⁴⁶ Elke gegevensverwerking moet overigens noodzakelijk zijn in het licht van zijn doel, gelet op het beginsel van de minimale gegevensverwerking. Rekening houdend met de uiteenlopende doelstellingen die met de ketenaanpak naar luid van het ontworpen artikel 41/1, eerste lid, van het Jeugddelinquentiedecreet worden beoogd, lijken overigens ook in dit geval, los van het legaliteitsbeginsel vervat in artikel 22 van de Grondwet, zowel de vereisten van de richtlijn strafgegevens als de algemene verordening gegevensbescherming in acht te moeten worden genomen.

de mildere straf, zoals gewaarborgd door artikel 15 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, artikel 49 van het Handvest en artikel 7 van het EVRM, slechts zal kunnen worden toegepast op feiten die plaatsvinden na de inwerkingtreding ervan.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Pierre LEFRANC

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 2 van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° voor punt 1°, dat punt 1°/2 wordt, worden een nieuw punt 1° en punt 1°/1 ingevoegd, die luiden als volgt:

“1° Agentschap Justitie en Handhaving: het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap Justitie en Handhaving, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap “Agentschap Justitie en Handhaving”;

1°/1 agentschap Opgroeien regie: het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid dat is opgericht bij artikel 3 van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie;”;

2° er wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 casusoverleg: een overleg als vermeld in artikel 458ter van het Strafwetboek, waarop casus per casus multilateraal informatie wordt uitgewisseld in het kader van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin;”;

3° er wordt een punt 2°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/2 elektronische monitoring: de reactie waarbij met technologische middelen vanop een afstand de naleving van locatiegeboden en -verboden wordt gecontroleerd door het VCET en waarbij de begeleiding wordt opgenomen door de sociale dienst;”;

4° er wordt een punt 21°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“21°/1 VCET: het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht, vermeld in artikel 2, 3°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2022 tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand;”.

Art. 3. Aan artikel 3, §1, van hetzelfde decreet wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De kernpartners, vermeld in artikel 41/2, §1, die bij de uitvoering van dit decreet betrokken zijn, realiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige verdachte of delictpleger en zijn gezin als vermeld in hoofdstuk 4/1.”.

Art. 4. Artikel 6 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6. §1. Het herstelrechtelijk aanbod en de reacties op grond van dit decreet kunnen worden opgelegd zonder leeftijdsgrens. Ook de afhandeling op niveau van het openbaar ministerie, vermeld in hoofdstuk 3, afdeling 2, is niet afhankelijk van een leeftijdsgrens.

De maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1, kan worden opgelegd tot de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar bereikt heeft, en neemt uiterlijk een einde als de minderjarige de volle leeftijd van negentien jaar bereikt heeft.

§2. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de aanwijzing geven dat de justitiehuisen toezicht houden op de naleving van voorwaarden of ambulante reacties en de minderjarige verdachte of delictpleger daarin begeleiden.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, kan de jeugdrechter of jeugdrechtbank de aanwijzing geven dat het VCET instaat voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.”.

Art. 5. Aan artikel 6 van hetzelfde decreet, vervangen door artikel 4 van dit decreet, worden een paragraaf 3, 4 en 5 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§3. Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 26 of 27, oplegt, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige verdachte de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechter beslissen dat de gesloten begeleiding verder wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat hij een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 25, §8, derde tot en met vijfde lid, als de vervangende maatregel het toevertrouwen van de minderjarige verdachte aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

§4. Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechtbank de sanctie, vermeld in artikel 36 of 37, oplegt, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een strafinrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

Als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar bereikt tijdens zijn verblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling, kan de jeugdrechtbank beslissen dat de gesloten begeleiding wordt uitgevoerd in een straf-inrichting voor volwassenen, nadat ze een medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten.

In afwijking van het tweede lid wordt de sanctie, vermeld in artikel 37, uitgevoerd in een afdeling van een gemeenschapsinstelling indien deze wordt opgelegd uiterlijk op het moment dat de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van achttien jaar heeft bereikt.

Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op artikel 32, derde lid, artikel 33, derde lid, en artikel 34, §1, derde lid, als de vervangende sanctie het toevertrouwen van de minderjarige delictpleger aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling, ingericht voor personen die een reactie opgelegd krijgen met toepassing van dit decreet, betreft.

In het geval, vermeld in het eerste en tweede lid, draagt de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier over aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechter of strafuitvoeringsrechtbank. Met uitzondering van titel XI bis zijn de bepalingen van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten in dit geval van toepassing op de minderjarige delictpleger.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 3 en 4, eerste en tweede lid.

§5. Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar heeft bereikt op het ogenblik dat de jeugdrechter de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/1, of de jeugdrechtbank de sanctie, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 5°/1 oplegt, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.

Als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van negentien jaar heeft bereikt tijdens zijn verblijf in een forensische kinder- en jeugdpsychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis, wordt die minderjarige verdachte of delictpleger toevertrouwd aan een psychiatrische inrichting voor volwassenen.”.

Art. 6. Aan artikel 11, §1, tweede lid, van hetzelfde decreet, wordt een punt 7° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“7° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin.”.

Art. 7. Aan artikel 16, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het slachtoffer wordt geïnformeerd over de maatregel of de sanctie door de door de Vlaamse Regering bepaalde dienst.”.

Art. 8. In artikel 20, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 juni 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 3°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding;”;

2° er wordt een punt 3°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“3°/2 de minderjarige verdachte toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen;”.

Art. 9. In artikel 21, §5, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 juni 2020, wordt voor het eerste lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“In afwijking van paragraaf 4 bedraagt de minimumduur van de maatregel, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/0, drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden met een gemotiveerde beslissing, na de minderjarige verdachte, zijn ouders of zijn opvoedingsverantwoordelijken te hebben opgeroepen. De maximale duur bedraagt zes maanden.”.

Art. 10. In artikel 25 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, derde lid, wordt de zinsnede “de in artikel 20, §2, eerste lid, 2°, 3°, 4° en 5°, vermelde maatregelen” vervangen door de zinsnede “de maatregelen, vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 2°, 3°, 3°/0, 3°/2, 4° en 5°;”;

2° aan paragraaf 3 wordt een punt 8° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“8° de deelname aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie voor de minderjarige en zijn gezin.”.

Art. 11. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/0. Elektronische monitoring”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/0, ingevoegd bij artikel 11, een artikel 25/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/0. De jeugdrechter kan in de gevallen waarin een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 4° of 5°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring, te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een maatregel als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 1° tot en met 3°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22 en 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of

een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, §4, b), van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen en voor zover ze daden betreffen van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, in de hoedanigheid van leidend persoon.

De jeugdrechter houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen.

De minimumduur van elektronische monitoring bedraagt drie maanden. De voormelde termijn is één keer verlengbaar met een termijn van maximaal drie maanden. De maximale duur bedraagt zes maanden. De jeugdrechter bepaalt de duur in zijn beschikking.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”

Art. 13. In hoofdstuk 4, afdeling 2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 17 juli 2020, 21 mei 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 5/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 5/2. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 5/2, ingevoegd bij artikel 13, een artikel 25/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 25/2. De jeugdrechter kan een minderjarige die veertien jaar of ouder is op het ogenblik van de feiten toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van maximaal veertien dagen als vermeld in artikel 20, §2, eerste lid, 3°/2. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 1°, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.

Ten aanzien van een minderjarige die tussen twaalf en veertien jaar oud is op het ogenblik van de feiten, kan deze maatregel worden uitgesproken onder de voorwaarden, vermeld in artikel 26, §3, 1°, 2° en 3°.”.

Art. 15. In artikel 26, §4, vierde lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt tussen de zinsnede “uitgewerkt.” en de woorden “De ouders” de zin “De minderjarige en zijn advocaat, alsook, wanneer het dit wenst, het openbaar ministerie, worden gehoord.” toegevoegd.

Art. 16. In artikel 27, §2, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt de zin “De jeugdrechter kan de minderjarige, vermeld in paragraaf 1, toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling als vermeld in artikel 26, §1.” opgeheven.

Art. 17. In artikel 28 van hetzelfde decreet wordt het derde lid opgeheven.

Art. 18. In artikel 29 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020 en 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 5°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:
"5°/0 een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding van drie of zes maanden;"
- 2° in paragraaf 2, eerste lid, wordt punt 6° vervangen door wat volgt:
"6° toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen;"
- 3° in paragraaf 2, eerste lid, 7°, wordt het woord "maximaal" opgeheven;
- 4° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "6° en" opgeheven;
- 5° paragraaf 4 wordt opgeheven;
- 6° in paragraaf 5 wordt de zin "De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de modaliteiten van de elektronische monitoring, alsook de nadere regels voor de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden." opgeheven.

Art. 19. In artikel 32, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "de in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 20. In artikel 33, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "de in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "de sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 21. In artikel 34, §1, derde lid, van hetzelfde decreet wordt de zinsnede "De in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 6° en 7°, vermelde sancties" vervangen door de zinsnede "De sancties, vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 4°, 5°, 5°/0, 6° en 7°,".

Art. 22. In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 21 mei 2021, 19 november 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 6/0 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 6/0. Elektronische monitoring".

Art. 23. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in onderafdeling 6/0, ingevoegd bij artikel 22, een artikel 34/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 34/0. De jeugdrechtbank kan in de gevallen waarin een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 7° of 8°, wordt overwogen, een elektronische monitoring, gecombineerd met begeleiding, opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen om een gemotiveerde inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring te maken.

De elektronische monitoring kan ook als modaliteit of ter ondersteuning van een sanctie als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 3° tot en met 5°, worden opgelegd.

Een elektronische monitoring kan niet worden opgelegd indien het jeugddelict een feit betreft als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 398 tot en met 404 juncto 410, 417/11 tot en met 417/22 en 417/25 tot en met 417/37 van het Strafwetboek of een feit betreft als vermeld in artikel 2bis, §4, b), van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, voor zover de feiten betrekking hebben op de invoer, de uitvoer, de vervaardiging, de verkoop of het te koop stellen van de in dat artikel bedoelde middelen en stoffen en voor zover ze daden betreffen van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, in de hoedanigheid van leidend persoon.

De jeugdrechtbank houdt bij het opleggen van elektronische monitoring in het bijzonder rekening met het feit of het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de persoon of de personen met wie de minderjarige delictpleger op het verblijfsadres zal samenwonen.

De duur van elektronische monitoring bedraagt drie of zes maanden. De jeugdrechtbank bepaalt de duur in haar vonnis.

De Vlaamse Regering bepaalt de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting, vermeld in het eerste lid, en ook de modaliteiten van de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden.”

Art. 24. In hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 21 mei 2021, 19 november 2021 en 15 juli 2022, wordt het opschrift van onderafdeling 7 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 7. Kortverblijf in een afdeling van een gemeenschapsinstelling”.

Art. 25. Artikel 35 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 35. De jeugdrechtbank kan een minderjarige delictpleger die veertien jaar of ouder is op het ogenblik van de feiten toevertrouwen aan kortverblijf in een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling voor een periode van veertien dagen als vermeld in artikel 29, §2, eerste lid, 6°. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 1°, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.

Ten aanzien van een minderjarige delictpleger die tussen twaalf en veertien jaar oud is op het ogenblik van de feiten, kan deze maatregel worden uitgesproken onder de voorwaarden, vermeld in artikel 26, §3, 1°, 2° en 3°.

De sanctie, vermeld in het eerste lid, kan alleen in uitzonderlijke omstandigheden worden uitgesproken ten aanzien van personen die jonger dan veertien jaar zijn. De voorwaarden, vermeld in artikel 26, §2, 2° en 3°, en §3, 2° en 3°, zijn van overeenkomstige toepassing.”

Art. 26. In artikel 36, tweede lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de zin “De jeugdrechtbank kan de minderjarige delictpleger toevertrouwen aan een afdeling binnen een gemeenschapsinstelling op grond van de bepalingen omtrent de procedure, vermeld in artikel 27, §2.” wordt opgeheven;
- 2° de zinsnede “paragrafen 3 en 4” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 27, §3 en §4”.

Art. 27. In artikel 37 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 november 2021 en 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt punt 4° vervangen door wat volgt:

“4° het jeugddelict dat de voormelde minderjarige gepleegd heeft, is een feit als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, en artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, voor zover deze strafbaar zijn met meer dan vijf jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen;”;

2° in paragraaf 3 wordt de zin “De sanctie, vermeld in paragraaf 1, kan zich niet verder uitstrekken dan tot de dag waarop de minderjarige delictpleger de leeftijd van vijftientig jaar bereikt.” opgeheven;

3° in paragraaf 4, tweede en derde lid, wordt de zinsnede “, een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 376, 393, 394, 395, 396, 397 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting, of een feit is als vermeld in artikel 375” vervangen door de zinsnede “een feit is als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17 en 475 van het Strafwetboek, en de voormelde feiten strafbaar zijn met meer dan tien jaar opsluiting of het is een poging om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen”;

4° in paragraaf 6, tweede lid, 2°, wordt tussen de zinsnede “475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd” en de zinsnede “, nadat hij de leeftijd van zestien jaar had bereikt” de zinsnede “of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek te plegen” ingevoegd;

5° paragraaf 8 wordt opgeheven.

Art. 28. Aan hoofdstuk 4, afdeling 3, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2020, 21 mei 2021, 19 november 2021 en 15 juli 2022, wordt een onderafdeling 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 9. Terbeschikkingstelling”.

Art. 29. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt aan onderafdeling 9, toegevoegd bij artikel 28, een artikel 37/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 37/1. §1. De sancties, vermeld in artikel 36 en 37, die zijn opgelegd aan de minderjarige delictpleger met toepassing van dit decreet, worden in voorkomend geval gecombineerd met een terbeschikkingstelling van de jeugdrechtbank van maximaal tien of vijftien jaar, na het einde van de voormelde sanctie. De jeugdrechtbank legt de terbeschikkingstelling op en bepaalt de duur ervan uiterlijk op het moment van de uitspraak van de voormelde sanctie.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan alleen worden uitgesproken als de volgende voorwaarden cumulatief voldaan zijn:

1° het jeugddelict dat de minderjarige delictpleger gepleegd heeft, is een feit als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 401, 404, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/22,

- 417/25 tot en met 417/37, 428, §5, artikel 433octies, 475, 518, derde lid, en artikel 532 van het Strafwetboek;
- 2° een verdere opvolging is noodzakelijk na het aflopen van de sanctie met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige delictpleger of van derden en gelet op de ernst van de strafbare feiten met het oog op de bescherming van de maatschappij tegen een hoog risico op recidive.

Aan de voorwaarden, vermeld in het tweede lid, 1° en 2°, is cumulatief voldaan op het ogenblik van de beslissing van de jeugdrechtbank tot terbeschikkingstelling en op het ogenblik dat de duur van de opgelegde sanctie is verstreken.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste tien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met een strafmaat tussen een correctionele hoofdgevangenisstraf van drie jaar en vijftien jaar opsluiting.

De terbeschikkingstelling, vermeld in het eerste lid, kan worden opgelegd voor een duur van ten hoogste vijftien jaar voor de feiten, vermeld in het tweede lid, 1°, die, als ze door een meerderjarige gepleegd zouden zijn, strafbaar zijn met vijftien jaar opsluiting of meer.

De jeugdrechtbank kan de terbeschikkingstelling alleen opleggen nadat ze een maatschappelijk en medisch-psychologisch onderzoek heeft laten verrichten door een multidisciplinair samengesteld team. Het voormelde medisch-psychologisch onderzoek is erop gericht de situatie te evalueren in functie van de persoonlijkheid, de omgeving en de maturiteitsgraad van de minderjarige delictpleger, en omvat ook een advies over de voorwaarde, vermeld in het tweede lid, 2°.

Op zijn vroegst drie maanden en uiterlijk één maand voor de duur van de opgelegde sanctie is verstreken, spreekt de jeugdrechtbank zich uit over de handhaving, de vermindering van de duur of de opheffing van de terbeschikkingstelling en legt zij in voorkomend geval de sanctie op in uitvoering van de terbeschikkingstelling overeenkomstig paragraaf 3. De jeugdrechtbank kan de voormelde beslissing alleen nemen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan één maand is.

§2. De terbeschikkingstelling die ten aanzien van de minderjarige delictpleger is uitgesproken, vermeld in paragraaf 1, neemt een aanvang als de termijn van de opgelegde sanctie is verstreken.

§3. De jeugdrechtbank kan in de uitvoering van de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, de minderjarige delictpleger de volgende sancties opleggen:

- 1° voorwaarden;
- 2° een elektronische monitoring met begeleiding overeenkomstig artikel 34/0, in voorkomend geval ter ondersteuning van voorwaarden, vermeld in punt 1°.

De duur van de sanctie, vermeld in het eerste lid, 1°, kan niet meer bedragen dan de maximale duur van de terbeschikkingstelling, vermeld in het vierde en vijfde lid. De jeugdrechtbank bepaalt de duur van de sanctie in haar vonnis.

De jeugdrechtbank voorziet tegelijk in een vervangende sanctie voor het geval dat de minderjarige delictpleger de opgelegde sanctie, vermeld in het eerste lid, niet naleeft. Als vervangende sanctie kunnen de in het eerste lid, 1° en 2°, vermelde sancties worden opgelegd.

§4. De minderjarige delictpleger, verschijnt uiterlijk binnen het jaar nadat de terbeschikkingstelling, vermeld in paragraaf 1, een aanvang heeft genomen, en vervolgens jaarlijks, voor de jeugdrechtbank op basis van een geactualiseerd medisch-psychologisch verslag dat niet ouder mag zijn dan één maand, met het oog op de handhaving, de wijziging of de opheffing ervan.

De voormelde terbeschikkingstelling aan de jeugdrechtbank eindigt in elk geval als de minderjarige delictpleger de volle leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt. Uiterlijk drie maanden voor de leeftijd van vijftientig jaar is bereikt, of, in voorkomend geval, onmiddellijk na de uitspraak van de jeugdrechtbank, vermeld in paragraaf 1, tweede lid, bezorgt de jeugdrechtbank het gerechtelijke dossier aan de territoriale bevoegde strafuitvoeringsrechtbank met het oog op de verdere uitvoering van de terbeschikkingstelling die op grond van dit decreet is uitgesproken conform titel XIbis, hoofdstuk I, afdeling 5 en 6, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten. De jeugdrechtbank kan alleen op basis van een geactualiseerd maatschappelijk en medisch-psychologisch verslag dat niet ouder dan een maand is, beslissen om het dossier aan de strafuitvoeringsrechtbank te bezorgen.

§5. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek, vermeld in paragraaf 1, zesde en zevende lid, en paragraaf 4.”

Art. 30. In artikel 38 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, wordt punt 2° vervangen door wat volgt:

“2° het gepleegde jeugddelict betreft een feit als vermeld in artikel 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, en artikel 468 tot en met 474 van het Strafwetboek.”;

2° in paragraaf 2 wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

“De jeugdrechtbank kan ook beslissen tot uithandengeving als de minderjarige verdachte een feit heeft gepleegd als vermeld in artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, en 475 van het Strafwetboek, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen.”;

3° in paragraaf 3, derde lid, 2°, wordt de zinsnede “de artikelen 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 373, 375, 376, 379, 393, 394, 395, 396, 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 428, § 5, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474 en 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd,” vervangen door de zinsnede “artikel 136bis, 136ter, 136quater, 136sexies, 137, 140, 141, 393 tot en met 397, 400, 401, 417/2, 417/3, 417/7, 417/11, 417/12 tot en met 417/17, 417/25 tot en met 417/41, 428, §5, en artikel 468 tot en met 475 van het Strafwetboek, heeft gepleegd, of een poging heeft ondernomen om een feit als vermeld in artikel 393 tot en met 397 van het Strafwetboek, te plegen.”.

Art. 31. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een hoofdstuk 4/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 4/1. Integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 32. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hoofdstuk 4/1, ingevoegd bij artikel 31, een artikel 41/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/1. De kernpartners, vermeld in artikel 41/2, §1, organiseren minimaal in elk gerechtelijk arrondissement een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie met de minderjarige en zijn gezin om de volgende doelstellingen te realiseren:

- 1° de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij beschermen door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren;
- 2° de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige intensief betrekken;
- 3° het sociale netwerk van de minderjarige installeren of verstevigen;
- 4° de minderjarige op de eigen verantwoordelijkheid aanspreken;
- 5° perspectief bieden binnen de verschillende leefdomeinen en het welzijn van de minderjarige bevorderen;
- 6° een aanklappende regie, intensieve multidisciplinaire samenwerking en accurate informatiedeling waarborgen tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren, en die permanent monitoren en optimaliseren;
- 7° hiaten in de huidige aanpak van minderjarige verdachten en delictplegers blootleggen en beleidssignalen formuleren.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden bepalen voor de opvolging en de inhoudelijke invulling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie en kan die subsidiëren op basis van de subsidievoorwaarden die ze heeft vastgesteld."

Art. 33. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/2. §1. De volgende kernpartners organiseren een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie:

- 1° de lokale besturen;
- 2° de voorzieningen die erkend zijn voor delictgerichte contextbegeleiding, vermeld in artikel 16 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 3° de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling, vermeld in artikel 21 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidienormen voor voorzieningen in de jeugdhulp;
- 4° de centra voor algemeen welzijnswerk, vermeld in artikel 6 van het decreet van 8 mei 2009 betreffende het algemeen welzijnswerk;
- 5° de centra voor leerlingenbegeleiding, vermeld in het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° het agentschap Opgroeien, opgericht bij artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 oktober 2008 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Opgroeien;
- 7° de sociale dienst jeugdrechtbank, vermeld in artikel 56 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp;
- 8° de gemeenschapsinstellingen, vermeld in artikel 2, 4°, van dit decreet.

§2. De kernpartners, vermeld in paragraaf 1, kunnen een minderjarige verdachte of delictpleger aanmelden bij de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, indien de volgende criteria cumulatief vervuld zijn:

- 1° de minderjarige heeft verschillende jeugddelicten gepleegd in escalerende vorm waarbij de fysieke of psychische integriteit van potentiële slachtoffers in het gedrang dreigt te komen;
- 2° de minderjarige ondervindt problemen op verschillende levensdomeinen;
- 3° een intensief traject met de minderjarige, zijn gezin en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige is noodzakelijk om recidive te voorkomen en om perspectief te bieden binnen de verschillende leefdomeinen;
- 4° intersectorale infodeling en casusoverleg tussen actoren uit de domeinen welzijn, onderwijs, geestelijke gezondheidszorg, lokale besturen, politionele en gerechtelijke actoren zijn noodzakelijk om een afgestemd traject met aanklappende regie op verschillende levensdomeinen te waarborgen.

De functie van coördinator, vermeld in het eerste lid, wordt opgenomen door een kernpartner, vermeld in paragraaf 1.

Op basis van de aanmelding gaat de coördinator na of voldaan is aan de criteria, vermeld in het eerste lid.

Als de aanmelding voldoet aan de criteria, vermeld in het eerste lid, krijgen de kernpartners op uitnodiging van de coördinator de mogelijkheid om de aanmelding aan te vullen met objectieve informatie omtrent een eventueel reeds lopend traject binnen de eigen organisatie en een inschatting omtrent welke partners noodzakelijk kunnen zijn voor het aangewezen vervolgtraject en de haalbaarheid van een ketenaanpak.

Op basis van de aanmelding, vermeld in het eerste lid, en de aanvullende informatie, vermeld in het vierde lid, beslist de coördinator of een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie wordt opgestart.

De informatie die wordt uitgewisseld in het kader van een aanmelding als vermeld in het eerste lid, en de aanvulling van een aanmelding, vermeld in het vierde lid, betreft een voorbereiding op het casusoverleg en valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. De organisaties, vermeld in artikel 41/2, §1, eerste lid, kunnen deze informatie in het kader van een aanmelding als vermeld in het eerste lid en de aanvulling van een aanmelding, vermeld in het vierde lid, uitwisselen zonder dat deze mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek.”

Art. 34. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 41/3. Binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie kan een casusoverleg conform artikel 458ter van het Strafwetboek worden georganiseerd om een individueel traject uit te werken.

Aan een casusoverleg kunnen op uitnodiging van de coördinator van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie de volgende actoren en organisaties deelnemen vanwege hun betrokkenheid bij en kennis van de minderjarige en zijn gezin of een noodzakelijke specifieke inhoudelijke expertise:

- 1° de kernpartners, vermeld in artikel 41/2, §1, eerste lid, van dit decreet;
- 2° de erkende voorzieningen, vermeld in artikel 1, 15°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp, met uitzondering van de centra voor integrale gezinszorg;

- 3° onderwijsinstellingen als vermeld in artikel 2, 13°, van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs;
- 4° de erkende centra voor geestelijke gezondheidszorg, vermeld in artikel 2, 1°, van het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg;
- 5° de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg;
- 6° de OverKophuizen, vermeld in artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 2021 over de financiering van vernieuwend aanbod in de preventieve gezinsondersteuning;
- 7° de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur;
- 8° de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding, vermeld in artikel 3, §1, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiek-rechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding";
- 9° het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 10° de voorzieningen die vergund, erkend of gesubsidieerd worden door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, vermeld in artikel 8, 2°, van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap;
- 11° de kinder- of jeugdpsychiatrie;
- 12° de politiediensten, vermeld in artikel 1 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, op delegatie van het bevoegde openbaar ministerie;
- 13° het openbaar ministerie;
- 14° een vertegenwoordiging van de rechtbank van eerste aanleg, sectie jeugd;
- 15° de jeugdadvoocaat van de minderjarige;
- 16° andere actoren en organisaties dan de actoren en organisaties, vermeld in punt 1° tot en met 15°, die door een bepaalde expertise geacht worden een noodzakelijke bijdrage te kunnen leveren aan een geïndividualiseerde casus-gerichte opvolging.

Voor dossiers op de brug tussen minder- en meerderjarigheid kan ook het Agentschap Justitie en Handhaving deelnemen aan het casusoverleg vanuit zijn opdracht, vermeld in artikel 4, 1°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving".

De leden van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid, kunnen op vrijwillige basis deelnemen aan een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, als de coördinator hen daartoe uitnodigt. Een genodigde die niet wenst deel te nemen aan het casusoverleg, bezorgt een gemotiveerd antwoord aan de coördinator. Dit gemotiveerde antwoord dient niet verstrekt te worden indien de genodigde een vrijwilliger als vermeld in artikel 3, 2°, van de wet van 3 juli 2005 betreffende de rechten van vrijwilligers, is. Het gemotiveerde antwoord valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek.

De leden van de diensten, de voorzieningen en de gesubsidieerde organisaties, vermeld in het tweede lid, kunnen de informatie opgenomen in het gemotiveerde antwoord uitwisselen zonder dat deze mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek."

Art. 35. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/4. De actoren en organisaties, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, die uitgenodigd zijn voor een casusoverleg met het oog op een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen zich laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde.

De uitgenodigde persoon of de persoon van de uitgenodigde organisatie, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, kan ten overstaan van de vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, voorafgaand aan en met het oog op deelname aan het casusoverleg, de noodzakelijke informatie voor dat casusoverleg meedelen, zonder dat die mededeling strafbaar wordt gesteld conform artikel 458 van het Strafwetboek. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de voormelde vaste afgevaardigde onderworpen aan dezelfde bepalingen over gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim als de persoon die de informatie verstrekt.

De vaste afgevaardigde, vermeld in het eerste lid, kan ten overstaan van die persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, na het casusoverleg informatie meedelen uit het casusoverleg die op het casusoverleg is besproken. Door de voormelde informatie-uitwisseling wordt de persoon, die rechtstreeks betrokken is bij de minderjarige over wie een casusoverleg wordt georganiseerd, onderworpen aan de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek."

Art. 36. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/5. Deelnemers aan een casusoverleg kunnen conform artikel 458ter van het Strafwetboek tijdens een casusoverleg alleen informatie delen als die informatie relevant en proportioneel is met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, namelijk de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de slachtoffers of potentiële slachtoffers in de maatschappij door recidive te voorkomen door de hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren, te verstevigen en te coördineren.

Deelnemers zijn vrij om te bepalen welke informatie ze delen tijdens het casusoverleg, met het oog op de doelstelling van het casusoverleg, vermeld in het eerste lid.

Van het casusoverleg kan een verslag worden opgemaakt dat wordt bijgehouden in de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 44/1, §1, derde lid, 4°."

Art. 37. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in hetzelfde hoofdstuk 4/1 een artikel 41/6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 41/6. §1. Conform artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek zijn de deelnemers tot geheimhouding verplicht met betrekking tot de geheimen die tijdens het casusoverleg worden meegedeeld.

§2. Een deelnemer aan het casusoverleg kan informatie die op het casusoverleg is meegedeeld, delen met de minderjarige en de ouders of opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige als er een consensus is van alle deelnemers aan het casusoverleg over al de volgende elementen:

1° er is tussen alle deelnemers aan het casusoverleg consensus over welke informatie gedeeld kan worden met welke personen en welke deelnemer aan het casusoverleg die informatie zal delen;

- 2° de informatie die wordt meegedeeld heeft geen betrekking op derden;
- 3° de informatiedeling is noodzakelijk om hulp- en dienstverlening voor de minderjarige en zijn gezin te installeren of te verstevigen en een individueel traject op maat uit te werken.

De geheimhoudingsplicht, vermeld in paragraaf 1, kan niet verbroken worden vanwege een rapportageplicht van een deelnemer, tenzij daarover consensus van alle deelnemers bestaat op het casusoverleg conform het eerste lid.”.

Art. 38. In hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt voor artikel 42 een opschrift ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Afdeling 1. Verwerking van persoonsgegevens door de actoren die betrokken zijn bij de uitvoering van dit decreet en door het Agentschap Justitie en Handhaving”.

Art. 39. In artikel 42 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;
- 2° aan paragraaf 1 worden een zesde tot en met achtste lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“De afdelingen justitiehuis en VCET van het Agentschap Justitie en Handhaving kunnen de volgende persoonsgegevens verwerken:

- 1° de identificatiegegevens, het rijksregisternummer en de contactgegevens;
- 2° de gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 3° de leeftijd, het geslacht, de nationaliteit, de burgerlijke staat en het verblijfsstatuut;
- 4° de gegevens over schulden en solvabiliteit;
- 5° de gegevens over de levensstijl, de vrijetijdsbesteding en de sociale context;
- 6° de gegevens over de gezinssamenstelling;
- 7° de gegevens over de woonomstandigheden;
- 8° de politionele en gerechtelijke gegevens;
- 9° de gegevens over de gezondheid;
- 10° de gegevens over risicosituaties en -gedragingen;
- 11° de gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 12° de gegevens over seksueel gedrag of seksuele gerichtheid;
- 13° de gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken;
- 14° de lokalisatiegegevens.

De gegevens, vermeld in het zesde lid, 11° tot en met 13°, kunnen enkel worden verwerkt door de afdeling Justitiehuis.

De gegevens, vermeld in het zesde lid, 14°, kunnen enkel worden verwerkt door de afdeling VCET voor de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring.”;

3° in paragraaf 2 wordt het twaalfde lid vervangen door wat volgt:

“De sociale dienst verwerkt de gegevens met de volgende doelstellingen:

- 1° de maatschappelijke onderzoeken die de jeugdrechtbank vraagt conform artikel 50 van de wet van 8 april 1965, aanleveren;
- 2° de ondertoezichtstelling van de minderjarige uitvoeren;
- 3° voorzien in een gepaste begeleiding voor de minderjarige gedurende een elektronische monitoring.”;

4° aan paragraaf 2 wordt een dertiende lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De afdelingen justitiehuis en VCET van het Agentschap Justitie en Handhaving verwerken de gegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, met de volgende doelstellingen:

- 1° de opdrachten, vermeld in artikel 5, 1° en 2°, van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuis en de juridische eerstelijnsbijstand uitvoeren;
- 2° de controle op het individuele uurrooster en de uitvoering van de individuele voorwaarden in het kader van elektronische monitoring;
- 3° toezicht houden op de uitvoering van voorwaarden of ambulante reacties als de minderjarige verdachte of delictpleger de volle leeftijd van drieëntwintig jaar heeft bereikt, en de begeleiding van de minderjarige verdachte of delictpleger daarbij.”;

5° aan paragraaf 3, eerste lid, wordt de volgende zin toegevoegd:

“De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, eerste tot en met vijfde lid, worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijfendertig jaar heeft bereikt.”;

6° in paragraaf 3, tweede lid, wordt de zinsnede “en artikel 25, §6, eerste lid” vervangen door de zinsnede “artikel 25, §6, eerste lid, en artikel 37/1, §3”;

7° aan paragraaf 3 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke is het Agentschap Justitie en Handhaving, met het oog op de uitvoering van de taken, vermeld in paragraaf 2, dertiende lid. De persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, zesde lid, worden bewaard overeenkomstig artikel 8 van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuis en de juridische eerstelijnsbijstand en haar uitvoeringsbesluiten.”.

Art. 40. In artikel 43, eerste lid, van hetzelfde decreet wordt tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd.

Art. 41. In artikel 44, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° tussen de woorden “de gemeenschapsinstelling” en de woorden “en de sociale dienst” wordt de zinsnede “, het Agentschap Justitie en Handhaving” ingevoegd;
- 2° de zinsnede “, geregeld bij dit decreet” wordt opgeheven.

Art. 42. Aan hoofdstuk 5 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 21 mei 2021, wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Afdeling 2. Verwerking van persoonsgegevens binnen een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie”.

Art. 43. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in afdeling 2, ingevoegd bij artikel 42, een artikel 44/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 44/1. §1. Voor zover het noodzakelijk is om de doelstelling van een integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie te realiseren, kunnen de organisaties, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, de volgende persoonsgegevens verwerken:

- 1° identificatiegegevens, waaronder rijksregisternummer of identificatienummer van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid;
- 2° contactgegevens;
- 3° gegevens over beroep, beroepsbekwaamheid, opleiding en vorming;
- 4° leeftijd, geslacht, nationaliteit, burgerlijke staat en verblijfsstatuut;
- 5° gegevens betreffende schulden en solvabiliteit;
- 6° gegevens betreffende de levensstijl, vrijetijdsbesteding en sociale context;
- 7° gegevens betreffende de gezinssamenstelling;
- 8° gegevens betreffende de woonomstandigheden;
- 9° politionele en gerechtelijke gegevens;
- 10° gegevens betreffende de gezondheid;
- 11° gegevens betreffende risicosituaties en -gedragingen;
- 12° gegevens waaruit herkomst of afkomst blijkt;
- 13° gegevens waaruit politieke, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken.

De minderjarige, het gezin van de minderjarige, de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige en, in voorkomend geval, de slachtoffers zijn de personen van wie de persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen worden verwerkt.

De persoonsgegevens, vermeld in het eerste lid, kunnen op de volgende wijzen worden verwerkt:

- 1° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met en ontvangen van andere deelnemers aan het casusoverleg;
- 2° de deelnemers aan een casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, kunnen persoonsgegevens delen met de coördinator als dat noodzakelijk is om de aanmelding van een minderjarige te realiseren;
- 3° de partners die instaan voor een individueel traject binnen de integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie, kunnen de persoonsgegevens verwerken om een afgestemd traject op te starten en te doorlopen met de minderjarige, het gezin van de minderjarige en de betrokken personen uit de leefomgeving van de minderjarige;
- 4° de persoonsgegevens kunnen worden opgenomen in een gezamenlijke dossieromgeving als voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in het vierde lid.

Voor de beveiliging van de dossieromgeving, vermeld in het derde lid, 4°, worden passende maatregelen genomen, waaronder een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer, conform de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, en conform de beveiliging van de verwerking, vermeld in artikel 32 van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer

van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De Vlaamse Regering kan de basisvereisten voor de dossieromgeving, vermeld in het derde lid, 4°, bepalen.

§2. De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, gebeurt conform artikel 6, lid 1, e), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van de bijzondere categorieën van persoonsgegevens, vermeld in artikel 9, lid 1, van de voormelde verordening. De voormelde verwerkingen worden beschouwd als noodzakelijke verwerkingen om redenen van zwaarwegend algemeen belang als vermeld in artikel 9, lid 2, g), van de voormelde verordening.

De verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, kan ook de verwerking omvatten van persoonsgegevens als vermeld in artikel 10 van de voormelde verordening.

§3. De deelnemers aan het casusoverleg treden elk individueel op als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1.

De coördinator van de lokale integrale en multidisciplinaire ketenaanpak jeugddelinquentie is de verwerkingsverantwoordelijke voor de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in paragraaf 1, derde lid, 4°.

De organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, zijn verantwoordelijk voor de inhoud die ze ter beschikking stellen via de voormelde dossieromgeving, en voor het zorgvuldige gebruik van de gegevens, die al dan niet persoonsgegevens zijn, die ze verkregen hebben via de voormelde dossieromgeving.

§4. De persoonsgegevens worden bewaard tot de betrokkene de leeftijd van vijftientig jaar heeft bereikt.

§5. Met het oog op beleidsondersteuning en rapportering aan het agentschap Opgroeien regie kunnen de persoonsgegevens, vermeld in paragraaf 1, worden verwerkt op voorwaarde dat daaruit geen informatie kan worden afgeleid waaruit de identiteit van een betrokkene rechtstreeks of onrechtstreeks blijkt.

§6. Organisaties die deelnemen aan het casusoverleg, vermeld in artikel 41/3, tweede lid, nemen de passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de betrokkenen. Deze maatregelen hebben onder meer tot doel dat de globale regeling inzake gegevensverwerking in het kader van een casusoverleg voldoende duidelijk is voor de betrokkenen. De communicatie hieromtrent wordt ter beschikking gesteld in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal.”.

Art. 44. In artikel 89 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 24 september 2019 en 15 juli 2022, wordt het derde lid opgeheven.

Art. 45. Dit decreet treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 5 en artikel 29, die in werking treden tien dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat.

Brussel, 2 februari 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR